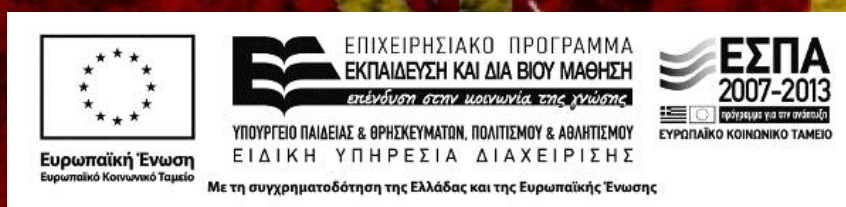

ΣΤΡΑΤΟΣ ΔΟΡΔΑΝΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΠΑΣΧΑΛΟΥΔΗ
(επιμ.)

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΣΤΟΝ ΨΥΧΡΟ ΠΟΛΕΜΟ

Ανέκδοτες αρχειακές πηγές από
την Ουγγαρία, την Πολωνία,
την Τσεχοσλοβακία, την Ανατολική
Γερμανία και τη Σοβιετική Ένωση

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο – ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) – Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Δηλώνω υπεύθυνα και εν γνώσει των συνεπειών του νόμου ότι το παραδοτέο «Έκδοση τόμου ταξινομημένων και μεταφρασμένων εγγράφων» αποτελεί πρωτότυπο έργο και δεν έχουν χρησιμοποιηθεί άλλες πηγές πέρα από αυτές στις οποίες γίνεται αναφορά. Όπου υπάρχει αναπαραγωγή δεδομένων, πινάκων και παραθεμάτων, αυτό δηλώνεται ρητά.

Ο επιστημονικά υπεύθυνος,
Καθηγητής Νικόλαος Μαραντζίδης

ISBN 978-618-81891-7-1

©2015

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΣΤΟΝ ΨΥΧΡΟ ΠΟΛΕΜΟ

Ανέκδοτες αρχειακές πηγές από
την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Τσεχοσλοβακία,
την Ανατολική Γερμανία και τη Σοβιετική Ένωση

Επιμέλεια

Στράτος Δορδανάς
Ελένη Πασχαλούδη

Παραδοτέο έργο στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος
ΘΑΛΗΣ - Η Ελλάδα από τον Β΄ Παγκόσμιο στον Ψυχρό Πόλεμο:
Διεθνείς Σχέσεις και εσωτερικές εξελίξεις (MIS: 380436).

Επιστημονικά υπεύθυνος
Καθηγητής Νίκος Μαραντζίδης
Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών, και Ανατολικών Σπουδών
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Αναφορά σε παραδοτέο:

Δράση («Ενέργεια») 1:

«Η Ελλάδα και η Ανατολική Ευρώπη στις αρχές του Ψυχρού Πολέμου».

Υπο-Δράση 1.3:

«Μετάφραση και επεξεργασία υλικού».

Παραδοτέο:

«Έκδοση τόμου ταξινομημένων και μεταφρασμένων εγγράφων».

ISBN 978-618-81891-7-1

©2015

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	8
Κεφάλαιο 1: ΟΥΓΓΑΡΙΑ	12
Κεφάλαιο 2: ΠΟΛΩΝΙΑ	44
Κεφάλαιο 3: ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ	117
Κεφάλαιο 4: ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	160
Κεφάλαιο 5: ΕΣΣΔ	183

Εισαγωγή

Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος αλλά και ο Εμφύλιος Πόλεμος που ακολούθησε, πέρα από τις απώλειες και τις καταστροφές, επέφεραν στην Ελλάδα τεράστιες αλλαγές στο διπλωματικό, πολιτικό αλλά και κοινωνικό επίπεδο. Η ήττα της ελληνικής Αριστεράς το 1949 είχε ως αποτέλεσμα την οριστική ένταξη της χώρας στο συνασπισμό των χωρών της Δυτικής Ευρώπης και αργότερα του ΝΑΤΟ. Ακολούθως, οι σχέσεις της χώρας με την Ανατολική Ευρώπη παρακολούθησαν τις διακυμάνσεις του Ψυχρού Πολέμου και επηρεάστηκαν από τη διπολική αντιπαράθεση.

Την ίδια στιγμή, όμως, πάνω από 50.000 Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες, που είχαν ακολουθήσει την υποχώρηση του ΔΣΕ, διαβιούσαν σε αυτές τις χώρες και διεκδικούσαν το δικαίωμα της επιστροφής τους στην Ελλάδα. Αργότερα σε αυτό τον αριθμό προστέθηκαν τα παιδιά του παιδομαζώματος, οι μάχιμοι του ΔΣΕ και τα πολιτικά στελέχη που ανέβασαν τον αριθμό των Ελλήνων που ζούσαν στις πρώην ανατολικές χώρες σε πάνω από 100.000. Πέρα από τις περίπλοκες επιπτώσεις που είχε η πολιτική προσφυγιά στους ίδιους τους ανθρώπους και τις οικογένειές τους αποτέλεσε και ένα μόνιμο σημείο τριβής των χωρών εγκατάστασης με την ελληνική κυβέρνηση.

Επιπλέον, στις ανατολικές χώρες μετά τη λήξη του Εμφυλίου Πολέμου βρέθηκε η ηγεσία της ηττημένης Αριστεράς. Το πολιτικό γραφείο του ΚΚΕ, έχοντας χάσει οριστικά πια τη μάχη για την εξουσία, εξαρτήθηκε πλήρως από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Σοβιετικής Ένωσης και από τα αδελφά κόμματα των χωρών υποδοχής των πολιτικών προσφύγων. Παράνομο στην Ελλάδα, το ΚΚΕ αναγνωριζόταν ως νόμιμο κόμμα εξουσίας στις ανατολικές χώρες. Αυτό το παράδοξο επηρέασε τις εξελίξεις στο σώμα της ελληνικής Αριστεράς τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου που εξετάζεται, όσο και αργότερα, κυρίως μετά το 1974, όταν οι πολιτικές πρόσφυγες άρχισαν να επιστρέφουν σταδιακά και τα δύο ΚΚΕ νομιμοποιήθηκαν στην Ελλάδα. Ο ανά χείρας τόμος στηρίζεται σε πρωτότυπες

αρχειακές πηγές που προέρχονται από τις σημαντικότερες αρχειακές συλλογές της Ανατολικής Ευρώπης. Συμπεριλαμβάνει έγγραφα και αρχειακά τεκμήρια από την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Τσεχοσλοβακία, την Ανατολική Γερμανία και τη Σοβιετική Ένωση.

Μέσα από τα συγκεκριμένα αρχειακά τεκμήρια προσφέρεται στον αναγνώστη μια πολύ καλή εικόνα της αλληλεπίδρασης της ελληνικής πολιτικής σκηνής με τις πολιτικές εξελίξεις στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα και τις πολιτικές-διπλωματικές επιδιώξεις των πρώην ανατολικών χωρών από τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι και την πρώτη φάση του Ψυχρού Πολέμου. Επιπλέον, παρακολουθούν τις εξελίξεις στις κοινότητες των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων, καθώς και τις εξελίξεις στο ΚΚΕ από τον Εμφύλιο μέχρι και τη διάσπασή του το 1968.

Η έρευνα διεξήχθη στο πλαίσιο του προγράμματος «Θαλής» με τίτλο: «Η Ελλάδα από τον Β΄ Παγκόσμιο στον Ψυχρό Πόλεμο: Διεθνείς Σχέσεις και εσωτερικές εξελίξεις»· στον τόμο συμπεριλαμβάνεται ένα μικρό μόνο μέρος των αρχειακών πηγών που συγκεντρώθηκαν από τους ερευνητές κατά τη διάρκεια του προγράμματος και θεωρήθηκαν από τους επιμελητές πιο αντιπροσωπευτικές του θέματος και της περιόδου. Όπου κρίθηκε σκόπιμο οι επιμελητές επενέβησαν φιλολογικά για να διορθώσουν γλωσσικές αβλεψίες και να καταστήσουν τα μεταφρασμένα έγγραφα περισσότερο ευανάγνωστα και κατανοητά στον αναγνώστη. Η ομοιομορφία ήταν επίσης ένας από τους βασικούς επιδιωκόμενους στόχους, αν και δεν εξασφαλίστηκε στην επιθυμητή έκταση για λόγους που σχετίζονται και με τη διαφορετική πηγή προέλευσης των εγγράφων.

Ο εντοπισμός, η συλλογή και η μετάφραση του αρχειακού υλικού έγινε από τους Νίκο Φωκά (Ουγγαρία), Angelica Wudalas (Πολωνία), Katarina Kralova και Κώστα Τσίβο (Τσεχοσλοβακία), Στράτο Δορδανά (αρχείο Στάζι, Ανατολική Γερμανία), Ίρμα Παπαδοπούλου και Βικτώρια Ουρουμίδου (Σοβιετική Ένωση). Η δημοσίευση της συλλογής αυτής εγγράφων αντιπροσωπεύει ένα μικρό μόνο δείγμα της τεράστιας δυναμικής που διαθέτουν τα συγκεκριμένα αρχεία στην προώθηση εν γένει των μελετών για τον Ψυχρό Πόλεμο και στη συμπλήρωση των

μέχρι σήμερα αθέατων όψεων του ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου ως εθνικό συμβάν αλλά και ως πτυχή του διεθνούς μεταπολεμικού περιβάλλοντος.

Στράτος Δορδανάς
Ελένη Πασχαλούδη

Κεφάλαιο 1

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

1

Εθνικό Αρχείο Ουγγαρίας [στο εξής Ε.Α.Ο.], φάκ. Μ.Ο.Λ. 276/ 14, Αρ.
εγγράφου 14/58, 12/04/1948

Εθνική Αρωγή

Γραμματεία

10 Απριλίου 1948

Εθνικό Κέντρο

Αρ. Μητρώου 7489

Συντρ. Farkas

«Αναφορά για την άφιξη και εγκατάσταση των ελληνόπουλων»

Στις 3 του τρέχοντος μηνός λάβαμε ειδοποίηση, ότι πρέπει να υποδεχτούμε στην Ουγγαρία δύο χιλιάδες ελληνόπουλα. Για την επίλυση αυτού του έργου κινητοποιήσαμε τον οργανισμό μας.

Αποφασίσαμε, ότι

1/ Μετά την άφιξή τους θα κρατήσουμε τα παιδιά σε καραντίνα για 10 – 12 ημέρες. Μετά από απολύμανση, αντιψωρίαση, μία πρώτη παροχή ένδυσης (με είδη υπόδησης, κάλτσες, εσώρουχα, φόρμες κλπ.), διάφορες ιατρικές εξετάσεις και καταγραφή των στοιχείων των παιδιών, θα ξεκινήσουμε την εγκατάστασή τους.

2/ Στη διάρκεια των 10 ημερών της καραντίνας στήνουμε και εξοπλίζουμε ιδρύματα κατάλληλα για την μαζική υποδοχής. Καταρχάς θα δώσουμε τα παιδιά σε μέρη στα οποία η φροντίδα τους και η πιθανή πρόσθετη παροχή ένδυσης μπορούν να τακτοποιηθούν από κάποιο ίδρυμα ή οργανισμό. Για τα άρρωστα παιδιά στήνουμε πρόχειρα νοσοκομεία.

Για την πραγματοποίηση του πρώτου σημείου εξοπλίσαμε τον Οίκο (Otthon) Αιχμάλωτων Πολέμου Μάτιας (Λεωφόρος Ρόμπερτ Κάρολι, δυνατότητα υποδοχής 800 παιδιών), το Στρατόπεδο Άντρασι (Λεωφόρος Χουνγκάρια, δυνατότητα υποδοχής 1000 παιδιών) και μερικούς θαλάμους του Στρατοπέδου Άγιος Λάσλο (δυνατότητα υποδοχής 200 παιδιών). Και τους τρεις χώρους εξοπλίσαμε με νέα αχυροστρώματα, σεντόνια, κουβέρτες, μαχαιροπήρουνα, κουζινικά, πετσέτες κλπ. Στο Στρατόπεδο Άντρασι έπρεπε να φέρουμε εις πέρας ξυλουργικές εργασίες, αλουμινοκοκατασκευές και διάφορες άλλες επισκευές. Σχεδόν για όλους τους θαλάμους έπρεπε να φροντίσουμε να υπάρχει σόμπα. Όλες αυτές οι προπαρασκευαστικές εργασίες, παρά το σύντομο χρόνο που υπήρχε στη διάθεσή μας, πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου.

Για τα άρρωστα παιδιά, τα αδιάθετα ή αυτά που φαίνονταν άρρωστα το Νοσοκομείο Άγιος Λάσλο εξασφάλισε 150 κλίνες. Για τα παιδιά που οι σχετικές εξετάσεις θα δείξουν ότι πάσχουν από φυματίωση, θα χρησιμοποιήσουμε το νέο άσυλο του Ερυθρού Σταυρού στην οδό Ταπόλτσανι.

Το πρώτο τρένο με παιδιά έφτασε την 7^η Απριλίου στις 9 η ώρα, με 860 παιδιά και 14 ενήλικες και μητέρες. Η δεύτερη αμαξοστοιχία έφτασε στις 9 του μηνός στις 9 η ώρα με 720 παιδιά και 18 ενήλικες και η τρίτη επίσης στις 9 του μηνός το απόγευμα με 607 παιδιά και 5 ενήλικες. Βοηθητικό προσωπικό της Επιτροπής, εφοδιασμένο με τρόφιμα, περίμενε τις αμαξοστοιχίες στα σύνορα. Μετά την άφιξή τους εδώ έλαβαν δυναμωτική σούπα που είχε κατάλληλα παρασκευαστεί στο Εβραϊκό Νοσοκομείο, κακάο, τσάι, γλυκό κουλούρι, καθώς και φραντζολάκια ψωμιού. Τα παιδιά και οι Έλληνες ενήλικες συνοδοί τους μεταφέρθηκαν με φορτηγά του Ερυθρού Σταυρού, σε ομάδες των 50 περίπου ατόμων, στο Ίδρυμα Απολύμανσης της οδού Βάτσι, όπου μετά την απολύμανση έλαβαν και τα ρούχα που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Από εκεί με λεωφορεία τούς μεταφέραμε στα καταλύματά τους που είχαμε προετοιμάσει στα τρία στρατόπεδα.

Από υγειονομικής σκοπιάς η κατάσταση των παιδιών ήταν ικανοποιητική. Από τα 2187 παιδιά, 19 έπρεπε να μεταφερθούν σε νοσοκομεία σύμφωνα με το

πίνακα που ακολουθεί. Οι τρόφιμοι του Οίκου Αιχμαλώτων Μάτιας πέρασαν κιάλας από ιατρικές εξετάσεις, εκτός των πνευμονολογικών και ως αποτέλεσμα αυτών 30 παιδιά βρέθηκαν να πάσχουν από ψώρα. Τα παιδιά φαίνεται να είναι σε καλή φυσική κατάσταση, παρόλα αυτά οι εξετάσεις έδειξαν ότι τα πιο πολλά πάσχουν από αβιταμίνωση.

Ο πληθυσμός των διαφόρων ιδρυμάτων αυτή τη στιγμή είναι ο εξής:

Στρατόπεδο Μάτιας	841 άτομα
Στρατόπεδο Άντρασι	1130 άτομα
Στρατόπεδο Άγιος Λάσλο	201 άτομα
Άσυλο	33 (11 ενήλικοι, 1 βρέφος και 21 άτομα 1 ως 11 ετών)
Νοσοκομείο Άγιος Λάσλο	14 άτομα
Νοσοκομείο Μαγδαλινής	1
Νοσοκομείο Οδού Μάνταρας	4
<u>Σύνολο</u>	<u>2224 άτομα</u>

Όσον αφορά την ένδυση των παιδιών, υπάρχουν ακόμα ελλείψεις κυρίως σε είδη υπόδησης. Οι λόγοι είναι δύο: 1/ τα εργοστάσια δεν μπορούσαν να παραδώσουν εντός 2-3 ημερών τόση ποσότητα 2/ ενώ περιμέναμε παιδιά ηλικίας μεταξύ 5 και 11 ετών, οι ηλικίες κυμαίνονται από βρέφη μέχρι την ηλικία των 18 ετών. Η μεγάλη πλειοψηφία τους, με βάση μια πρώτη εκτίμηση, είναι μεταξύ 10 και 14 ετών. Τις προαναφερθείσες ελλείψεις προσπαθήσαμε να τις καλύψουμε με παντόφλες και αθλητικά παπούτσια. Παπούτσια θα μπορούμε να παραγγείλουμε σε κατάλληλη ποσότητα και νούμερα μόνο εφόσον πρώτα πραγματοποιηθεί η καταγραφή των παιδιών σύμφωνα με το φύλο και την ηλικία τους. Στη διάρκεια της άφιξης και της εγκατάστασης των παιδιών προβλήματα μάς δημιούργησε πρωτίστως το γεγονός ότι μεγάλο μέρος των παιδιών μιλά τη μακεδονική γλώσσα, έτσι ο μικρός αριθμός ελλήνων διερμηνέων που είχαμε στη διάθεσή μας

δεν μπορούσε να μας βοηθήσει σε ικανοποιητικό βαθμό. Κατά τη μεταφορά τους από το τρένο στην απολύμανση αδέρφια, φίλοι ή παιδιά από το ίδιο χωριό αποχωρίστηκαν αλλά δεν ήμασταν σε θέση να ικανοποιήσουμε τα συχνά παράπονά τους. Στο Ίδρυμα Απολύμανσης χωρίσαμε τα παιδιά σύμφωνα με το φύλο αλλά και εδώ δεν καταλάβαμε γιατί διαμαρτύρονταν. Οι Έλληνες συνοδοί δεν έφτασαν με το τρένο. Τα ελαττώματα αυτά μετά σιγά σιγά επανορθώθηκαν. Επίσης, οι ίδιοι προσωπικά ψάχνουν για τους φίλους τους και από την πλευρά μας φροντίζουμε να τους παρέχουμε κάθε βοήθεια.

Ολόκληρο τον κεντρικό οργανισμό της Εθνικής Βοήθειας τον κινητοποιήσαμε για αυτή τη δουλειά και οι συνεργάτες μου προσπάθησαν να αντεπεξέλθουν πλήρως στις μέχρι τώρα εργασίες μας και μέχρι στιγμής η δουλειά τους αποδείχτηκε πλήρως ικανοποιητική. Στη φροντίδα και τη μεταφορά των παιδιών ήταν σημαντική η βοήθεια που μας προσέφεραν οι νοσοκόμες του Ερυθρού Σταυρού, οι μαθήτριες του κολεγίου Varga Katalin, οι φοιτήτριες και οι κυρίες του MNDSZ. Στη λύση προβλημάτων οικονομικής φύσης συνεισέφεραν τα αυτοκίνητα του Ερυθρού Σταυρού. Πρέπει να κάνουμε μνεία στην αφοσίωση με την οποία ο Ιατρικός Σύλλογος, το Ίδρυμα Απολύμανσης, η Στρατιωτική Διοίκηση της πόλης, το Ίδρυμα Προστασίας Μητέρας και Βρεφών, και το Εθνικό Συνδικάτο των Ούγγρων Οικοδόμων βοήθησαν τη δουλειά μας και έθεσαν τους εαυτούς τους στη διάθεσή μας και για την πιο μακρινή αποστολή.

[...]

Έχουμε ξεκινήσει κιόλας την αναζήτηση των κατάλληλων ιδρυμάτων και εξοπλισμού για την μαζική εγκατάσταση, μετά τη λήξη της καραντίνας.

Γκιούζου Κάρας

2

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 276/16, Αρ. εγγράφου 16/58, 23/04/1948

Αρ. Μητρώου 8392, 23 Απριλίου 1948

«Αναφορά για τα ελληνόπουλα»

1./ Ο πληθυσμός των ελληνόπουλων

Ο συνολικός αριθμός μαζί με τους συνοδούς είναι 2.211 άτομα. Η κατανομή τους σύμφωνα με την ηλικιακή κατηγορία έχει ως εξής:

0 – 1 ετών	5	
1 – 5 ετών	284	
6 – 13 ετών	819 αγόρια	748 κορίτσια
14 – 18 ετών	179 αγόρια	141 κορίτσια
άνω των 19 ετών	1 άντρας	34 γυναίκες

2./ Υγειονομική κατάσταση

Η κατάσταση της υγείας των παιδιών είναι γενικά καλή. Τις πρώτες ημέρες σε μεγάλο βαθμό εμφάνισαν κρυολογήματα, με αποτέλεσμα να εισαχθούν σε νοσοκομείο ή να τεθούν υπό ιατρική παρακολούθηση 109 παιδιά. Τα 7 περιστατικά τύφου, τα 4 δυσεντερίας και τα 7 πνευμονίας αποτέλεσαν τα σοβαρότερα περιστατικά ασθενείας, τα οποία όμως σε καμία περίπτωση δεν οδήγησαν σε σοβαρότερες επιπλοκές. Τους φορείς της φυματίωσης, οι οποίοι ήταν ελάχιστοι, (περίπου το 2% των παιδιών) τούς τοποθετήσαμε στο σανατόριο της Μabi, που ειδικά για την περίσταση μάς παραχώρησε συνολικά 60 κλίνες. Η διάθεση των παιδιών είναι καλή, ενώ υπάρχει μέριμνα για την απασχόλησή τους και την παροχή παιχνιδιών.

3./ Τελική κατανομή.

α. Ιδρύματα που διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και αναλαμβάνουν πλήρως τον επισιτισμό των παιδιών με εξαίρεση τα έξοδα ένδυσης

700 άτομα

β. Ιδρύματα με πλήρη εξοπλισμό, στα οποία το κράτος αναλαμβάνει πλήρως τα έξοδα επισιτισμού και ένδυσης

210 άτομα

γ. Ιδρύματα στα οποία μέρος του εξοπλισμού πρέπει να καλυφθεί (από το κράτος) όπως επίσης και τα έξοδα επισιτισμού και ένδυσης

480 άτομα

δ. Στον πρόχειρο καταυλισμό του στρατοπέδου Άντρασι θα συνεχίσουν να παραμένουν προσωρινά

721 άτομα

Η εγκατάσταση μέρους των παιδιών σε ουγγρικές οικογένειες αυτή τη στιγμή συναντά δυσκολίες, γιατί τα παιδιά ανά χωριό καταγωγής μαζί με τον ενήλικο συνοδό τους αποτελούν μια κλειστή μονάδα και προς το παρόν είναι αδύνατο να τους χωρίσεις.

Μετά την τελική εγκατάστασή τους θα έρθει η σειρά της αποχώρησης των παιδιών ηλικίας 14 με 18 ετών από την ομάδα των συγχωριανών, συνολικά 320 παιδιά, τα οποία θέλουμε να τα εκπαιδεύσουμε στη βιομηχανία και να τα τοποθετήσουμε σε οικογένειες. Με την υλοποίηση αυτού (του σχεδίου), δεν θα βαραίνει το κράτος η φροντίδα 1.020 παιδιών. Πρέπει όμως να τονίσουμε ότι με αυτό δεν ολοκληρώνεται η κοινωνική ένταξη αυτών των παιδιών και για το λόγο αυτόν είναι σε εξέλιξη διαπραγματεύσεις με διάφορα σωματεία και ιδρύματα.

4./ Ζητήματα προσωπικού

Από τους Έλληνες συνοδούς των παιδιών, μερικούς μπορούμε να τους χρησιμοποιήσουμε στη φροντίδα των παιδιών. Για την πλήρη φροντίδα τους, όμως, είναι αναγκαία η τοποθέτηση περίπου 120 Ούγγρων νοσοκόμων και βοηθητικού προσωπικού. Αλλά πρέπει να φροντίσουμε και για τη εκπαίδευση και τις δυνατότητες μόρφωσης των παιδιών και προς αυτή τη κατεύθυνση θα ξεκινήσουμε τις συνεννοήσεις με την ελληνική επιτροπή της Βουδαπέστης.

3

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 276/ 54, Αρ. εγγράφου 54/3, 01/07/1948

Πρακτικά Συνεδρίασης

Τηρήθηκαν κατά τη διάρκεια της σύσκεψης της Γραμματείας του Κόμματος των Ούγγρων Εργατών, της 1^{ης} Ιουλίου 1948.

Παρόντες οι σύντροφοι: Rákosi, Szakasits, Farkas, Gerő, Kádár, Marosán, Révai, Rajk Donáth (Ράκοσι, Σάκασιτς, Φάρκας, Γκέρου, Κάνταρ, Μάροσαν, Ρίβαϊ, Ράικ, Ντόναθ).

[...]

5./ Έξοδα φροντίδας των παιδιών από την Ελλάδα και την Αυστρία

Η συνημμένη πρόταση γίνεται δεκτή από τη Γραμματεία με την προϋπόθεση τα έξοδα για τη φροντίδα των παιδιών να καλυφθούν πρωτίστως από κοινωνικούς πόρους. Για το σκοπό αυτό πρέπει να έρθουμε σε επαφή με τον Ερυθρό Σταυρό και τους υπόλοιπους ξένους οργανισμούς Πρόνοιας. Η Γραμματεία εξουσιοδοτεί τον σύντροφο Σάκασιτς να μιλήσει με τους επικεφαλής των εργατικών σωματείων, ώστε κάθε μήνα να προσφέρουν ένα συγκεκριμένο ποσό για το σκοπό αυτόν.

[...]

Προτάσεις της Οικονομικής Επιτροπής

5./ Έξοδα φροντίδας των παιδιών από την Ελλάδα και την Αυστρία

Η Οικονομική Επιτροπή εγκρίνει η φροντίδα των φιλοξενούμενων 2.800 ελληνόπουλων και 500 παιδιών από την Αυστρία να καλυφθεί από τα κονδύλια του Υπουργείου Πρόνοιας, με την προϋπόθεση ότι, σε ένδειξη διεθνούς αλληλεγγύης, τα συνδικάτα θα πρέπει να συμβάλλουν με ένα καθορισμένο ποσό στα έξοδα αυτής της πράξης. Στο προϋπολογισμό τα έξοδα να ενταχτούν υπό το τίτλο «Προστασία του Παιδιού» και όχι ως φροντίδα των ελληνόπουλων. Τα απαιτούμενα πόσα θα προκαθορισθούν από την Οικονομική Επιτροπή και το Υπουργείο Οικονομικών, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πρόνοιας.

4

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 276/ 56, Αρ. εγγράφου 56/4, 12/07/1948

Αρ. 1948/1087

«Πρόταση για την Οργανωτική Επιτροπή για την περαιτέρω φροντίδα των ελληνόπουλων»

Η εγκατάσταση των ελληνόπουλων τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους βασίστηκε κυρίως στις επιχειρήσεις και κοινωνικούς φορείς. Αυτή η εγκατάσταση δημιούργησε διάφορα πρακτικά προβλήματα από οργανωτικής πλευράς, καθώς επίσης από άποψη εγκατάστασης. Η πλειοψηφία των οργανισμών υποδοχής από την 1^η Σεπτεμβρίου δεν θα μπορέσει να αναλάβει τη φροντίδα των παιδιών. Καταθέσαμε πρόταση χρηματοδότησης στο Τμήμα Κρατικής Πολιτικής για την εγκατάσταση τωνε στη διάρκεια του φθινοπώρου και του χειμώνα. Το Τμήμα Κρατικής Πολιτικής είχε εγκρίνει την γενική αρχή της πρότασης, με την προϋπόθεση ότι η εγκατάσταση θα πραγματοποιηθεί σε συλλογικούς οικισμούς. Το Τμήμα Φροντίδας του Παιδιού του Υπουργείου Πρόνοιας άρχισε τις απαιτούμενες προετοιμασίες, αλλά το Υπουργείο δεν διαθέτει την απαιτούμενη εκτελεστική οργάνωση.

Προτείνουμε στην Οργανωτική Επιτροπή

1./ Στο πλαίσιο της «Επιτροπής για τη Βοήθεια του Ελληνικού Λαού» να συσταθεί μια ξεχωριστή επιτροπή για την κοινωνική και πολιτισμική φροντίδα των ελληνόπουλων, η οποία θα είναι το διοικητικό όργανο της εγκατάστασης και φροντίδας των ελληνόπουλων. Τα μέλη της Επιτροπής θα είναι: εκπρόσωποι της «Επιτροπής για τη Βοήθεια του Ελληνικού Λαού», επιπλέον ένας εκπρόσωπος από τον Ερυθρό Σταυρό και από το Υπουργείο Πρόνοιας.

2./ Την εκτελεστική δουλειά θα συνεχίσει ο Ερυθρός Σταυρός σε συνεργασία με το Υπουργείο Πρόνοιας.

Βουδαπέστη, 12 Ιουλίου 1948

5

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 276/ 54, Αρ. εγγράφου 54/58, 17/08/1948

ΚΟΜΜΑ των ΟΥΓΓΡΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Βουδαπέστη, 16 Αυγούστου 1948

Κεντρική Διοίκηση

Τμήμα Εξωτερικών Υποθέσεων

Αναφορά προς τη Γραμματεία!

Θέμα: Ίδρυση Ελληνικών Σχολείων στην Ουγγαρία

1./ Ο σύντροφος Π. Κόκκαλης, Υπουργός Παιδείας της Ελεύθερης Ελληνικής Κυβέρνησης, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, απευθύνθηκε σε εμάς, ζητώντας τη δημιουργία ελληνικών σχολείων για τα 2.684 ελληνόπουλα που ζουν στην Ουγγαρία υπό την καθοδήγηση και έλεγχο του Ουγγρικού Υπουργείου Παιδείας. Σύμφωνα με την πρόταση υπάρχει ανάγκη για τα κάτωθι σχολεία

Νηπιαγωγείο	για 332 παιδιά
Δημοτικό σχολείο	για 1.802 παιδιά
Τεχνικές σχολές	για 550 παιδιά

2./ Στα σχολεία αυτά να διδάσκονται τα παρακάτω μαθήματα:

η μητρική γλώσσα των παιδιών/ελληνική ή μακεδονική

Ιστορία και γεωγραφία της Ελλάδας, καθώς και Πολιτικές Γνώσεις.

Αυτά τα μαθήματα θα τα διδάσκουν Έλληνες εκπαιδευτικοί. Στο δημοτικό σχολείο θα διδάσκονται, επίσης, η ουγγρική γλώσσα και εκτός αυτού στα ουγγρικά η αριθμητική, η φυσιολογία και τεχνικές γνώσεις. Η Φυσική Αγωγή αποτελεί φυσικά ένα ακόμα μάθημα.

3./ Ο σύντροφος Κόκκαλης θεωρεί ότι οι δάσκαλοι που χρειάζονται για τα νηπιαγωγεία είναι 10 και για τα δημοτικά σχολεία 45. Από πολιτική και

εκπαιδευτική σκοπιά οι δάσκαλοι να επιλεγούν από τις ουγγρικές εκπαιδευτικές αρχές.

4./ Τον έλεγχο των ελληνικών σχολείων ασκεί μια ουγγρική επιτροπή, με την συμμετοχή κατάλληλων ελλήνων συντρόφων, τους οποίους θα υποδεικνύει το κέντρο της ελληνικής επιτροπής του οργανισμού «Βοήθεια για τα Ελληνόπουλα».

5./ Για τη εγκατάσταση, εξοπλισμό, και συντήρηση των σχολείων και για τα απαιτούμενα έξοδα το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων να επεξεργαστεί προτάσεις.

Ζητώ της απόφαση της Γραμματείας για την προαναφερθείσα αναφορά του συντρόφου Κόκκαλη.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Κόμιατ Ήρεν

6

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 276/ 68, Αρ. εγγράφου 54/68, 26/10/1949

Πρόταση

Η επιτροπή για την εγκατάσταση των ελλήνων προσφύγων προετοίμασε την παραλαβή και την προσωρινή εγκατάσταση των προσφύγων.

Σύμφωνα με τις μέχρι τώρα διαθέσιμες πληροφορίες αναμένεται η άφιξη 2.735 προσφύγων. Μαζί με τους τραυματίες και τα ελληνόπουλα, οι οποίοι ήδη βρίσκονται εδώ, ο συνολικός αριθμός των προσφύγων θα ανέρχεται στα 6.500 άτομα.

Προτείνουμε μετά την προσωρινή εγκατάστασή τους τη διαχείριση των υποθέσεων των προσφύγων να αναλάβει το Υπουργείο Πρόνοιας. Δίπλα στο Υπουργείο Πρόνοιας να συγκροτηθεί ένα επιχειρησιακό όργανο, το οποίο στη διάρκεια της προσωρινής εγκατάστασης θα φροντίσει για την προμήθεια ρούχων, τροφίμων, για την υγειονομική περίθαλψή τους, για τη σχολική εκπαίδευση των ελληνόπουλων και τη μόνιμη εγκατάστασή τους.

Προτείνουμε τα έξοδα που προκύπτουν από την 1^η Ιανουαρίου 1950 να ενταχτούν στο προϋπολογισμό του Υπουργείου Πρόνοιας με τίτλο «εφοδιασμός των απάτριδων».

Η «Επιτροπή για την Βοήθεια του Ελληνικού Λαού» έως τώρα ασχολήθηκε επίσης και με τα επιχειρησιακά καθήκοντα που σχετίζονταν με τους πρόσφυγες και με τα ελληνόπουλα. Προτείνουμε από τώρα και στο εξής να ασχοληθεί με τα θέματα προπαγάνδας.

Βουδαπέστη, 24 Οκτωβρίου 1949

7

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 276/ 54, Αρ. εγγράφου 54/93, 08/04/1950

Συντρ. Ράκοσι

Αυστηρά απόρρητο, σε 11 αντίτυπα

«**Εισήγηση** για την εγκατάσταση και την ένταξη στο χώρο εργασίας των Ελλήνων προσφύγων»

I.

Παρούσα κατάσταση

Στην Ουγγαρία ζουν περίπου 7.000 Έλληνες πρόσφυγες. Έφτασαν εδώ σε δύο μεγάλες ομάδες: περίπου 3.000 Ελληνόπουλα είχαν φτάσει νωρίτερα, ενώ κατά τη διάρκεια του 1949 αφίχθησαν άλλα 4.000 διαφόρων ηλικιών ως πολιτικοί πρόσφυγες.

Η εγκατάσταση και η φροντίδα των 3.000 ελληνόπουλων που έφτασαν εδώ χωρίς γονείς είναι ικανοποιητική. Τα παιδιά βρεφικής ηλικίας έχουν εγκατασταθεί σε 2 εστίες, τα σχολικής ηλικίας σε 9, ενώ τα μαθητευόμενα σε 2 εστίες. Τα μαθήματα στα σχολεία διδάσκονται σε δυο γλώσσες.

Από αυτούς τους περίπου 4.000 Έλληνες πρόσφυγες, οι οποίοι έφτασαν με τη δεύτερη ομάδα των 3.400, έχουν εγκατασταθεί σε διάφορα θέρετρα (3.000 σε θέρετρα κοντά στη λίμνη Balaton/Μπάλατον).

Μεταξύ των προσφύγων μόνο 300 εργάζονται (σε κρατικά αγροκτήματα). Από τους υπόλοιπους 2.400 είναι κατάλληλοι για εργασία σε βιομηχανικές και αγροτικές μονάδες (ένα ποσοστό τους μόνο για ευκολότερη εργασία), ενώ ο αριθμός των ανίκανων για εργασία οικογενειακών μελών ή παιδιών είναι 1.600.

Η στέγαση των προσφύγων είναι υπερπλήρης. Αν και οι υγειονομικές συνθήκες σε γενικές γραμμές είναι ικανοποιητικές για τη σίτιση και την ιατρική περίθαλψη των παιδιών, δεν μπορούμε να μιλήσουμε για κατάλληλες συνθήκες.

Οι ενήλικοι λόγω της παρούσας στέγασης και έλλειψης εργασίας είναι καταδικασμένοι σε απραξία. Η στέγαση τους κυρίως στα θέρετρα της λίμνης Μπάλατον εμποδίζει την ομαλή διαδικασία οργανωμένων διακοπών των Ούγγρων εργαζομένων. Προς το παρόν τα μηνιαία έξοδα συντήρησης των περίπου 7.000 προσφύγων επιβαρύνουν με 2.8 εκατομμύρια φιορίνια τον κρατικό προϋπολογισμό.

II.

Θεωρητικές όψεις της λύσης των ζητημάτων

1./ Τους πρόσφυγες που είναι ικανοί για εργασία πρέπει να τους εντάξουμε όσο το δυνατόν συντομότερα στο χώρο εργασίας ώστε από το εισόδημά τους να μπορέσουν να συντηρούν τον εαυτό τους και τα ανάκτα να εργαστούν μέλη των οικογενειών τους. Τα θέρετρα στη λίμνη Μπάλατον που προς το παρόν έχουν καταληφθεί από αυτούς πρέπει ταυτοχρόνως να απελευθερωθούν για την παραθέρηση των Ούγγρων εργαζομένων.

Για τον σκοπό αυτό:

α./ Από τους ικανούς προς εργασία ενήλικους 1.500 άτομα πρέπει να τοποθετηθούν στη βιομηχανία και 900 στη γεωργία.

β./ Στους 450 από τους 1.500 που θα εργάζονται στη βιομηχανία, όπως επίσης στους 450 από τους 900 που θα εργάζονται στη γεωργία, θα πρέπει να εξασφαλιστεί ελαφρότερη εργασία.

γ./ Για την εγκατάσταση των εργαζομένων στη βιομηχανία πρέπει να εξασφαλιστούν κατά τον δυνατόν 1-2 συγκεντρωτικά μέρη στη Βουδαπέστη αφού μόνο έτσι μπορεί να επιτευχθεί η πολιτική συσπείρωση και διαπαιδαγώγηση των ενηλίκων, καθώς επίσης η κατάλληλη εκπαίδευση των παιδιών.

Η ένταξή τους στο χώρο εργασίας θα πρέπει να γίνει επίσης στη Βουδαπέστη, με την κατάλληλη κατανομή του εργατικού δυναμικού στις μονάδες βαριάς βιομηχανίας.

δ./ Για την απασχόληση των εργαζομένων με τη γεωργία θα πρέπει να ανευρεθεί ένας κοινός χώρος επειδή μόνο έτσι μπορεί να εξασφαλιστεί η πολιτική συσπείρωση και διαπαιδαγώγηση των ενηλίκων, καθώς επίσης η κατάλληλη εκπαίδευση των παιδιών. Προσωρινά θα μπορούσαν να εγκατασταθούν σε ομάδες των 40-50 ατόμων.

Η ένταξή τους στο χώρο εργασίας πρέπει να γίνει μέσω των κρατικών αγροκτημάτων.

2./ Οι οικογένειες των εργαζομένων στη βιομηχανία όπως και στη γεωργία – εξισορροπώντας έτσι την αντιδραστική προπαγάνδα – θα πρέπει όσο το δυνατόν να παραμείνουν προσωρινά μαζί. Αργότερα, πριν από όλα στους μαθητευόμενους (ο αριθμός τους αυτή τη στιγμή είναι 240), και κατόπιν στην σχολική ηλικία των παιδιών (ο αριθμός τους αυτή τη στιγμή είναι 250) πρέπει να εξασφαλιστεί ξεχωριστή αγωγή.

α./ Η επαγγελματική εκπαίδευση της μαθητευόμενης ηλικίας πρέπει να εξασφαλιστεί και κατά της διάρκειας της συστέγασης.

β./ Η δίγλωσση (ουγγρο-ελληνική, ουγγρο-μακεδονική) εκπαίδευση της σχολικής ηλικίας πρέπει να διασφαλιστεί και κατά της διάρκειας της συστέγασης.

3./ Θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τους ανάκτους για εργασία και για τους άρρωστους (ο αριθμός τους αυτή τη στιγμή είναι 900). Περιστασιακά πρέπει να υπάρξει μέριμνα για την ομαδική τους περίθαλψη σε οίκους νοσηλείας.

4./ Η Επιτροπή Ελλήνων Ουγγαρίας πρέπει να φροντίσει για την πολιτική συσπείρωση και πολιτική διαπαιδαγώγηση των προσφύγων.

III.

Πρόταση-λύση

1./ Για τους 1.500 (1900 μαζί με τα μέλη των οικογενειών τους) πρόσφυγες που θα απασχοληθούν στη βιομηχανία θα πρέπει να εξασφαλιστεί στέγαση στο χώρο

εργασίας ενός καπνεργοστασίου στην περιοχή Κούμπανια (Kobanya), ύστερα από κατάλληλες μετατροπές.

Η μετατροπή θα πρέπει να γίνει με τρόπο τέτοιο, ώστε η κάθε οικογένεια να έχει ξεχωριστό δωμάτιο και γι' αυτούς που είναι μόνοι τους να χρησιμοποιηθούν κοινές ανδρικές και γυναικείες αίθουσες.

Το χρονοδιάγραμμα της μετατροπής, μετακόμισης και της ένταξης των προσφύγων στο χώρο εργασίας πρέπει να ρυθμιστεί έτσι ώστε από τους πρόσφυγες που είναι ικανοί για βιομηχανική εργασία και μένουν στα θέρετρα της λίμνης Μπάλατον να εγκατασταθούν 800 μέσα σε ένα μήνα και στη συνέχεια οι υπόλοιποι μέχρι την 1^η Ιουλίου 1950.

Το κόστος των μετατροπών ύψους 8-10 εκατομμυρίων φιορινιών πρέπει να καλυφθεί μέσα από δάνειο.

Υπεύθυνος: Για την εξασφάλιση του οικισμού και της χρηματοδότησης είναι ο πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Σχεδιασμού.

Για την τήρηση του χρονοδιαγράμματος της μετατροπής ο Υπουργός Πρόνοιας.

Για την ένταξη των προσφύγων στο χώρο εργασίας ο Υπουργός Βαριάς Βιομηχανίας.

Για τη οργάνωση της μετακόμισης ο Υπουργός Πρόνοιας.

2./ Για την εγκατάσταση των εργαζομένων στον αγροτικό τομέα υπάρχουν τρεις εναλλακτικές λύσεις.

α./ εναλλακτική λύση: Με την οικοδόμηση νέου χωριού, όλοι οι εργαζόμενοι στη γεωργία (μαζί με τα μέλη των οικογενειών τους, 1.700 άτομα) πρέπει να στεγαστούν σε περίπου 400 επαρχιακά σπίτια χτισμένα σε γενικές γραμμές με τη χρησιμοποίηση υλικών από την περιοχή (πέτρινες βάσεις, πλίνθοι).

Η οικοδόμηση του νέου χωριού θα πρέπει να γίνει με τρόπο τέτοιο ώστε οι πρόσφυγες να συμμετέχουν στην ανοικοδόμηση των σπιτιών. Η προσωρινή τους στέγαση, κατά τη διάρκεια της οικοδόμησης, σε 10-12 παράγκες (οι παράγκες είναι ήδη διαθέσιμες) πρέπει να πραγματοποιηθεί από τον Υπουργό Ανοικοδόμησης.

Μετά την ολοκλήρωση της οικοδόμησης του χωριού η απασχόληση των προσφύγων θα γίνει σε κρατικό αγρόκτημα που θα συγκροτηθεί.

(Η τοποθέτηση του χωριού και η οργάνωση του κρατικού αγροκτήματος είναι δυνατές σε διάφορα μέρη της χώρας όπου μπορούν να βρεθούν υλικά από την περιοχή (πέτρες), Hortobagy-Mata (Χόρτομπαγκι-Μάτα), Ercsi-Szinatelep (Έρτσι-Οικισμός Σίνα).

Τα 400 σπίτια πρέπει να χτιστούν μέχρι τις 1^η Αυγούστου 1950.

Τα έξοδα ανοικοδόμησης του χωριού με 400 σπίτια φτάνουν περίπου τα 8-10 εκατομμύρια φιορίνια.

Σε περίπτωση έγκρισης της εναλλακτικής αυτής λύσης υπεύθυνος:

Για την εξασφάλιση χρηματοδότησης είναι ο πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Σχεδιασμού.

Για την επιλογή της συγκεκριμένης τοποθέτησης και για τα σχέδια εδαφικής χρήσης: το Συμβούλιο Λημεριών.

Για την οικοδόμηση των παραγκών και για την προσωρινή εγκατάσταση των προσφύγων, για την έναρξη και έγκαιρη λήξη της οικοδόμησης ο Υπουργός Ανοικοδόμησης.

Για την έναρξη λειτουργίας του κρατικού αγροκτήματος μέχρι τις 1^η Αυγούστου 1950 ο Υπουργός Γεωργίας.

Για τη οργάνωση της μετακόμισης ο Υπουργός Πρόνοιας (ΑΜΕΚ)

β./ εναλλακτική λύση: Η εγκατάσταση των 900 προσφύγων και των μελών των οικογενειών τους (συνολικά 1.700 άτομα) πρέπει να εξασφαλιστεί, μετά την κατάλληλη μετατροπή τους, στα καστέλια Festetich (φέστετιτς) του Deg (Ντέγκ), στο keszhelyi Hunyadi (Χούνιαντι του Κέτχελι), και szakalyhogyeszi Aronyi (Άππονι του Σακαλυχόγκες). Για τα έξοδα αυτών των μετατροπών απαιτούνται περίπου 4 εκατομμύρια φιορίνια (πρέπει να σημειωθεί ότι τα ανακαινισμένα καστέλια θα χρησιμεύσουν αργότερα ως παιδικές κατασκηνώσεις).

Η ένταξη των προσφύγων στο χώρο εργασίας πρέπει να εξασφαλιστεί στα γειτονικά κρατικά αγροκτήματα (να σημειωθεί ότι οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις

αυτών των κρατικών αγροκτημάτων είναι 450-600 στέμματα και δεν μπορούν να αναπτυχθούν).

Σε περίπτωση έγκρισης της εναλλακτικής αυτής λύσης υπεύθυνος είναι:

Για την εξασφάλιση χρηματοδότησης ο πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Σχεδιασμού.

Για τα έργα ανακαίνισης ο Υπουργός Πρόνοιας

Για την ένταξη των προσφύγων στο χώρο εργασίας ο Υπουργός Γεωργίας

Για τη οργάνωση της μετακόμισης ο Υπουργός Πρόνοιας (ΑΜΕΚ).

Προθεσμία: 1^η Αυγούστου 1950

γ./ εναλλακτική λύση: Επειδή στα κρατικά αγροκτήματα γενικά υπάρχει έλλειψη εργατικού δυναμικού οι 900 πρόσφυγες και τα μέλη των οικογενειών τους (συνολικά 1.700 άτομα) πρέπει να εγκατασταθούν και να απασχοληθούν σε ομάδες των 40-50 ατόμων σε κρατικά αγροκτήματα σε διάφορα μέρη της χώρας.

Για την στέγασή τους γενικώς δεν απαιτούνται καινούργια σπίτια, παρά μόνο ανακαινίσεις και έπιπλα, αυτές οι ανάγκες καλύπτονται από ειδικά δάνεια των κρατικών αγροκτημάτων.

Πρέπει να υπολογιστεί ότι σε αυτή την περίπτωση της εγκατάστασης, λόγω του διασκορπισμού, η εκπαίδευση των παιδιών στην ελληνική γλώσσα δεν μπορεί να γίνει (ο αριθμός των παιδιών σχολικής ηλικίας είναι 170).

Σε περίπτωση έγκρισης της εναλλακτικής αυτής λύσης υπεύθυνος είναι:

Για την εξασφάλιση της χρηματοδότησης ο πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Σχεδιασμού.

Για την εγκατάσταση και την ένταξη των προσφύγων στο χώρο εργασίας ο Υπουργός Γεωργίας

Για τη οργάνωση της μετακόμισης ο Υπουργός Πρόνοιας (ΑΜΕΚ).

Προθεσμία: 15^η Μαΐου 1950

Βουδαπέστη, 29 Μαρτίου 1950

Παράρτημα

της εισήγησης για την εγκατάσταση και για την ένταξη στο χώρο εργασίας των Ελλήνων προσφύγων, συμπλήρωμα για την α. εναλλακτική λύση της 2^{ης} παραγράφου του ΙΙΙ κεφαλαίου.

Ο προϋπολογισμός της οικοδόμησης νέου χωριού, συμπεριλαμβανόμενων και των νέων επαρχιακών σπιτιών, διαμορφώνεται ως εξής:

1./ Μάτα (στο Χόρτομπαγκι).

Ο διαθέσιμος πυρήνας του οικισμού βρίσκεται κοντά στη σιδηροδρομική γραμμή, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος λειτουργεί και καλύπτει 20 σπίτια. Το κρατικό αγρόκτημα αντιμετωπίζει πρόβλημα έλλειψης εργατικού δυναμικού. Το αγρόκτημα του Χόρτομπαγκι διαθέτει 80 χιλιάδες στρέμματα χωράφια, έτσι η ανοικοδόμηση νέου χωριού αργά ή γρήγορα θα γίνει επιτακτική.

Το κρατικό αγρόκτημα προς το παρόν έχει 600 μονίμους απασχολούμενους, ο αριθμός εποχιακών εργαζομένων είναι 800. Το καλοκαίρι χρειάζονται 2.500 εποχιακοί εργαζόμενοι, από τους κάτοικους των γύρω χωριών υπογράφηκε συμφωνία με 1.500.

Η εντατική απασχόληση των προσφύγων μόνο την περίοδο της αγροτικής εργασίας μπορεί να εξασφαλιστεί. Για τη χειμερινή απασχόληση πρέπει να υπάρξει ξεχωριστή φροντίδα.

Με την οικοδόμηση 8-10 στάβλων το κρατικό αγρόκτημα μπορεί να αυξήσει τον αριθμό των μονίμων απασχολούμενων με την προσθήκη 400-500 ατόμων. Τα έξοδα οικοδόμησης απαιτούν ένα ποσό περίπου 6-7 εκατομμυρίων. Αν και όχι φέτος, στη διάρκεια του πενταετές πλάνου αυτή η επένδυση θα γίνει απαραίτητη. Αυτή η επένδυση σχετίζεται με την ένταξη στο χώρο εργασίας των ελλήνων προσφύγων μόνο στο βαθμό που θα μπορούσε να προφέρει μόνιμη εργασία όλο το χρόνο.

Προϋπολογισμός

α./ Ανοικοδόμηση ενός σπιτιού με πέτρινη βάση, και με τείχους από τούβλα
27.072 φιορίνια, άρα ανοικοδόμηση 400 σπιτιών

	10 828 000 φιορίνια
δημαρχείο	120.000 φιορίνια
διτάξιο σχολείο	200.000 φιορίνια
σπίτι δασκάλου	90.000 φιορίνια
σπίτι κοινοτικού σύμβουλου	90.000 φιορίνια
πηγή	40.000 φιορίνια
Συνολικά	11.368.000 φιορίνια

β./ Εφόσον τα 400 σπίτια οικοδομηθούν από πλίνθους τα συνολικά έξοδα
ανέρχονται στα 10.568.800 φιορίνια.

2./ Οικισμός Σίνα (κοντά στο Έρτσι)

Το κρατικό αγρόκτημα διαθέτει 4560 στέμματα κηπουρική και 6840 στρέμματα
χωράφια. Το αγρόκτημα αναπτύσσεται εντατικά. Αντιμετωπίζει σοβαρό
πρόβλημα έλλειψης εργατικού δυναμικού.

Μπορεί να εξασφαλιστεί η μόνιμη απασχόληση περίπου 500-600 προσφύγων, οι
υπόλοιποι μπορούν να απασχοληθούν για 8-9 μήνες το χρόνο.

Προϋπολογισμός

α./ Ανοικοδόμηση ενός σπιτιού με βάση από μπετόν 26.574 φιορίνια, άρα
ανοικοδόμηση 400 σπιτιών

	10.629.600 φιορίνια
διτάξιο σχολείο	200.000 φιορίνια
σπίτι δασκάλου	90.000 φιορίνια
πηγή	40.000 φιορίνια
Συνολικά	10.959.600 φιορίνια

β./ Εφόσον τα 400 σπίτια οικοδομηθούν από πλίνθους τα συνολικά έξοδα ανέρχονται στα

10.159.600 φιορίνια

Ο εργολάβος θα προσλάβει ένα μέρος των προσφύγων ως ανειδίκευτους εργάτες και έτσι ήδη στη διάρκεια της ανοικοδόμησης ο κρατικός προϋπολογισμός δεν επιβαρύνεται με τα έξοδα συντήρησής τους .

[...]

Μεγαλύτερες καλλιεργήσιμες εκτάσεις σε τοποθεσίες προσφέρουν ακόμα δυνατότητες παρομοίων λύσεων. Τα έξοδα ανοικοδόμησης είναι περίπου τα ίδια. Για πολιτικούς λόγους αυτή η λύση δεν προτείνεται.

Βουδαπέστη, 29 Μαρτίου 1950

8

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 276/ 54, Αρ. εγγράφου 54/113, 04/08/1950

Κόμμα Ούγγρων Εργαζομένων (ΚΟΥΕ)

Βουδαπέστη, 4 Αυγούστου 1950

Κεντρική Επιτροπή

Τμήμα Εξωτερικών

ΙΚΤ. 1248/33-2

Βουδαπέστη, οδός Ακαδημίας 17

Πρόταση

Προς τη Γραμματεία

I. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας μάς ζήτησε να εντάξουμε στο Κόμμα Ούγγρων Εργαζομένων τους πολιτικούς πρόσφυγες που είναι μέλη του ελληνικού κόμματος. Όσον αφορά τους εξωκομματικούς, να τους εντάξουμε στις εργασίες των κατάλληλων μαζικών οργανώσεων.

II. Ζητήθηκε επίσης η έγκριση της Γραμματείας ώστε οι έλληνες κομμουνιστές στην Ουγγαρία να μπορέσουν να συγκαλέσουν συνδιάσκεψη τον Σεπτέμβριο της τρέχουσας χρονιάς

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Συμφωνώ
Vas Zoltán
(Ζόλταν Βας)

Fodor (Φόντορ)

9

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 276/ 68, Αρ. εγγράφου 68/58, 21/02/1949

Βουδαπέστη, 21 Φεβρουαρίου 1949

Κόμμα Ούγγρων Εργαζομένων (ΚΟΥΕ)

Κεντρική Επιτροπή

Τμήμα Εξωτερικών, ΚΙ/ΗΤ. 975

Βουδαπέστη, οδός Ακαδημίας 17

Προς την Οργανωτική Επιτροπή, ΚΟΥΕ

Βουδαπέστη

Ο απεσταλμένος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος στην Ουγγαρία απευθύνθηκε σε μας με σκοπό να εγκριθεί από το Κόμμα μας η εκπροσώπηση του Δημοκρατικού Συνδέσμου Ούγγρων Γυναικών στο Συνέδριο του Δημοκρατικού Συνδέσμου Ελλήνων Γυναικών από τη συντρόφισσα Lily Olt.

Στο Συνέδριο και άλλων χωρών Σύνδεσμοι Γυναικών θα εκπροσωπηθούν από έναν αντιπρόσωπο.

Προτείνω η Οργανωτική Επιτροπή να εγκρίνει την αποστολή της Lily Olt, η οποία ως Πρόεδρος της «Επιτροπής Βοήθειας του Ελληνικού Λαού» είναι κοντά στον αγώνα των Ελληνίδων.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Komját Irén

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 288, Αρ. εγγράφου 32/1958/3 σελ. 63, 1958

Ο Ουγγρικός Ερυθρός Σταυρός

Προς τον Szilágyi Dezső στο Τμήμα Εξωτερικών Υποθέσεων της Κεντρικής Επιτροπής του Ουγγρικού Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (ΟΣΕΚ), Γενικός Γραμματέας Κάρράτι József.

Ο Ουγγρικός Ερυθρός Σταυρός μέσω του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, υπό τους ακόλουθους όρους και υπό την ακόλουθη σύνθεση απέστειλε βοήθεια στους κρατούμενους στον ελληνικό νησί του Άγιου Ευστράτιου (Αη Στράτης).

Στο στρατόπεδο μένουν 731 άτομα, 698 άνδρες, 33 γυναίκες. Ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός μάς πληροφόρησε ότι επειδή οι κρατούμενοι ζουν σε σκηνές, έχουν ανάγκη κυρίως από μάλλινες κουβέρτες, φόρμες, παπούτσια. Στα δέματα να μην φαίνεται η χώρα προέλευσης. Τα δέματα έχουν διαμορφωθεί με τρόπο ώστε να γίνει εφικτή η ίση κατανομή τους μεταξύ των κρατουμένων.

Για τις γυναίκες:

- 1 κουβέρτα
- 1 πετσέτα
- 1 σαπούνι
- 1 γυναικείο εργατικό ρούχο
- 1 κοστούμι
- 2 κομπιναιζόν
- 2 παντελόνια
- 1 ζευγάρι παπούτσια
- 2 ζευγάρια κάλτσες

Η συνολική αξία της προσφοράς είναι 550 χιλιάδες φιορίνια. Τα έξοδα μεταφοράς στην Ελβετία πρέπει να τα καλύψουμε εμείς, από εκεί αναλαμβάνει ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός.

Για τους άντρες: 1 κουβέρτα
1 πετσέτα
1 σαπούνι
1 φόρμα
1 μπουφάν ή πουλόβερ
2 φανέλες
2 εσώρουχο
1 ζευγάρι παπούτσια
2 ζευγάρια κάλτσες

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 288, Αρ. εγγράφου 32/1958/3, σσ.71, 1958

Επιστολή της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε. (Απ. Γκρόζος) προς την Κ.Ε. του Ουγγρικού Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (ΟΣΕΚ).

Η Επιτροπή των Ελλήνων Ουγγαρίας μάς γνωστοποίησε ότι ο Ουγγρικός Ερυθρός Σταυρός με την άδεια σας σχεδιάζει να στείλει από τώρα και στο εξής δέματα για τους φυλακισμένους και εξόριστους στην Ελλάδα. Η προσοχή σας μάς συγκινεί βαθιά επειδή οι φυλακισμένοι βρίσκονται σε δύσκολη θέση. Ιδιαίτερα στον Άγιο Ευστράτιο, όπου στις 27-29 Ιουνίου 1957 πλημμύρα κατέστρεψε τα προσωπικά αντικείμενα 600 εξόριστων. Προτείνουμε κοινή δωρεά συνολικής αξίας 500.000 φιορινιών. Τα προσωπικά δέματα συχνά δεν φτάνουν στον προορισμό τους. Τη μεταφορά θα αναλάβει ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός.

Ε.Α.Ο., φάκ. Μ.Ο.Λ. 276, Αρ. εγγράφου 98/132, 30/09/1952

Εθνικός Σύνδεσμος Βιοτεχνιών Βουδαπέστη, 30 Σεπτεμβρίου 1952
Βουδαπέστη, 5^ο διαμέρισμα, οδός Piarista 5
Υπουργείο Βιομηχανίας

Προς τον σύντροφο αναπληρωτή υπουργό Csikós Nagy Béla
Βουδαπέστη

«Αναφορά σχετικά με την ένταξη των Ελλήνων ανάπηρων στις οικιακές βιοτεχνίες»

Μάγκος (Μάγκοτς): Υπάρχει δυνατότητα ένταξης 120 ατόμων. Με 40 άτομα ξεκινήσαμε εκπαιδευτικά προγράμματα τσαγκάρηδων. Ο αριθμός μαθητευόμενων μειώθηκε στους 20. Στο Υπουργείο Εσωτερικών συζητήσαμε τις αιτίες του φαινομένου και η Κομματική Οργάνωση των Ελλήνων 10 μέρες πριν συγκάλεσε κομματική συνέλευση για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Τα αποτελέσματα θα τα εξετάσουμε στο Υπουργείο Εσωτερικών σε δυο εβδομάδες.

Χωριό Μπελογιάννη: Ο συνεταιρισμός εδώ ασχολείται με την καλαθοπλεκτική, το πλέξιμο και την ύφανση. Στο πρώτο έχουμε μια καθυστέρηση 6 εβδομάδων επειδή λείπουν κλαδάκια. Για τις προσεχές ημέρες όμως θα έχουν να δουλέψουν. Όσον αφορά τώρα το πλέξιμο οι τιμές ακόμα δεν είναι καθορισμένες· συνεπώς, παρότι υλικό έχουν, οι εργασίες προσωρινά διακόπηκαν. Η ύφανση προχωράει με αργούς ρυθμούς επειδή λείπει εξοπλισμός. Από πρώτη ύλη δεν υπάρχει έλλειψη. Από το Δήμο έχουν ελάχιστη βοήθεια, καθώς επίσης από την επαρχιακή οργάνωση βιοτεχνίας.

Κεφάλαιο 2

ΠΟΛΩΝΙΑ

Ινστιτούτο Εθνικής Μνήμης [στο εξής ΙΕΜ], φάκ. 201/48,

Αρ. εγγράφου 189/26/48, 13/03/1948

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜ. ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΣΤΟ ΡΟΖΝΑΪ – ΤΜΗΜΑ Ε

ΡοζναΪ, 13 Μαρτίου 1948

Αριθμ. Πρωτοκόλλου 189/26/48

Άκρως απόρρητο!

Προς: Υπουργείο Δημόσιας Ασφάλειας

Τμήμα Ε

Βαρσοβία

ΕΚΘΕΣΗ

Σύμφωνα με το έγγραφο από 5.2. με αριθμό πρωτοκόλλου 108/18 σχετικά με την προκλητική προπαγάνδα περί στρατολόγησης εθελοντών στον στρατό του στρατηγού Μάρκου, αναφέρω τα εξής:

Η ανωτέρω προπαγάνδα, όπως επισημαίνεται στις αναφορές της Ν.Υ.Δ.Α.¹, αναπτύχθηκε στις περισσότερες περιφέρειες της νομαρχίας ΡοζναΪ (Πόζναν).

Η εν λόγω προπαγάνδα επικρατεί κυρίως στους κύκλους της νεολαίας, κατά κύριο λόγο ανάμεσα σε νέους σχολικής ηλικίας, μεταξύ των μελών της ΖΜΜ² και της ΟΜ ΤΥΡ³, ενώ στο χώρο των ενηλίκων, ανάμεσα στους εργάτες, ιδίως μεταξύ των μελών του ΡΡΡ⁴.

Όσον αφορά τη νεολαία, αυτή εμφορείται από ενθουσιασμό και παρακινείται από ειδήσεις εφημερίδων που αναφέρονται στην άγρια

¹ Νομαρχιακή Υπηρεσία Δημόσιας Ασφάλειας.

² Αγωνιστική Ένωση Νέων.

³ Οργάνωση Νεολαίας του Συνδέσμου του Εργατικού Πανεπιστημίου.

⁴ Πολωνικό Εργατικό Κόμμα.

τρομοκρατία, που ασκεί η μοναρχική κυβέρνηση της Ελλάδας απέναντι στον ελληνικό λαό. Η δεδηλωμένη ετοιμότητα για προσχώρηση στο στρατό του στρατηγού Μάρκου πηγάζει αποκλειστικά από δημοκρατικά κίνητρα.

Στο R.K.U⁵ Stubice (Σουμπίτσε) προσήλθε ομάδα νέων, η οποία δήλωσε ότι διάβασε στον Τύπο για τα γεγονότα στην Ελλάδα και για τον λόγο αυτό αποφάσισε να ενταχθεί στο στρατό του στρατηγού Μάρκου, για να αγωνιστεί και να υπερασπιστεί τη Δημοκρατική Ελλάδα.

Στις 26.2.1948 προσήλθαν στη Ν.Υ.Δ.Α. στο Wągrowiec (Βονγκρόβιετς) δύο μαθητές του Παιδαγωγικού Λυκείου, μέλη της ZWM, Zawisto Donat (Ζαβίσου Ντόνατ) και Zgut Edward (Ζγκουτ Έντμουντ), οι οποίοι εξέφρασαν την ετοιμότητά τους να ενταχθούν στο στρατό του στρατηγού Μάρκου. Οι προαναφερόμενοι πληροφορήθηκαν στο τρένο για την επιχείρηση στρατολόγησης.

Στις 7.2.1948, σε συγκέντρωση της ZWM στο Znin (Ζνιν), μέλος της ένωσης, ο Przybylski Edmund (Πσιμπίλσκι Έντμουντ), γιος του δολοφονημένου αξιωματικού της Milicja Obywatelska⁶, μέλος της ORMO⁷ διατύπωσε ερώτημα που αφορούσε ενδεχόμενη οργάνωση εθελοντικής λεγεώνας για την παροχή βοήθειας στο στρατό του στρατηγού Μάρκου. Η ανωτέρω πρόταση βρήκε απήχηση εντός της OMTUR⁸, όπου η πρόταση αυτή τέθηκε επίσης υπό εξέταση. Στον σύλλογο της ZWM στο Wschów (Βσχούβ) οκτώ εθελοντές εξέφρασαν την ετοιμότητά τους να αναχωρήσουν για την Ελλάδα.

Το R.K.U Krosno παρέλαβε επιστολή δύο ιδρυμάτων της Σχολής Βιομηχανικής Εκπαίδευσης στο Żary (Ζάρυ) της νομαρχίας Βρότσλαβ με αίτημα την παροχή πληροφοριών σχετικά με την προσχώρηση στον στρατό του στρατηγού Μάρκου. Επίσης στο Krosno (Κρόσνο) έλαβε χώρα η εξαφάνιση τεσσάρων ατόμων, τριών μαθητών και ενός εργάτη-μέλους της Πολωνικής Σοσιαλιστικής Ένωσης, οι οποίοι έφυγαν από τα σπίτια τους στις 16 Φεβρουαρίου

⁵ Περιφερειακό Τμήμα Εφεδρείας.

⁶ Αστυνομία Πολιτών - πολωνική κομμουνιστική αστυνομία τη χρονική περίοδο 1944-1990.

⁷ Εθελοντική Αστυνομία Πολιτών.

⁸ Οργάνωση Νεολαίας του Συνδέσμου του Εργατικού Πανεπιστημίου.

1948 και έκτοτε τα ίχνη τους χάθηκαν. Τα προαναφερόμενα άτομα ενδιαφέρονταν έντονα για το ελληνικό ζήτημα.

Εκφράζεται η υπόνοια ότι οι προαναφερόμενοι αναχώρησαν παράνομα για την Ελλάδα. Η έως τώρα έρευνα δεν έφερε προς το παρόν κανένα θετικό αποτέλεσμα. Όσον αφορά τους ενήλικες, πέραν των δημοκρατικών κινήτρων, προσελκύονται από υποσχέσεις μεγάλων χρηματικών ποσών, από 100.000 έως 200.000 ζλότυ. Το χρηματικό κίνητρο αποτελεί ισχυρό θέλγητρο για τους λιγότερο εύπορους εργάτες.

Οι χώροι όπου αναπτύσσεται η προπαγάνδα είναι οι επιχειρήσεις και ο σιδηρόδρομος. Στις 14.2. τ.ε. παρουσιάστηκε στην περιφερειακή επιτροπή του Πολωνικού Εργατικού Κόμματος (PPR) στο Wolsztyn (Βόλστιν) ο Adamski Stefan (Αντάμσκι Στέφαν), μέλος του PPR, εργαζόμενος στις Εγκαταστάσεις Παραγωγής και Επεξεργασίας Ξυλείας στο Wolsztyn, ο οποίος εξέφρασε την επιθυμία να ενταχθεί στο στρατό του στρατηγού Μάρκου. Η φημολογία αυτή κυκλοφόρησε έντονα στις Εγκαταστάσεις Παραγωγής και Επεξεργασίας Ξυλείας, ανάμεσα στα μέλη του PPR.

Στο RKU της νομαρχίας Poznań προσήλθε ο Bajkowski Stanisław (Μπαϊκόβσκι Στανίσουαβ), εργάτης του Εργοστασίου Συσσωρευτών «Duplom», ο οποίος δήλωσε ότι επιθυμεί να ενταχθεί στο στρατό του στρατηγού Μάρκου. Οι φήμες περί στρατολόγησης διαδίδονταν ευρέως στο χώρο του εργοστασίου.

Στο Sieraków (Σιεράκουβ) της περιφέρειας Międzychód (Μιεντζίχουντ), στα Υαλουργεία „Warta” κυκλοφόρησε η ίδια φημολογία. Σε δύο περιπτώσεις, οι φημολογίες διαδόθηκαν από τους εργαζόμενους στο PKP⁹, τον Janik Stanisław (Γιάνικ Στανίσουβ), μέλος του PPS¹⁰, υπογραμματέα στο Gniezno (Γκνιέζνο) και τον Sitek Marian (Σίτεκ Μάριαν), διαχειριστή σιδηροδρομικής κυκλοφορίας στο Szamotuły (Σαμοτούι). Ανάλογες φημολογίες διέδιδε ο Mazio Stefan (Μάζιο Στέφαν), μέλος του PPS στο Słubice (Σουμπίτσε), ο οποίος βρίσκεται υπό παρακολούθηση ως ύποπτο στοιχείο.

⁹ Πολωνικός Οργανισμός Σιδηροδρόμων.

¹⁰ Πολωνικό Σοσιαλιστικό Κόμμα.

Στο Skwierzyn (Σκβιέζιν), ο Skrzyrczak Stefan (Σκτσιόπτσακ Στέφαν), μέλος του PPS, δήλωσε πρόθυμος να αναχωρήσει για την Ελλάδα. Πληροφορήθηκε σχετικά από τον Jesiołkiewicz Ludwik (Γιεσιοουκιέβιτς Λούντβικ), πρώην μέλος του PSL¹¹, ο οποίος ενημέρωσε τον Skrzyrczak ότι διάβασε σε εφημερίδα την πληροφορία περί στρατολόγησης.

Ο ιδιοκτήτης αποθήκης λιπαντικών στο Kalisz (Κάλις), Borowiak (Μπορόβιακ) διέδιδε προπαγανδιστικές πληροφορίες ότι η κυβέρνηση αντιλήφθηκε επιτέλους την κομμουνιστική της όψη, ότι οργανώνει λεγεώνα που απαρτίζεται αποκλειστικά από εγκληματίες με πολυετείς καταδίκες, οι οποίοι εφοδιάζονται με στολές, οπλίζονται και στέλλονται στην Ελλάδα.

Στη Δασοφυλακή στο Czarnków (Τσάρνκουβ) κυκλοφόρησε επίσης φήμη για στρατολόγηση στο στρατό του στρατηγού Μάρκου. Οι ανωτέρω πληροφορίες προέρχονταν από τον Mięzała Stanisław (Μιενζάουα Στανίσουαβ), μέλος του PPR, ο οποίος άκουσε αυτή την είδηση σε εστιατόριο από άγνωστο άνδρα, που βρισκόταν σε κατάσταση ισχυρής μέθης, κερνούσε τους πάντες με βότκα και διέδιδε την πληροφορία για τον σχηματισμό εθελοντικής λεγεώνας. Ο άγνωστος αυτός επέδειξε την ταυτότητα του PPR. Στη Ν.Υ.Δ.Α. στο Czarnków διεξάγεται έρευνα για την εξακρίβωση της ταυτότητας του ανωτέρω άνδρα.

Συνολικά ανακρίθηκαν 15 ύποπτοι και μάρτυρες. Προς το παρόν δεν εντοπίστηκαν τα κέντρα που υποκινούν την ανωτέρω δράση.

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος Ε' – Ν.Υ.Δ.Α.

Poznań

/ - / Jankowski λοχαγός

¹¹ Πολωνικό Λαϊκό Κόμμα.

Αριθμ. εξερχομένου: WS/0296/49

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αριθμ. Αντίτυπου ..1...267

«Οικονομική κατάσταση που αφορά τη δράση του Τμήματος «S» από την αρχή της δράσης 1948 έως τις 30.06.1949 / σε πολωνικά ζλότυ /»

A. ΑΜΕΣΑ ΚΟΣΤΗ

1. Σιδηροδρομική εμπορική μεταφορά	:	109.939.280
επίμαχα ποσά	:	<u>7.036.036</u>
		116.975.316
2. Σιδηροδρομική στρατιωτική μεταφορά /συνημμένο/		
13.778.219		
/Διαμετακομιστικά „W” ¹² και „CZ” ¹³ 107.096.700/.		
3. Κόστη σιδηροδρομικής συνοδείας		
1.394.995		
/από το ποσό αυτό- από το ταμείο Υ.Ε.Α ¹⁴ . 248.139 zł/		
4. Θαλάσσια μεταφορά		
“G.A.L.” ¹⁵ 460.279.810		
/εκ των οποίων αποζημίωση για κατεστραμμένο εμπόρευμα 48.558.066 zł/		

¹² Ακρωνύμιο Ουγγαρίας.

¹³ Ακρωνύμιο Τσεχίας.

¹⁴ Υ.Ε.Α. – Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

¹⁵ Η εταιρεία GAL δημιουργήθηκε το 1934 ως μετοχική εταιρεία πολωνο-δανέζικου κεφαλαίου και εξυπηρέτούσε επιβατικές διατλαντικές μεταφορές.

Φόρτωση και εκφόρτωση

«Portorob»¹⁶ 25.460.527 zł

485.740.337

5. Κόστη αποθήκευσης / Γκντανσκ/
3.152.951
6. Κόστη συσκευασίας
2.873.607
7. Κόστη διατήρησης εκπροσώπων
3.067.155
8. Λοιπά επιχειρησιακά /συνημμένο/
3.605.798
9. Εφοδιασμός από αποθήκες /οδ. Szwedzka κ.α./
5.265.852
10. Επενδύσεις και ανακαινίσεις /οδ. Szwedzka και Hoża/
13.891.120

649.745.350

Καταχωρήθηκαν πράγματι ως δαπάνες τα ποσά 462.665.720

Στις 1.7.1949 υπολείπεται προς πληρωμή:

137.079.630

Το Υ.Ε.Α. κατέβαλλε

200.00.000

Οικονομικές καταστάσεις και δημοσιονομική πρόβλεψη 11 φύλλα Προς μεταβίβαση :

649.745.350

Προς μεταβίβαση : 649.745.350

266

¹⁶ Portorob – Επιχείρηση Λιμενικών Μεταφορτώσεων.

Επιπρόσθετα καταχωρήθηκε σε επιχειρησιακές δαπάνες

ξένο συνάλλαγμα:

Αμερικάνικα δολάρια	1.048
Γερμανικά μάρκα	3.000
Τσέχικες κορώνες	1.000

B. ΕΜΜΕΣΑ ΚΟΣΤΗ /ΥΛΙΚΑ/

Στολές	846.734.250
/523.171.731 ζλότυ στάλθηκαν στην «CZ» για ράψιμο/.	
Διατροφή	481.171.298
Οπλισμός	787.480.000
Ναρκαλιευτικός εξοπλισμός, εκρηκτικές ύλες και οχήματα	175.812.438
	<u>2.291.197.986</u>
<u>Συνολικά</u>	2.940.943.336

Ολογράφως δύο δισεκατομμύρια εννιακόσια σαράντα εκατομμύρια εννιακόσια
σαράντα τρεις χιλιάδες τρακόσια τριάντα έξι ζλότυ

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΟΙΚ. ΤΜΗΜ. «S» Β' ΠΑΡΑΡΤ. ΓΕΝ. ΕΠΙΤΕΛ. ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΜΗΜ. «S» Β' ΠΑΡΑΡΤ.
ΓΕΝ. ΕΠΙΤΕΛ.

/-/ HERCMAN N.

/-/ BOROWICZ τμηχης

Αριθμ. αντιτύπων : 3

K.Z. Nr. 518

5.8.1949

15

ΙΕΜ, φάκ. 352/67, 17/06/1948

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αριθμ. Αντίτυπου 17.06.1948.

Περιεχόμενο φορτίων

10.000 ζεύγη παπουτσιών	
10.000 στρατιωτικά θερινά πουκάμισα	Υπόθεση 684/G
10.000 στρατιωτικά μακριά σώβρακα	
15.000 μέτρα υφάσματος για στρατιωτικές στολές	
Τουφέκια ΚΒΚ Mauzer βεληνεκές 7,92	4.500 τεμάχια
Πιστόλια ΜΡ βεληνεκές 7,92	200 τεμάχια
Ελαφρά πολυβόλα σχέδιο 31, βεληνεκές 7,92	25 τεμάχια
Ελαφρά πολυβόλα σχέδιο 42, βεληνεκές 7,92	25 τεμάχια
Ελαφρά πολυβόλα σχέδιο 08/15, βεληνεκές 7,92	15 τεμάχια
Όλμοι 81 mm	18 τεμάχια
Σκόπευτρα όλμων 81 mm	18 τεμάχια
Κιβώτια πυρομαχικών	60 τεμάχια
Βέργες καθαρισμού όλμων	8 τεμάχια
Δερμάτινοι σάκοι για σωλήνες	18 τεμάχια
Δερμάτινοι σάκοι για κάννες	18 τεμάχια
Δερμάτινοι σάκοι για δίποδα	18 τεμάχια
Δερμάτινοι σάκοι για κιβώτια	36 τεμάχια
Πιστόλια	679 τεμάχια
Πυρομαχικά	34.946 τεμάχια
Σφαίρες 7,92	4.000.000 τεμάχια
Μικρές σφαίρες για πιστόλια ΜΡ	750.000 τεμάχια

Αμερικάνικα ράδιο-συστήματα τύπου SCR-284

Δέκτες		8 τεμάχια
Πομποί		8 τεμάχια
Αναμεταδότες		8 τεμάχια
Συσσωρευτές		8 τεμάχια
Πεταλοκίνητες μηχανές		8 τεμάχια
Νοσοκομείο μεραρχίας		
Υγειονομικό υλικό και εξοπλισμός, βάρος		26 τόνοι
Αντιαρματικές νάρκες		600
Νάρκες κατά προσωπικού		1800
Πυροκροτητές TMZ/42		408
Πυροκροτητές ZZ/42		1800
Θρυμματισμένο τρινιτρολουόλιο		3, 300
Νάρκες		
Αγωγοί ανάφλεξης	1m	300 τεμάχια
	0.5m	200 τεμάχια
	0.25m	100 τεμάχια
Ηλεκτρικοί πυροκροτητές		1000 τεμάχια
Πυραγωγό σχοινί		1200 m
Σχοινί bickford		32 καρούλια
Ηλεκτρικό καλώδιο για ναρκαλιεία		10.000 m
Ηλεκτρικοί αναπτήρες		7 τεμάχια
Πυροκροτητές απλοί		220 τεμάχια
Μαγνητικές νάρκες		500 τεμάχια
Νάρκες συνήθεις		108 τεμάχια

ΙΕΜ, Αρ. εγγράφου WS/00366/49, 26/09/1949

Αριθμ. εξερχομένου: WS/00366/49

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

αριθμός αντιτύπου 1

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Β' ΓΕΝ. ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ Π.Σ.¹⁷

ΚΟΜΑΡ Ταξίαρχος

Συνημμένα αποστέλλεται συγκριτική κατάσταση των υλικών που αποστάλθηκαν με το πλοίο «Κοσίτσιεζκο ΙΙΙ» στις 20.9.1949, σε δύο αντίτυπα /8 φύλλα/.

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ „S” Β' ΠΑΡΑΡΤΗΜ. ΓΕΝ. ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ Π.Σ.

(υπογραφή)

/-/ BOROWICZ τγμχ

Αριθμ. αντιτύπων : 2

Αντίτυπο αριθμ. 1 παραλήπτης

Αντίτυπο αριθμ. 2 αρχείο

Κ.Ζ. Νρ. 601

26.09.1949

Αριθμός Εξερχομένου: /996/

ΑΚΡΩΣ _____ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αριθμός αντιτύπου ..2..

¹⁷ΠΟΛΩΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

περί υλοποίησης σχεδίου προμηθειών υλικού στις 15.8.1949 σε χιλιάδες δολάρια

Α/Α	Όνομασία υλικού	ΠΟΛΩΝΙΑ		ΡΟΥΜΑΝΙΑ		ΤΣΕΧΙΑ		ΟΥΓΓΑΡΙΑ		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	
		Σχέδιο	Εκτέλεση	Σχέδιο	Εκτέλεση	Σχέδιο	Εκτέλεση	Σχέδιο	Εκτέλεση	Σχέδιο	Εκτέλεση
1.	Εξοπλισμός επικοινωνιών			20	12	142	89	122	131	284	232
2.	Οπλισμός και πυρομαχικά	2.258	1.631	5.934	4.236	6.975	3.486			15.167	9.353
3.	Εκρηκτικά υλικά και ναρκαλιευτικός εξοπλισμός	800	420	134	119	13	13	45		992	552
4.	Στολές	1.919	1.829	2.761	1.977	1.159	1.202	2.147	875	7.986	5.883
5.	Τρόφιμα	1.532	1.443	2.060	1.404	154	148	2.602	1.929	6.348	4.924
6.	Μεταφορές	45	52	5		318	145	306	281	674	478
7.	Πρωθητικά καύσιμα			931	1.143					931	1.143
8.	Υγειονομικός εξοπλισμός		20	22	8	28	6	16	16	66	50
9.	Διάφορα υλικά	15		19	8	26	35	35	35	95	78
10.	Οπτικός εξοπλισμός	40	40	1	1	93	67	6	10	140	118
11.	Ράψιμο στολών					580	92			580	92
12.	Μεταφορικά και επιχειρησιακά έξοδα	3.610	2.050							3.610	2.050
13.	Υγειονομικά και αεροπορικά έξοδα		92								92
	Σ υ ν ο	10.219	7.577	11.887	8.908	9.488	5.283	5.279	3.277	36.873	25.045
	λ ι κ ά :										
	% δεσμεύσεων και πληρωμών	28%	30,3%	32%	35%	26%	21%	14%	13,2%	100%	100%

ΙΕΜ, φάκ. 201/48, Αρ. εγγράφου 00562, 21/11/1947

Άκρως Απόρρητο

Αριθμ. Αντιτύπου ..1...

720G

Προς τον Επικεφαλής Δ' Παραρτήματος του Γενικού Επιτελείου Πολωνικού Στρατού

Αναφορά για τον έλεγχο της φόρτωσης και της εκτέλεσης της ειδικής μεταφοράς.

Αναφέρω ότι έφθασα στον κεντρικό σταθμό του Τορού (Τόρουν) στις 17 Νοεμβρίου τ.ε. ώρα 4.30 το πρωί. Στον κεντρικό σταθμό του Τορού διαπίστωσα ότι τα άδεια βαγόνια που προορίζονταν για τη φόρτωση του φορτίου είχαν τοποθετηθεί στην αποβάθρα φόρτωσης, οι αριθμοί τους αντιστοιχούσαν στους αριθμούς που είχε γνωστοποιήσει το Υπουργείο Συγκοινωνιών στο Δ' Παράρτημα του Γενικού Επιτελείου, ενώ η τεχνική τους κατάσταση είχε ελεγχθεί από το Αμαξοστάσιο σύμφωνα με τη διοικητική απόφαση του Υπουργείου Συγκοινωνιών υπ' αριθμ. 43E5582 από 13.11.1947.

Το κεντρικό απόθεμα πυρομαχικών μετέφερε το φορτίο στην αποβάθρα φόρτωσης στις 16.11.1947. Σύμφωνα με το εντεταλμένο σχέδιο, η φόρτωση του φορτίου είχε προγραμματιστεί να ξεκινήσει στις 6.00 το πρωί στις 17.11.1947. Η αποθήκη δεν τήρησε την προθεσμία και κατόπιν παρέμβασής μου στον Υποδιευθυντή της Αποθήκης έφθασαν στις 8.00 περίπου 15 πολιτικοί εργάτες, κορίτσια και αγόρια ηλικίας έως 17 ετών, οι οποίοι αναμενόταν πως θα φόρτωναν έγκαιρα 9 βαγόνια με πυρομαχικά. Αντιλαμβανόμενος ότι το εργατικό δυναμικό ήταν αδύνατο να φορτώσει το φορτίο στο χρόνο που είχε οριστεί, ζήτησα κατηγορηματικά από τον αξιωματικό που επόπτευε τη φόρτωση να διαθέσει 6

στρατιώτες ανά βαγόνα. Οι στρατιώτες έφθασαν στις 9.00 και η φόρτωση πραγματοποιήθηκε αρκετά ομαλά, όμως αποδείχθηκε ότι στα κιβώτια με τα πυρομαχικά υπήρχαν πολωνικές επιγραφές, ενώ σε ορισμένα κιβώτια είχαν τοποθετηθεί φύλλα χαρτιού, όπου αναγράφονταν στην πολωνική γλώσσα ο αριθμός παρτίδας των πυρομαχικών κλπ. Ο Υποδιευθυντής της Αποθήκης διέταξε να ελεγχθεί κάθε κιβώτιο και να αφαιρεθούν με κομμάτια γυαλιού οι πολωνικές επιγραφές. Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε παρουσία των πολιτικών εργατών και των υπαλλήλων του σιδηρόδρομου.

Το φορτίο φορτώθηκε στις 12.00 και μετά την κατάρτιση των εγγράφων μεταφοράς το τρένο 9284 αναχώρησε από τον κεντρικό σταθμό στις 17.11.1947, ώρα 16.20.

Παρά το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια του εκτελωνισμού είχε υπενθυμιστεί στους αξιωματικούς του Β' Παραρτήματος του Γενικού Επιτελείου, οι οποίοι είχαν αναλάβει την εποπτεία της φόρτωσης του φορτίου, κατά την κατάρτιση του μεταφορικού σχεδίου, να ενημερώσουν εάν θα χρειαστούν για τη μεταφορά του φορτίου βαγόνα ασφαλείας για την αποτροπή κινδύνων κατά τη διάρκεια της φόρτωσης και της μεταφοράς, αυτοί διαβεβαίωσαν ότι θα φορτωθεί εξοπλισμός που δεν απαιτεί προστασία σε βαγόνα ασφαλείας. Στον τόπο της φόρτωσης αποδείχθηκε κάτι διαφορετικό, φορτώθηκαν πυρομαχικά, τα οποία σύμφωνα με το νόμο θα πρέπει να μεταφέρονται σε βαγόνα ασφαλείας. Ως εκ τούτου, διέταξα τον σταθμάρχη να προσθέσει στη μεταφορά έξι άδεια βαγόνα. Ο σταθμάρχης δεν ήταν προετοιμασμένος, στον σταθμό δεν υπήρχαν σκεπαστά βαγόνα, στη μεταφορά προστέθηκαν ως βαγόνα ασφαλείας βαγόνα της σειράς SN με εξωτερικό πλέγμα για τη μεταφορά χοίρων, γεγονός που επέτρεπε στους εργαζόμενους στο σιδηρόδρομο ή ακόμη και στους απλούς πολίτες να γνωρίσουν το είδος του φορτίου. Προέκυψε σχετικό ενδιαφέρον και δημιουργήθηκαν υποψίες – στα μεταφορικά έγγραφα εσωτερικής κυκλοφορίας αναφέρθηκε ότι το φορτίο και οι στολές επιβαρύνουν το Υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίου, ενώ το φορτίο έχει κλειδωθεί σε βαγόνα ασφαλείας.

Ελλείψεις συμμόρφωσης από πλευράς σιδηρόδρομου

Παρά τη σύσταση του Υπουργείου Συγκοινωνιών ώστε στους επιμέρους σταθμούς φόρτωσης να έχουν τοποθετηθεί βαγόνια που ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις του συστήματος RIV της διεθνούς κυκλοφορίας, ενώ η τεχνική τους κατάσταση να έχει ελεγχθεί προσωπικά από τον Προϊστάμενο και να έχει πιστοποιηθεί με σχετικό πρωτόκολλο, στα βαγόνια που βρίσκονταν στον κεντρικό σταθμό Τορυνή, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, διαπιστώθηκαν οι εξής βλάβες: Στη διαδρομή στο Chodecz (Χόντετς) – Krosniewice (Κροσνιεβίτσε) στο βαγόνι υπ. αριθμ. 0144667, αναφλέχθηκε ο άξονας και απειλήθηκε με φωτιά το βαγόνι που μετέφερε πυρομαχικά. Η φωτιά κατασβήσθηκε, όμως το βαγόνι ήταν ακατάλληλο για περαιτέρω διαδρομή. Στον σταθμό Skierniewice (Σκιερβιεβίτσε) τμήμα φορτίου μεταφορτώθηκε σε βαγόνι που προορίζονταν για κονβόι. Η διακοπή της κυκλοφορίας προκάλεσε καθυστέρηση 4 ωρών.

Μετά από παρέμβαση στη διεύθυνση των σιδηροδρομικών σταθμών στις πόλεις Łódź (Λότζ) και Lublin (Λούμπλιν) το φορτίο έφθασε στον σταθμό της Κρακοβίας στις 19.11, ώρα 4:52 με καθυστέρηση δύο ημερών. Στον εμπορικό σταθμό της Κρακοβίας αποδείχθηκε πως δεν υπάρχει μικρή ατμομηχανή για τη συνένωση βαγονιών. Μετά από παρέμβαση στον σταθμάρχη προστέθηκαν βαγόνια στη μεταφορά στις 9.00, όμως οι αριθμοί τους δεν αντιστοιχούσαν στους αριθμούς που είχε δηλώσει το Υπουργείο Συγκοινωνιών, αντί του βαγονιού 0141497, 140518, 0137687 φορτώθηκαν βαγόνια με αριθμούς 0140518 και 0111715. Ακολούθησε κατάρτιση εγγράφων διεθνούς μεταφοράς και τελωνειακών εγγράφων. Η μεταφορά ήταν έτοιμη και αναχώρησε από τον σταθμό της Κρακοβίας στο Zebrzydowice (Ζεμπζιντοβίτσε) στις 19.11.1947 ώρα 11.00¹⁸ [...] Έφθασε στον σταθμό Zebrzydowice χωρίς ελαττώματα στις [...] ¹⁹ στις 14.40, όμως κατά τη διάρκεια του μεθοριακού ελέγχου διαπιστώθηκαν οι εξής βλάβες που

¹⁸ Ακολουθεί δυσανάγνωστο κείμενο λόγω της κακής ποιότητας του φωτοτυπημένου κειμένου.

¹⁹ Δυσανάγνωστο κείμενο

προκλήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδρομής και [...] ²⁰ δεν μπορούσε να αποσταλεί στο εξωτερικό και συγκεκριμένα:

1/ στο βαγόνι υπ. αριθμ. 0135542 – αποσύνδεση μηχανισμού έλξης

2/ στο βαγόνι υπ. αριθμ. 0148562 – καταστροφή άξονα

3/ στο βαγόνι υπ. αριθμ. 0148560 – αφαίρεση από τη μια πλευρά [...] ²¹

Εκτός των ανωτέρω, οι ελεγκτές διαπίστωσαν τα εξής:

1/ το βαγόνι υπ. αριθμ. 120181 – τσέχικης προέλευσης

2/ τα βαγόνια υπ. αριθμ. 0106215, 0141250 και 0147994 – κατάλληλα αποκλειστικά για κυκλοφορία στο εσωτερικό της χώρας

Ως εκ τούτου, προέκυψε ανάγκη μεταφόρτωσης δύο βαγονιών, γεγονός μη επιθυμητό εξαιτίας του περιεχομένου του φορτίου. Η μεταφόρτωση των βαγονιών [...] ²² και 0148562 και η επισκευή του βαγονιού υπ' αριθμ. 0148560 διήρκησε [...] ²³ ώρες και η μεταφορά που πραγματοποιούνταν από 14 βαγόνια 0140518, 0147994, 01319168, 0145268, 0143122, 0135434, [...] ²⁴, 0148561, 120181, 0148560, 0137818, 0141250, 0111715, [...] ²⁵ παραδόθηκε στην Τσεχοσλοβακία στις 19.11.47 ώρα 21.00.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, οι συστάσεις του Υπουργείου Συγκοινωνιών αναφορικά με τη διάθεση βαγονιών σε καλή τεχνική κατάσταση για τη φόρτωση ειδικών φορτίων [...] ²⁶ και η έγκαιρη διέλευση του μεθοριακού σταθμού κατέστη αδύνατη, τα υφιστάμενα υπηρεσιακά όργανα δεν εκτέλεσαν με τον εντεταλμένο τρόπο [...] ²⁷, γεγονός που προκαλεί ανεπιθύμητες συνέπειες.

²⁰ Δυσανάγνωστο κείμενο

²¹ Δυσανάγνωστο κείμενο

²² Δυσανάγνωστο κείμενο

²³ Δυσανάγνωστο κείμενο

²⁴ Δυσανάγνωστο κείμενο

²⁵ Δυσανάγνωστο κείμενο

²⁶ Δυσανάγνωστο κείμενο, πιθανώς δεν τηρήθηκαν.

²⁷ Δυσανάγνωστο κείμενο

Αναπαραγωγή σε 3 αντίτυπα

1 Επικεφαλής Β' Παραρτήματος Γενικού Επιτελείου

(δυσανάγνωστη υπογραφή)

2. Διευθυντής Δ/νσης Διεθνούς Κυκλοφορίας

/-/ P S Z E N N I K

3. Αρχείο

Ταγματάρχης

Κατάρτιση: Ρ.Ι. Ταγματάρχης

Ημερομηνία 21.11.1947

Ανάγνωση 21.11.1947 Επικεφαλής Δ' Παρατήματος Γεν. Επιτελείου

Terlecki M.

Συνταγματάρχης

ΙΕΜ, φάκ. 771/Γ, 27/05/1949

[Εμβλημα Πολωνίας]

Ημερομηνία, 27 Μαΐου 1949

ΠΟΛΩΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ

Β' ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αριθμ. Αντίτυπου ..1... προς

επιστροφή

Απαντώντας στο παρόν έγγραφο
παρακαλούμε να επικαλεστείτε
το έγγραφο

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ Κ Ο Ρ C Z Y C

Αριθμ. εξερχομένου.....

Θέμα: Επιχείρηση „S”

Δέσμευση για το έτος 1949

10.000 Πιστόλια
40.000 Πολυβόλα ή καραμπίνες
5.000 Αυτόματα όπλα
700 Ελαφρά πολυβόλα
100 Βαριά πολυβόλα

Έως τις 1.5.1949 έλαβα και απέστειλα

2.500 Πιστόλια
11.873 Πολυβόλα και καραμπίνες
1.500 Αυτόματα όπλα
500 Ελαφρά πολυβόλα
10 Βαριά πολυβόλα

Για την υλοποίηση της δέσμευσης για το έτος 1949 σύμφωνα με το σχέδιο που συμφωνήθηκε με τον χρήστη – το σύνολο του εξοπλισμού θα παραδοθεί στις 15.7.1949.

Εκκρεμεί προς υλοποίηση η εξής δέσμευση	7.500 Πιστόλια
	28.127 Πολυβόλα και καραμπίνες
	3.500 Αυτόματα όπλα
	200 Ελαφρά πολυβόλα
	90 Βαριά πολυβόλα

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ Β' ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ
ΚΟΜΑΡ ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ

Αριθμ. αντιτύπων: 2

Αντίτυπο αριθμ. 1 παραλήπτης

Αντίτυπο αριθμ. 2 αρχείο

Καταρτίστηκε από W.K.

Εκτυπώθηκε από J.K.

27.5.1949

Σειρά „Κ” Άκρως απόρρητο

Αντίτυπο αριθμ. 2

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΚΟΣΤΗ

της ειδικής επιχείρησης για το έτος 1948/1949

/ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΔΟΛΛΑΡΙΑ/

Α/Α	Όνομασία δαπανών	ΠΟΛΩΝΙΑ			ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ			ΟΥΓΓΑΡΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ		Συνολική αποστολή + Επιχειρησιακά κόστη	Λοιπό υλικό – απόθεμα	
		Παραδοθέν υλικό	Υπόλοιπο υλικό εξωτερικού	Αποσταλθέν υλικό και επιχειρ. έξοδα	Παραδοθέν υλικό	Ελήφθη υλικό που επιστράφηκε		Αποσταλθέν υλικό	Αποσταλθέν υλικό	Παραδοθέν υλικό			Αποσταλθέν υλικό
						τσέχικο	ρουμάνικο						
1.	Τρόφιμα	1.865	260	1.605	135		135	2.280	1.155	1.155	5.175	1.600	
2.	Στολές	2.245	75	2.170	1.855	25	1.830	2.530	2.075	2.075	8.605	1.600	
3.	Ναρκαλιευτικός και εκρηκτικά υλικά εξοπλισμός	490	90	400	25	15	10	15	190	190	615	100	
4.	Αυτοκινητικός εξοπλισμός	130		130	490		490	385			1.005		
5.	Οπλισμός και πυρομαχικά	2.620		2.620	4.690	850	1.300	3.840	6.890	5.590	12.050	2.500	
6.	Υγειονομικός εξοπλισμός	20	5	15	15		15	35	25	25	90		
7.	Πρωθητικά καύσιμα								910	910	910	550	
8.	Εξοπλισμός επικοινωνίας				90	8	82	115	15	15	212	50	
9.	Λοιπός εξοπλισμός				100	12	88	20	5	5	113	100	
10.	Οργάνωση νοσοκομείου			750							750		
11.	Κόστος μεταφοράς			2.540							2.540		
12.	Επιχειρησιακές δαπάνες			175							175		
	<u>Συνολικά:</u>	7.370	430	10.405	7.400	910	1.300	6.490	5.380	11.265	9.965	32.240	6.500
	Εξαιρείται το κόστος του εξοπλισμού προπολεμικής κατασκευής			2.520				1.000			5.590		
	Πραγματικό κόστος των επιμέρους χωρών			7.885				5.490	5.380		4.375	23.130	

19

ΙΕΜ, φάκ. 313, Αρ. εγγράφου D.F. 1157/10/50, 03/1948

[Έμβλημα Πολωνίας]

418

ΠΟΛΩΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Αριθμ. D.F. 1157/10/50

Άκρως απόρρητο

Βαρσοβία, ημερομηνία ... Απριλίου 184...

ΣΕΙΡΑ «Κ»

μηχ. *Bohoniec*

προς συζήτηση

18.4.1950

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ Β' ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ

ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ ...ΚΟΜΑΡ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

(αφορά την Στρατιωτική Μονάδα Αριθμ. 1904)

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

(αφορά την Στρατιωτική Μονάδα Αριθμ. 1904)

Στις 27.3.1950 ώρα 12.00 έφθασε από το Wędrzyn (Βέντζιν) στο Międzyzdroje (Μιέντζιζντρόιε) σιδηροδρομική αποστολή που μετέφερε 95 Έλληνες στρατιώτες με πολωνικές στολές, καθώς και στρατιωτικό εξοπλισμό. Η αποστολή εκφορτώθηκε και μεταφέρθηκε με αυτοκίνητα στο Dziwnów (Τζίβνουβ) χωρίς επαρκή μέτρα προστασίας έναντι τρίτων. Ο σιδηροδρομικός

σταθμός δεν φυλασσόταν, τοποθετήθηκε μόνο σταθμός ελέγχου κοντά στην αποστολή.

Δεν ελήφθησαν επίσης μέτρα ασφαλείας στα κτίρια εγκατάστασης των προαναφερόμενων, με αποτέλεσμα μετά από μερικές ώρες παραμονής στο έδαφος του Dziwnów, ήταν γενικώς γνωστό ότι πρόκειται για Έλληνες με πολωνικές στολές.

Επιπρόσθετα οι πολυκατοικίες που διαμένουν βρίσκονται πάρα πολύ κοντά στις κατοικίες των πολιτικών εργαζομένων και πάρα πολύ κοντά στο δρόμο που οδηγεί από το Międzyzdroje στο Wędrzyn, με συνέπεια να είναι εύκολη η παρακολούθηση του τι συμβαίνει μέσα στα κτίρια και ποιος κατοικεί μέσα σε αυτά.

Διοικητής της α/α μεταφοράς ήταν ο λοχαγός ŁAPSZYN EUGENIUSZ (Ουάπσιν Εουγένιους) και εκ μέρους του Β΄ Παραρτήματος του Γενικού Επιτελείου ο ταγματάρχης BATRANIEC (Μπατράνιετς).

Σύμφωνα με τα συγκεντρωθέντα στοιχεία, ο άμαχος πληθυσμός του Międzyzdroje και του Świnoujście (Σφινουούιστσιε) σχολιάζει τα ανωτέρω ως άφιξη του επιτελείου του στρατηγού ΜΑΡΚΟΥ.

Επικεφαλής της Γενικής Διοίκησης
Πληροφοριών

(δυσανάγνωστη υπογραφή)

Kuhl

Συνταγματάρχης

Εκδόθηκε σε 2 αντίτυπα

Αντίτυπο αριθμ. 1 παραλήπτης

Αντίτυπο αριθμ. 2 αρχείο

Κατάρτιση από F-10

Εκτύπωση από J/P 74

13.4.1950

Αριθμ. εξερχομένου:/ 1265/

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αριθμ.

Αντίτυπου ..1...

169

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

A/A	Όνομα πλοίου	Ημερομηνία	Γενικά	Dziwnów (Τζίβνουβ)	Πολωνία	Τσεχοσλοβακία	Ουγγαρία	Σημειώσεις
1.	„Kościuszko I"		749 ανάπηροι και τραυματίες	749				
2.	„Kościuszko II"		2.112	133	1.979			
3.	„Transylwania"		1.819	563	1.256			
4.	„Kościuszko III"		2.665			1	2.658	
5.	„Białystok"		1.816			1.816		
6.	„Kościuszko IV"	2/ΧII 19.ΧI 1949	3.000	80	1420	1.580 ?		
7.	„Kościuszko V"	10.1.1950	1.707		1.707			
	<u>Συνολικά</u>		13.868	1.525	6.342	3.397	2.658	
	<u>Σημειώσεις:</u>		Στις 11.1.1950 ένας ασθενής παρέμεινε στο Νοσοκομείο του Στρατιωτικού Ναυτικού στο Σόποτι (Soroty)					

Αριθμ. αντιτύπων : 2

Κ.Ζ. Nr. 686

ΙΕΜ, Αρ. εγγράφου 1378

Αριθμ. Εξερχομένου : /1378/

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αριθμός αντιτύπου: 1

«ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ σύγκρισης των υλικών που αποστάλθηκαν για το έτος 1948 και 1949»

Αριθμ. Εξερχομένου : /1378/

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αριθμός αντιτύπου: 1

Κ Α Τ Α Σ Τ Α Σ Η

σύγκρισης των υλικών που αποστάλθηκαν για το έτος 1948 και 1949

Α/Α	Ονομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
A.	<u>ΟΠΛΙΣΜΟΣ</u>								
1.	Πυροβόλα 100 mm	τμχ		12	12	12			
2.	Πυροβόλα 105 mm	τμχ	4		4	4			
3.	Πυροβόλα 75 mm	τμχ		16	16	16			
4.	Όλμοι 120 mm	τμχ		16	16	16			
5.	Όλμοι 80, 81, 82 mm	τμχ		334	334	321		13	
6.	Όλμοι 50 και 60 mm	τμχ		50	50	50			
7.	Αντιαεροπορικά πολυβόλα 20 mm	τμχ	10	26	36	36			
8.	Αντιαεροπορικά	τμχ		50	50	50			

9.	πολυβόλα 13 mm Βαριά πολυβόλα	τμχ		640	640				
10.	Ελαφρά πολυβόλα	τμχ	1.150	2.870	4.020	4.640		20	
11.	Αυτόματα όπλα	τμχ	1.000	4.000	5.000	4.964		36	
12.	Τουφέκια	τμχ	8.000	30.639	38.639	37.678		951	
13.	Τουφέκια Sniper	τμχ		200	200	200			
14.	Πιστόλια „Parabellum“ και „Walter“	τμχ	250	5300	5.550	5.447		103	
15.	Πιστόλια 7,65 mm και 6,35 mm	τμχ	500	300	800	559		201	200 τμχ παρελήφθη σαν με απόδειξη στο υλικό που ελήφθη στο πλοίο „Narwik“
A/A	Ονομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
16.	Πιστόλια φωτοβολίδων	τμχ	140	655	795	775		20	
17.	Panzerfaust	τμχ	5.000	2.000	7.000	7.000			
18.	Φλογοβόλα όπλα	τμχ	100		100	100			
19.	Ελκυστήρες πυροβόλων 100 mm	τμχ		12	12				
	Β. ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΑ								
1.	Βλήματα 105 mm	τμχ		5.385	5.385	5.148		237	
2.	Βλήματα 100 mm	τμχ		5.100	5.100	4.716		384	
3.	Βλήματα 75 mm	τμχ	3.989	55.184	59.173	60.721	1.548		

4.	Βλήματα 25 mm	τμχ		13.395	13.395	6.290		7.105
5.	Βλήματα 20 mm	τμχ	84.410	40.000	124.410	105.600		18810
6.	Φυσίγγια 13 mm	τμχ		60.150	60.150	60.150		
7.	Φυσίγγια 9 mm	τμχ	3.936.500	450.000	4.386.500	4.112.032		274.468
8.	Φυσίγγια 7,7,7,92, 8 mm	τμχ	23.708.400	41284232	64.992.632	60.751.226		4.241406
9.	Φυσίγγια για πιστόλια 6,35 mm	τμχ		5.000	5.000	5.000		
10.	Νάρκες 120 mm	τμχ		71.956	71.956	73.536	1.580	
11.	Νάρκες 80 και 81 mm	τμχ	50.004	122.234	172.238	168.477		4.761
12.	Νάρκες 50 και 60 mm	τμχ		96.910	96.910	91.455		5.455
13.	Χειροβομβίδες	τμχ	55.000	30.000	85.000	85.807	807	
14.	Πύραυλοι σηματοδότησης	τμχ	5.000	37.470	42.470	41.348		1.122
15.	Φυσίγγια για πιστόλια 6,35 mm	τμχ	15.000		15.000	15.000		

Α/Α	Ονομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
	Γ. ΕΚΡΗΚΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ <u>ΝΑΡΚΑΛΙΕΥΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ</u>								
1.	Τρινιτροτολουόλιο	τόνος	94,2	185,0	279,2	?			
2.	Αντιαρματικές νάρκες	τμχ	270	18.920	19.190	18.940		250	
3.	Νάρκες κατά προσωπικού	τμχ	21.500	85.000	106.500	104.938		1.562	
4.	Σχοινί bickford	μέτρα		167.000	167.000	159.400		7.600	
5.	Πυραγωγό σχοινί	μέτρα	15.000	50.300	65.300	62.055		3.245	
6.	Ηλεκτρικοί αναπτήρες	τμχ		100	100	50		50	

7.	Ηλεκτρικοί πυροκροτητές	τμχ	5.500	35.000	40.500	40.040		460	
8.	Καψύλια διάφορα	τμχ		608.010	608.010	585.939		22.071	
9.	Ηλεκτρικό καλώδιο για ναρκαλιεία	μέτρα		36.330	36.330	31.164		5.166	
10.	Ψαλίδια για ναρκαλιεία	τμχ	2.000	3.000	5.000	5.166	166		
11.	Πλαστικά σκάφη	τμχ		10	10				Επιβεβαιώθηκε η παραλαβή 10 τμχ από το πλοίο „Borysław”
12.	Ανιχνευτές ναρκών	τμχ	20		20	20			
13.	Μηχανές για σκάφη	τμχ		4	4	4			
14.	Συρματόπλεγμα	ρολά		460	460	456		4	
15.	Σφυριά	τμχ		100	100	383	283		
16.	Πριόνια	τμχ		1.250	1.250	763		487	
17.	Μικρά και μεγάλα τσεκούρια	τμχ	1.000	2.700	3.700	5.709	2.009		
18.	Φτυάρια	τμχ	5.000	6.300	11.300	16.603	5.303		

Α/Α	Ονομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
19.	Σκαπάνες και αξίνες	τμχ	5.600	2.650	8.250	11.184	2.934		
20.	Τσιμέντο	τόνοι		25	25	25			
21.	Πόρτες για κατασκευές	τμχ		4.000	4.000	4.060	60		
22.	Καρφιά	τόνοι		4	4	6,6	2,6		
23.	Εργαλεία ξυλουργικής	σετ		57	57	53		4	
24.	Δρέπανα	τμχ		350	350	62		288	
25.	Εργαλεία τοιχοποιίας	σετ		90	90	10		80	
26.	Γρύλοι	τμχ		500	500	394		106	
27.	Επίστρωση στέγης	ρολά		856	856	856			

Δ.	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ								
1.	Τηλεφωνικές συσκευές	τμχ		1.410	1.410	1.507	97		
2.	Τηλεφωνικά καλώδια	μέτρα	5.940	464.343	40.283	1.049.759	579.476		
3.	Τηλεφωνικά κέντρα	τμχ	51	200	251	252	1		
4.	Συσσωρευτές	τμχ	430	200	630	160		470	
5.	Τηλεφωνικές μπαταρίες	τμχ		12.401	12.401	9.852			2.549
6.	Συλλογείς	τμχ	5	13	18	20	2		
7.	Φορητοί ασύρματοι	τμχ		10	10	10			
8.	Γεννήτριες πετρελαίου	τμχ		1	1	1			
9.	Ραδιοφωνικές συσκευές	τμχ	6	1	23	22			1

Α/Α	Ονομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
10.	Λάμπες ραδιοφώνου	τμχ	35		35			35	
E.	<u>ΟΠΤΙΚΟΣ</u> <u>ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ</u>	τμχ							
1.	Κιάλια	τμχ		449	449	484	35		
2.	Πυξίδες	τμχ		699	699	699			
3.	Κιάλια σε σχήμα ψαλίδας	τμχ	32	28	60	64	4		
4.	Αμπερόμετρα	τμχ		50	50	60	10		
ΣΤ.	<u>ΤΡΟΦΙΜΑ</u>								
1.	Αλεύρι	τόνοι	787,5	15.65,6	16.463,1	16.540,9	77,8		
2.	Λαχανικά	τόνοι	73	1.196,3	1.269,3	1.271,5	1,2		
3.	Πλιγούρι	τόνοι	73	942	1.015	627,3		387,7	
4.	Μακαρόνια	τόνοι	94	1.369	1.463	1.474	11		
5.	Βρώσιμα έλαια και λίπη	τόνοι	41,6	289,1	330,7	351,7	20		

6.	Μαρμελάδα	τόνοι	63	374,1	437,1	449,2	12,1	
7.	Ζάχαρη	τόνοι	40	590,1	630,1	652,6	22,5	
8.	Κονσέρβες κρέατος και ψαριών	τόνοι	116	495,3	611,3	965	353,7	
9.	Τυριά	τόνοι	1	5,3	6,3	5,1		1,2
10.	Αλκοόλη	τόνοι	1	1	2	3,8	1,8	
11.	Χυμός τομάτας	τόνοι		82,6	82,6	54,3		28,3
12.	Αλάτι	τόνοι		100	100	100		

Α/Α	Όνομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
13.	Τσάι	κιλά		5,2	5,2			5,2	
14.	Υποκατάστατα καφέ	τόνοι		70	70	72,9	2,9		
15.	Σοκολάτα	τόνοι	9		9	9			
16.	Φρυγανιές	τόνοι	32		32	46,2	6,2		
17.	Σίκαλη	τόνοι	400		400			400	
18.	Αραβόσιτος	τόνοι	10	2.252,8	2.262,8	2.103,9		158,9	
19.	Βρώμη	τόνοι		2.222,6	3.303,6	3.310	7,6		
20.	Κριθάρι	τόνοι		1.081					
21.	Σαπούνι	τόνοι	2	45	47	74,5	27,5		
22.	Σπίρτα	πακέτα	5.000	500.00	505.000				
						504.530		470	
23.	Τσιγάρα	τμχ	5.250.800	59.999.000	65.248.800	62.531.215		2.718.585	
24.	Ρύζι	τόνοι	30	283,8	313,8	324,6	10,8		
Z.	<u>ΣΤΟΛΕΣ</u>								
1.	Δίκοχα	τμχ	1.521	33.727	35.248	28.094		7.154	
2.	Πανωφόρια	τμχ		45.710	45.710	57.591	11.881		
3.	Στολές /μπλούζες/	τμχ	23.117	45.190	68.307	104.097	35.790		
4.	Παντελόνια	τμχ	23.117	45.191	68.308	98.813	30.405		
5.	Πουκάμισα	τμχ	15.600	100.825	116.425	129.754	13.329		
6.	Μακριά σώβρακα	τμχ	4.000	101.990	105.990	152.037	46.047		

Α/Α	Ονομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
7.	Κάλτσες	ζεύγη		149.400	149.400	185.972	36.572		
8.	Μαντήλια για τη μύτη	τμχ		92.000	92.000	102.909	10.909		
9.	Πετσέτες	τμχ		53.712	53.712	63.362	9.650		
10.	Θήκες φυσιγγιών	τμχ		2.488	2.488	8/900	6.412		
11.	Ύφασμα για γυναικεία εσώρουχα	μέτρα		6.000					
12.	Ύφασμα για ένδυση	μέτρα	1.000	1.000					
13.	Παπούτσια	ζεύγη	59.497	100.571	160.068	155.623		4.445	
14.	Κουβέρτες	τμχ	2.088	16.005	18.095	36.222	18.128		
15.	Εργαλεία υποδηματοποιίας	σετ		120	120	100		20	
								80	
16.	Καραβάνες	τμχ		50.000	50.000	49.920			
17.	Παγούρια	τμχ	1.000	75.150	76.150	74.730		1.420	
18.	Δέρμα για σόλες	τόνοι		16,97	16,97	20,49	3,52		
19.	Πουλόβερ	τμχ		20.010	20.010	20.011	1		
20.	Πλαστικές σόλες	ζεύγη		10.000	10.000	5.200		4.800	
21.	Καρφιά για παπούτσια	τόνοι	16,4	15	31,4	34,5	3,1		
22.	Ύφασμα "footwraps"	ζεύγη		10.000	10.000	15.000	5.000		
23.	Αντίσκηνα	τμχ	132	130	262	335	73		
24.	Μουσαμάδες για αντίσκηνα	μέτρα		200	200			200	
25.	Σήματα	τμχ		36.305	36.305	43.400	7.095		
26.	Μαχαιροπήρουνα	σετ		33.663	33.6663	Βλέπε σημ.			Μαχαίρια 17.000 (δυσανάγνωστο κείμενο)

Α/Α	Ονομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
27.	Κουτάλια	τμχ		20.000	20.000	15.798		4.202	
28.	Γάντια	ζεύγη	3.145		3.145	3.145			
29.	Λευκά ενδύματα παραλλαγής	σετ	5.274		5.274	5.290	16		
30.	Κούπες	τμχ	1.000		1.000	879		121	
Η.	<u>ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ</u>	τμχ							
1.	Επιβατηγά αυτοκίνητα	τμχ		4	4				
2.	Αυτοκίνητα "Willys"	τμχ		25	25				
3.	Αυτοκίνητα "Dodge"	τμχ		28	28				
4.	Φορτηγά αυτοκίνητα	τμχ		212	212				
5.	Υγειονομικά αυτοκίνητα	τμχ		13	13				
6.	Βυτιοφόρα αυτοκίνητα	τμχ		1	1				
13.	Μεταφορικά αυτοκίνητα 8 t.	τμχ		15	15				
14.	Μοτοσυκλέτες	τμχ	150	150	300				
15.	Εξοπλισμός χώρων στάθμευσης	σετ		1	1				
16.	Ανταλλακτικά αυτοκινήτων	κιβώτια		163	163				
Θ.	<u>ΠΡΟΩΘΗΤΙΚΑ</u>								
1.	Βενζίνη	τόνοι		3.500	3.500	3.498,3		1,7	
2.	Πετρέλαιο εσωτερικής καύσης	τόνοι		1.000	1.000	1003	3		
3.	Λιπαντικά	τόνοι		125	125	110,5		14,5	

Α/Α	Ονομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
Ι.	<u>ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΣ</u> <u>ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ</u>								
1.	Νοσοκομείο μεραρχίας	σετ		2	2				
2.	Φορητό ασθενοφόρο	τμχ		1	1				
3.	Απολυμαντής	σετ		1	1				
4.	Κρεβάτια	τμχ		600	600	372		228	
5.	Είδη κλινοστρωμνής	σετ		1.300	1.300				
6.	Πιτζάμες ασθενών	σετ		1.200	1.200	869		331	
7.	Οδοντιατρικό εργαστήριο	σετ		1	1				
8.	Οφθαλμολογικό εργαστήριο	σετ		1	1				
9.	Φάρμακα	κιβώτιο							
Κ.	<u>ΛΟΙΠΑ ΥΛΙΚΑ</u>								
1.	Ξυριστικές μηχανές	σετ		2.000	2.000	2.115	115		
2.	Ξυραφάκια	τμχ		20.000	20.000	23.516	3.516		
3.	Εργαλεία κόμμωσης	σετ		200	200	200			
4.	Φανοί τσέπης	τμχ		2.000	2.000	2.100	100		
5.	Μπαταρίες φανών	τμχ		5.000	5.000	4.221		779	
6.	Ξύλινες πρόχειρες κατασκευές	τμχ		2	2			2	
7.	Τυπογραφικά μηχανήματα	τμχ		9	9	2		7	
8.	Χαμούρες μουλαριών	σετ		300	300	447	147		

Α/Α	Ονομασία υλικού	Μονάδα μέτρησης	Έτος αποστολής		ΣΥΝΟΛΙΚΑ	Παραλαβή	Διαφορά		Σημειώσεις
			1948	1949			+	-	
9.	Αντιασφυξιογόνες προσωπίδες	τμχ		10.025	10.025	9.870		255	
10.	Κράνη	τμχ		5.663	5.663	5.620		43	
11.	Ανθρακασβέστιο	κιλά		200	200	200			
12.	Κασσίτερο για συγκόλληση	κιλά		10	10			10	
13.	Υδροχλωρικό οξύ	κιλά		10	10			10	
14.	Λιπαντικά όπλων	τόνοι		8	8	11,3	3		
15.	Κινηματογραφικά μηχανήματα	τμχ		8	8			8	
16.	Λαμπτήρες	τμχ		100	100	349	249		
17.	Λάμπες για συγκόλληση	τμχ		2	2			2	

ΙΕΜ, φάκ. 67, Αρ. εγγράφου 1407

Αριθμός εξερχομένου: 1407

Άκρως _____ απόρρητο

Αριθμός αντιτύπου: 1

ΕΚΘΕΣΗ

για το χρονικό διάστημα Οκτώβριος 1948 – Απρίλιος 1949

Αριθμός εξερχομένου: 1407

Άκρως απόρρητο

Αριθμός αντιτύπου: 1

ΕΚΘΕΣΗ

για το χρονικό διάστημα Οκτώβριος 1948 – Απρίλιος 1949

Κατά την περίοδο αναφοράς απέπλευσαν 6 πλοία, το οποία μετέφεραν περίπου 20 χιλιάδες τόνους φορτίου. Ανεξαρτήτως, αποστάλθηκαν 5 μεταφορικά αεροσκάφη με εκρηκτικές ύλες, εκ των οποίων το 1948 αναχώρησε μόνο ένα πλοίο με φορτίο 900 τόνων και ένα αεροπλάνο. Λεπτομερή στοιχεία που αναφέρονται στα αποσταλμένα φορτία επισυνάπτονται ξεχωριστά.

Τα συνημμένα περιέχουν συγκριτικές καταστάσεις των φορτίων που μεταφέρθηκαν με τα επιμέρους πλοία και του συνολικού φορτίου ανά χώρα προέλευσης, ενδεικτική εκτίμηση του κόστους και κατάσταση, όπου καταγράφονται οι έως τώρα δαπάνες.

Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων που μας ανατέθηκαν συναντήσαμε τις εξής δυσκολίες:

Σχέδια και
συντονισμός

1. Το 1948 υπήρχε έλλειψη οποιουδήποτε γενικού, συμφωνημένου σχεδίου προμηθειών και επικοινωνίας μεταξύ των χωρών –

εξωτερικών

προμηθειών

προμηθευτών.

- 1) Οι ανάγκες που λάβαμε από το Ελληνικό Επιτελείο για το 1948 δεν ήταν δεόντως προετοιμασμένες και δεν μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για την οργάνωση μόνιμων, σχεδιασμένων αποστολών που να περιλαμβάνουν όλες τις ανάγκες του στρατού και τις δυνατότητες προμηθειών των επιμέρους χωρών.
- 2) Οι σιδηροδρομικές μεταφορές από το εξωτερικό, όπως και οι εγχώριες μεταφορές, έφθαναν σε συσκευασίες που ήταν ακατάλληλες για πολλαπλές μεταφορτώσεις και για θαλάσσια μεταφορά.
- 3) Οι προδιαγραφές του υλικού των σιδηροδρομικών μεταφορών έφθαναν μετά τον απόπλου του πλοίου ή δεν έφταναν ποτέ και κατά συνέπεια ήταν αδύνατη η οργάνωση του ελέγχου των λαμβανόμενων υλικών.

Για την εξάλειψη των ανωτέρω ελλείψεων, κατόπιν πρωτοβουλίας μας, συγκλήθηκε η πρώτη διάσκεψη όλων των ενδιαφερόμενων χωρών στις 8 Δεκεμβρίου 1948 στη Βαρσοβία.

α) Στη διάσκεψη επιβλήθηκε στο Ελληνικό Επιτελείο η δέσμευση για κατάρτιση και υποβολή προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όσο το δυνατόν πιο άμεσα, των αναγκών για το 1949.

β) συμφωνήθηκε η επικοινωνία μεταξύ των επιμέρους χωρών

γ) Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη δεσμεύθηκαν να αποστέλλουν υλικό σε κατάλληλες συσκευασίες και να επισυνάπτουν τις προδιαγραφές του υλικού σε κάθε σιδηροδρομική μεταφορά.

δ) Ελήφθησαν δεσμεύσεις από τις επιμέρους χώρες αναφορικά με την εκτέλεση του σχεδίου για το έτος 1948 με

συγκεκριμένες ημερομηνίες προμηθειών.

ε) Ψηφίσθηκε η σύγκληση της επόμενης διάσκεψης για τις 15 Ιανουαρίου 1949 στην Πράγα, όπου οι εκπρόσωποι, αφού θα λάμβαναν νωρίτερα γνώση του σχεδίου του Γενικού Επιτελείου για το 1949, θα παρουσίαζαν συγκεκριμένες δυνατότητες προμηθειών.

Η διάσκεψη στην Πράγα μόνο εν μέρει έλυσε το ζήτημα των προμηθειών για το έτος 1949.

Και οι επόμενες διασκέψεις στη Βουδαπέστη και στο Βουκουρέστι δεν οδήγησαν στην υιοθέτηση δεσμεύσεων που επέτρεπαν την εκτέλεση του συνολικού σχεδίου, εξαιτίας των περιορισμένων δυνατοτήτων όσον αφορά τις πρώτες ύλες και την παραγωγή του συνόλου των ενδιαφερόμενων χωρών, ιδίως στον τομέα του οπλισμού και του επικοινωνιακού εξοπλισμού. Οι ληφθέντες δεσμεύσεις κάλυψαν το σχέδιο κατά 60%.

Για την τμηματική κάλυψη των ελλειμμάτων, μέσω αγορών στα δυτικά κράτη, δημιουργήθηκε συναλλαγματικό ταμείο ύψους 2,5 εκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ.

Στη διάσκεψη, εκτός του σχεδίου για το έτος 1949 εξετάστηκαν τα εξής θέματα:

α) Η αποστολή υλικών χωρίς ή με ελλιπώς προετοιμασμένες προδιαγραφές, σε ακατάλληλες συσκευασίες

β) Λόγω της ανάγκης συντονισμού των ημερομηνιών της άφιξης του φορτίου και της αναχώρησης του πλοίου και με στόχο την πλήρη αξιοποίηση των μεταφορών, αποφασίσθηκε πως όλοι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να υποβάλλουν τριμηνιαία σχέδια προμηθειών με συγκεκριμένες ημερομηνίες αναχώρησης των μεταφορών.

Το ζήτημα αυτό, παρά τη λεπτομερή συζήτησή του στις

διασκέψεις /υποβλήθηκαν ημερομηνίες αναχώρησης των πλοίων/ και τα επανειλημμένα μεταγενέστερα υπομνήματα, δεν έχει επιλυθεί έως σήμερα.

Η Ρουμανία έως τώρα δεν έχει αποστείλει σχέδιο, ενώ οι υπόλοιπες χώρες, με εξαίρεση την Ουγγαρία, δεν τηρούν τις δεσμεύσεις τους.

Ως εκ τούτου, υπάρχει μόνιμη ανησυχία ότι ορισμένα πλοία δεν θα φορτωθούν στην ολική τους χωρητικότητα.

Εγχώριες προμήθειες

1. Τη μεγαλύτερη ανησυχία - που σχετίζεται με τις εγχώριες προμήθειες και η οποία απαιτεί επιπρόσθετη, περιττή και πολύ δαπανηρή εργασία - προκαλεί το ζήτημα της κακής συσκευασίας των υλικών /αλεύρι, μακαρόνια, ζάχαρη σε χάρτινες συσκευασίες κ.λ.π. Κατά το 1948 και στις αρχές του 1949 οι προμήθειες έφταναν σε κατάσταση που ήταν σχετικά καλή και κατάλληλη για περαιτέρω αποστολή, όμως το τελευταίο χρονικό διάστημα η κατάσταση αυτή επιδεινώθηκε δραστικά. Τα υψηλά κόστη της ανασυσκευασίας ή συσκευασίας πιστοποιούνται με τον καλύτερο τρόπο στη συνημμένη οικονομική συγκριτική κατάσταση των έως τώρα δαπανών. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί ότι το ποσό αυτό δεν περιλαμβάνει τις σχετικές δαπάνες που προέκυψαν στο Γκντανσκ.

Ανεξάρτητα από τα κόστη αυτά, εξαιτίας της κακής συσκευασίας προέκυψαν μεγάλες απώλειες –δεκάδες τόνοι – κυρίως όσον αφορά τα τρόφιμα, τα οποία αλλοιώθηκαν ή διασκορπίστηκαν κατά τη διάρκεια της μεταφοράς ή της μεταφόρτωσης.

Πιστεύω ότι ως αποτέλεσμα της παρέμβασης στους προμηθευτές μας, συνταγματάρχης Leitla και

συνταγματάρχης Ringiera, το ζήτημα της συσκευασίας θα διευθετηθεί και θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες μας.

Η προμήθεια των εγχωρίων προϊόντων σύμφωνα με τις συμφωνηθείσες ημερομηνίες, με εξαίρεση τον οπλισμό πραγματοποιείται από τον αντισυνταγματάρχη Przygoda (Πσιγκόντα) από το Υπουργείο Δημόσιας Ασφάλειας και παρουσιάζεται ως εξής:

Προέκυψαν σημαντικές δυσκολίες ελέγχου των λαμβανόμενων τις τελευταίες εβδομάδες υλικών – προμήθειες Υ.Δ.Α. – λόγω έλλειψης οποιονδήποτε προδιαγραφών στα βαγόνια. Οι προδιαγραφές των προμηθευόμενων υλικών φθάνουν την παρούσα στιγμή μετά τη φόρτωση στο πλοίο. Αυτή η κατάσταση μπορεί να προκαλέσει ευρύ φάσμα καταχρήσεων που είναι δύσκολο να ελεγχθούν. Και σε αυτό το ζήτημα έλαβα την υπόσχεση πως θα ανταποκριθούν στα αιτήματά μας. Υπογραμμίζω ταυτόχρονα ότι οι προμηθευτές από την πρώτη στιγμή ενημερώθηκαν διεξοδικά από την υπηρεσία μας όσον αφορά τις λεπτομέρειες-προδιαγραφές των συσκευασιών, τον τρόπο μεταφοράς κλπ της προμήθειας των υλικών.

Μυστικός χαρακτήρας και προσωπικό

Το ζήτημα που θίχθηκε και αφορά τις συσκευασίας συνδέεται άρρηκτα με τον μυστικό χαρακτήρα της εργασίας μας. Ως αποτέλεσμα της αμελούς και ακατάλληλης συσκευασίας των υλικών, τα οποία με μεγάλη επιβάρυνση του κόστους και επιπρόσθετο φόρτο εργασίας - στο πλαίσιο των δυνατοτήτων μας - συσκευάστηκε ξανά σε μεγάλο βαθμό, προκάλεσε όμως κατά τη διάρκεια της φόρτωσης του πρώτου πλοίου την αποκάλυψη του πραγματικού χαρακτήρα των μεταφορών.

Μερικά κιβώτια που περιείχαν πυρομαχικά και όπλα –προμήθειες

από το εξωτερικό – έσπασαν κατά τη μεταφορά και διασκορπίστηκε το περιεχόμενό τους. Από αυτή την στιγμή, το περιεχόμενο των φορτίων μας ήταν «δημόσιο μυστικό» για όλους τους εργαζόμενους στην εταιρεία «Portorob» που είχαν απασχοληθεί κατά τη διάρκεια της φόρτωσης των υλικών.

α) Ο εφοπλιστής που έχει αναλάβει τη μεταφορά των φορτίων μας στο λιμάνι του προορισμού είναι η εταιρεία "GAL", του οποίου το προσωπικό δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μας. Θα αναφέρω αποκλειστικά το επώνυμο του γενικού διευθυντή Plinius, πολίτη της Δανίας ή του Bykowski (Μπικόβσκι) και δεν θα χρειαστούν περαιτέρω σχόλια.

Φτάνει να αναφερθεί το περιστατικό της διαβίβασης πληροφοριών στο Λονδίνο για την αναμενόμενη αναχώρηση του πρώτου πλοίου "Stalowa Wola" (Σταλόβα Βόλα) για την Αλβανία υπό το πρόσχημα της διερεύνησης της εκφόρτωσης και του ασφαλούς είσπλου στο λιμάνι του Δυρραχίου.

Αξίζει να επισημανθεί ότι οι πρώτες 2 θαλάσσιες μεταφορές αποστάθηκαν στην Αλβανία πριν την σύναψη της επίσημης εμπορικής συμφωνίας με την Αλβανία.

β) Το προσωπικό των εμπορικών πλοίων, από τον καπετάνιο έως τους ναύτες, δεν εγγυάται επίσης την τήρηση της μυστικότητας της επιχείρησής μας. Η πλειοψηφία του προσωπικού είναι αντιδραστικοί με συγγενείς και πολλούς γνωστούς στην Αγγλία, την οποία επισκέπτονται συχνά. Ανησυχούμε μονίμως πως, υπό το πρόσχημα βλάβης ή άλλης ζημιάς, το πλοίο με το φορτίο θα αλλάξει πορεία στη διαδρομή προς το Δυρράχιο και θα φτάσει σε άλλο λιμάνι, όπου και θα εκφορτώσει.

γ) Επίσης το προσωπικό του γραφείου της εταιρείας "Hartwig", που επίσημα εκτελεί τις παραγγελίες μας στις ακτές, δεν δίνει την εγγύηση για την τήρηση της εχεμύθειας.

Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις ελήφθησαν μέτρα που αποσκοπούν στη μέγιστη προστασία του φορτίου και την

τήρηση της εχεμύθειας.

Οι αποθήκες μας που αρχικά βρίσκονταν στη Γδύνια, μεταφέρθηκαν στο Γκντανσκ, όπου έως τώρα πραγματοποιείται η φόρτωση. Η μεταφορά των αποθηκών συνδέεται με την αποκάλυψη του μυστικού χαρακτήρα της δράσης μας κατά τη διάρκεια των πρώτων φορτώσεων. Οι αποθήκες εξάλλου βρίσκονται σε μέρη που είναι πιο απομονωμένα, με μικρότερη μεταφορική κυκλοφορία και είναι πιο εύκολο να ελεγχθούν.

Στην εταιρεία GAL ως αναπληρωτής γενικού διευθυντή διορίστηκε ο σύντροφος Sarnecki (Σαρνέτσκι), ο οποίος είναι αποκλειστικά εξουσιοδοτημένος να διευθετεί όλα τα τυπικά ζητήματα που σχετίζονται με τη θαλάσσια μεταφορά, χωρίς να εμπλέκει και να ενημερώνει άλλους υπαλλήλους. Και στην εταιρεία "Hartwig", στην ακτή, τοποθετήθηκε, ειδικά για την επιχείρησή μας, αρχικά ο διευθυντής Zawicki (Ζαβίτσκι), ενώ την παρούσα στιγμή εργάζεται ο επιθεωρητής Staniewski (Στανιέβσκι).

Τα πληρώματα όλων των πλοίων στελεχώθηκαν εν μέρει από ανθρώπους μας. Σε κάθε πλοίο βρίσκεται την παρούσα στιγμή ο αντικαπετάνιος του πλοίου, ο οποίος αποσπάσθηκε ειδικά και ελέγχθηκε ως αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού, επιπρόσθετα αποσπάσθηκαν 2-3 άνθρωποι μας ως ναύτες και ένας ραδιοτηλεγραφετής. Ομάδα ανθρώπων μας διατηρεί επίσης επαφή μέσω του αναπληρωτή καπετάνιου, με εκπροσώπους του κόμματος στο πλοίο. Καθήκον όλων των προαναφερόμενων ομάδων είναι η προστασία των φορτίων μας και η απόλυτη παράδοσή τους στο λιμάνι προορισμού. Σε περίπτωση που ο καπετάνιος του πλοίου ή οποιοδήποτε άλλο μέλος του πληρώματος έχει σκοπό να εκφορτώσει το φορτίο σε άλλο λιμάνι υπό οποιοδήποτε πρόσχημα – ανάλογο περιστατικό έλαβε χώρα στην περίπτωση του πλοίου "Lechistan"–, δόθηκε εντολή στους ανθρώπους μας να αντιταχθούν με κάθε μέσο, έως την ανάληψη της διακυβέρνησης του πλοίου. Η μόνιμη επαφή των πλοίων με το

κέντρο διατηρείται μέσω αποσπασμένων ραδιοτηλεγραφητών, οι οποίοι έχουν αναλάβει τη λεπτομερή ενημέρωση για τη διεξαγωγή του ταξιδιού και τη μεταβίβαση στον αναπληρωτή καπετάνιο των εντολών μας.

Ανεξάρτητα από τις προφυλάξεις που ελήφθησαν από την πλευρά μας, αναγκαία είναι η μόνιμη και στενή συνεργασία με την Νομαρχιακή Υπηρεσία Δημόσιας Ασφάλειας στο Γκντανσκ όσο αφορά τα εξής πεδία:

α) μόνιμος έλεγχος των εταιρειών "GAL" και "Hartwig"

β) παρακολούθηση των πληρωμάτων των πλοίων και της εταιρείας "Portorob"

γ) εγγύηση της ασφάλειας του φορτίου στο λιμάνι και προστασία από ενδεχόμενες πράξεις σαμποτάζ

δ) έλεγχος των πλοίων πριν και μετά τη φόρτωση

ε) μέριμνα έγκαιρης τοποθέτησης του πλοίου για τη φόρτωσή του, όταν παρουσιάζεται καθυστέρηση με φερόμενη ευθύνη των ναυπηγείων, τα οποία παρακρατούν το πλοίο κατά την επισκευή. Όλα τα ανωτέρω ζητήματα απαιτούν τη μόνιμη ενημέρωσή μας από τη Ν.Υ.Δ.Α., γεγονός που δεν λαμβάνεται πάντοτε υπόψη.

Είναι επιθυμητή επίσης η συνεργασία στα πεδία αυτά με τη Δ' Διεύθυνση του Υπουργείου Ασφαλείας για την παρακολούθηση των ατόμων και των υπηρεσιών που συνεργάζονται μαζί μας στη Βαρσοβία, όπως οι τελωνειακοί υπάλληλοι στον σταθμό Βαρσοβία – Γκντανσκ ή οι υπάλληλοι του σιδηρόδρομου στον σταθμό της Βαρσοβίας Βιλένσκα.

Οργάνωση της
εργασίας του
Τμήματος

Παράλληλα με την εκτέλεση των ανατεθειμένων καθηκόντων το Τμήμα μας βρισκόταν υπό οργάνωση. Οι αδυναμίες ήταν πολλές:

α) μεγάλη ανεπάρκεια προσωπικού

β) έλλειψη κατάλληλων αποθηκών

γ) ακατάλληλοι χώροι για τους στρατιώτες που υπηρετούσαν στις αποθήκες στη Βαρσοβία

και μια σειρά άλλων οικονομικών και οργανωτικών δυσκολιών. Η εξυπηρέτηση της αποθήκης στη Βαρσοβία έχει ανατεθεί σε 37 στρατιώτες και έναν αξιωματικό. Καθήκον τους ήταν η παραλαβή, ο έλεγχος, η μεταφορά και η συνοδεία 25-30 βαγονιών ημερησίως. Δεν αναφέρομαι εκτενέστερα σε άλλες ενέργειες, όπως η εκπλήρωση τελωνειακών και σιδηροδρομικών διατυπώσεων, οι καταχωρήσεις σε βιβλία αποθήκης, η προστασία χώρων κλπ.

Το ανεπαρκές προσωπικό ήταν αδύνατον να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της εργασίας. Ακόμη χειρότερη ήταν η κατάσταση στις αποθήκες του Γκντανσκ, όπου είχε απασχοληθεί ένας αξιωματικός και 4 στρατιώτες. Η έλλειψη κατάλληλων αποθηκών στη Βαρσοβία επιδείνωνε περαιτέρω την κατάσταση.

Στη Βαρσοβία μοιραζόμασταν τις αποθήκες με το PCH²⁸ και την SP²⁹. Το γεγονός αυτό δεν μας επέτρεπε την κατάλληλη αποθήκευση και έλεγχο των μεταφορών που έφταναν και την προστασία τους από ενδεχόμενο σαμποτάζ. Ήταν επίσης δύσκολο να τηρηθεί εχεμύθεια, αφού στους χώρους εισέρχονταν πάρα πολλά άτομα από το PCH.

Σύμφωνα με τις εγκριθείσες θέσεις απασχόλησης, το Τμήμα θα έπρεπε να είχε στελεχωθεί από 21 αξιωματικούς, 157 υπαξιωματικούς, εκ των οποίων 9 αξιωματικοί θα έπρεπε να εργάζονται στο γραφείο. Προς το παρόν στο γραφείο εργάζονται μόνο 5 αξιωματικοί, εκ των οποίων δύο έφθασαν το Μάρτιο.

Έως τώρα δεν έχει ξεκινήσει να εργάζεται το οικονομικό γραφείο του Τμήματος λόγω έλλειψης λογιστή. Οι εκκρεμότητες στον τομέα αυτό είναι μεγάλες και απαιτούν άμεση διευθέτηση.

Μόλις στο α' ήμισυ του Μαρτίου 1949 άρχισαν να φτάσουν οι υπάλληλοι που χρειαζόμαστε. Η επιλογή όμως των στρατιωτών αποδείχθηκε εντελώς ακατάλληλη, από πολιτικής και στρατιωτικής άποψης. Έλαβαν ήδη χώρα περιπτώσεις μικροκλοπών. Οι ένοχοι παραπέμφθηκαν στη Γενική Διοίκηση Πληροφοριών του Πολωνικού

²⁸ Polska Centrala Handlowa – Πολωνικό Κέντρο Εμπορίου.

²⁹ Powszechna Organizacja „Służba Polsce” – Καθολική Οργάνωση «Υπηρεσία για την Πολωνία».

Στρατού.

Παρά το σύνολο των αναφερόμενων στην έκθεση δυσκολιών δεν υπήρξε ούτε ένα περιστατικό καθυστέρησης της αναχώρησης της μεταφοράς για λόγους που οφείλονταν στο Τμήμα μας. Για την αποτροπή ενδεχόμενων καταχρήσεων και πράξεων σαμποτάζ οργανώθηκε έλεγχος των μεταφορών που φτάνουν και αναχωρούν.

Εφαρμόστηκε αυστηρή καταγραφή όλων των εγγράφων που επιτρέπει ανά πάσα στιγμή την ενημέρωση και τον έλεγχο της συνολικής εργασίας του Τμήματος. Οι στρατιώτες που υπηρετούν στις αποθήκες στη Βαρσοβία μεταφέρθηκαν σε πρόσφατα ανακαινισμένους και κατάλληλους στρατώνες. Από τους χώρους των αποθηκών στη Βαρσοβία εκδιώχθηκαν όλοι οι φορείς, το PCH, η Ένωση των Συμμετεχόντων στον Ένοπλο Αγώνα, η SP.

Για την κάλυψη των πιο επείγουσών αναγκών του Τμήματος αναγκαία κρίνεται η επίσπευση της άφιξης του διοικητή του λόχου, του λογιστή στη Βαρσοβία καθώς και 2 αξιωματικών στις αποθήκες του Γκντανσκ.

Ο ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ „S“ Β΄ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ Γ.Ε.

(δυσανάγνωστη υπογραφή)

/-/ BOROWICZ ταγματάρχης

Αναπαράχθηκε σε αντίτυπα 2

23.4.1949 αριθμ. 222

23

ΙΕΜ [χωρίς άλλα στοιχεία για τον αριθμ. φακέλου, τον αριθμό εγγράφου ή την ημερομηνία]

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Ο γενικός αριθμός των Ελλήνων προσφύγων στις χώρες των Λαϊκών Δημοκρατιών και την ΕΣΣΔ είναι: 55.881

Συνημμένο 1.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Ο γενικός αριθμός των Ελλήνων προσφύγων στις χώρες των Λαϊκών Δημοκρατιών και την ΕΣΣΔ είναι: 55.881

		<u>άνδρες:</u>	<u>γυναίκες:</u>	<u>παιδιά:</u>
Ε.Σ.Σ.Δ.	11.980	8.573	3.407	-
Τσεχοσλοβακία	11.941	4.000	3.475	4.148
Πολωνία	11.458	4.730	3.138	3.590
Ρουμανία	9.100	1.981	1.939	5.132
Ουγγαρία	7.253	2.161	2.233	2.859
Βουλγαρία	3.021	1.583	764	672
Λ. Δημ. Γερμανίας	<u>1.128</u>	-	-	<u>1.128</u>
	<u>55.881</u>	<u>23.028</u>	<u>14.956</u>	<u>17.529</u>
<u>Εργαζόμενοι:</u>				
Ε.Σ.Σ.Δ	11.110			
Πολωνία	5.657			
Ρουμανία	3.135			
Τσεχοσλοβακία	5.758			
Ουγγαρία	2.631			
Βουλγαρία	<u>1.646</u>			
Συνολικά	<u>29.937</u>			

ΜΕΛΗ ΚΟΜΜΑΤΟΣ:

	P.O.P. ³⁰	μέλος κόμματος	υποψήφιοι	Συνολικά
Ε.Σ.Σ.Δ	61	7.644	529	8.173
Τσεχοσλοβακία	42	1.637	70	1.707
Πολωνία	24	2.937	195	3.132
Ουγγαρία	15	902	115	1.017
Ρουμανία	19	1.208	71	1.140
Βουλγαρία	32	1.026	114	1.140
Συνολικά	193	15.354	1.094	16.448

³⁰ Podstawowa Organizacja Partyjna – Βασική Κομματική Οργάνωση, η μικρότερη μονάδα του Πολωνικού Ενοποιημένου Εργατικού Κόμματος (PZPR)

24

ΙΕΜ, φάκ. 183, Αρ. εγγράφου 90, 11/07/1950

[Έμβλημα Πολωνίας] Ημερομηνία, 11 Ιουλίου 1950 183
ΠΟΛΩΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ
ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ Αριθμ. Αντίτυπου 1
Β' ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ε.Χ³¹ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ
Υποστράτηγο PIGAREWICZ

Απαντώντας στο παρόν έγγραφο
παρακαλούμε να επικαλεστείτε
το έγγραφο Ld/10/00116/50

Αριθμ. εξερχομένου

Θέμα:

Παρακαλώ να εγκρίνετε και να διαθέσετε στον Επικεφαλής του Β'
Παραρτήματος τα αντικείμενα που αναγράφονται στην συνημμένη
κατάσταση και προορίζονται για ειδικούς σκοπούς.

Συνημμένα : 1

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ Β' ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΤΟΥ Π.Σ.³²

(δυσανάγνωστη υπογραφή)

ΚΟΜΑΡ Ταξίαρχος

³¹Εκτελούντα Χρέη

³² Πολωνικού Στρατού

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αριθμός Αντίτυπου ..1...

(χειρόγραφη υποσημείωση στη ρωσική γλώσσα)

184

Κ Α Τ Α Σ Τ Α Σ Η

Α. Ρουχισμός και εξοπλισμός

1. Στολές / ειδικές /	20 σετ
2. Πολιτικός ρουχισμός	20 σετ
3. Εσώρουχα	40 σετ
4. Πουκάμισα	40 τεμάχια
5. Κάλτσες	60 ζεύγη
6. Πλαστικά πανωφόρια	20 τεμάχια
7. Στρατιωτικά και πολιτικά παπούτσια	από 20 ζεύγη
8. Ρολόγια	20 τεμάχια
9. Πένες	20 τεμάχια
10. Καραβάνες	20 τεμάχια
11. Παγούρια	20 τεμάχια
12. Προσωπικοί επίδεσμοι	40 σετ

Υποσημείωση: Όλα τα ανωτέρω αναφερόμενα προϊόντα θα πρέπει να είναι, στο μέτρο του δυνατού, ξένης παραγωγής.

Β. Τρόφιμα

13. Γάλα σε σκόνη	50 κιλά
14. Σοκολάτα	50 κιλά
15. Ζάχαρη	50 κιλά
16. Κονσέρβες κρέατος	50 κιλά
17. Φρυγανιές	50 κιλά

Υποσημείωση: Πάνω στη συσκευασία δεν θα πρέπει να αναγράφεται η παραμικρή ένδειξη προέλευσης των αναφερόμενων προϊόντων που προέρχονται από την Πολωνία.

Γ. Οπλισμός

18. Περίστροφα	20 τεμάχια, φυσίγγια 750 τεμάχια
19. Ημιαυτόματα όπλα	12 τεμάχια, φυσίγγια 2600 τεμάχια
20. Αυτόματα όπλα	2 τεμάχια, φυσίγγια 2000 τεμάχια
21. Τουφέκια	6 τεμάχια, φυσίγγια 750 τεμάχια
22. Χειροβομβίδες αμυντικές	40 τεμάχια
23. Χειροβομβίδες επιθετικές	40 τεμάχια

24. Κιάλια
25. Πυξίδες

7 τεμάχια
20 τεμάχια

Υποσημείωση: Όλα τα ανωτέρω αναφερόμενα προϊόντα θα πρέπει να είναι, συστήματα ξένης παραγωγής.

Αριθμ. Αντιτύπων : 2

Αριθμ. 1 Παραλήπτης

Αριθμ. 2. Αρχείο

Κ.Ζ.Νr.96

Ημερομηνία 11.7.1950

(ακολουθεί χειρόγραφο δυσανάγνωστο κείμενο)

Πολωνικό Υπουργείο Εσωτερικών (στο εξής ΠΥΕ), IPN BU 1585/2237, IPN BU
MSW II 22378, MSW II 8490, Βαρσοβία, 1961

Τίτλος: «Συμπεράσματα από τις συνελεύσεις με θέμα "Εσωκομματικές πληροφορίες της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ"»

Αύγουστος 1961

Στη συνέλευση ακτιβιστών που συγκλήθηκε στο Βρότσλαβ (Wrocław) στις 12.7.1961 συμμετείχαν 110 ακτιβιστές – πρόσφυγες κομμουνιστές από όλες τις μεταναστευτικές κοινότητες της Πολωνίας και εκπρόσωποι της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος και του Κεντρικού Συμβουλίου Εθνικών Υποθέσεων του Ενωμένου Εργατικού Κόμματος της Πολωνίας.

Από τη συζήτηση που διεξήχθη στην συνέλευση ακτιβιστών προέκυψε ότι οι ακτιβιστές του κόμματος είναι κατά των δεξιών και αριστερών αποκλίσεων από οπουδήποτε και αν προέρχονται, ότι συμφωνούν με την επίσημη γραμμή και με τις Αρχές του Κόμματος, καθώς και με τον τρόπο αντιμετώπισης αυτών των αποκλίσεων μέχρι στιγμής από την Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος. Με ιδιαίτερο τρόπο τονίστηκε στην συζήτηση, ότι εκτός από την ιδεολογική δουλειά που αποτελεί βάση για τη βελτίωση της ιδεολογικής και οργανικής ενότητας μέσα στο κόμμα, θα είναι απαραίτητη η λήψη ορισμένων μέτρων εναντίον αυτών των μελών του κόμματος, των οποίων η συμπεριφορά, οι απόψεις και γενικά οι δραστηριότητες δεν ταιριάζουν με το κύρος του μέλους του Κόμματος.

Στη συνάντηση των ακτιβιστών εκδηλώθηκαν δυο αντικομματικές φωνές από δυο κατευθύνσεις που αποκλίνουν. Η πρώτη φωνή ήταν του Ηλία Γεωργιά, του γραμματέα του κομματικού συγκροτήματος του Διοικητικού Συμβουλίου της τοπικής οργάνωσης στο Τζιερζόνιοβ (Dzierżoniów), ο οποίος εκπροσωπούσε τη

δεξιά απόκλιση. Η δεύτερη φωνή ήταν του Ηλία Χρήστου, γραμματέα της κομματικής οργάνωσης Στρζάντσα (Strzcanca), ο οποίος εκπροσωπούσε την αριστερή απόκλιση. Και οι δυο φωνές, αν και εκ πρώτης όψεως εμφανίζονται σε δύο διαφορετικούς μουσικούς τόνους, στην ουσία τραγουδούσαν την ίδια μελωδία, δηλαδή και οι δυο επετίθεντο στο Κόμμα.

Μετά τη συζήτηση ο πρώτος από αυτούς πάλι ζήτησε να βγάλει λόγο και μόνος του κατήγγειλε τις απόψεις του, πράγμα το οποίο πριν από λίγο υπαινίχθηκε, δηλώνοντας, ότι παραπλανήθηκε από τους φίλους του, γνωστούς από τη Τασκένδη, όπου πήγε να επισκεφτεί την αδελφή του. Οι φίλοι του, ήδη τυφλωμένοι από την δεξιά απόκλιση, κατάφεραν να τον παραπλανήσουν, διότι αυτός βρήκε την αδελφή του στην Τασκένδη σε άθλιες συνθήκες διαβίωσης.

Ενώ ο δεύτερος – Ηλίας Χρήστος – [...] υποστήριζε και συνέχεια υποστηρίζει τις σεχταριστικές-δογματικές του απόψεις, υπογράφοντας όλες τις θέσεις που συμπεριλήφθηκαν στη γνωστή πλατφόρμα της δογματικής ομάδας και ισχυριζόμενος, ότι ο τρόπος δράσης της ομάδας, δηλαδή η συλλογή υπογραφών για την πλατφόρμα, είναι «νόμιμος και σύμφωνος με το κόμμα». Πρόσθεσε, ότι «εάν ο τρόπος δράσης, δηλαδή η συλλογή υπογραφών, ήταν αντικομματικός, τότε τα αδελφά κόμματα στα οποία είχαμε απευθυνθεί, θα μας επέκριναν κατά την παράδοση της πλατφόρμας, ενώ δεν το έκαναν».

[...]

Η συμμετοχή των μελών του Κόμματος στις συνεδριάσεις, οι οποίες ακολούθησαν τις συνεδριάσεις των ακτιβιστών, καθώς και η τάξη και η πειθαρχία κατά τη διάρκεια των συζητήσεων ήταν ικανοποιητική.

Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων και στα ψηφίσματα τεράστια και συντριπτική πλειοψηφία των μελών του Κόμματος επέπληξε τις αποκλίσεις, τόσο τις δεξιές όσο και τις αριστερές. Τα μέλη του Κόμματος μιλούσαν με ενθουσιασμό και εξέφρασαν την ευχαρίστησή τους από την δουλειά του Κόμματος και από τα επιτεύγματά του στην Ελλάδα, που αποτελούσαν το αποτέλεσμα της σωστής γραμμής της 6^{ης} Ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος και αυστηρά κατήγγειλαν τις θέσεις και τις δράσεις της ομάδας

ρεβιζιονιστών με επικεφαλής τον Μάρκο, ως δράσεις αντικομματικές, οι οποίες αντικειμενικά εξυπηρετούν μόνο τον εχθρό. Εξουσιοδότησαν την Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος να λάβει τα αναγκαία μέτρα με σκοπό την εξουδετέρωση αυτής της αντικομματικής ομάδας.

Οι συνεδριάσεις έχουν δείξει, ότι η επιρροή της ομάδας του Μάρκου είναι εδώ πολύ περιορισμένη, το ίδιο και η επιρροή των επιστολών που αποστέλλονται από τη Τασκένδη, τη Τσεχοσλοβακία και τη Ρουμανία. Ανεξάρτητα από αυτά, το γεγονός της μεταφοράς στις συνεδριάσεις των θέσεων του Μάρκου και η ανακοίνωσή τους, καθώς και τα επαινετικά λόγια των συντρόφων για τον Μάρκο και τους υποστηρικτές του, οι οποίοι όμως ήταν ελάχιστοι, αποδεικνύει, ότι υπάρχουν ακόμα μέλη του Κόμματος, τα οποία δέχονται την επιρροή του Μάρκου και υπάρχουν ακόμα ασταθή στοιχεία, τα οποία χρειάζονται την επίμονη δουλειά μας για να συνειδητοποιηθούν. Ήδη η δουλειά η οποία έγινε στο Βάλμπζιχ (Wałbrzych) μετά την συνεδρίαση, και στο Σβιντνίτσα (Świdnica) πριν την συνεδρίαση, έδωσε πολύ καλά αποτελέσματα. Πρέπει οπωσδήποτε να συνεχίζουμε αυτήν τη δουλειά όχι μόνο στις παραπάνω αναφερόμενες οργανώσεις, αλλά παντού, εφόσον είναι σαφέστατο ότι υπάρχουν μέλη του Κόμματος, τα οποία έχουν σοβαρές επιφυλάξεις, και ειδικά όσον αφορά τις θέσεις του Μάρκου, ότι δήθεν η Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος συμβιβάστηκε με τον Ζαχαριάδη. Ως επιχείρημα γι' αυτό χρησιμοποιείται το γεγονός ότι δεν έχουν ληφθεί ποινικά μέτρα εναντίον των υποστηρικτών του Ζαχαριάδη, οι οποίοι είχαν παραβιάσει κάθε δυνατό όριο της κομματικής ηθικής. Στις συνεδριάσεις δεν είχαμε πολλές τέτοιες εκφάνσεις, γεγονός που οφείλεται στον φόβο που διακρίνει όσους έχουν τις σχετικές επιφυλάξεις, δηλαδή ότι εκφράζοντάς τες ανοιχτά στις συνεδριάσεις, θα βοηθήσουν τους οπαδούς του Ζαχαριάδη.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη η γνώμη των μελών του Κόμματος, οι οποίοι υπογράμμισαν στις συνεδριάσεις ότι εάν δεν αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος της δεξιάς με τη χρήση όλων των μέτρων και δεν εξουδετερωθεί εν τη γενέσει του, πράγμα

που δεν έχει γίνει εναντίον της αριστερής ομάδας, τότε αύριο θα είναι πιο δύσκολο να καταπολεμηθεί αυτός ο καινούργιος κίνδυνος.

Στη συνεδρίαση στο Βρότσλαβ (Wrocław), στην πλευρά του Μάρκου τάχθηκε μόνο ο Γεωργόπουλος Δημητρός. Σίγουρα υπάρχουν και άλλοι, αλλά έναντι της σκληρής στάσης των μελών του Κόμματος δεν είχαν το θάρρος να παρουσιαστούν και σίγουρα υπάρχουν και άλλοι, οι οποίοι λόγω της ευνοϊκής και θετικής επιρροής της συνεδρίασης κατάλαβαν ότι ο Μάρκος δεν έχει δίκιο.

Ο Γεωργόπουλος επιτέθηκε τις Αρχές του Κόμματος, λέγοντας ότι τίποτα καλό δεν έχει γίνει εδώ και πολύ καιρό μέχρι στιγμής, ότι έκαναν πολλά λάθη και προκάλεσαν καταστροφή [κείμενο διαγραμμένο] στο επαναστατικό κίνημα της Ελλάδας και έβλαψαν το ελληνικό έθνος. Προς το παρόν – συνέχιζε ο Γεωργόπουλος – διασπά την ενότητα του Κόμματος, [κείμενο διαγραμμένο], χωρίζοντας τα μέλη του σε υποστηρικτές του Ζαχαριάδη και του Μάρκου με σκοπό να κρατήσει την εξουσία. Ο Γεωργόπουλος τρεις φορές έκανε έκκληση στους συμμετέχοντες να μην ψηφίζουν κατά του Μάρκου, ο οποίος είναι τραυματίας και είναι ο μοναδικός έντιμος πολεμιστής του κινήματός μας, όπως ήταν και ο εθνικός ήρωας των Ελλήνων, ο Μακρυγιάννης, στην επανάσταση εναντίον των Τούρκων το 1821.

Στην συνεδρίαση μόνο ο Γεωργόπουλος δεν ψήφισε υπέρ του τελικού συμπεράσματος.

Στο Βάλμπζιχ (Wałbrzych), οι τρεις σύντροφοι – Καριδόπουλος Αλέκος, Καραφυλλίδης Σωκράτης και Σαλτικίδης Κώστας – έλεγαν σχεδόν το ίδιο με τον Γεωργόπουλο στο Βρότσλαβ, ενώ έξι σύντροφοι από τη δεξιά πλευρά δεν ψήφισαν υπέρ του τελικού συμπεράσματος της συνεδρίασης στο Βαλμπζίχ.

Στο Σβιντνίτσα τέσσερις, πέντε σύντροφοι είχαν επιφυλάξεις πριν ξεκινήσει η συνεδρίαση. Μετά από μια μεγάλη συζήτηση με δυο από αυτούς πείστηκαν και ανέλαβαν να δουλέψουν με σκοπό την συνειδητοποίηση των υπολοίπων. Στην συνεδρίαση επέπληξαν τις θέσεις και τις δράσεις της ομάδας ρεβιζιονιστών με τον Μάρκο επικεφαλής και ψήφισαν όπως και οι υπόλοιποι

υπέρ του τελικού συμπεράσματος, εκτός από έναν, γνωστό από παλιά ως πολύ [κείμενο διαγραμμένο] ασταθές στοιχείο.

Σε μια άλλη συνεδρίαση δεν είχαμε ούτε μία ανοιχτή παρουσίαση συμπαράστασης στον Μάρκο και τους ρεβιζιονιστές. Ωστόσο, που και που ακούσαμε διάφορες ερωτήσεις οι οποίες αποδεικνύουν ότι μερικοί από τους συντρόφους έχουν ακόμα αμφιβολίες.

Όλα αυτά και άλλες πληροφορίες που προέρχονται από άλλες Λαϊκές Δημοκρατίες σχετικά με τη δραστηριότητα των φραξιονιστών μας στην Πολωνία, δείχνει, ότι και εδώ λαμβάνει χώρα μια οργανωμένη φραξιονιστική δραστηριότητα από την πλευρά της ρεβιζιονιστικής δεξιάς.

Σε όλες τις [κείμενο διαγραμμένο] συνεδριάσεις, εκτός από αυτήν στο Βρότσλαβ, σε αντίθεση με την προηγούμενη τακτική, οι δογματιστές αποφάσισαν να λάβουν μέρος.. Παντού έχουν εφαρμόσει την ίδια τακτική, η οποία βασίζεται στην επίθεση στο Κόμμα, με εξαίρεση τη συνεδρίαση στο Βάλμπζιχ, που δεν πήραν το λόγο, δεν έθεσαν ερωτήσεις και δεν ψήφισαν ούτε κατά ούτε υπέρ του συμπεράσματος και δεν απείχαν από την ψηφοφορία.

Σχεταριστές-δογματικοί προσπάθησαν να αυτοπαρουσιαστούν ως νικητές. Ισχυρίζονταν ότι η ζωή πήρε το μέρος τους και του Ζαχαριάδη στην μάχη τους κατά του ρεβιζιονισμού και του Μάρκου, ότι δήθεν υπό την πίεσή τους η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ ήταν αναγκασμένη να αφαιρέσει το προσωπείο του Μάρκου, αλλά δεν είναι αρκετά δυνατή να τον διαγράψει από την λίστα μελών του Κόμματος, διότι ο Μάρκος έχει ακόμα επιρροή και δύναμη στην ίδια την Κεντρική Επιτροπή.

Οι ηγέτες των δογματικών σε μερικές συνεδριάσεις άμεσα και σε άλλες έμμεσα παραδέχθηκαν ότι ο Μάρκος είχε δίκιο όταν έλεγε ότι η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ κατήργησε το Κόμμα στην Ελλάδα, ταυτόχρονα ισχυρίζονται ότι έχουν στη διάθεσή τους ένα ειδικό ψήφισμα της Κεντρικής Επιτροπής σε αυτή τη υπόθεση. Δεν υπάρχουν - λένε - παράνομες οργανώσεις, ούτε εκδίδεται η εφημερίδα του Κόμματος *Ριζοσπάστης*. Η παρούσα Κεντρική Επιτροπή υπήρξε διάδοχος του μεγάλου κομμουνιστικού κινήματος στην Ελλάδα, το οποίο όμως

άφησε χωρίς ηγεσία και με αυτόν τον τρόπο το κατήργησε. Με την συζήτηση της Κεντρικής Επιτροπής περί της κατάστασης στην Ελλάδα, περί της εξέλιξης του επαναστατικού κινήματος και περί του ρόλου, τον οποίο διαδραματίζει σε αυτήν η ΕΔΑ, βοηθά τον Καραμανλή στην επίθεσή του στο Κόμμα. Θα ήταν καλό να αφήσει η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ την ΕΔΑ στην ησυχία της. Λέγανε ότι δεν υπάρχουν ομάδες υποστηρικτών του Ζαχαριάδη και του Μάρκου, αλλά υπάρχουν μόνο έντιμοι κομμουνιστές, οι οποίοι παλεύουν να θεραπεύσουν το Κόμμα από το ρεβιζιονισμό γενικά, και εδώ στην Πολωνία εκτός από τον ρεβιζιονισμό επίσης από την μαύρη αγορά και τους νταβατζήδες. Υποστήριξαν, ότι για την αποκατάσταση της ενότητας του Κόμματος πρέπει να συναντηθούν όλοι στο στρογγυλό τραπέζι, δηλαδή και διαγραμμένοι και μη διαγραμμένοι από το Κόμμα. Κατά την άποψή τους η αιτία της κρίσης την οποία βιώνει τώρα το Κόμμα έγκειται στην 6η Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ. Για τη συμπεριληφθείσα θέση στην ειδοποίηση, ότι οι απόψεις των αριστερών και δεξιών αποτελούν ένα μείγμα του δογματισμού και σεχταρισμού, ρεβιζιονισμού και μηδενισμού και κάθε είδους αποστάτες καταβάλλουν κάθε προσπάθεια να ενώσουν τις δυνάμεις τους κατά του Κόμματος, γεγονός το οποίο αναφέρεται στην ειδοποίηση αλλά και διάφοροι σύνεδροι το ανέφεραν στις συνεδριάσεις, αυτοί απαντάνε, ότι ποτέ δε θα συμβιβαστούν με τον ρεβιζιονισμό του Μάρκου και με την Κεντρική Επιτροπή, αλλά θα συνεργάζονται με έντιμους κομμουνιστές οι οποίοι έβαλαν ως στόχο της ζωής τους να θεραπεύσουν το Κόμμα.

Για την άποψη ότι το ΚΚΕ έχει καλές σχέσεις με αδελφά κόμματα και συνεργάζονται μεταξύ τους με επιτυχία, αυτοί απαντάνε με βαθιά συγκίνηση: «Τότε γιατί ο Δημητρίου παράτησε το Συνέδριο του Αλβανικού Κόμματος»; και ο Αρτέμης προσθέτει με δάκρυα στα μάτια σαν καλλιτέχνης στη σκηνή «μα εμείς φάγαμε λίγο ψωμί όταν ήμασταν σε άθλιες συνθήκες», εννοώντας τη βοήθεια που χορηγήθηκε από τους Αλβανούς συντρόφους κατά τη διάρκεια του τελευταίου εμφύλιου πολέμου. Με χρήση τέτοιου είδους επιχειρημάτων και «θεωριών», συκοφαντιών και προκλήσεων έναντι μερικών μελών της ηγεσίας του ΚΚΕ προσπάθησαν να δημιουργήσουν ένα κλίμα αταξίας και αναρχίας στις

συνεδριάσεις, πράγμα το οποίο φυσικά απέτυχε, διότι τα μέλη του Κόμματος έλαβαν αμετάβλητες θέσεις εναντίον τους, αντιστάθηκαν και τους καταπολέμησαν βάσει των πολιτικών επιχειρημάτων, τόσο έναντι των δεξιών όσο και έναντι των αριστερών αποστατών.

Σε μερικές συνεδριάσεις αυτά τα αντικομματικά στοιχεία έχουν ξεπεράσει κάθε όριο ευπρέπειας και κατέληξαν στο να τούς διώξουν οι εκπρόσωποι του Ενωμένου Εργατικού Κόμματος της Πολωνίας από την συνεδρίαση· αυτό συνέβη στο Γκντίνια (Gdynia). Σε άλλες περιπτώσεις οι αμετάβλητες θέσεις των μελών του ΕΕΚΠ τούς έχουν οδηγήσει στην οργή και στην απόπειρα κατάθεσης των κομματικών καρτών τους. Σύντροφοι εκπρόσωποι του ΕΕΚΠ υιοθέτησαν αμετάβλητες θέσεις επίσης στο Στζέτσιν (Szczecin) και στην Σβιντνίτσα (Świdnica) και παντού εκεί όπου αποστάτες προσπάθησαν να συμπεριφερθούν με τρόπο ανάξιο του Κόμματος.

Παρόλα αυτά πράγματι οι αλλαγές προς το καλύτερο που παρατηρούνται από παλιά ανάμεσα στους συντρόφους που παραπλανήθηκαν στο παρελθόν από τους αποστάτες συνεχίζονται, αν και αργά αλλά με ζωηρό τρόπο. Τέτοιες αλλαγές προς το καλύτερο παρατηρούμε στο Βρότσλαβ (Wrocław), Βάλμπζιχ (Walbrzych), Γκντίνια (Gdynia) και σε άλλες πόλεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτών των αλλαγών αποτελεί η κομματική οργάνωση στο Στζεζάνιετς (Strzeżaniec) όπου προς το παρόν υπάρχει μια ομάδα συντρόφων οι οποίοι υποστηρίζουν τη γραμμή του Κόμματος, παρόλο που νωρίτερα σε αυτήν την οργάνωση δεν ήθελαν ούτε καν να συγκαλέσουν συνεδρίαση και να ακούσουν για τα ψηφίσματα και άλλα έγγραφα του ΚΚΕ.

Ακόμα μια απόδειξη αυτών των αλλαγών αποτελούν ομιλίες πολλών συντρόφων που πριν ήταν υπό την επιρροή αυτής της δογματικής ομάδας, ενώ τώρα καταδικάζουν τις αντικομματικές θεωρίες και τις δραστηριότητες των φραξιονιστικών στοιχείων και από τις δύο κατευθύνσεις. Η πλειονότητα των συντρόφων ψήφισαν υπέρ των συμπερασμάτων των συνεδριάσεων και δεν ακολούθησαν τους «ηγέτες», οι οποίοι διαφώνησαν κάθετα.

Με αυτόν τον τρόπο η αντικομματική ομάδα δογματικών, βλέποντας ότι η επιρροή της περιορίζεται όλο και περισσότερο, καταφεύγει σε αντικομματικές, εχθρικές δράσεις. Στην συνεδρίαση στο Στζάντς (Strzańc) οι ίδιοι προσπάθησαν να επιβάλουν το δικό τους συμπέρασμα αλλά δεν κατάφεραν να το κάνουν. Σε άλλες συνεδριάσεις αποπειράθηκαν με δυνατές φωνές να απαλείψουν από τα συμπεράσματα αυτήν την παράγραφο, η οποία μιλά για την καταπολέμηση του δογματισμού αλλά και αυτό απέτυχε. Στη μάχη τους κατά του Κόμματος, όπως δηλώνουν, θα συνεργάζονταν ακόμα και με το διάβολο. Η ομάδα τους δέχεται διάφορα απογοητευμένα και αντικομματικά στοιχεία.

[...]

Εμείς, βγάζοντας τα σωστά συμπεράσματα από την δουλειά που κάναμε μέχρι στιγμής και από την καταπολέμηση των αποστατών καθώς και από τη μάχη για την αύξηση της ιδεολογικής και οργανωτικής ενότητας μεταξύ μας, διαπιστώνουμε ότι πρέπει να εφαρμόζουμε συνεχώς με την ίδια αποφασιστικότητα τους κανονισμούς του Κόμματος, να χρησιμοποιούμε τις κομματικές μεθόδους, να είμαστε άκαμπτοι, όπως το υπογράμμιζαν τα μέλη του Κόμματος στις συνεδριάσεις, τόσο απέναντι στις δεξιές όσο και στις αριστερές αποκλίσεις, να δείχνουμε εμπιστοσύνη στους συντρόφους, οι οποίοι πριν είχαν επιφυλάξεις έναντι της γραμμής του Κόμματος, να τους χρησιμοποιούμε στην καθημερινή δουλειά αναλόγως με τις δεξιότητές που έχουν, να συνεχίζουμε την πολιτική και ιδεολογική μας δουλειά με σκοπό την συνειδητοποίηση, η οποία, όπως απέδειξε η ζωή είναι για μας απαραίτητη και χρήσιμη, και με αυτόν τον τρόπο να περιορίζουμε τις ομάδες των φραξιονιστών και τη δράση τους και να αποκτήσουμε για το Κόμμα αυτούς τους συντρόφους, οι οποίοι στο παρελθόν παραπλανήθηκαν.

Πιστεύουμε, ότι ήταν βάσιμη η άποψη η οποία διατυπώθηκε σε σχεδόν όλες τις συνεδριάσεις πως η Κεντρική Επιτροπή του ΕΕΚΠ και η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ μέχρι στιγμής ενήργησαν με σωστό τρόπο, καταπολεμώντας τις αντικομματικές αποκλίσεις.

Ωστόσο, θεωρούμε ταυτόχρονα ότι ήταν σωστή η κριτική η οποία ασκήθηκε εναντίον του ΕΕΚΠ και του ΚΚΕ λόγω της καθυστέρησης στη λήψη οργανωτικών κυρώσεων εναντίον μερικών διεφθαρμένων αντικομματικών στοιχείων.

Είμαστε πεπεισμένοι και θέτουμε αυτό το θέμα με βαθιά συναίσθηση της κομματικής ευθύνης, διότι η περαιτέρω παρουσία των ακόλουθων προσώπων αποτελεί ζήτημα για την ηθική κατάσταση του Κόμματος:

Βρότσλαβ (Wrocław) :

1. Κουτμάνης Κώστας
2. Τσούτσος Βασίλης
3. Κωσταντινίδης Ηρακλής
4. Καζάζος Σωτήρης
5. Παπαγιάννης Νίκος
6. Γεωργόπουλος Δημήτρης

Όσον αφορά το Βρότσλαβ οι σύντροφοι από την Επαρχιακή Επιτροπή του ΕΕΚΠ λένε: «Πως μπορούμε εμείς να διαγράψουμε τους δικούς μας στο Στσέτσιν (Szczecin), όταν το Βρότσλαβ δεν διέγραψε ακόμα τους «ηγέτες», οι οποίοι έχουν την έδρα και το επιτελείο τους εκεί»;

Ζγκοζέλετς (Zgorzelec) :

1. Παπαδημητρίου Βασίλης
2. Πολίτης Αντώνης
3. Ρουσκέτος Γεώργης
4. Περπερίδης Χάμπος

Βάλμπζιχ (Wałbrzych) :

1. Χατζηχρήστος Χρίστος
2. Φεύγας Κώστας
3. Χρυσίδης Κώστας

Γιελένια Γκούρα (Jelenia Góra) :

1. [κείμενο διαγραμμένο] Ευστρατίου Στάθης
2. Σύσδος Νίκος

3. Τοκμακίδης Μιχάλης

Λέσνα (Leśna) :

1. Δημόπουλος Θανάσης

2.

Νιέμτσα (Niemcza) :

1. Χολέβας Γεώργης

2. Τζώρτζης Θεοδώρος

3. Παπανάσος Ανδρέας

Τζιερζένιουβ (Dzierżeniów) :

1. Μαρτίνης Γιάννης

Λεγκνίτσα (Legnica) :

1. Ζαχούδης Σταύρος

2. Τεμπολίδης Μιχάλης

Βαρσοβία (Warszawa) :

1. Σκουρομάλης Μανόλης

2. Κατρανάς Αποστόλης

Γκντύνια (Gdynia) :

1. Αρτέμης Αντώνης

2. Κεφαλάς Παναγιώτης

3. Μαυροκέφαλος Ηλίας

4. Μπαφαλούκος Θεόδωρος

Στσέτσιν (Szczecin) :

1. Ζαχαρόπουλος Χρυσόστομος

2. Βλαχογιώργος Θάμης

3. Δημητριάδης Μίτσος

4. Κούτλας Θεόδωρος

Κρακοβία (Kraków) :

1. Καραπλιός Στάθης

2. Μαγόπουλος Νίκος

3. Αρκούδας Μίτσος

Κατοβίτσε (Katowice) :

1. Χατζηγιάννου Μιχάλης
2. Σέρρης Βαγγέλης

Περικλής

ΠΥΕ, IPN BU 1585/22378, IPN BU MSW II 22378, MSW II 8490, Βαρσοβία, 1968

Διοικητικό Υπόμνημα

«Περί της συνάντησης των πιο ενεργών μελών της Ένωσης Πολιτικών Προσφύγων από την Ελλάδα με το μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής του Πολιτικού Συμβουλίου (δυσανάγνωστη συντομογραφία), τον σύντροφο Μαυρομάτη»

Στις 3 Μαρτίου 1968 στην Επαρχιακή Επιτροπή του ΕΕΚΠ στο Βρότσλαβ πραγματοποιήθηκε συνάντηση των πιο ενεργών μελών της Ένωσης Πολιτικών Προσφύγων από την Ελλάδα με το μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής του Πολιτικού Συμβουλίου (δυσανάγνωστη συντομογραφία), τον σύντροφο Μαυρομάτη και το μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Πολιτικού Συμβουλίου (δυσανάγνωστη συντομογραφία) τον σύντροφο Καραγιώργη.

Στην συνάντηση συμμετείχαν 95 σύντροφοι από την Ένωση Πολιτικών Προσφύγων από την Ελλάδα, από όλη τη χώρα. Η συνάντηση διοργανώθηκε κατόπιν αιτήσεως των Ελλήνων συντρόφων.

Από την πλευρά των αρχών του νομού στην συνάντηση συμμετείχαν: ο γραμματέας της Επαρχιακής Επιτροπής του ΕΕΚΠ στο Βρότσλαβ, σύντροφος Φαλέντσιακ (Falenciak), ο Επικεφαλής του Διοικητικού Τμήματος της Επαρχιακής Επιτροπής του ΕΕΚΠ, σύντροφος Τσιέσλακ (Cieślak), ο ανώτερος εκπαιδευτής του Διοικητικού Τμήματος της Επαρχιακής Επιτροπής, σύντροφος Ζελάζνυ (Żelazny), ο Επικεφαλής του Γραφείου Εσωτερικών της οργάνωσης «Ελευθερία, Ισότητα, Ανεξαρτησία», σύντροφος Λ. Κούσιακ (Kusiak), ο Επικεφαλής του Κοινωνικού Τμήματος του (δυσανάγνωστη συντομογραφία) στο Βρότσλαβ, σύντροφος Ε. Ζαζντρόζνυ (Zazdroźny).

Η συνάντηση συγκλήθηκε με σκοπό την παρουσίαση της αναφοράς των εκπροσώπων της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ για την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα και των ψηφισμάτων της 12ης Ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του

ΚΚΕ με αντικείμενο τον αποκλεισμό από την Κεντρική Επιτροπή της ομάδας των Παρτσαλίδη, Ζωγράφου και Δημητρίου, δεξιών και καιροσκόπων.

Εκτενείς τοποθετήσεις για τα προαναφερθέντα θέματα έχουν γίνει από τους συντρόφους Μαυρομάτη (μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ) και Καραγιώργη (μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ).

Στις τοποθετήσεις αυτές τονίστηκε ότι διάσταση απόψεων μεταξύ του Παρτσαλίδη και των υπόλοιπων μελών της ηγεσίας του ΚΚΕ υπήρχε εδώ και πολλά χρόνια.

Οι διαφωνίες αυτές συνίσταντο κυρίως στο γεγονός ότι ο Παρτσαλίδης υπερεκτιμούσε τις δυνατότητες του αριστερού, αλλά όχι μαρξιστικού, κόμματος της ΕΔΑ και τις δραστηριότητες των κομμουνιστών στους κόλπους του, παραβλέποντας την ανάγκη για οργανωτική και πολιτική ενίσχυση των δομών του ΚΚΕ, με αποτέλεσμα να εξασθενήσει η επιρροή του ΚΚΕ στις μάζες.

Η ανάγκη αποκλεισμού του Παρτσαλίδη και της ομάδας του από την Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ ήταν φανερή από την πρώτη στιγμή που ανέλαβαν κοινωνική δραστηριότητα· από τότε που για τη διάδοση των απόψεών τους και την οργάνωση των υποστηρικτών τους στην ελληνική ομογένεια στις δυτικές χώρες, προχώρησαν στη δόλια κατάληψη του ραδιοσταθμού της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ και στη μετάδοση εκπομπής, η οποία διαστρέβλωσε το περιεχόμενο των ληφθέντων από την Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ ψηφισμάτων.

Στις τοποθετήσεις τονίστηκε ότι η δραστηριότητα της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ πρέπει να είναι σύμφωνη με τον δημοκρατικό συγκεντρωτισμό και την εσωκομματική δημοκρατία. Τονίστηκε η ανάγκη διατήρησης της ενότητας του Κόμματος σε αυτή την περίοδο της μάχης με τη φασιστική χούντα στην Ελλάδα. Τονίστηκε ότι αυτή είναι περίοδος διοργάνωσης ενός ενιαίου μετώπου αντίστασης, ότι υπάρχει η ανάγκη ενίσχυσης του ηγετικού ρόλου του κόμματος στον αγώνα για τα συμφέροντα των εργαζομένων στην Ελλάδα.

Μετά τις τοποθετήσεις οι συμμετέχοντες έθεσαν περίπου τριάντα ερωτήσεις προς τους εκπροσώπους της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ.

Οι ερωτήσεις αφορούσαν την ευρύτερη ερμηνεία των αιτιών του αποκλεισμού της ομάδας του Παρτσαλίδη από την Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ.

Για παράδειγμα «γιατί δεν δημοσιεύθηκε η δήλωση της ομάδας του Παρτσαλίδη»; «Υπάρχουν άλλα (εκτός από τα παρουσιαζόμενα) έγγραφα στην υπόθεση της φραξιονιστικής ομάδας»;

«Ποια ήταν η στάση των μελών της Κεντρικής Επιτροπής από την Ελλάδα έναντι του αποκλεισμού της εν λόγω ομάδας»;

«Γιατί ο Παρτσαλίδης, παρά την στάση του, ήταν υπεύθυνος στην Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ για τη συνεργασία με τους πολιτικούς πρόσφυγες»;

Μερικές ερωτήσεις αφορούσαν τη θέση των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων σε συγκεκριμένες σοσιαλιστικές χώρες.

Μερικές ερωτήσεις υπαινίσσονταν αρνητική στάση των ερωτώντων έναντι των ψηφισμάτων της 12ης Ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, για παράδειγμα:

«Η Κεντρική Επιτροπή, μετά τον αποκλεισμό του Παρτσαλίδη, είναι ικανή να διευθύνει τις δραστηριότητες του κόμματος»;

«Γιατί προς το παρόν σχετικά με τον αποκλεισμό της ομάδας επικρατεί τέτοια «δημοσιότητα»; Γιατί ενημερωνόμαστε εμείς οι Έλληνες στην Πολωνία τόσο λεπτομερώς για τη θέση της Κεντρικής Επιτροπής, ενώ πριν δεν υπήρχαν τέτοιες πληροφορίες»;

«Η πλειοψηφία των Ελλήνων στην Τσεχοσλοβακική Σοσιαλιστική Δημοκρατία είναι δήθεν υπέρ της ομάδας του Παρτσαλίδη. Άρα, ποιοι είναι αυτοί που ανήκουν στη μειοψηφία»;

«Μήπως, η ίδια η 12η Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ αποτελεί πλήγμα για το κόμμα»;

«Κατά πόσο μπορούμε να είμαστε σίγουροι, ότι σε 2-3 μήνες η παρούσα μειοψηφία δε θα εξελιχθεί σε πλειοψηφία»;

Επίσης, τέθηκαν ερωτήσεις προς τους εκπροσώπους των αρχών του νομού:

«Η αρνητική στάση έναντι του αποκλεισμού της ομάδας του Παρτσαλίδη, από την πλευρά των Ελλήνων προσφύγων που εισπράττουν την πολωνική κομματική σύνταξη, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή της»;

Σε αυτές τις ερωτήσεις απάντησε ο σύντροφος Μαυρομάτης. Διεύρυνε τις θέσεις της προηγούμενης τοποθέτησής του. Με ήρεμο και αντικειμενικό τρόπο εξήγησε τις συμπεριληφθείσες στις ερωτήσεις θέσεις και αμφιβολίες,

υπογραμμίζοντας ταυτοχρόνως την ανάγκη των ψηφισμάτων που αποσκοπούν στην διατήρηση της ενότητας του ΚΚΕ, της ιδεολογικής και οργανωτικής ενίσχυσής του και της απόκτησης ηγετικού ρόλου στο νεογέννητο εθνικό μέτωπο μάχης εναντίον της χούντας στην Ελλάδα. Τέλος αναφέρθηκε στην ανάγκη να ηγηθεί το ΚΚΕ σε ολόκληρη την Ελληνική Αριστερά.

Ο σύντροφος Φαλέντσιακ (Falenciak), γραμματέας της Επαρχιακής Επιτροπής του ΕΕΚΠ στο Βρότσλαβ απήντησε στις ερωτήσεις για την κομματική σύνταξη. Τόνισε ότι το ΕΕΚΠ, όπως και τα υπόλοιπα μαρξιστικά κόμματα, δεν παρεμβαίνει στις εσωτερικές σχέσεις των αδελφών κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων.

Οι Έλληνες πρόσφυγες ως μέλη του ΕΕΚΠ είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν τη γραμμή του κόμματός μας. Τα μέλη του κόμματος που εισπράττουν κομματικές συντάξεις λόγω της συνεισφοράς τους στο κόμμα και στο εργατικό κίνημα είναι ειδικά προορισμένοι να υπερασπίζονται τη γραμμή και τα ψηφίσματα του κόμματος. Ασχέτως των προηγούμενων επιτευγμάτων, τη στιγμή της απόκλισης από τη γραμμή και από τα κομματικά τους καθήκοντα δημιουργείται πρόβλημα για την περαιτέρω είσπραξη της σύνταξης. Ο σύντροφος Φαλέντσιακ εξήγησε αναλυτικά τους κανόνες των κρατικών παροχών για όσους βρίσκονται σε συντάξιμη ηλικία.

Σε πολύωρη και παθιασμένη συζήτηση έβγαλαν λόγο 46 ομιλητές. Οι περισσότεροι, περίπου 33 άτομα, τάχθηκαν υπέρ των ληφθέντων ψηφισμάτων από την 12η Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ περί του αποκλεισμού από την Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ της ομάδας του Παρτσαλίδη. Ένας αριθμός, περίπου 7-8 άτομα, είχε αρνητική γνώμη για τα ληφθέντα ψηφίσματα υπογραμμίζοντας ταυτόχρονα, ότι υποστηρίζει την πολιτική γραμμή της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, ενώ αμφιβάλει για τις μεθόδους διαχείρισης της ομάδας Παρτσαλίδη από τον σύντροφο Χουλιάρη, επικεφαλής της Ένωσης Πολιτικών Προσφύγων της Ελλάδας. Μια από τις συμμετέχουσες στη συνάντηση, από το Ζγκοζέλετς (Zgorzelec) τόνισε, ότι μετά την τελευταία Ολομέλεια δεν έχει πια εμπιστοσύνη στην Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ. Πολλοί από τους ομιλητές

τάχθηκαν υπέρ της σύγκλησης, το συντομότερο δυνατόν, της συνέλευσης της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ. Σχεδόν όλοι εξέφρασαν την ανησυχία τους λόγω της ύπαρξης φράξιας (fraction) στην Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ, υπογραμμίζοντας την ανάγκη διατήρησης της ενότητας του κόμματος.

Μερικοί σύντροφοι, αναφερόμενοι στους Έλληνες πρόσφυγες στην Πολωνία, τόνισαν την ύπαρξη αρκετών αντιμαχομένων ομάδων στην ελληνική κοινότητα στο Ζγκοζέλετς. Ένας από αυτούς ζήτησε να βγάλουν συμπεράσματα οι αρχές του Κόμματος και να τιμωρήσουν τους «Έλληνες αποστάτες» από το Ζγκοζέλετς. Υπαινίχθηκαν επίσης συμπτώματα διάσπασης και δημιουργίας ομάδων στην κοινότητα του Βρότσλαβ.

Η οργάνωση της Ένωσης Πολιτικών Προσφύγων της Ελλάδας από την Λεγκνίτσα (Legnica) δια του αντιπροσώπου της τάχθηκε υπέρ της γραμμής της 12ης Ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ.

Λαμβάνοντας υπόψη τις αντιδράσεις των συμμετεχόντων, η συντριπτική πλειοψηφία δέχθηκε τα ψηφίσματα της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ. Παρατηρήθηκε, όμως, η ύπαρξη οργανωμένης ομάδας που ενεργητικά αντιτίθεται στα ψηφίσματα. Ένας από τους υποστηρικτές της ομάδας του Παρτσαλίδη είναι ο επικεφαλής της Ένωση Πολιτικών Προσφύγων της Ελλάδας Χουλιάρας. Στο λόγο του αξιολόγησε θετικά τη γενική πολιτική γραμμή της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, και εξέφρασε την επιφύλαξή του για τις μεθόδους που εφαρμόστηκαν εναντίον της φραξιονιστικής ομάδας. Η οριστική του θέση εξαρτάται από την γνώμη των κομμουνιστών στην Ελλάδα.

Στις ομιλίες τους ο σύντροφος Μαυρομάτης και Κοτρουμπός, μέλος του προεδρείου της Ένωσης Πολιτικών Προσφύγων της Ελλάδας, κατηγόρησαν τον Χουλαρά για έλλειψη κομματικής πειθαρχίας, η οποία συνιστάται στο ότι ως αναπληρωτής του μέλους της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ και συμμετέχων στη 12η Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ δεν άφησε τις σημειώσεις του από την Ολομέλεια στον τόπο συνεδρίασης, σύμφωνα με τους κανόνες και χωρίς άδεια της Κεντρικής Επιτροπής πληροφορούσε τους Έλληνες πρόσφυγες στην

Πολωνία για το πόρισμα της συνεδρίασης, εκφράζοντας ταυτόχρονα τις δικές του εκτιμήσεις και γνώμες, διαφορετικές από τις καθορισμένες στην Ολομέλεια.

Η συνάντηση περατώθηκε όπως ορίστηκε - δεν ελήφθη κανένα συμπέρασμα, ούτε ψήφισμα.

Βαρσοβία, στις [...] Μαρτίου 1968, Μαγκίστερ (πτυχιούχος) Β.Τομάλα (Tomala)

ΠΥΕ, IPN BU 1585/2237, IPN BU MSW II 22378, MSW II 8490, Βρότσλαβ, 1971

Αρχιεπιθεωρητής

[χειρόγραφο δυσανάγνωστο]

Προεδρείο του Εθνικού Συμβουλίου

του Βρότσλαβ

Γραφείο Εσωτερικών

USW-SA-917/25/71

Βρότσλαβ, 16 Δεκεμβρίου 1971

[σφραγίδα δυσανάγνωστη]

Υπουργείο Εσωτερικών

Τμήμα Κοινωνικών και Διοικητικών Υποθέσεων

ΒΑΡΣΟΒΙΑ

Το Τμήμα Κοινωνικών και Διοικητικών Υποθέσεων του Γραφείου Εσωτερικών του Προεδρείου του Εθνικού Συμβουλίου του Βρότσλαβ δια του παρόντος αναφέρει ότι στις 12 Δεκεμβρίου του τρέχοντος έτους πραγματοποιήθηκε στην Επαρχιακή Επιτροπή του ΕΕΚΠ συνάντηση της Ένωσης Πολιτικών Προσφύγων της Ελλάδας με τον Α΄ γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ Παναγιώτη Μαυρομάτη.

Στην συνάντηση συμμετείχαν περίπου ογδόντα άτομα.

Στο πρώτο μέρος ο σύντροφος Μαυρομάτης ανέλυσε την πολιτική και οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα. Στο δεύτερο μέρος στις ερωτήσεις απάντησαν ο σύντροφος Μαυρομάτης και ο επικεφαλής του Διοικητικού Τμήματος της Επαρχιακής Επιτροπής του ΕΕΚΠ - σύντροφος Ιάτσεκ Τσιέσλακ (Jacek Cieślak).

Ο σύντροφος Μαυρομάτης απάντησε στις ερωτήσεις που αφορούσαν την δραστηριότητα της ομάδας του Παρτσαλίδη, εξέτασε μερικά προβλήματα της νεολαίας στην Ελλάδα, πληροφόρησε για την εγκατάσταση στην Αθήνα της νεολαιίστικης κομμουνιστικής οργάνωσης. Πρότεινε την ενίσχυση της συνεργασίας με την ελληνική νεολαία στις σοσιαλιστικές χώρες, την αύξηση του ενδιαφέροντός τους για τα ελληνικά προβλήματα και για την παράδοση των εθνικών και απελευθερωτικών μαχών.

Ο σύντροφος Τσιέσλακ απάντησε στις ερωτήσεις που απευθύνθηκαν προς τις πολωνικές αρχές και αφορούσαν:

- Τη μάχη με τους φραξιονιστές μετά την 6η Συνέλευση του ΕΕΚΠ. Ισχυρίστηκε ότι η Κεντρική Επιτροπή του ΕΕΚΠ αναγνωρίζει μόνο ένα ελληνικό κομμουνιστικό κόμμα, που εκπροσωπείται από τον σύντροφο Μαυρομάτη. Έκανε έκκληση για ενεργή συμμετοχή όλων των μελών του κόμματος στην πολιτική μάχη με τους φραξιονιστές και επισήμανε τις δυσκολίες στην απόδειξη της εχθρικής δραστηριότητάς τους.

- Την υπηκοότητα, τη στρατιωτική θητεία και τα δελτία ταυτότητας. Ισχυρίστηκε ότι ισχύουν οι μέχρι τώρα νόμοι και μάλιστα οι αρχές στην περίπτωση των Ελλήνων τούς εφαρμόζουν με μεγάλη ανοχή.

Η συνεδρίαση κύλησε εξαιρετικά ήρεμα. Σε σύγκριση με άλλες τέτοιου είδους συναντήσεις, οι ομιλητές ήταν ελάχιστοι.

Επιπρόσθετα, σχολιάζεται ότι επειδή η υπόθεση της υπηκοότητας στην ελληνική κοινότητα εξακολουθεί να συζητιέται σε κάθε συνεδρίαση, επομένως η Γενική Διεύθυνση της Ένωσης Πολιτικών Προσφύγων της Ελλάδας στην Πολωνία δεν δυσκολεύεται να διευκρινίζει αυτές τις υποθέσεις.

Επικεφαλής του Κοινωνικού και Διοικητικού Τμήματος
Μαγκίστερ (πτυχιούχος) Έμιλ Ζαντορόζνυ (Emil Zadorożny)
[χειρόγραφο δυσανάγνωστο]

ΠΥΕ, IPN BU 1572/783, Βαρσοβία (χωρίς ημερομηνία)

«Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες στις Λαϊκές Δημοκρατίες και την ΕΣΣΔ.
Αριθμητικά στοιχεία της μετανάστευσης»

Γενικά στις Λαϊκές Δημοκρατίες και την ΕΣΣΔ βρίσκονται 55.881 Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες

	Σύνολο	Άνδρες	γυναίκες	Παιδιά
ΕΣΣΔ	11980	8573	3407	--
Τσεχοσλοβακία	11941	4000	3475	4148
Πολωνία	11458	4730	3138	3590
Ρουμανία	9100	1981	1939	5132
Ουγγαρία	7253	2161	2233	2859
Βουλγαρία	3021	1583	764	672
Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας	1128	--	--	1128
	55881	23028	14956	17529

Εργαζόμενοι :

ΕΣΣΔ 11110

Πολωνία 5657

Ρουμανία 3135

Τσεχοσλοβακία 5758

Ουγγαρία 2631

Βουλγαρία 1646

Σύνολο: 29 937

Μέλη του κόμματος

	Στελέχη	Μέλη του κόμματος	Δόκιμα μέλη	Σύνολο
ΕΣΣΔ	61	7644	529	8173
Τσεχοσλοβακία	42	1637	70	1707
Πολωνία	24	2937	195	3132
Ουγγαρία	15	902	115	1017
Ρουμανία	19	1208	71	1140
Βουλγαρία	32	1026	114	1140
Σύνολο	193	15354	1094	16448

Κεφάλαιο 3

ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ

Národní archiv, Praha (Εθνικό Αρχείο, Πράγα) [στο εξής NAP], KSČ, ÚV, 100/24, Klement Gottwald (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΚΤσ. Κεντρική Επιτροπή – ΚΕ, 100/24, Κλέμεντ Γκότβαλντ), κιβώτιο – κ. 99, αριθμός φακέλου – α.φ. 1142, σσ. 3 δακτυλογραφημένες, τσεχικά.

Εμπιστευτική επιστολή της ΚΕ του ΚΚΕ στο ΚΚ Τσεχοσλοβακίας και σε άλλα πέντε «αδελφά κόμματα», Ελεύθερη Ελλάδα, 29 Ιουλίου 1948.

Εμπιστευτικό!

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας
Κεντρική Επιτροπή

29 Ιουλίου 1948

«Προς τις ΚΕ των αδελφών κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων Αλβανίας, Βουλγαρίας, Ουγγαρίας, Τσεχοσλοβακίας, Ρουμανίας και Πολωνίας»

Αγαπητοί σύντροφοι,

Η 4^η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, η οποία συνήλθε στα τέλη Ιούλη στα ελεύθερα εδάφη, σας αποστέλλει θερμούς επαναστατικούς χαιρετισμούς και παράλληλα την ευγνωμοσύνη της για τη βοήθεια που παρέχετε στον ελληνικό λαό, που αγωνίζεται υπό την καθοδήγηση του ΚΚΕ.

Η Ολομέλεια συνήλθε στις ελεύθερες περιοχές του Γράμμου, σε μια περιοχή όπου μαίνονται σκληρές μάχες τις οποίες διεξάγει ο Δημοκρατικός Στρατός της Ελλάδας, που εδώ και 45 ημέρες αποκρούει με επιτυχία τις ιδιαίτερα επιθετικές επιχειρήσεις του εχθρικού μοναρχο-φασιστικού στρατού. Αντικειμενικός στόχος του μονορχο-φασιστικού στρατού σε αυτές τις επιχειρήσεις είναι να κάμψει τα σοβαρά στηρίγματα του Δημοκρατικού Στρατού της Ελλάδας στον ορεινό όγκο Γράμμος-Σμόλικας. Αποσκοπεί στην απώθηση του ΔΣΕ από αυτή την περιοχή και την εξόντωσή του στη συνέχεια με σειρά «εκκαθαριστικών» επιχειρήσεων.

Οι Αμερικανοί και τα ελληνικά υποζύγια τους, προκειμένου να επιτύχουν τον σκοπό τους, συγκέντρωσαν στρατό ογδόντα χιλιάδων, σχεδόν όλη τη μοναρχοφασιστική αεροπορία και 120 πυροβόλα. Σε σύγκριση με εμάς ο εχθρός διαθέτει συντριπτική αριθμητική υπεροπλία. Ο εχθρός εξοπλίζεται μαζικά με αμερικανικό πολεμικό υλικό. Τα αμερικανικά πλοία καθημερινά αποβιβάζουν στα ελληνικά λιμάνια χιλιάδες τόνους πολεμικού υλικού. Συμβαίνει στη διάρκεια ορισμένων ωρών να βομβαρδίζουν τις κορυφές των βουνών που βρίσκονται υπό τον έλεγχο του ΔΣΕ με δεκάδες χιλιάδες οβίδες, για να μην αναφερθούμε στους αεροπορικούς βομβαρδισμούς. Ο στρατός διαθέτει καλή οργάνωση του εφοδιασμού με τρόφιμα. Οι δυνάμεις μας αποτελούν μόνο το ένα έβδομο των δυνάμεών της και επιπλέον διαθέτουμε πολύ ελαττωματικό εξοπλισμό. Το πυροβολικό μας είναι πολύ ανίσχυρο, ενώ το τελευταίο διάστημα σχεδόν έπαψε να δραστηριοποιείται. Στις χιλιάδες οβίδες που μας έριχνε ο εχθρός απαντούσαμε στην αρχή με μικρή δύναμη πυρός, κάναμε οικονομίες στην κάθε οβίδα και τελικά, λόγω έλλειψης οβίδων, αναγκαστήκαμε να διακόψουμε τη δράση του πυροβολικού μας. Η ίδια απειλή υπάρχει και για τα ολμοβόλα μας και σε μικρότερο βαθμό και για τα ελαφρά όπλα. Επιπλέον τα τρόφιμα, ο ρουχισμός και η υπόδηση είναι είδη σε ανεπάρκεια. Η ανεπαρκής τροφή και οι πολύ άσχημες συνθήκες που υπάρχουν στα χαρακώματα οδηγούν σε μεμονωμένες περιπτώσεις λιποταξίας. Έχουμε τεράστια προβλήματα στον υγειονομικό τομέα. Οι τραυματίες μας είναι αρκετοί. Πολύ σοβαρές αδυναμίες εντοπίζουμε επίσης στην κατάρτιση του υγειονομικού προσωπικού όσο και στην επάρκεια φαρμάκων. Σημειώνονται θάνατοι εξαιτίας έλλειψης αντιτετανικών ορών. Τραυματισμοί που θα μπορούσαν να θεραπευτούν, οδηγούν σε θανάτους ή σε σοβαρές αναπηρίες επειδή δεν υπάρχουν τα κατάλληλα φάρμακα. Τα νοσοκομεία στην Ελεύθερη Ελλάδα είναι πρωτόγονα και διαρκώς βομβαρδίζονται από τον εχθρό. Σε αρκετές περιπτώσεις υποχρεωνόμαστε να μεταφέρουμε τους χιλιάδες τραυματίες μας στα αλβανικά νοσοκομεία, τα οποία, παρότι δεν διαθέτουν επαρκές δυναμικό, φροντίζουν για την αποθεραπεία σημαντικού αριθμού τραυματιών μας. Ιδιαίτερα επειγόντως χρειαζόμαστε οι φίλες Λαϊκές Δημοκρατίες να μας παραχωρήσουν

υγειονομικό υλικό, καθώς και να αναλάβουν τη φροντίδα για τους βαριά τραυματίες μας.

Οι στρατιώτες και οι διοικητές του ΔΣΕ, με επικεφαλής τα μέλη του ΚΚΕ, παρόλες τις αδυναμίες και τις δυσκολίες, αποκρούουν με επιτυχία τις συχνές εχθρικές επιθέσεις. Εδώ και 46 ημέρες ο μοναρχο-φασιστικός στρατός υπό την άμεση καθοδήγηση Αμερικανών αξιωματικών προσπαθεί ματαίως να σημειώσει κάποια σημαντική επιτυχία. Οι απώλειές του σε νεκρούς, τραυματίες, αιχμαλώτους και λιποτάκτες ξεπερνούν μέχρι σήμερα τις 25.000 άνδρες. Αυτές οι αποτυχίες του εχθρού, καθώς και οι σοβαρές απώλειές του, προκαλούν σημαντικό πλήγμα στο ηθικό του μοναρχο-φασιστικού στρατού. Στην πραγματικότητα, όπως αναγνωρίζουν οι αιχμάλωτοι και οι λιποτάκτες, μόνο η εντατική χρήση του πυροβολικού και της αεροπορίας από τον εχθρό, καθώς και το γεγονός ότι εμείς δεν έχουμε στη διάθεσή μας αυτά τα όπλα, καθυστερεί την εμφάνιση διαλυτικών φαινομένων στο μοναρχο-φασιστικό στρατό, το ηθικό του οποίου σε κάθε περίπτωση δέχεται πλήγματα μετά από κάθε αποτυχία. Εκτός αυτού η αποτυχία στο Γράμμο ενισχύει την κρίση και στο μοναρχο-φασιστικό πολιτικό στρατόπεδο. Αυτές τις μέρες ο πρωθυπουργός Σοφούλης επέδωσε την παραίτησή του την οποία στη συνέχεια ανακάλεσε μετά τις ισχυρές πιέσεις που δέχτηκε από τους Αμερικανούς και τον βασιλιά Γλύξμπουργκ. Άλλη μια συνέπεια των επιτυχιών του ΔΣΕ στο Γράμμο είναι το γεγονός ότι αυτές οι επιτυχίες έδωσαν το έναυσμα για το ξέσπασμα απεργιών στην κατεχόμενη Ελλάδα, οι οποίες οργανώνονται παρά τη φοβερή τρομοκρατία. Αυτές τις μέρες στην Αθήνα και σε όλη την Ελλάδα απεργούν οι εργάτες και οι υπάλληλοι του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα.

Στόχος μας δεν είναι μόνο η απόκρουση της εχθρικής επίθεσης αλλά το πέρασμα σε μια κατάλληλη στιγμή στην αντεπίθεση προκειμένου να καταφέρουμε ένα συντριπτικό χτύπημα. Οι προϋποθέσεις γι' αυτό το βήμα ωριμάζουν και μόνο η απελπιστική ανεπάρκεια βλημάτων μάς καθυστερεί. Εκτός τούτου παρεμποδιζόμαστε από τον ανεπαρκή εφοδιασμό με τρόφιμα και ρουχισμό (άνω του 50% δεν διαθέτει ούτε στολή, ούτε υπόδηση). Εφιστούμε την προσοχή των αδελφών κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων για την ανάγκη ενίσχυσης

της βοήθειας στον αγώνα μας. Φυσικά και δεν αγνοούμε τις δυσκολίες που εμφανίστηκαν και βαθύνονται σε σχέση με την γιουγκοσλαβική κρίση. Ωστόσο ο πόλεμος που διεξάγουμε βρίσκεται τώρα σε περίοδο αποφασιστικής καμπής. Εάν διαθέταμε κατάλληλο υλικό και εάν μπορούσαμε να εκμεταλλευτούμε τις επιτυχίες μας στο Γράμμο θα μπορούσαμε να ελπίζουμε σε σοβαρές προοπτικές για την περαιτέρω πορεία των πολιτικών εξελίξεων στην Ελλάδα, για τη διεύρυνση των ορίων των ελεύθερων εδαφών και για την επίσπευση των διαλυτικών φαινομένων και της πτώσης του μοναρχοφασισμού. Οι ίδιοι οι μοναρχοφασίστες ηγέτες αναγνωρίζουν την κρίσιμη σημασία που πρεσβεύει γι' αυτούς η μάχη του Γράμμου.

Η 4^η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚ Ελλάδας, λαμβάνοντας όλα τούτα υπόψη, αποφάσισε να αποταθεί στα αδελφά κόμματα των Λαϊκών Δημοκρατιών με αίτημα τη χορήγηση βοήθειας σε στρατιωτικό και υγειονομικό υλικό, σε τρόφιμα, ρουχισμό και υπόδηση. Είμαστε πεπεισμένοι ότι τα αδελφά κόμματα αντιλαμβάνονται τη σημασία αυτής της βοήθειας, ειδικά σε αυτή την κρίσιμη φάση του πολέμου και θα πράξουν ότι είναι στις δυνάμεις τους προκειμένου να ξεπεράσουν τις δυσκολίες, οι οποίες το τελευταίο διάστημα, όπως είναι γνωστό, ενισχύθηκαν.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

ΚΕ ΚΚ Ελλάδας

NAP, KSČ, ÚV, 100/3, (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΕ), Πράγα, κ. 132, φακ. 515, σ. 1 στα τσεχικά, δακτυλογραφημένη.

«Γνωστοποίηση για τα αποτελέσματα της 5^{ης} Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ προς το ΚΚ Τσεχοσλοβακίας (χωρίς άλλα στοιχεία), 31 Ιανουαρίου 1949».

Στις 30 και 31 Ιανουαρίου 1949 στην οροσειρά του Γράμμου συνήλθε η 5^η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ και με συμμετοχή μελών της Κεντρικής Εξελεγκτικής Επιτροπής. Η Ολομέλεια ασχολήθηκε με τα εξής ζητήματα:

Η Ελλάδα στο δρόμο για τη νίκη. Πριν την αποφασιστική καμπή. Εισήγηση Ν. Ζαχαριάδη.

Η δεξιά ομορτωτιστική απόκλιση στο κόμμα. Εισήγηση Δ. Βλαντά.

Αλλαγές στη σύνθεση της ΚΕ του ΚΚΕ.

Εκλογή Πολιτικού Γραφείου της ΚΕ του ΚΚΕ.

Όλες οι αποφάσεις της ΚΕ εγκρίθηκαν ομόφωνα. Στη συνεδρίαση της ΚΕ του ΚΚΕ αποφασίστηκαν ορισμένες αλλαγές στη σύνθεση της ΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του κινήματος. Αυτές οι αλλαγές θα κατατεθούν προς επικύρωση στο 8^ο Συνέδριο του ΚΚΕ.

Η Ολομέλεια εξέλεξε ομόφωνα νέο Πολιτικό Γραφείο της ΚΕ του ΚΚΕ. Μέλη του εκλέχτηκαν:

Τακτικά μέλη: Ν. Ζαχαριάδης, Ιωάννης Ιωαννίδης, Μήτσος Παρτσαλίδης, Βασίλης Μπαρτζιώτας και Δημήτρης Βλαντάς.

Αναπληρωματικά μέλη: Λεωνίδας Στρίγκος, Πέτρος Ρούσσοσ και Γ. Βοντίσιος (Γούσιας).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η σ. Χρύσα Χατζηβασιλείου και ο Μάρκος Βαφειάδης είναι εδώ και μερικούς μήνες βαριά άρρωστοι, με συνέπεια να μην μπορούν να ανταποκριθούν στα σημαντικά καθήκοντα που τους ανέθεσε η ΚΕ του ΚΚΕ, η 5^η Ολομέλεια αποφάσισε να τους απαλλάξει από την κομματική δουλειά.

Ελεύθερη Ελλάδα – Γράμμος

31 Ιανουαρίου 1949

Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας

NAP, KSČ, ÚV, 100/24, Klement Gottwald (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΚΤσ. Κεντρική Επιτροπή – ΚΕ, 100/24, Κλέμεντ Γκότβαλντ), κιβώτιο – κ. 99, αριθμός φακέλου – α.φ. 1142, σ. 1, δακτυλογραφημένη

«Γνωστοποίηση της παραίτησης του στρατηγού Μάρκου προς ΚΚ Τσεχοσλοβακίας (χωρίς άλλα στοιχεία), 4 Φεβρουαρίου 1949»

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΜΑΡΚΟΥ

Στις 6 Φεβρουαρίου ο στρατηγός Μάρκος απέστειλε στον ελληνικό λαό, στον Δημοκρατικό Στρατό της Ελλάδας και σε όλους τους συντρόφους στα όπλα, την εξής επιστολή:

Μετά τις επιχειρήσεις στην οροσειρά του Γράμμου η κατάσταση της υγείας μου επιδεινώθηκε σοβαρά και έτσι αδυνατούσα να ανταποκριθώ στα δύσκολα και βαριά καθήκοντα, τα οποία ανέλαβα. Γι' αυτό σήμερα πρέπει να ζητήσω από το Προεδρείο της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης να με απαλλάξει από τα καθήκοντα του προέδρου και όλα τα υπόλοιπα αξιώματα στη διοίκηση του Δημοκρατικού Στρατού της Ελλάδας. Με απόφαση της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης, αμέσως μετά τις επιχειρήσεις του Γράμμου, δημιουργήθηκε Ανώτατο Πολεμικό Συμβούλιο, το οποίο με άριστο τρόπο καθοδηγεί τον λαϊκό, επαναστατικό πόλεμό μας. Το αξίωμα του Προέδρου της κυβέρνησης θα το ασκεί ο μέχρι τώρα αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, σ. Ιωάννης Ιωαννίδης, έως ότου η Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση επιλύσει οριστικά το θέμα.

Αποχωρώ πιστεύοντας ακράδαντα στην τελική νίκη. Οι εχθροί θα προσπαθήσουν να εκμεταλλευτούν την παραίτησή μου. Ωστόσο η νίκη που θα πετύχουμε θα τους αποστομώσει.

Ζήτω η Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση!

Ζήτω ο ΔΣΕ!

Ζήτω ο ελληνικός λαός!

Όλοι στα όπλα! Όλα για τη νίκη!

Ελεύθερη Ελλάδα, 4 Φεβρουαρίου 1949

Μάρκος Βαφειάδης

NAP, KSČ, ÚV, 100/24, Klement Gottwald (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΚΤσ. Κεντρική Επιτροπή – ΚΕ, 100/24, Κλέμεντ Γκότβαλντ), κιβώτιο – κ. 99, αριθμός φακέλου – α.φ. 1142, σσ. 3, δακτυλογραφημένες, τσεχικά.

«Επιστολή των στελεχών της ΚΕ του ΚΚΕ, Ιωάννη Ιωαννίδη και Πέτρου Ρούσσου, προς τον Πρόεδρο του ΚΚ Τσεχοσλοβακίας Κλέμεντ Γκότβαλντ, και τον ΓΓ Ρούντολφ Σλάνσκι, με αίτημα την παραχώρηση βοήθειας προς το ΚΚΕ μετά τη λήξη του Εμφύλιου Πολέμου. (Οι Ιωαννίδης και Ρούσος επισκέφτηκαν την Πράγα τον Νοέμβριο του 1949), 19 Νοεμβρίου 1949».

Αγαπητοί σύντροφοι!

Στην αντιπροσωπεία της ΚΕ του ΚΚΕ ανατέθηκε από το Πολιτικό Γραφείο να σας θέσει ορισμένα ζητήματα σχετικά με τη νέα φάση του απελευθερωτικού αγώνα μας, όπως αυτά αναδεικνύονται στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ, οι οποίες σας επιδόθηκαν προς ενημέρωσή σας. Τα κύρια σημεία των αποφάσεων αναφέρουν πως, παράλληλα με τη διατήρηση αντάρτικων ομάδων στα εχθρικά μετόπισθεν, το κόμμα μας αναπροσαρμόζει την τακτική του και τη δουλειά του. Πρέπει να κατευθύνει την κύρια προσπάθειά του στην οργάνωση και την καθοδήγηση του μαζικού λαϊκού κινήματος στα βουνά και στα χωριά. Το κύριο καθήκον των αντάρτικων ομάδων θα είναι να βοηθήσουν στο στερέωμα της μαζικής δουλειάς. Ταυτόχρονα πρέπει να φροντίσουμε για τη στρατιωτική προετοιμασία και την επανεκπαίδευση του στρατού μας που αποσύρθηκε από την πρώτη γραμμή και ο οποίος αριθμεί 18.000 άτομα.

Όπως είναι φυσικό και στη νέα φάση του αγώνα μας χρειαζόμαστε τη βοήθειά Σας. Συγκεκριμένα πρόκειται για τα εξής:

Στη χώρα Σας πρέπει να λειτουργήσει η κομματική ηγεσία που θα αναλάβει την καθοδήγηση όλης της δουλειάς μας εδώ και θα είναι υπό την άμεση εποπτεία του Πολιτικού Γραφείου μας. Αυτή η ηγεσία θα χρειαστεί εκτός

άλλων τη βοήθειά Σας όσον αφορά τη δημιουργία ορισμένων καναλιών προς τη χώρα μας.

Παρακαλούμε να επισπευσθεί η τελική εγκατάσταση των προσφύγων σε σημεία όπου θα είναι κατά το μέγιστο δυνατό συγκεντρωμένοι κοντά σε βιομηχανίες και στη γεωργία. Να μεριμνήσετε για την ειδίκευση των αναπήρων που είναι ικανοί προς εργασία και την εξασφάλιση των ικανών προς εργασία γερόντων κλπ.

Χρειαζόμαστε τη βοήθειά Σας για τη λειτουργία σεμιναρίου για 40-50 συντρόφους που θα ειδικευτούν στην παράνομη τεχνική δουλειά, δηλαδή στην πρακτορειακή εξειδίκευσή τους σε ό,τι αφορά ασυρμάτους, κωδικοποίηση, φωτογραφήσεις, έκδοση ταυτοτήτων, βεβαιώσεων, σφραγίδων κλπ, καθώς και για την έκδοση παράνομου Τύπου. Η βοήθειά Σας θα είναι καθοριστική σε ό,τι αφορά την παραχώρηση κατάλληλου μέρους, τον εφοδιασμό της ομάδας και τον ορισμό εκπαιδευτών. Εμείς θα φροντίσουμε για την πολιτική και οργανωτική προετοιμασία.

Θέλουμε να αποστείλουμε στη χώρα Σας 300 συντρόφους από το στρατό και τη νεολαία προκειμένου να λάβουν στρατιωτική εκπαίδευση στα νέα όπλα: αεροπορία-πτώση με αλεξίπτωτο, άρματα, πυροβολικό, μηχανικό κλπ.

Παρακαλούμε να μας εξασφαλίσετε 100 ασυρμάτους, οι οποίοι είναι απαραίτητοι στις αντάρτικες ομάδες και για την επικοινωνία με τη χώρα μας. Χρειαζόμαστε 1.500 άρβυλα, φλογοβόλα και κονσέρβες για 1.500 άτομα για περίοδο έξι μηνών.

Ηθικά είμαστε δεσμευμένοι να βοηθήσουμε τις οικογένειες των θυμάτων του εννιάχρονου αγώνα στη χώρα μας. Γι' αυτό τον σκοπό προτείνουμε να διοργανωθούν έρανοι σε είδος και χρήμα και να οριστεί ένα ποσό σε συνάλλαγμα. Αυτή η καμπάνια θα ξεσηκώσει τη μεγάλη μάζα των δημοκρατών και θα έχει μεγάλη ηθική απήχηση προς όφελος των λαϊκών δημοκρατιών. Είναι απαραίτητο να βρεθεί τρόπος για την αποστολή της βοήθειας (ίσως μέσω κάποιας νόμιμης διεθνούς οργάνωσης κλπ).

Χρειαζόμαστε ακόμα ένα ποσό συναλλάγματος για τη διεξαγωγή της κομματικής δουλειάς στη χώρα μας.

Στην Αλβανία απόμεινε σημαντικό μέρος υλικών τα οποία αυτή την ώρα δεν χρειαζόμαστε. Καθότι πρόκειται και για άλλες σύμμαχες χώρες, προτείνουμε να συγκληθεί εντός 15-20 ημερών σύσκεψη εκπροσώπων προκειμένου να αποφασίσουν για την τύχη αυτού του υλικού.

Λόγω της ασθένειας του σ. Σλάνσκι δεν μπορέσαμε να συζητήσουμε γι' αυτά τα θέματα και πρέπει να αναχωρήσουμε για την Πολωνία. Γι' αυτό σας στέλνουμε αυτή την επιστολή προς ενημέρωσή σας και παρακαλούμε για τον προσδιορισμό συνάντησης αμέσως μετά την επιστροφή μας μετά από λίγες μέρες, προκειμένου να εισακούσουμε τις αποφάσεις Σας.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Γ. Ιωαννίδης, Π. Ρούσσο

33

NAP, KSČ, ÚV, 100/24, Klement Gottwald (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΚΤσ. Κεντρική Επιτροπή – ΚΕ, 100/24, Κλέμεντ Γκότβαλντ), κιβώτιο – κ. 99, αριθμός φακέλου – α.φ. 1142, σσ. 4 (1 διαβιβαστικό ± 3), δακτυλογραφημένες.

«Έκθεση του Μπέντρζιχ Γκέμεντερ στον Κλέμεντ Γκότβαλντ, κομματικό και κρατικό ηγέτη της Τσεχοσλοβακίας, για το περιεχόμενο συνομιλίας του με τον Τουκ Γιάκοφ, αντιπρόεδρο της αλβανικής κυβέρνησης, για το 'ελληνικό ζήτημα', Πράγα, 2 Νοεμβρίου 1949

Προς τον Πρόεδρο
Της Τσεχοσλοβακικής Δημοκρατίας
Σύντροφο Κλέμεντ Γκότβαλντ
Πράγα

Αγαπητέ σύντροφε,

Συνημμένα σου αποστέλλω έκθεση με πληροφορίες που μας επέδωσε ο σύντροφος Τουκ Γιάκοφ, αντιπρόεδρος της αλβανικής κυβέρνησης για το ζήτημα της Ελλάδας.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Υπογραφή
Σλάνσκι

Συνημμένο:

«Έκθεση με πληροφορίες του συντρ. Τουκ Γιάκοφ για το ζήτημα της Ελλάδας»

Το Αλβανικό Κόμμα Εργασίας εδώ και πολύ καιρό δεν συμφωνεί με την πολιτική και την τακτική της ηγεσίας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας στον αγώνα ενάντια στους μοναρχοφασίστες.

Οι Έλληνες σύντροφοι υπέπεσαν σε σειρά βαριών, ομορτυνιστικών λαθών. Η απόφαση της 6^{ης} Ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας του Οκτωβρίου του 1949 δεν είναι αυτοκριτική, ενώ ορίζει μόνο τη νέα πολιτική γραμμή χωρίς να αναφέρει τους λόγους που οδήγησαν στην αλλαγή της. Τα λάθη των Ελλήνων συντρόφων οι Αλβανοί σύντροφοι τα εντοπίζουν στα εξής:

1. Η στρατιωτική τακτική δεν ήταν σωστή.
2. Το ελληνικό κόμμα δεν εφάρμοξε πραγματική πολιτική εθνικής απελευθέρωσης.

Αυτούς τους ισχυρισμούς ο σ. Τουκ Γιάκοφ τους αιτιολόγησε με το εξής παράδειγμα:

Την εποχή που οι τότε Έλληνες αντάρτες πολεμούσαν στα βουνά, το Κομμουνιστικό Κόμμα δρούσε νόμιμα στην Αθήνα και σε άλλες μεγάλες ελληνικές πόλεις. Ο λαός ήθελε να έλθει στους αντάρτες προς βοήθεια, το κόμμα όμως τους είπε «περιμένετε!». Οι εργάτες δεν μπορούσαν να πάρουν το δρόμο για τα βουνά επειδή το Κόμμα τους έδωσε εντολή να παραμείνουν στα εργοστάσια και όταν οι εργάτες επέμεναν το Κόμμα τους το απαγόρευσε. Με αυτό τον τρόπο το Κόμμα παρεμπόδισε την επιστράτευση όλων των δυνάμεων του λαού ενάντια στους μοναρχοφασίστες, οι οποίοι εκμεταλλεύτηκαν την κατάσταση. Τα στελέχη του Κόμματος χτυπήθηκαν, δολοφονήθηκαν και στην καλύτερη των περιπτώσεων εξορίστηκαν. Το ελληνικό Κόμμα δικαιολογεί την στάση του λέγοντας ότι δεν διέθετε επάρκεια όπλων, πράγμα που δεν είναι ούτε αληθές ούτε σωστό, σύμφωνα με τη γνώμη των Αλβανών συντρόφων. Οι Έλληνες σύντροφοι έλαβαν μεγάλη βοήθεια από τις λαϊκοδημοκρατικές χώρες και ο εχθρός διέθετε αρκετά όπλα, τα οποία οι Έλληνες παρτιζάνοι μπορούσαν να τα αποκτήσουν.

Άλλο ένα βασικό λάθος ήταν η εφαρμογή των μετακινήσεων του πληθυσμού. Αυτή την πρακτική εφάρμοσαν οι Αμερικανοί κατακτητές αλλά την ίδια πρακτική εφάρμοσε και το ελληνικό Κόμμα. Από τα εδάφη που ήταν στα χέρια των παρτιζάνων ο πληθυσμός μετακινήθηκε στη Βουλγαρία, στη Γιουγκοσλαβία και στην Αλβανία. Έτσι οι Έλληνες σύντροφοι στερήθηκαν της στήριξης και της ενίσχυσης του λαού.

Το στρατιωτικό λάθος το εντοπίζουν κυρίως στο γεγονός ότι οι Έλληνες μετέτρεψαν τις αντάρτικες ομάδες σε στρατιωτικές μονάδες, μεγάλα τμήματα των οποίων (30%) τα αποτελούσαν γυναίκες. Αυτές τις μονάδες οι Έλληνες σύντροφοι τις αντιμετώπιζαν ως κανονικό στρατό. Στην πραγματικότητα ήταν παρτιζάνικες ομάδες και γι' αυτό θα έπρεπε να καθοδηγούνται με την τακτική του παρτιζάνικου πολέμου. Αντί να γίνει αυτό, στις μάχες του Γράμμου και της Πελοποννήσου στήθηκαν οχυρώματα τα οποία εξ ορισμού παραπέμπουν σε πόλεμο αμυντικού χαρακτήρα. Αντί οι ίδιοι να επιτίθενται περίμεναν την επίθεση των μοναρχοφασιστών. Αυτό ως γεγονός αποτελεί μια αντιμαρξιστική στρατιωτική τακτική. Ο κύριος στόχος της στρατιωτικής τακτικής των Ελλήνων συντρόφων ήταν να παραμένουν πλησίον των αλβανικών συνόρων.

Όταν ο στρατηγός Μάρκος απομακρύνθηκε από τη στρατιωτική ηγεσία, δεν ορίστηκε στη θέση του νέος διοικητής, παρά δημιουργήθηκε μια συλλογική στρατιωτική ηγεσία, στην οποία κανένας δεν έφερε προσωπικά την ευθύνη.

Επίσης το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας δεν έχει σταθερή ηγεσία. Αυτοί είναι οι λόγοι που οδήγησαν στην ήττα της δημοκρατικής Ελλάδας. Οι Αλβανοί σύντροφοι επανειλημμένα επιχείρησαν να πείσουν τους Έλληνες συντρόφους για τα λάθη τους, αλλά οι επισημάνσεις τους απορρίφθηκαν με τρόπο προσβλητικό. Εάν οι Έλληνες σύντροφοι απομάκρυναν εγκαίρως τα αίτια των αποτυχιών τους θα μπορούσαν σήμερα να συνεχίσουν τον αγώνα τους εναντίον του μοναρχοφασισμού.

Η 6^η Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, η οποία έλαβε την απόφαση για τη νέα κατάσταση και τα νέα καθήκοντα, δεν διενεργήθηκε σε πνεύμα αυτοκριτικής. Ο σύντροφος Ζαχαριάδης

στην εισήγησή του απέδωσε τα αίτια που οδήγησαν το Κόμμα σε αλλαγή τακτικής, στα εξής:

1. Στην προδοσία του Τίτο.
2. Στη μη έγκαιρη άφιξη της βοήθειας των λαϊκοδημοκρατικών χωρών.
3. Στο ότι ο απελευθερωτικός στρατός δεν διέθετε αρκετές εφεδρείες.

Στα δικά του λάθη ο σύντροφος Ζαχαριάδης αναφέρθηκε μόνο γενικά. Είπε ότι και οι ίδιοι έκαναν λάθη, χωρίς να αναλύσει σε τι οφείλονται αυτά τα λάθη. Όλη αυτή την κριτική οι Αλβανοί σύντροφοι την κατέθεσαν στο Πανρωσικό Κομμουνιστικό Κόμμα προς εξέταση και λήψη μέτρων.

Στην ερώτησή μου, γιατί οι Αλβανοί σύντροφοι δεν συμμετείχαν στις συσκέψεις, που αφορούσαν στην αποστολή πρακτικής βοήθειας στην Ελλάδα και στις οποίες αρκετοί από τους μετέχοντες εξέφρασαν αμφιβολίες για την καταλληλότητα των στρατιωτικών σχεδίων και του υλικού εφοδιασμού, ο σ. Τουκ Γιάκοφ απάντησε ότι δεν προσκλήθηκαν σε αυτές τις συσκέψεις.

Στη δεύτερη ερώτησή μου, εάν γνωρίζουν το αίτημα των Ελλήνων συντρόφων, ώστε τα έξοδα της Αλβανίας, που αφορούν στη μεταφορά του υλικού, να καλυφθούν από την ίδια την Αλβανία, απάντησε ότι πρόκειται για πρωτοβουλία των ίδιων των Ελλήνων συντρόφων και ότι χρειάζονται μεσολαβητή προκειμένου να ξεπεράσουν τις δυσκολίες τους.

Γκέμιντερ

2.11.1949

NAP, KSČ, ÚV, 100/24, Klement Gottwald (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΚΤσ. Κεντρική Επιτροπή – ΚΕ, 100/24, Κλέμεντ Γκότβαλντ), κιβώτιο – κ. 99, αριθμός φακέλου – α.φ. 1142, σσ. 2 (1 διαβιβαστικό ± 1), δακτυλογραφημένες, τσεχικά.

«Ενημερωτική έκθεση του Μπέντρζιχ Γκέμιντερ, επικεφαλής του Διεθνούς Τμήματος της ΚΕ του ΚΚ Τσεχοσλοβακίας, στον Κλέμεντ Γκότβαλντ, κομματικό και κρατικό ηγέτη της χώρας, για τη συνάντησή του με τον Ιωάννη Ιωαννίδη, Πράγα, 2 Φεβρουαρίου 1950»

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Πράγα, 2 Φεβρουαρίου 1950

Gem/h I/6 – 10 PT

Σύντροφο Κλέμεντ Γκότβαλντ

Πρόεδρο Δημοκρατίας

Πράγα - Κάστρο

Αγαπητέ σύντροφε,

Την 1^η Φεβρουαρίου ήρθε στην Πράγα ο σύντροφος Ιωαννίδης, ο οποίος με εντολή του Πολιτικού Γραφείου του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας μού επέδωσε ορισμένα αιτήματα.

Στο συνημμένο σου αποστέλλω τον κατάλογο, μετά από συνεννόηση με τον σ. Ιωαννίδη, για τα θέματα που πρέπει να ληφθεί απόφαση. Ιδιαίτερα επείγει το αίτημα για τη συμβολή στη δημιουργία προεκλογικού ταμείου του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας.

Παρακαλώ όπως μου γνωστοποιήσεις την απόφασή σου.

Τιμή στην εργασία!

Υπογραφή Γκέμιντερ

Έκθεση για τη συνομιλία με τον σύντροφο Ιωαννίδη την 1^η Φεβρουαρίου 1950

1. Οι Έλληνες σύντροφοι βρίσκονται αντιμέτωποι με το σοβαρό ζήτημα της επανένωσης των μελών των οικογενειών που ζουν στην προσφυγιά στις λαϊκοδημοκρατικές χώρες. Πρέπει να κατορθώσουμε ώστε οι γονείς και τα παιδιά, που εδώ και χρόνια ζουν χωρισμένοι, να ξαναβρεθούν. Οι Έλληνες σύντροφοι θα δημιουργήσουν κατάλογο των προσφύγων που ζουν σε όλες τις λαϊκοδημοκρατικές χώρες και θα προτείνουν το σύνολο των προσώπων, που θα πρέπει να ανταλλάγουν. Θα προσπαθήσουν ώστε το σύνολο των προσώπων που θα έρθει σε εμάς να είναι αντίστοιχο του αριθμού αυτών που θα αναχωρήσουν από τη χώρα μας με κατεύθυνση τις άλλες φιλικές χώρες.
2. Στην Ουγγαρία ζουν 30-40 Έλληνες πρόσφυγες οι οποίοι πρέπει να υποβληθούν σε πλαστικές εγχειρήσεις. Ο σ. Ιωαννίδης ζητά οι σύντροφοι αυτοί να υποβληθούν σε πλαστικές εγχειρήσεις στην Τσεχοσλοβακία. Συμφωνεί να αποσταλεί στην Ουγγαρία ένας Τσεχοσλοβάκος γιατρός – πλαστικός χειρουργός, ο οποίος, αφού διαπιστώσει την κατάσταση των ασθενών, θα προτείνει τους συντρόφους που μπορούν να μεταφερθούν σε εμάς προκειμένου να υποβληθούν σε εγχείρηση.
3. Στη Γιουγκοσλαβία ζουν μέχρι σήμερα περίπου 100-120 Έλληνες σύντροφοι, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να συμμετάσχουν στη μαζική αποστολή αναχώρησης διότι είτε ήταν άρρωστοι είτε δεν βρίσκονταν την καθορισμένη ημερομηνία στο σημείο αναχώρησης της αποστολής.
Αυτοί οι σύντροφοι ζητούν να εγκαταλείψουν τη Γιουγκοσλαβία. Ο σύντροφος Ιωαννίδης συνιστά να τους δεχτούμε στην Τσεχοσλοβακία (σε αυτό το θέμα αναφερόμαστε και σε άλλη επιστολή μας).
4. Στη Γιουγκοσλαβία ζουν επίσης αρκετές δεκάδες ελληνόπουλα. Πρόκειται κυρίως για παιδιά, οι γονείς των οποίων ζουν στην Τσεχοσλοβακία. Τα αρμόδια όργανα της Γιουγκοσλαβίας δεν θέλουν να επιτρέψουν την αναχώρησή τους.

Οι Έλληνες σύντροφοι συνιστούν να αρχίσει εκστρατεία για την απελευθέρωσή τους από τη Γιουγκοσλαβία. Συνιστούν η σχετική εκστρατεία να ανατεθεί στη δική μας οργάνωση γυναικών. Συμφωνούν επίσης η οργάνωσή μας να απευθυνθεί στη Διεθνή Δημοκρατική Ομοσπονδία Γυναικών, ώστε αυτή να αναλάβει τη σχετική οργάνωση της πρωτοβουλίας σε όλες τις χώρες, ειδικά δε στις λαϊκοδημοκρατικές χώρες.

5. Στις αρχές του Μαρτίου αυτής της χρονιάς διοργανώνονται στην Ελλάδα εκλογές. Οι Έλληνες σύντροφοι παρακαλούν να τους βοηθήσουμε στη διοργάνωση μιας έντονης προεκλογικής εκστρατείας, συμβάλλοντας στο προεκλογικό τους ταμείο. Ζητούν από μέρους μας 25.000 δολάρια. Για την περίπτωση που δεν μπορούμε να τους δώσουμε αυτό το ποσό ζητούν τουλάχιστον ένα μέρος του (10–15.000). Ταυτόχρονα ζητούν να φροντίσουμε για τη μεταφορά αυτού του ποσού στην Ελλάδα.

NAP, KSČ, ÚV, 100/24, Klement Gottwald (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΚΤσ. Κεντρική Επιτροπή – ΚΕ, 100/24, Κλέμεντ Γκότβαλντ), κιβώτιο – κ. 99, αριθμός φακέλου – α.φ. 1142, σελ. 2, δακτυλογραφημένες.

«Συνολική έκθεση για την τσεχοσλοβακική υλική βοήθεια προς τους Έλληνες κομμουνιστές, την οποία απέστειλε η πολιτική Γραμματεία της ΚΕ του ΚΚ Τσεχοσλοβακίας στην ΚΕ του Πανρωσικού Κομμουνιστικού Κόμματος στη Μόσχα».

Αγαπητοί σύντροφοι,

Το Πολιτικό Γραφείο της ΚΕ του ΚΚ Τσεχοσλοβακίας σας αποστέλλει πληροφορίες για την βοήθειά μας προς το ΚΚΕ σε ό,τι αφορά αποστολές στρατιωτικού υλικού. Κατά τον απογραφή του στρατιωτικού υλικού που παραδόθηκε από την αρχή μέχρι το τέλος του 1948 διαπιστώθηκε ότι η συνολική του αξία ανέρχεται σε 750 εκατ. κορώνες (δηλ. 15 εκατ. δολάρια).

Κατά τη διάρκεια της καμπάνιας παραδόθηκαν:

1. Όπλα για το πεζικό: 600 πιστόλια, 2.500 οπλοπολυβόλα, 670 πολυβόλα, 275 πιστόλια φωτοβολίδων, 3.300 τυφέκια, 100 φλογοβόλα, 20 ανιχνευτές ναρκών.
2. Οπλισμός για το πυροβολικό: 115 όλμοι διάφορων διαμετρημάτων, 50 πολυβόλα PL, 28 πυροβόλα διάφορων διαμετρημάτων.
3. Πυρομαχικά για το πεζικό: 35.040 τροχιοδεικτικές σφαίρες, 48,5 εκατ. σφαίρες για ελαφρύ οπλισμό, 74.500 χειροβομβίδες, 10.000 αντιαρματικά βλήματα.

4. Πυρομαχικά για το πυροβολικό: 123.000 βλήματα όλμων διαφόρων διαμετρημάτων, 120.000 αντιαεροπορικά βλήματα, 123.000 βλήματα πυροβόλων διάφορων διαμετρημάτων.
5. Εκρηκτικά και υλικά μηχανικού: 13.300 μηχανισμοί ανάφλεξης, 10.000 σωλήνες εκρηκτικών, 500.000 πυροκροτητές, 1.400 κιλά δυναμίτη, 56 κιβώτια με υλικά μηχανικού.
6. Υγειονομικό υλικό: 1 ακτινοσκοπικό, 2 εξοπλισμοί νοσοκομειακών μονάδων, 200 κλίνες, διάφορα φάρμακα και υλικό επίδεσης.
7. Επικοινωνιακό υλικό: 10 κατασκοπευτικοί ασύρματοι, 1.000 τηλεγραφικοί μηχανισμοί, 10.000 ηλεκτρικοί (γαλβανισμένα) στοιχεία, 500 χιλ. τηλεφωνικό καλώδιο, 2 ασύρματοι, 1 τηλεφωνικό κέντρο, 50 διασυνδέσεις και άλλα υλικά επικοινωνιών.
8. Τρόφιμα: 100 τόνοι αλεύρι, 105 τόνοι ζυμαρικά, 40 τόνοι ζάχαρη, 10 εκατ. τσιγάρα, 22 τόνοι βρώμη, 114 τόνοι κριθάρι, 1.000 τόνοι καθαρού οινόπνεύματος.
9. Στολές: 10.000 πουκάμισα, 10.000 ζευγάρια παντελονιών, 20.000 караβάνες φαγητού, 20.000 μαχαιροπήρουνα, 5.000 κουβέρτες, 2.000 σκηνές, 2.000 μάλλινα προϊόντα, 70.000 ζευγάρια υποδημάτων, 10.000 τακούνια, 30.000 ενισχυτές τακουνιών, 500 σαμάρια, 62.000 σήματα.
10. Μέσα μεταφοράς: 100 φορτηγά τριών τόνων, 32 οκτώ τόνων, 5 Ι.Χ., 4 νοσοκομειακά, 300 μοτοσικλέτες, 50 μπαταρίες αυτοκινήτων, 25 κιβώτια ανταλλακτικών, 12 τρακτέρ.
11. Οπτικό υλικό: 55 κιάλια, 28 διόπτρες με τρίποδα, 50 πυξίδες τσέπης.
12. Άλλο υλικό, εργαλεία: 1 εκτυπωτικό μηχάνημα, 50 χειροκίνητα τρυπάνια, 150 κασμάδες, 300 τσεκούρια, 10 σετ ξυλουργικών εργασιών, 10 σετ επιπλοποιού, 100 σετ κουρείων, 2 ξύλινες προπαρασκευασμένες κατοικίες, 82 μεταφερόμενα ντεπόζιτα, 3.000 κιλά σίδερα οικοδομών, 2.000 κιλά καρφιά, 200 πριόνια, 10.000 τετρ. μέτρα υλικού κάλυψης, 2.000 φακοί τσέπης, 5.000 ηλεκτρικά (γαλβανικά) στοιχεία, 10 σετ βουλκανιζατέρ, υλικά γραφείου, φωτογραφικό υλικό.

Σας ενημερώνουμε τέλος ότι στο έδαφός μας βρίσκονται περί τις 12.000 Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες, εκ των οποίων 4.000 ανήλικοι. Από το σύνολο των προσφύγων οι 6.000 εργάζονται στη βιομηχανία, ενώ 1.500 νεαροί σπουδάζουν σε σχολές και μένουν σε εστίες. Τα παιδιά έχουν τοποθετηθεί σε 20 περίπου παιδικούς σταθμούς. Στην Τσεχοσλοβακία υπάρχουν περί τα 1.700 μέλη του ΚΚΕ. Για την ελληνική προσφυγιά εκδίδεται δύο φορές τη βδομάδα η εφημερίδα *Αγωνιστής* και 2 φορές την εβδομάδα ενημερωτικό δελτίο στην ελληνική γλώσσα. Θέσαμε σε λειτουργία ειδικό τυπογραφείο, το οποίο εκτυπώνει μόνο ελληνικά υλικά, π.χ. παιδικά βιβλία, αναγνωστικά κλπ. Στις ραδιοφωνικές εκπομπές για το εξωτερικό υπάρχουν 4 εκπομπές στα ελληνικά διάρκειας συνολικά 75 λεπτών. Ιδρύθηκε ετήσια πολιτική σχολή για τα στελέχη του ΚΚΕ και ετοιμάζεται νέο εξαμηνιαίο σεμινάριο για την εκπαίδευση των στελεχών της ελληνικής πολιτικής προσφυγιάς.

18.9.1951

NAP, KSČ, ÚV, 100/3, (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας–ΚΕ), Πράγα,
Χαιρετισμοί, κ. 138, φάκ. 542, σ. 1, δακτυλογραφημένη.

«Επιστολή Ν. Ζαχαριάδη στο ΚΚ Τσεχοσλοβακίας, Αθήνα, 29 Μαΐου 1946»

Μετάφραση

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας Αθήνα, 29 Μαΐου 1946

Προς το Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας, Πράγα

Αγαπητοί σύντροφοι,

Παραλάβαμε την επιστολή και τις φωτογραφίες και σας ευχαριστούμε. Σας αποστέλλουμε τεύχη των περιοδικών μας στα οποία δημοσιεύτηκαν άρθρα και σχόλια για την Τσεχοσλοβακία. Διοργανώσαμε συνδιάσκεψη για το ταξίδι μας και ο σ. Πορφυρογένης ετοιμάζει βιβλίο για την Τσεχοσλοβακία, το οποίο θα εκδοθεί τον ερχόμενο μήνα.

Λυπούμαστε που δεν σας αποστείλαμε τις εντυπώσεις μας από το 8^ο συνέδριο, οι οποίες μπορούμε να σας διαβεβαιώσουμε ότι ήταν θαυμάσιες. Σε κάθε περίπτωση η εκλαΐκευση των δημοκρατικών επιτυχιών και των εντυπωσιακών δραστηριοτήτων του ΚΚ Τσεχοσλοβακίας στην Ελλάδα, στην οποία προβαίνουμε, είναι σημαντικότερη.

Ο ελληνικός λαός δέχτηκε τις πληροφορίες για τα αποτελέσματα των εκλογών σας με μεγάλο ενθουσιασμό. Αντιλαμβανόμαστε ότι πρόκειται για μια μεγάλη δημοκρατική νίκη, η σημασία της οποίας ξεπερνά τα σύνορα της Τσεχοσλοβακίας.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

ΚΕ ΚΚ Ελλάδα

Ν. Ζαχαριάδης

37

NAP, KSČ, ÚV, 100/24, Klement Gottwald (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΚΤσ. Κεντρική Επιτροπή – ΚΕ, 100/24, Κλέμεντ Γκότβαλντ), κιβώτιο – κ. 99, αριθμός φακέλου – α.φ. 1142, σσ. 2 χειρόγραφες.

«Χειρόγραφη επιστολή Ντενίσοβ (Γ. Ιωαννίδη) προς τον Πρόεδρο του ΚΚ Τσεχοσλοβακίας Κλέμεντ Γκότβαλντ για τη χορήγηση οικονομικής βοήθειας, 19 Σεπτεμβρίου 1946».

Βελιγράδι 19.9.1946

Προς την ΚΕ του ΚΚ Τσεχοσλοβακίας
Αγαπητέ σύντροφε Γκότβαλντ

Η ΚΕ του ΚΚ Ελλάδας σας γνωστοποιεί τα ακόλουθα:

Γνωρίζετε ότι κάτω από την καθοδήγηση του κόμματός μας ο ελληνικός λαός αγωνίζεται την παρούσα περίοδο εναντίον της αγγλικής πολιτικής και της κατοχής της Ελλάδας και εναντίον του νεοφασιστικού καθεστώτος που οργανώθηκε και καθοδηγείται από τους Άγγλους.

Όπως αντιλαμβάνεστε, αυτός ο αγώνας είναι σημαντικός για τον δημοκρατικό αγώνα όλων των λαών. Οι μορφές αυτού του αγώνα, ο οποίος κατέληξε σε ένοπλη δράση, αποδεικνύουν τη σοβαρότητά του και την έκτασή του από άποψη μαζικότητας. Το κόμμα μας στέκεται επικεφαλής αυτού του αγώνα και έχει να αντιμετωπίσει δύσκολα καθήκοντα. Ένα από αυτά τα καθήκοντα είναι και το οικονομικό ζήτημα. Καταλαβαίνετε τι σημασία έχει για την καθοδήγηση αυτού του αγώνα η έλλειψη χρημάτων σε συνθήκες παρανομίας του κόμματός μας κατά την παρούσα περίοδο.

Νομίζουμε ότι μπορούμε να σας ζητήσουμε την άμεση ανταπόκρισή σας στην κάλυψη των πλέον σοβαρών αναγκών μας.

Γνωρίζουμε ότι κι εσείς αντιμετωπίζετε μεγάλες ανάγκες, ελπίζουμε ωστόσο ότι η σημασία του αγώνα μας θα αξιολογηθεί σωστά και ότι θα βρεθεί τρόπος για το ξεπέρασμα των πραγματικών και τυπικών δυσκολιών και ότι θα κατορθώσετε να μας χορηγήσετε μια ισχυρή οικονομική βοήθεια. Είμαστε βέβαιοι ότι το έγκαιρο αίτημά μας θα βρει ανταπόκριση εκ μέρους σας και εκ μέρους του κόμματος και ότι εντός σύντομου χρονικού διαστήματος θα λάβουμε την απόφασή σας αναφορικά με αυτό το αίτημα.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Εκ μέρους της ΚΕ του ΚΚ Ελλάδας

Ο γραμματέας Ντενίσοβ

NAP, KSČ, ÚV, 100/1, 1945-1989 (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΕ), Πράγα, Γενική Γραμματεία, κ. 63, φάκ. 509, σ. 1 δακτυλογραφημένη.

«Επιστολή του Μπέντρζιχ Γκέμιντερ, επικεφαλής του Διεθνούς Τμήματος της ΚΕ του ΚΚ Τσεχοσλοβακίας στον Ρούντολφ Σλάνσκι, ΓΓ της ΚΕ του ΚΚΤσ. αναφορικά με το περιεχόμενο της 6^{ης} Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ, Πράγα, 20 Οκτωβρίου 1949».

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Πράγα 20.10.1949

Gem/h 920/49

Σύντροφο Ρούντολφ Σλάνσκι

Ενταύθα

Αγαπητέ σύντροφε,

Στο συνημμένο σου αποστέλλω την απόφαση της 6^{ης} Ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, η οποία πραγματοποιήθηκε στις αρχές Οκτωβρίου τ.ε. Η απόφαση μου επιδόθηκε από τον σύντροφο Ρούσσο με την παράκληση να ενημερωθεί η Γραμματεία του Κόμματος για την αλλαγή γραμμής στην πολιτική του ελληνικού κόμματος.

Παράλληλα ο συντρ. Ρούσσος μου κοινοποίησε παράκληση της Γραμματείας της ΚΕ του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας για την έκδοση διπλωματικού διαβατηρίου στον συντρ. Πορφυρογένη, προκειμένου να διευκολυνθεί στην εκπλήρωση των καθηκόντων που του ανατέθηκαν. Κυρίως ο σ. Πορφυρογένης αποβλέπει στο να μεταβεί στην Ελβετία και εκεί να αποκαταστήσει επαφές με εκπρόσωπο της ελληνικής αστικής αντιπολίτευσης. Στις ενστάσεις μου ότι οι διεθνείς κανόνες δεν επιτρέπουν την έκδοση διαβατηρίων σε αλλοδαπούς, αντέτεινε ότι στον σ. Πορφυρογένη στέρησαν την ελληνική υπηκοότητα και ότι

εξακολουθεί να είναι ενεργός υπουργός της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης και πρώην υπουργός της αθηναϊκής κυβέρνησης. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του στην Ελβετία μάς παρακαλούν να δώσουμε τη δυνατότητα στον σ. Πορφυρογένη να αποστέλλει υλικά για το ελληνικό κόμμα διαμέσω της τσεχοσλοβάκισης Πρεσβείας στη Βέρνη.

Ο συντρ. Ρούσσοσ με ενημέρωσε ότι πρέπει να διακόψουμε την εφαρμογή του ειδικού σχεδίου. Το ελληνικό κόμμα παρακαλεί ωστόσο να συνεχιστεί η παροχή βοήθειας στη δουλειά του κόμματος. Στα τέλη του μήνα θα έρθει ο συντρ. Ιωαννίδης με τον οποίο θα συζητήσουμε τις σχετικές λεπτομέρειες.

Τιμή στην εργασία!

Υπογραφή

Γκέμιντερ

NAP, KSČ, ÚV, 100/3, (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΕ), κιβώτιο 146, α.φ. 572 (Σχολή δολιοφθορέων).- 1 σ. δακτυλογραφημένη.

«Ανυπόγραφη έκθεση για την προετοιμασία της 'σχολής δολιοφθορέων', 11. 2. 1950».

Η Σχολή θα αρχίσει να λειτουργεί την Τρίτη 14 Φεβρουαρίου. Στη Σχολή θα φοιτήσουν 45 μαθητές. Την επιλογή των μαθητών την έκανε η ηγεσία του ΚΚΕ. Εγκρίθηκαν από τον σ. Ιωαννίδη.

Συνολικά θα υπάρχουν τρεις διευθυντές στη Σχολή: ένας Έλληνας σύντροφος και δύο Τσέχοι σύντροφοι. Επισυνάπτονται τα βιογραφικά στοιχεία των Τσέχων συντρόφων – διευθυντών Μύλλερ και Ρέβελακ. Και οι δύο τους αυτή την περίοδο βρίσκονται σε στρατιωτική υπηρεσία. Μετά τη λήξη των μαθημάτων θα επιστρέψουν στις θέσεις τους.

Το θεωρητικό πρόγραμμα της Σχολής το επεξεργάστηκαν οι Έλληνες σύντροφοι. Το τεχνικό πρόγραμμα επεξεργάστηκαν σύντροφοι του υπουργείου Εσωτερικών και συζητήθηκε με τους Έλληνες συντρόφους.

Οι θεωρητικές διαλέξεις θα γίνουν από Έλληνες συντρόφους. Το τεχνικό μέρος θα καλυφτεί εν μέρει από συντρόφους του υπουργείου Εσωτερικών και εν μέρει από το υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Οικονομικός καθοδηγητής της Σχολής είναι ο σύντροφος Νοβάκ, στέλεχος της Γραμματείας της ΚΕ.

11 Φεβρουαρίου 1950

NAP, KSČ, ÚV, 100/3, (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΕ), κιβώτιο 146, φάκ. 572 (Σχολή δολιοφθορέων).- 3 σσ. δακτυλογραφημένες.

«Έγγραφο του Βάσου Γεωργίου, μέλους της ΚΕ και υπεύθυνου του ΚΚΕ για τη λειτουργία της «Σχολής δολιοφθορέων» στον Όλντρζιχ Πάπεζ (στέλεχος του ΚΚΤσ., υπεύθυνου για τις ειδικές επιχειρήσεις), αναφορικά με την άφιξη των «μαθητών» της Σχολής /Μικουλοβίτσε, 14.2.1950».

Αγαπητέ σύντροφε Πάπεζ,

Και οι δύο ομάδες, η ομάδα που ήρθε από την Πολωνία και η ομάδα της Τσεχοσλοβακίας, έφτασαν στον προορισμό τους εντάξει, αφού τήρησαν τους συνωμοτικούς κανόνες. Κανένας από τους μαθητές δεν γνώριζε που πάμε. Στο Κρνοφ ο γραμματέας της Κομματικής Επιτροπής ήθελε να αλλάξει το πρόγραμμα και να μας μαζέψει, όχι στην έδρα του κόμματος αλλά στην Εθνική Επιτροπή πράγμα άσχημο, επειδή εκεί μαζεύονται πολλοί Έλληνες, εμείς όμως επιμείναμε και τελικά το πρόγραμμα τηρήθηκε.

Χθες βράδυ έφτασε ο διοικητής της Σχολής και ο σύντροφος Πίτνερ. Σήμερα αναμένουμε έξι ινστρούχτορες για τα τεχνικά μαθήματα.

Χθες το απόγευμα εκλέχτηκε η κομματική επιτροπή των μαθητών. Προς το παρόν έχουμε 35 μαθητές και περιμένουμε αύριο να φτάσουν άλλοι 7 μαθητές από τη Βουλγαρία. Θα τους περιμένω με τον σ. Ντβόρζακ στο σιδηροδρομικό σταθμό του Γιέσενικ, απ' όπου θα τους πάμε στη Σχολή χωρίς να περάσουμε από το Γιέσενικ.

Έχουμε εδώ τρεις συντρόφους στο μαγειρείο, έναν μεταφραστή της τσεχικής γλώσσας και έναν της ρωσικής.

Γενικά όλα είναι εντάξει. Υπάρχουν κάποιες μικρές ανεπάρκειες, οι οποίες θα τακτοποιηθούν μετά την έναρξη των μαθημάτων. Δώσαμε κατάλογο με όλα τα απαραίτητα. Σήμερα έχω την πρώτη διάλεξη.

Οι μαθητές είναι πολύ ικανοποιημένοι και γι' αυτό έχω τη χαρά να ευχαριστήσω θερμά την ΚΕ του ΚΚΤσ., το σύντροφο Γκέμιντερ και εσάς προσωπικά.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Μ[ικουλοβίτσε], 14.2.1950

Βάσος Γεωργίου

Συνημμένα επισυνάπτεται ο ακόλουθος κατάλογος αντικειμένων και αγαθών:

Χρειάζομαι:

Αυγά – πιρούνι για κρέας

Μαρμελάδα, όσπρια, λίπος

Κουτάλα για τη διανομή, ποτήρια μισού λίτρου

Λεκάνες για πλύσιμο, 6 κομμάτια

Μεγάλο τρίφτη

Χρώματα: κόκκινο, πράσινο, γαλάζιο

2 ρόδες μοτοσικλέτας

Σημαίες: τσεχοσλοβάκικη, σοβιετική, ελληνική

Κόλλα

Χρωματιστό χαρτί: κόκκινο, λευκό και γαλάζιο

Ψαλίδι

Χαρτί διαφανές

Για το σ. Νοβάκ ένα αδιάβροχο.

Ο σ. Νοβάκ προτείνει να αγοράσουμε ένα ή δύο γουρουνάκια για να τα θρέψουμε.

NAP, KSČ, ÚV, 100/3, (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΕ), κιβώτιο 146, α.φ. 572 (Σχολή δολιοφθορέων).- 4+1 σσ. δακτυλογραφημένες.

7. Κανονισμός λειτουργίας της «σχολής»

I. Γενικές αρχές

- 1) Οι συντρόφισσες και οι σύντροφοι που ζουν στους χώρους της Σχολής υποχρεούνται να διατηρούν στις αμοιβαίες επαφές τους εντός της κοινότητας υποδειγματικές σχέσεις στο πνεύμα του προλεταριακού διεθνισμού και να τηρούν όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ένταξή τους στο κόμμα.
- 2) Όλοι υποχρεούνται να τηρούν αυστηρή πειθαρχία στην καθημερινή τους ζωή, κυρίως να τηρούν τους κανόνες του παρόντος κανονισμού και όλες τις αποφάσεις της καθοδήγησης της Σχολής.
- 3) Για όλα τα ερωτήματα και τις υποθέσεις οι σύντροφοι θα απευθύνονται στην πολιτική ηγεσία, η οποία θα ασχολείται με την εξέτασή τους σε συνεργασία με τη διεύθυνση. Προτάσεις και κριτική μπορούν να ασκούν όλοι διαμέσω του Γραφείου της κομματικής οργάνωσης ή στις γενικές συνελεύσεις της Σχολής.
- 4) Το Γραφείο της κομματικής οργάνωσης των μαθητών έχει το καθήκον να ασκεί πολιτική δουλειά με στόχο την εφαρμογή των εντολών και των αποφάσεων του κόμματος και των οδηγιών της ηγεσίας της Σχολής, να είναι σε επαφή και να βοηθά τη διεύθυνση της Σχολής στην πρακτική δουλειά της, πολιτικά να εξασφαλίζει την τήρηση όλων των κανόνων, όπως και να ενθαρρύνει τους μαθητές στην εκπλήρωση των προγραμμάτων διδασκαλίας και στην ενίσχυση της πειθαρχίας.

II. Επαγρύπνηση και προσοχή

- 1) Η κάθε συντρόφισσα και ο κάθε σύντροφος είναι υποχρεωμένη-ος να τηρεί τις πλέον αυστηρές αρχές της επαγρύπνησης και ταυτόχρονα να παρακολουθεί εάν τούτες οι αρχές τηρούνται και από τους άλλους. Η κάθε αδυναμία θα πρέπει να αναφέρεται πάραυτα στην καθοδήγηση της Σχολής.
- 2) Οι μαθητές της Σχολής και το βοηθητικό προσωπικό θα κινούνται αποκλειστικά και μόνο στους χώρους, οι οποίοι έχουν προκαθοριστεί. Κανείς δεν επιτρέπεται να μετακινείται εκτός των ορίων αυτών των χώρων.
- 3) Όλα τα γράμματα που στέλνονται σε συγγενείς (φίλους κλπ) – [στο έγγραφο διαγραμμένο με το χέρι] υποχρεούνται όλοι οι σύντροφοι και συντρόφισσες να τα παραδίδουν σε ανοιχτό φάκελο στην καθοδήγηση της Σχολής.
- 4) Όλα τα εποπτικά μέσα και έγγραφα είναι χαρακτήρα άκρως απορρήτου και ως τέτοια θα αντιμετωπίζονται. Τα εποπτικά μέσα, οι σημειώσεις, τα τετράδια, μπλοκ κλπ. δεν επιτρέπεται να τα αφήνουμε στις αίθουσες διδασκαλίας, στο εστιατόριο κ.α. Μετά το πέρας της άσκησης θα πρέπει όλες οι σημειώσεις να αποκρύπτονται επιμελώς. Οι άχρηστες σημειώσεις δεν επιτρέπεται να πετιούνται στα σκουπίδια, ούτε να αφήνονται στους θαλάμους. Απαγορεύεται η κατάρτιση καταλόγων με τα ονόματα των μαθητών, των ινστρουχτόρων και του βοηθητικού προσωπικού. Όλες οι σημειώσεις θα πρέπει να γράφονται στα προκαθορισμένα τετράδια.
- 5) Με κανένα σύντροφο που έρχεται στη Σχολή ή που εργάζεται σε αυτή δεν επιτρέπεται να μιλήσουμε για την ειδική εκπαίδευση χωρίς την παρουσία της καθοδήγησης της Σχολής.

III. Τάξη και καθαριότητα.

1. Όλος ο εξοπλισμός της Σχολής αποτελεί περιουσία του κόμματος και αποτελεί μια σημαντική αξία. Όλοι είναι υποχρεωμένοι να τον προσέχουν, να τον χειρίζονται προσεκτικά και να μην σπαταλούμε το ειδικό υλικό ούτε το ηλεκτρικό ρεύμα, το νερό κλπ και θα πρέπει να βοηθούμε σε όλα το βοηθητικό προσωπικό.
2. Σε όλους τους χώρους της Σχολής, στις αίθουσες διδασκαλίας, στους θαλάμους, τους διαδρόμους, τα λουτρά κλπ. θα πρέπει να τηρείται υποδειγματικά η καθαριότητα. Ο κάθε μαθητής θα πρέπει επίσης να τηρεί τους κανόνες προσωπικής υγιεινής και καθαριότητας.
3. Πιθανές αδυναμίες στον τομέα της τάξης και της καθαριότητας θα πρέπει να αναφέρονται αμέσως στην καθοδήγηση της Σχολής.

IV. Εκπαίδευση, άσκηση

1. Το συνημμένο ημερήσιο πρόγραμμα πρέπει να τηρείται σχολαστικά. Η μη παρουσία στο μάθημα δικαιολογείται μόνο για λόγους ασθένειας, η οποία πρέπει να αναφερθεί πάραυτα στη νοσοκόμα της Σχολής.
2. Ο κάθε ινστρούχτορας φέρει την αποκλειστική ευθύνη για την εκπαίδευση στο αντικείμενό του. Οι εντολές και οι οδηγίες του θα πρέπει να εκτελούνται αποτελεσματικά.
3. Οι μαθητές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν με πλήρη ευθύνη την εκπαίδευση και επιμελώς να προετοιμάζονται, να μελετούν και να αλληλοβοηθιούνται. Εάν κάποιος μαθητής δεν καταλάβει το περιεχόμενο κάποιου μαθήματος ζητά από τον ινστρούχτορα την επανάληψή του.
4. Η καθοδήγηση της Σχολής, οι μαθητές και το βοηθητικό προσωπικό θα πρέπει να αντιλαμβάνονται πάντα τη μεγάλη προσωπική ευθύνη για τη σωστή λειτουργία και την επιτυχία της Σχολής καταβάλλοντας κάθε

προσπάθεια ώστε να εξασφαλιστεί η παραδειγματική συνεργασία στο πλαίσιο της κολεχτίβας.

Πιθανές αλλαγές ή συμπληρώσεις του παρόντος κανονισμού μπορούν να γίνονται μόνο από τη διεύθυνση.

Ημερήσιο πρόγραμμα

- 6:45.....Εγερτήριο
- 7:15 – 7:35.....Πρωινή γυμναστική
- 7:35 – 7:50.....Πρωινό
- 8:00 – 12:00.....Εκπαίδευση σύμφωνα με το πρόγραμμα διδασκαλίας
(Μετά από κάθε ώρα πεντάλεπτο διάλειμμα, στις 10 πμ.
15λεπτο διάλειμμα).
- 12:00 – 13:00.....Γεύμα
- 13:00 – 14:00.....Μεσημεριανό διάλειμμα
- 14:00 – 18:00.....Εκπαίδευση σύμφωνα με το πρόγραμμα
(Μετά από κάθε ώρα πεντάλεπτο διάλειμμα, στις 16 μμ.
15λεπτο διάλειμμα).
- 19:00 – 19:45Δείπνο
- 20:00 – 21:30 1) Πολιτιστικό πρόγραμμα
 2) Ελεύθερος χρόνος για προσωπική διασκέδαση
 3) Προσωπική μελέτη, προετοιμασία σεμιναρίων κλπ.

Σύμφωνα με το εβδομαδιαίο πρόγραμμα σε συνεργασία με το Γραφείο της οργάνωσης των μαθητών της Σχολής.

NAP, KSČ, ÚV, 100/3, (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΕ), κιβώτιο 146, α.φ. 572 (Σχολή δολιοφθορέων).- 3 σσ. δακτυλογραφημένες.

Πράγα 20 Φεβρουαρίου 1950

«Έκθεση αξιολόγησης της πρώτης εβδομάδας λειτουργίας της Σχολής, Μικουλοβίτσε 19.2.1950»

Οι σύντροφοι που ηγούνται της ελληνικής Σχολής, όπως και οι δάσκαλοι, σε γενικές γραμμές συμφωνούν ότι η πρώτη εβδομάδα των μαθημάτων εξελίχθηκε καλά. Τα μαθήματα τα δυσκολεύει η άγνοια της ελληνικής γλώσσας, ωστόσο οι μαθητές προσπαθούν να κατανοήσουν την ύλη με αρκετά εντατικούς ρυθμούς. Στη Σχολή δημιουργήθηκε κομματική οργάνωση, η οποία ασκεί το ρόλο της πολύ καλά. Προσπαθεί να συνδράμει τους καθοδηγητές της Σχολής στη διατήρηση της πειθαρχίας. Επιπλέον οι ωριμότεροι σύντροφοι βοηθούν τους λιγότερο ώριμους συντρόφους εξηγώντας τους όσες πλευρές της ύλης δεν κατανοούν.

Η καθοδήγηση της Σχολής θα συντάσσει έκθεση κάθε εβδομάδα για την πορεία των μαθημάτων. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ακόμα καλύτερη πορεία των μαθημάτων το αμέσως επόμενο διάστημα θα πρέπει να λάβουμε τα εξής μέτρα:

1. Με τον σ. Π.[άπεζ] να καταλήξουμε αναφορικά με τα μέτρα προστασίας των κτιρίων όπου μένουν οι μαθητές και γίνονται τα μαθήματα, ενισχύοντας πιθανώς τις γραμμές της σημερινής φρουράς.
2. Στη Σχολή θα αποσταλεί ομάδα γιατρών, η οποία θα εξετάσει όλους τους μαθητές, ενώ μετά την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων θα αποσταλεί στη Σχολή οδοντίατρος, οφθαλμίατρος κλπ.
3. Για τα πολιτιστικά θέματα χρειαζόμαστε:
 - A) να εξασφαλίζουμε μηχανή προβολής ταινιών και ταινίες

Β) γραμμόφωνο και δίσκους γραμμοφώνου – το αμέσως επόμενο διάστημα είναι ανάγκη να εξασφαλίσουμε δίσκους για την επέτειο του Κόκκινου Στρατού και την επέτειο του Φλεβάρη.

4. Από άποψη λειτουργικών αντικειμένων χρειαζόμαστε τα εξής:

Α) στη Σχολή θα καθιερώσουμε συσσίτιο τρεις φορές την ημέρα για όλους τους μετέχοντες. Γι' αυτό το σκοπό είναι αναγκαίο να εξασφαλίσουμε έναν μάγειρα ή μία μαγείρισσα, και έναν βοηθό.

Β) Η φρουρά θα σιτίζεται μαζί με τους μαθητές της Σχολής.

Γ) Χρειαζόμαστε ένα μεταφορικό μέσο.

Δ) Να προμηθευτούμε από το υπουργείο Εφοδιασμού κουπόνια που θα μας εξασφαλίζουν την προμήθεια φαγητού από την ευρύτερη περιοχή.

Ε) Στη Σχολή να σταλεί σύντροφος για να διορθώσει το σύστημα θέρμανσης.

Προκειμένου να δοθεί η ευκαιρία σε ορισμένους μαθητές να βελτιωθούν στην οδήγηση οχημάτων πρέπει να εξασφαλίσουμε ένα ή δύο αυτοκίνητα και δύο ή τρεις μοτοσικλέτες.

Σε όλους τους Έλληνες συντρόφους που συνεισφέρουν στην καθοδήγηση ή στις άλλες λειτουργίες της Σχολής θα πρέπει να οριστεί μισθός. Τα χρήματα θα τους παραδοθούν όταν λήξουν τα μαθήματα.

Για την είσοδο στο κτίριο θα πρέπει να χορηγούνται άδειες τόσο στους δασκάλους, όσο και στους συντρόφους εκείνους που για εντελώς αναγκαίους λόγους θα είναι υποχρεωμένοι να εγκαταλείπουν τη Σχολή. Η καθοδήγηση της Σχολής θα επεξεργαστεί εντός της εβδομάδας Κανονισμό Λειτουργίας και Μηνιαίο Πλάνο Εργασιών.

43

NAP, KSČ, ÚV, 100/3, (Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας – ΚΕ), κιβώτιο 146, α.φ. 572 (Σχολή δολιοφθορέων).- 1 σ. διαβιβαστικό + 4 σσ. δακτυλογραφημένες.

«Έγγραφο Β. Μπαρτζιώτα για τις προετοιμασίες της δεύτερης σειράς της Σχολής, από την οποία θα αποφοιτούσαν γυναίκες (χωρίς ημερομηνία)».

Κεντρική Επιτροπή ΚΚΕ
Προς την Κεντρική Επιτροπή
του ΚΚ Τσεχοσλοβακίας

Αγαπητοί σύντροφοι,

Σας στέλνω συνημμένα το σχέδιο προγράμματος της ειδικής σχολής, το οποίο ζητήσατε από τον σύντροφο της ΚΕ μας κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη χώρα σας. Αυτό το σχέδιο προγράμματος επικεντρώνεται μόνο στις βασικές αρχές και στις επιδιώξεις της Σχολής. Είναι φυσικό ότι βάσει αυτού του σχεδίου θα πρέπει να προχωρήσει η επεξεργασία αναλυτικού προγράμματος και κανονισμού λειτουργίας της Σχολής.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς
εκ μέρους της ΚΕ του ΚΚΕ

Βασίλης Μπαρτζιώτας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΧΟΛΗΣ

I. Γενικά

1. Η Σχολή αρχίζει την 1^η Φεβρουαρίου 1951 με τη συμμετοχή 50 γυναικών ώριμης ηλικίας (έως 50 ετών).
2. Η Σχολή θα διαρκέσει 6 μήνες.
3. Η Σχολή έχει ως στόχο να προετοιμάσει αυτές τις γυναίκες προκειμένου να βοηθήσουν τον παράνομο μηχανισμό του ΚΚΕ στην Ελλάδα. Ειδικότερα, να τις εξοπλίσει τεχνικά και πολιτικά, να τις προετοιμάσει ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν σε αυτή την αποστολή.

II. Αντικείμενα εκπαίδευσης

1. **Γνώσεις οικιακών.** Καθεμία από αυτές τις γυναίκες θα πρέπει να μάθει τα πάντα που πρέπει να γνωρίζει μια νοικοκυρά, π.χ. για το νοικοκυριό, την κουζίνα, τα παιδιά κλπ, ώστε να είναι ικανή να μαγειρεύει καλά και να ασχολείται με ένα μπουρζουάδικο νοικοκυριό, μεσαίο ή πλούσιο: 4 ώρες την εβδομάδα, συνολικά 196 ώρες.
2. **Πολύγραφος.** Πρέπει να γνωρίζει να χειρίζεται πολύγραφο κυλινδρικό και συνηθισμένο. Να διορθώνει πολύγραφο και να στήνει έναν απλό πολύγραφο: 3 ώρες την εβδομάδα, συνολικά 72 ώρες.
3. Να μάθουν να γράφουν σε γραφομηχανή: 5 ώρες την εβδομάδα, συνολικά 220.
4. **Παραχαράξεις.** Όλα όσα είναι απαραίτητα για την παραχάραξη υπογραφών, εγγράφων, εξαφάνιση και εμφάνιση υπογραφών: 4 ώρες την εβδομάδα, συνολικά 196 ώρες.

5. **Ραδιοτηλεγραφία.** Θα μάθουν να χειρίζονται ασύρματο και να δουλεύουν με σήματα μορς. Κρυπτογράφηση και αποκρυπτογράφηση: 4 ώρες την εβδομάδα, συνολικά 196.

Σημείωση: οι γυναίκες που θα ειδικευτούν στην παραχάραξη να αφιερώσουν σε αυτό το αντικείμενο περισσότερο χρόνο και λιγότερο στη ραδιοτηλεγραφία, αντίθετα αυτές που θα ασχοληθούν με τη ραδιοτηλεγραφία να αφιερώσουν σε αυτό το αντικείμενο περισσότερο χρόνο.

III. Πολιτική εκπαίδευση

1) Πολιτικό γράψιμο (βάσει του ρωσικού εγχειριδίου): 3 ώρες την εβδομάδα, συνολικά 72.

2) Οργάνωση παράνομης δουλειάς

- Λειτουργία παράνομης οργάνωσης
- Μηχανισμός
- Επαφές
- Επαγρύπνηση κλπ

4 ώρες την εβδομάδα, 196 συνολικά

3) Μαθήματα για το ΚΚΕ

- Στόχοι του ΚΚΕ
- Βασικά οργανωτικά θέματα του κόμματος (;)
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών του κόμματος

3 ώρες την εβδομάδα, 72 συνολικά

4) Απόφαση της III. Συνδιάσκεψης του κόμματος (για τη σημασία της Συνδιάσκεψης)

- Απόφαση
- Συγκεκριμένες αδυναμίες

3 ώρες τη βδομάδα, 72 συνολικά.

5) Ιστορία του ΚΚΕ

- Γενική εικόνα
- Ειδικά η τελευταία δεκαετία. Μαθήματα συνωμοτικότητας και αυξημένης επαγρύπνησης.

2 ώρες τη βδομάδα, συνολικά 48 ώρες

Οδηγίες για άλλα θέματα.

- Να συνηθίσουν σε πορείες, ασκήσεις χειρισμού πιστολιού.
 - Να μάθουν να μεταμφιέζονται και να καλύπτονται.
 - Να μάθουν συνωμοτικές μετακινήσεις. Μεταφορά παράνομου υλικού. Αντιμετώπιση επιθέσεων αστυνομικών. Απόδραση από τα χέρια των αστυνομικών κλπ.
 - Άσκηση σε παραβίαση κλειδαριών, θυρών, θησαυροφυλακίων κλπ.
- Όλες οι υπόλοιπες ώρες από το εβδομαδιαίο πρόγραμμα

Λειτουργία Σχολής

1. Η Σχολή θα πρέπει να οργανωθεί στη βάση της αυστηρής πειθαρχίας και να ακολουθεί αποφασιστικά το πρόγραμμα ειδικής εκπαίδευσης.
2. Επικεφαλής της θα είναι διευθύντρια, την οποία θα επιλέξει το ΚΚΕ. Καθοδήγηση και γραμματείς θα ορίσουμε πάλι εμείς.
3. Οι ασκήσεις και η εκπαίδευση θα γίνονται στη βάση ενός λεπτομερέστερου προγράμματος.

4. Οι γυναίκες-μαθήτριες θα χωριστούν σε ομάδες, οι οποίες θα έχουν υπεύθυνη για την προετοιμασία και τη μελέτη των μαθημάτων.
5. Εκτός από τις ασκήσεις και τις επαναλήψεις κάθε δίμηνο θα γίνεται αξιολόγηση της κάθε μαθήτριας για το βαθμό δεξιοτήτων της σε κάθε αντικείμενο, με γνώμονα την κατοπινή χρησιμοποίησή τους.

Κεφάλαιο 4

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Der Bundesbeauftragte für die Unterlagen des Staatssicherheitsdienstes der
ehemaligen Deutschen Demokratischen Republik [BStU], Ministeriums für
Staatssicherheit [MfS], BVfS Potsdam 64/79, Bd. 1

Περιφερειακή Διοίκηση Λειψίας
-Τμήμα V/6-

Λειψία, 5 Σεπτεμβρίου 1962

Αναφορά Συνάντησης

Πηγή: Μυστικός Πληροφοριοδότης (GI) "Anton"

Στόχος: Ξένοι φοιτητές

Τόπος: Astoria-Klause

Χρόνος: 3.9.62

Συνεργάτης: Σύντροφος Λοχαγός LEOPOLD

Ο Μυστικός Πληροφοριοδότης κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του συνέταξε και παρέδωσε έκθεση για τον Έλληνα [όνομα σβησμένο],³³ ο οποίος εδώ και μερικούς μήνες κατέφυγε στο Δυτικό Βερολίνο. Ο [όνομα σβησμένο] είχε στενές σχέσεις στη Λειψία με τον Πληροφοριοδότη στο πλαίσιο της υπόθεσης «Άπολις» και παρουσιαζόταν σταθερά να τηρεί θετική στάση. Στο Δυτικό Βερολίνο και κατά τη διάρκεια των τελευταίων εβδομάδων μίλησε δύο φορές στον Rias (*Rundfunk im amerikanischen Sektor/Broadcasting in the American Sector*), όπου και περιέγραψε με μελανά χρώματα τις συνθήκες στην Ανατολική Γερμανία. Ένας αδελφός του [όνομα σβησμένο] σπουδάζει ακόμη στην Ανατολική Γερμανία. Ο ίδιος ο [όνομα σβησμένο] αλληλογραφεί ακόμα με έναν άλλο Ινδονήσιο φοιτητή, ο οποίος επίσης βρίσκεται σε στενή επαφή με τον προαναφερόμενο Πληροφοριοδότη. Αυτός ο Ινδονήσιος πρότεινε στον [όνομα σβησμένο] να επισκεφτεί το Δυτικό Βερολίνο.

³³ Η διαγραφή των ονομάτων και άλλων προσωπικών στοιχείων έγινε από τους υπευθύνους του Αρχείου της Στάζι μετά την επιλογή των εγγραφών για φωτοτύπηση και εντάσσεται στην πολιτική της προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ο [όνομα σβησμένο] διατηρεί ταυτόχρονα αλληλογραφία με τον Γερμανό φοιτητή της Τέχνης [όνομα σβησμένο] στη Λειψία.

Καθήκοντα:

1. Λεπτομερής έκθεση για τον μηχανικό του ραδιοφώνου, ο οποίος προπαγανδίζει τους δυτικούς σταθμούς και τις δυτικές τηλεοράσεις.
2. Λεπτομερής έκθεση για μια Γερμανίδα, η οποία αναζητείται.

Μέτρα:

1. Αξιοποίηση της έκθεσης σχετικά με τον [όνομα σβησμένο], στο πλαίσιο της υπόθεσης «Άπολις».
2. Αποστολή αντιγράφου στην περιφερειακή υπηρεσίας της Ιένας.

Επόμενη συνάντηση: 5.9.62, 14:00 μ.μ.

(Leopold)

Λοχαγός

Περιφερειακή Διοίκηση Λειψίας
-Τμήμα V/6-

Λειψία, 3 Δεκεμβρίου 1963

Πρόταση χρηματικής επιβράβευσης

Προτείνεται να δοθεί στον Μυστικό Συνεργάτη (GM) "Anton" πριμ 200 (διαγραμμένος στο έγγραφο ο αριθμός 300) μάρκων.

Ο "Anton" εργάζεται εδώ και ενάμιση χρόνο ως Ανεπίσημος Συνεργάτης (IM) και στο πλαίσιο της έως τώρα εργασίας του έχει αναλάβει καλές πρωτοβουλίες, με αποτέλεσμα να έχουν στηριχθεί επιχειρήσεις στις δικές του πληροφορίες.

Ιδιαίτερα στην υπόθεση "Mosaik", με βάση τις σημαντικές υποδείξεις του Μυστικού Συνεργάτη, στάθηκε δυνατό να επιληφθούμε με αποφασιστικό τρόπο εχθρικών προθέσεων και ενεργειών πολλών ατόμων, συνεισφέροντας σε γενικές γραμμές στην εξέλιξη των υποθέσεων αυτών. Κατά την ενάσκηση των διευρυμένων καθηκόντων του ο "Anton" έθεσε στο περιθώριο, κάθε στιγμή, τις προσωπικές του υποθέσεις, ώστε κρίνεται απολύτως δίκαια η καταβολή σ' αυτόν ενός πριμ.

(Υπογραφή)

(Leopold)

Λοχαγός

Περιφερειακή Διοίκηση Λειψίας
Τμήμα CXX/6

Λειψία, 4 Σεπτεμβρίου 1964

Αναφορά Συνάντησης

Πηγή: Μυστικός Πληροφοριοδότης (GI) "Anton"
Τόπος: Δωμάτιο συνάντησης (FMH)
Χρόνος: 3.9.64, 12:30-14:00 μ.μ.
Στόχος: Ξένοι φοιτητές
Συνεργάτες: Σύντροφος Leopold και σύντροφος Schirmer

Ο Μυστικός Συνεργάτης (GM) ενημέρωσε για τα δύο ταξίδια που πραγματοποίησε στο Δυτικό Βερολίνο για να επισκεφτεί την ελληνική πρεσβεία με σκοπό να εκδώσει βίζα για τον/την [σβησμένο ονοματεπώνυμο], που επιθυμεί να επιστρέψει στην Ελλάδα. Για την τελευταία επίσκεψη δεν είχε να αναφέρει κάτι ιδιαίτερο [στις συναντήσεις] της 28^η Αυγούστου και 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1964. Δεν ερωτήθηκε σχετικά με φοιτητές και άλλα άτομα. Από τον/την [σβησμένο ονοματεπώνυμο] πληροφορήθηκε πως υποστήριξε το αίτημά του. Ο GM δεν διατηρεί εντούτοις πολλές ελπίδες πως θα λάβει την άδεια από το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών. Για τον λόγο αυτόν χρειάζεται να χρησιμοποιήσει έναν γνωστό του (ίσως κάποιον απεσταλμένο).

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης με τον GM συζητήθηκαν εκτενέστερα οι τελευταίες εξελίξεις αναφορικά με το πρόσωπο που αντιστοιχεί στην υπόθεση: ο «Λυρικός». Ο GM ανέφερε πως έχει πλέον στο πρόσωπο αυτό ελάχιστη εμπιστοσύνη. Στις συζητήσεις του τελευταίου διαστήματος αποκόμισε την

εντύπωση από τον [σβησμένα αρχικά και ενδεχομένως όνομα] μιας σχετικής αποστασιοποίησής του. Κατά τη γνώμη του GM το αναφερόμενο άτομο μάλλον έχει μάθει για τον ίδιο. Επομένως, θα πρέπει να συνυπολογιστούν εδώ τα παρακάτω γεγονότα:

1. Ο [σβησμένα αρχικά] ρώτησε τον GM αν ήταν μέλος του SED. Ο GM, υπεκφεύγοντας, απάντησε ρωτώντας με τη σειρά του αν ο ίδιος είχε συναντήσει στο SED κάποιον αλλοδαπό (αυτός ο διάλογος διημείφθη λίγες ημέρες μετά την επίσκεψη των γονιών του [σβησμένα αρχικά] στο Αλτένχαιν).
2. Μια ημέρα μετά ζήτησε ο [σβησμένα αρχικά] από τον GM την ταυτότητα μέλους [PA;], με τη αιτιολογία πως μια φορά είχε δει έναν αλλοδαπό να συμμετέχει στις εκδηλώσεις του κόμματος.
3. Ο [σβησμένα αρχικά] ρώτησε τον φοιτητή δημοσιογραφίας [σβησμένο όνομα], τον οποίο έχει γνωρίσει μέσα από την ενασχόληση με το φιλμ, σχετικά με τον τομέα δραστηριοποίησης του GM.
4. Ο πρώην φοιτητής δημοσιογραφίας (μετρ της σκωπτικότητας) έχει εντοπιστεί από τον GM το τελευταίο διάστημα να συναντάται αρκετές φορές με τον [σβησμένα αρχικά και ενδεχομένως όνομα] σε μπυραρίες και να συζητούν, συζήτηση που συνέχισαν ακόμα και μετά την εμφάνιση του GM. Ο GM είναι γνωστός στον [σβησμένα αρχικά] από το σχολείο ως συνεπής σύντροφος. Ο [σβησμένα αρχικά] έχει επαφές με τον [σβησμένα αρχικά].

(Υπογραφή)

Leopold Schirmer
Ανθυπολοχαγός Υπολοχαγός

Περιφερειακή Διοίκηση
για την Κρατική Ασφάλεια
της Φρανκφούρτης (Όντερ)
Τμήμα VII

Φρανκφούρτη (Ο), 8 Σεπτεμβρίου 1964
Kry/Neu-gef.
Tgb.-Nr. VII/376/64

Υπουργείο για την Κρατική Ασφάλεια
Κεντρική Υπηρεσία VII
Σύντροφος Συνταγματάρχης Jamin

Βερολίνο

Ο Μυστικός Συνεργάτης μας (GM) "Anagnostu" (Έλληνας)

Ο προαναφερόμενος Μυστικός Συνεργάτης επισκέφτηκε κατόπιν εντολής μας μερικές φορές την ελληνική αποστολή στο Δυτικό Βερολίνο για να ανανεώσει το διαβατήριό του. Με τον τρόπο αυτό μάς δόθηκε η ευκαιρία να μάθουμε περαιτέρω γύρω από την Στρατιωτική Αποστολή, καθώς και για τη δραστηριότητα των υπαλλήλων της, για τα οποία έχει ενημερωθεί ο Σύντροφος Gallin της Κεντρικής Υπηρεσίας VII.

Ήδη τον Ιανουάριο του 1964 παρουσιάστηκαν δυσκολίες στην ανανέωση του διαβατηρίου καθώς, σύμφωνα με δήλωση των εκεί εργαζομένων, δεν θα επιτρεπόταν από την ελληνική κυβέρνηση η ανανέωση των διαβατηρίων όσων ατόμων ζούσαν στην «Ανατολική Γερμανία».

Μετά από μακρές συνομιλίες εξασφάλισε μια ανανέωση του διαβατηρίου του για τρεις μήνες, κάθε φορά, μέχρι τις 7 Σεπτεμβρίου 1964.

Στις 5 Σεπτεμβρίου 1964 ο Μυστικός Συνεργάτης απεστάλη ξανά στην Αποστολή για να ανανεώσει το διαβατήριό του. Ο Μυστικός Συνεργάτης ενημερώθηκε από τον εκεί υπάλληλο [σβησμένο όνομα], πως θα μπορούσε να παραλάβει το διαβατήριό του τη Δευτέρα, 7 Σεπτεμβρίου 1964, με την επισήμανση πως αυτή

ήταν η τελευταία φορά που ανανεωνόταν. Ο Μυστικός Συνεργάτης αντέδρασε και (μεγαλόφωνα) δήλωσε πως δεν συμφωνούσε και πως αυτή η κατάσταση δεν μπορούσε να συνεχιστεί. Κατοικούσε στη Φρανκφούρτη (Όντερ), εργαζόταν και ζητούσε να δει τον διευθυντή της Αποστολής. Μετά από αυτό, του ζητήθηκε να περιμένει στην αίθουσα αναμονής. Μετά από περίπου μιάμιση ώρα εμφανίστηκε ένας νεαρότερος «υπάλληλος» της Αποστολής, που τον ρώτησε για ποιον λόγο περίμενε. Στον υπάλληλο αυτόν είχε οδηγηθεί από τον ήδη γνωστό του [σβησμένο όνομα], και επομένως είχε ήδη μιλήσει μαζί του. Όμως, τώρα, έκανε πως δεν θυμόταν τον Μυστικό Συνεργάτη μας· του έδωσε πίσω το διαβατήριό του, το οποίο είχε ανανεωθεί μέχρι τις 5 Οκτωβρίου 1964, και του είπε πως δεν είχε αποφασίσει αν θα το ανανέωνε για περισσότερο χρόνο. Θα έπρεπε πρώτα να τηλεγραφήσει στην Ελλάδα για να λάβει από εκεί την άδεια. Μετά από έναν μήνα ο Μυστικός Συνεργάτης θα μπορούσε να ξαναέρθει, κάτι για το οποίο θα λάμβανε έγγραφη ειδοποίηση. Για τον «σκοπό αυτόν» θα έπρεπε να δώσει τη διεύθυνσή του στη Φρανκφούρτη (Όντερ).

Ο GM επισήμανε ακόμη πως δεν είχε ξανασυναντήσει τον νεαρό αυτόν «υπάλληλο» στην Αποστολή και κατά τη διάρκεια της συζήτησης με τον [σβησμένο όνομα] έκανε σαν να μην τον γνώριζε.

Περιγραφή του νεαρότερου ατόμου

Περίπου [σβησμένο], ετών, περίπου [σβησμένο] ύψος, λεπτός, μαύρα μαλλιά, μιλάει καλά ελληνικά.

Ενδιαφερόμαστε να ανανεωθεί περαιτέρω το διαβατήριό του GM και σε περίπτωση που ο άνθρωπός μας (GM) αντιμετωπιστεί εχθρικά, θα πρέπει να τον υποστηρίξουμε με βάση τις παρακάτω παραμέτρους:

1. Τι γνωρίζουμε γύρω από τις μεθόδους ανανέωσης των διαβατηρίων από την ελληνική Αποστολή;

2. Ποια είναι η προηγούμενη εμπειρία μας, στην οποία μπορούμε να προστρέξουμε αναφορικά με τη γραμμή αντιμετώπισης για την ανανέωση του διαβατηρίου;
3. Είναι γνωστές περιπτώσεις για τις οποίες απαιτήθηκε έγγραφη άδεια από την Ελλάδα;
4. Υπάρχουν αποδείξεις πως άτομα της ελληνικής Αποστολής έχουν αναπτύξει επαφές με τον εχθρό; Αν ναι, ποια προβλήματα στις περιπτώσεις αυτές θα κληθούμε να διαχειριστούμε;
5. Ποια επιπλέον προβλήματα συνδεδεμένα με την Αποστολή θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας κατά τη συνεργασία μας με τον GM, με άλλα λόγια σε ποια μέσα και ποιες μεθόδους μπορούμε να προστρέξουμε;

Παρακαλούμε για την έγκαιρη ενημέρωσή μας από τη στιγμή που ο GM θα πρέπει στις 3 Οκτωβρίου 1964 να επισκεφτεί και πάλι την Στρατιωτική Αποστολή.

Ο Διευθυντής της Υπηρεσίας VII

(Υπογραφή)

Giertz
Ταγματάρχης

Υπουργικό Συμβούλιο της Λαοκρατικής
Δημοκρατίας της Γερμανίας
Υπουργείο για την Κρατική Ασφάλεια
Κεντρική Υπηρεσία VII/3

Βερολίνο, 28 Σεπτεμβρίου 1964

VII/3/4223/64-Ös/So

Υπουργείο για την Κρατική Ασφάλεια
Περιφερειακή Διοίκηση Frankfurt/Oder
Τμήμα VII
Frankfurt/Oder

Ελληνική Στρατιωτική Αποστολή
Έγγραφο της 8.9.64, VII/376/64

Εδώ και αρκετό χρονικό διάστημα η Ελληνική Στρατιωτική Αποστολή στο Δυτικό Βερολίνο επιχειρεί να προτρέψει τους Έλληνες πολίτες, που διαθέτουν διαβατήριο και ζουν στην Ανατολική Γερμανία, να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα, δηλαδή σε μια καπιταλιστική χώρα, χρησιμοποιώντας ως απειλή τη μη ανανέωση των διαβατηρίων τους.

Με βάση τη μέχρι τώρα πρακτική δεν ανανεώνονταν τα διαβατήρια μόνο εκείνων των προσώπων που είχαν προσκληθεί να υπηρετήσουν τη στρατιωτική θητεία τους στην Ελλάδα. Έλληνες, που διαμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στην Ανατολική Γερμανία, ανανεώνουν με βάση την ισχύουσα διάταξη τα διαβατήριά τους για έναν χρόνο.

Δεν είναι γνωστό αν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανανέωσης των διαβατηρίων, η Αποστολή χρειάζεται να απευθυνθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες στην Ελλάδα. Ο καθένας, όμως, είναι προσωπικά υποχρεωμένος να απευθυνθεί εγγράφως στις στρατιωτικές υπηρεσίες στην Ελλάδα για να πάρει αναβολή στράτευσης.

Μέχρι στιγμής η Κεντρική Υπηρεσία VII/3 έλαβε γνώση μιας περίπτωσης, κατά την οποία με τη βοήθεια υπαλλήλου της Αποστολής ένας Έλληνας από [σβησμένη λέξη], εγκαταστημένος στη Λαοκρατική Δημοκρατία της Γερμανίας, στρατολογήθηκε από τις μυστικές υπηρεσίες. Αυτός ο Έλληνας, ο οποίος προηγουμένως προσεγγίστηκε από έναν συμπατριώτη του που είχε διαφύγει παράνομα από την Ανατολική Γερμανία γιατί διέκειτο αρνητικά στο καθεστώς και περιοδικά εργαζόταν στην αστυνομία στην Ελλάδα, κατά την άφιξή του στην Αποστολή ήρθε σε επαφή μέσω του ίδιου του υπαλλήλου [σβησμένη λέξη] με άντρα που παλαιότερα έμεινε στην περιοχή διαμονής του Έλληνα και πλέον κατοικεί στο Δυτικό Βερολίνο. Αυτός ο άντρας αποδείχθηκε αργότερα πως ήταν στέλεχος των μυστικών υπηρεσιών. Στρατολογήθηκε για τις μυστικές υπηρεσίες σε χώρο εκτός του κτιρίου της Αποστολής.

Όπως αποδείχθηκε, επίσης, η μετάβαση στην Αποστολή ήταν μόνο η αφορμή για την συνάντηση και για τη μετέπειτα στρατολόγηση από τον άνθρωπο των μυστικών υπηρεσιών.

Ο ίδιος ο υπάλληλος της Αποστολής προσπάθησε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανανέωσης του διαβατηρίου να αποσπάσει πληροφορίες για τους Έλληνες της Ανατολικής Γερμανίας (πολιτικοί εξόριστοι).

Για να διασφαλίσουμε πως ο Μυστικός Συνεργάτης θα ανανεώσει το διαβατήριό του θα πρέπει να προκύψουν λόγοι για τους οποίους θα καταστεί απαραίτητη η περαιτέρω παραμονή στη Λαοκρατική Δημοκρατία της Γερμανίας. Τέτοιοι λόγοι θα μπορούσε να είναι η άρνηση των αρχών της Ανατολικής Γερμανίας να

επιστρέψουν την αναχώρηση της συζύγου του για την Ελλάδα, η ύπαρξη μιας αρραβωνιαστικιάς, την οποία οπωσδήποτε σκοπεύει να παντρευτεί γιατί στο μεταξύ περιμένει παιδί.

Καθώς ενδιαφέρει την Κεντρική Υπηρεσία VII/3 να γνωρίζει πως θα αντιδράσει η Αποστολή στην περίπτωση του Μυστικού Συνεργάτη, παρακαλούμε για την αποστολή έκθεσης σχετικά με την προγραμματισμένη επίσκεψη του Μυστικού Συνεργάτη στην Αποστολή.

Ο Διευθυντής της Κεντρικής Υπηρεσίας VII/3

(Υπογραφή)

Rüdiger

Λοχαγός

Πηγή: Μυστικός Συνεργάτης "Anagnostu" [...] 2 Φεβρουαρίου 1965

Πρβλ. Λοχαγός Valentin

KW "Marga"

Αναφορά

Στις 28 Ιανουαρίου 1965 επισκέφτηκα την Ελληνική Στρατιωτική Αποστολή για να ζητήσω τη θεώρηση-ανανέωση του διαβατηρίου μου. Ταξίδεψα με το τρένο στις 8.34 από την Φρανκφούρτη (Όντερ) για το Βερολίνο. Περίπου στις 11:15 έφτασα στη Στρατιωτική Αποστολή στο Βερολίνο, οδός Όλαντ, 7/8. Κατευθύνθηκα προς την αίθουσα αναμονής και καθώς εκεί δεν υπήρχε κανείς, χτύπησα την πόρτα της γραμματείας. Αφού μπήκα μέσα, εξήγησα στη γραμματέα πως ξαναήρθα για να θεωρήσω το διαβατήριό μου, καθώς την τελευταία φορά το είχα ανανεώσει μόνο για διάστημα ενός μήνα.

Η γραμματέας μου απάντησε πως θα ρωτήσει αν υπήρχε σχετική ενημέρωση από την Ελλάδα. Μετέβη στο διπλανό δωμάτιο για να μιλήσει με έναν συνάδελφο, διάστημα κατά το οποίο εγώ περίμενα στην αίθουσα αναμονής. Αυτός ο συνεργάτης, πρόκειται προφανώς για τον [σβησμένη λέξη], πήγε στον [σβησμένη λέξη] και μετά από περίπου μισή ώρα ο [σβησμένη λέξη] στον διευθυντή. Ο [σβησμένη λέξη] με ενημέρωσε πως δεν είχε έρθει ακόμη απάντηση από την Ελλάδα και ο διευθυντής θα έπρεπε να αποφασίσει. Μετά από ένα τέταρτο ήρθε ο [σβησμένη λέξη] και μου ανακοίνωσε την απάντηση του διευθυντή, σύμφωνα με την οποία ίσχυε η τελευταία σφραγίδα που είχα λάβει. Θα έπρεπε να αφήσω τη διεύθυνσή μου και με πληροφόρησε πως θα ειδοποιούμουν όταν θα ερχόταν η

απάντηση από την Ελλάδα. Δεν υπήρχε λόγος να ξαναέρθω στο μεσοδιάστημα.
Την ίδια ημέρα θα τηλεγραφούσε στην Ελλάδα.

Υπογραφή "Anagnostu"

Εκτίμηση: βλ. την αναφορά συνάντησης

- Τμήμα VII - Φρανκφούρτη, 5 Φεβρουαρίου 1965

Αναφορά Συνάντησης

Μυστικός Συνεργάτης (GM) "Anagnostu"

Χρόνος: 3.2.65, 15:30-17:30 μ.μ.

Τόπος: Δωμάτιο (KW) "Marga"

Συνεργάτες: Λοχαγός Valentin

Επόμενη συνάντηση: 12.2.1965, 15:30 μ.μ.

Αποτελέσματα της συνάντησης

Σκοπός της συνάντησης ήταν να έχουμε από τον Μυστικό Συνεργάτη μια αναλυτική και κατατοπιστική έκθεση γύρω από το ζήτημα της ανανέωσης του διαβατηρίου του.

Ο Μυστικός Συνεργάτης παρείχε εγγράφως όλες τις απαραίτητες και επιζητούμενες πληροφορίες. Είναι άξιο επισήμανσης το γεγονός πως μέχρι στιγμής, όπως επίσης και την τελευταία φορά, συνάντησε δυσκολίες για την ανανέωση του διαβατηρίου του. Πάντοτε, του ανακοινωνόταν πως θα μπορούσε να ανανεώσει το διαβατήριό του μόνο για έναν μήνα, με την αιτιολογία πως δήθεν δεν είχαν στα χέρια τους καμία σχετική απάντηση γι' αυτόν από την Ελλάδα.

Το νεότερο αναφορικά με την ανανέωση του διαβατηρίου του είναι πως αυτή τη φορά δεν έλαβε μια σφραγίδα του ελληνικού προξενείου αλλά το διαβατήριό του σφραγίστηκε με τη σφραγίδα της ελληνικής Στρατιωτικής Αποστολής. Ο Μυστικός Συνεργάτης ανέφερε ακόμη πως η φίλη του από τις 4 Φεβρουαρίου 1965 νοσηλεύεται σε σανατόριο.

Μέτρα

Αποστολή για επεξεργασία και περαιτέρω ενημέρωση της γραπτής έκθεσης στην Κεντρική Υπηρεσία (VII), με την παράκληση να μας ενημερώσουν αν γνωρίζουν άλλες ανάλογες υποθέσεις Ελλήνων.

Αποστολή

Ο Μυστικός Συνεργάτης έλαβε οδηγίες να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός στον περίγυρό του, ώστε να διασφαλίσουμε τις πιθανότητες μέσω αυτού της συγκέντρωσης πληροφοριών.

Η επαφή με τον [σβησμένο όνομα] ήταν καθοριστική για να μάθουμε σχετικά με τον κύκλο των γνωριμιών του.

(Υπογραφή)

Valentin
Λοχαγός

Περιφερειακή Διοίκηση
για την Κρατική Ασφάλεια
της Δρέσδης
Τμήμα VII

Δρέσδη, 3 Αυγούστου 1965
Kü.-VII/1460/1965

Υπουργείο για την Κρατική Ασφάλεια
Κεντρική Υπηρεσία VII / 3 -

Βερολίνο

Ταξίδι στο Δυτικό Βερολίνο και έκδοση διαβατηρίου για τους νομίμως
διαμένοντες στην Ανατολική Γερμανία Έλληνες

Κατά τον τελευταίο μισό χρόνο καταγράφηκαν οι ακόλουθες περιπτώσεις νομίμως διαμενόντων Ελλήνων που ταξίδεψαν στο Δυτικό Βερολίνο για να εκδώσουν διαβατήριο από την Ελληνική Στρατιωτική Αποστολή. Πιο συγκεκριμένα έχουν ταυτοποιηθεί τα εξής πρόσωπα

[σβησμένο ονοματεπώνυμο], κάτοικος Δρέσδης
[σβησμένο ονοματεπώνυμο], κάτοικος Ράντεμπεργκ
[σβησμένο ονοματεπώνυμο], κάτοικος Δρέσδης
[σβησμένο ονοματεπώνυμο], κάτοικος Δρέσδης
[σβησμένο ονοματεπώνυμο], κάτοικος Ράντεμπιλ
[σβησμένο ονοματεπώνυμο], κάτοικος Ράντεμπιλ
[σβησμένο ονοματεπώνυμο], κάτοικος Ράντεμπιλ
[σβησμένο ονοματεπώνυμο], κάτοικος Ράντεμπιλ
[σβησμένο ονοματεπώνυμο], κάτοικος Δρέσδης

Οι περισσότεροι εξέδωσαν και για τη γυναίκα τους διαβατήριο.

Δεν γνωρίζουμε ακόμη από ποια υπηρεσία τα αναφερόμενα άτομα πήραν την άδεια για να διέλθουν τα σύνορα με προορισμό το Δυτικό Βερολίνο. Σύμφωνα με

την ενημέρωση από τις υπηρεσίες συνόρων και συναλλάγματος για κάποιες από τις περιπτώσεις αυτές επιτράπηκε η άδεια με τη σημείωση: «Χωρίς διαβατήριο, εγκρίνεται». Οι υπηρεσίες της Δρέσδης (VRKA/BDVP) δεν γνωρίζουν από ποιον δόθηκε η έγκριση αυτή.

Παρακαλούμε να μας γνωρίσετε από ποιον δόθηκε η έγκριση και με ποια συνοδευτική αιτιολόγηση.

Ο διευθυντής του Τμήματος VII

Αντ' αυτού
(Υπογραφή)

Wengenmayr
Υπολοχαγός

Κεντρική Υπηρεσία VIII
Τμήμα III

Βερολίνο, 8 Φεβρουαρίου 1966
III/66

Zie/Ulr

Ενημερωτική Έκθεση

Στις 3 Φεβρουαρίου 1966 μετέβη στο ελληνικό προξενείο στο Δυτικό Βερολίνο ο επί του παρόντος άπολις, πρώην Έλληνας πολίτης [σβησμένες λέξεις], τόπος κατοικίας Μαγδεμβούργο.

Είναι παντρεμένος με Ανατολικογερμανίδα και εργάζεται σε μια επιχείρηση στο Μαγδεμβούργο (το όνομα της εταιρείας δεν είναι γνωστό). Ο [σβησμένο το αρχικό γράμμα του επιθέτου] εδώ και χρόνια δεν είχε απευθυνθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες για την ανανέωση του διαβατηρίου του, με αποτέλεσμα να απωλέσει την ελληνική υπηκοότητα. Για να την ανακτήσει απηύθυνε επιστολή στο ελληνικό προξενείο και προσκλήθηκε να επισκεφτεί το Δυτικό Βερολίνο. Ο [σβησμένο το αρχικό γράμμα του επιθέτου] εξήγησε πως επιθυμούμε να εγκαταλείψει το συντομότερο δυνατό την Ανατολική Γερμανία γιατί κέρδιζε ελάχιστα χρήματα και είχε απηυδήσει πλέον με τόση δίαιτα. Σκόπευε να αιτηθεί και η γυναίκα του να αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα, ώστε μαζί να εγκαταλείψουν την Ανατολική Γερμανία. Αν η γυναίκα του λάβαινε την άδεια στις 3 Φεβρουαρίου 1966, όπως και ο άντρας της [σβησμένο το αρχικό γράμμα του επιθέτου], για να ταξιδέψει στο Δυτικό Βερολίνο, τότε το αντρόγυνο δεν θα ξαναγύριζε στην Ανατολική Γερμανία.

Ο διευθυντής του Τμήματος III

Αντ' αυτού
(Υπογραφή)
Schneider
Ταγματάρχης

Τμήμα VII

Δρέσδη, 10 Απριλίου 1967

Προφορική αναφορά της Μυστικής Συνεργάτιδας (GM) "Inge" της 29^{ης} Μαρτίου 1967

Κατά τη συνάντηση στις 29 Μαρτίου 1967 η Μυστική Συνεργάτης (GM) ανέφερε πως ο σύζυγος της εξασφάλισε στις 23 Μαρτίου 1967 διαβατήριο από την ελληνική Στρατιωτική Αποστολή στο Δυτικό Βερολίνο. Η έκδοση του διαβατηρίου έγινε υπό τις ακόλουθες συνθήκες:

Το 1966 η GM θέλησε να επανακτήσει την υπηκοότητα, την οποία είχε απωλέσει από την περίοδο 1949-1950 κατόπιν ενεργειών της ελληνικής Στρατιωτικής Αποστολής. Τον Ιανουάριο του 1967 η GM επισκέφτηκε την ελληνική Στρατιωτική Αποστολή στο Δυτικό Βερολίνο. Ένας υπάλληλος με πολιτικά σημείωσε τον αριθμό του εγγράφου και υποσχέθηκε να ενημερώσει εγγράφως στη διεύθυνση της Δρέσδης. Επειδή μέχρι τις 21 Μαρτίου 1967 δεν είχε φτάσει καμία ειδοποίηση, η GM αναζήτησε και πάλι τον αρμόδιο υπάλληλο για να τον ρωτήσει σχετικά με την εξέλιξη της υπόθεσης. Με έκπληξη πληροφορήθηκε πως στις 23 Μαρτίου ο σύζυγός της θα μπορούσε να παραλάβει το διαβατήριο. Νωρίτερα δεν ήταν δυνατόν γιατί ο πρόξενος θα έπρεπε να είναι παρών.

Στις 23 Μαρτίου 1967 η GM ταξίδεψε με τον σύζυγό της στο Δυτικό Βερολίνο, έχοντας εξασφαλίσει την άδεια διέλευσης από τα σύνορα. Περίπου στις 15:00 μ.μ. αναζήτησαν τον Έλληνα υπάλληλο. Μετά από μικρή αναμονή, με την αιτιολογία πως σε λίγα λεπτά θα ερχόταν και ο πρόξενος, οι δυο τους κλήθηκαν από τον ίδιο υπάλληλο να περιμένουν σε ένα δωμάτιο.

Στην αρχή έγιναν ερωτήσεις προσωπικού χαρακτήρα. Μεταξύ άλλων ο προαναφερόμενος υπάλληλος ρώτησε γιατί καθυστέρησαν τόσο πολύ να τους επισκεφτούν. Πάνω σε αυτό το θέμα δεν δόθηκε καμία απάντηση και ο υπάλληλος με τη σειρά του δεν έδωσε συνέχεια. Στο τέλος ήλεγξε τις ημερομηνίες και μετά έγινε η αντίστοιχη καταχώρηση στο διαβατήριο.

Στο τέλος έγινε μια συζήτηση γύρω από τη στρατιωτική θητεία. Ο υπάλληλος είπε από την πλευρά του πως εξαιτίας της ηλικίας του δεν χρειαζόταν πλέον να υπηρετήσει τη θητεία του αλλά θα έπρεπε να την εξαγοράσει. Συνέχισε λέγοντας πως αυτή τη δυνατότητα παρέχεται και το μόνο που χρειάζεται να κάνει είναι να υποβάλλει μια αίτηση, στην οποία να σημειώνει πως για μεγάλο χρονικό διάστημα διαμένει στο εξωτερικό. Πρέπει να υποβάλλει αυτή την αίτηση υπό τη μορφή μιας φόρμας, στην οποία το μόνο που χρειάζεται να κάνει είναι να συμπληρώσει ημερομηνίες. Δεν απαιτείται η απάντηση σε κανενός είδους ερωτήσεων σχετικά με πολιτική δράση.

Ο υπάλληλος τότε ενημέρωσε τον σύζυγο της GM πως θεωρείται ανύπαντρος γιατί δεν έχει παντρευτεί με θρησκευτικό γάμο.

Κεφάλαιο 5

ΕΣΣΔ

ΡΓΑΣΠΙ, Συλλογή εγγράφων της εκτελεστικής επιτροπής της Κομμουνιστικής Διεθνούς (Κομιντέρν), Fond 495 opis 74 delo 176, σσ. 79-96, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Άκρως απόρρητο

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Στην Ελλάδα αναπτύσσεται ένα ευρύ εθνικο-απελευθερωτικό κίνημα, το οποίο εκφράζεται με τον μαζικό λαϊκό αγώνα, ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις, και με το αντάρτικο κίνημα στα χωριά, το οποίο υποστηρίζουν όλοι οι κάτοικοι. Δραστηριοποίηση: η γενική απεργία κατά της στρατολόγησης και η αποτυχία της στρατολόγησης. Στο συλλαλητήριο πήραν μέρος 150.000 άνθρωποι. Υπήρξαν δεκάδες θύματα και 150 τραυματίες. Μαζική απεργία και συλλαλητήριο με τη συμμετοχή 450.000 ανθρώπων στην Αθήνα ενάντια στην επέκταση της βουλγαρικής κατοχής στη Μακεδονία. 100 νεκροί και πολλοί τραυματίες (22 Ιουλίου 1943). [...]
2. Το κομμουνιστικό κόμμα είναι ο βασικός διοργανωτής και εμπνευστής του Εθνικο-απελευθερωτικού Μετώπου, υπό την επιρροή του οποίου βρίσκεται η πλειοψηφία των κατοίκων. Στις ευρείες, ελεύθερες εκλογές που διεξήχθησαν σε διάφορες περιοχές της χώρας, όπως στη Θεσσαλία και άλλου, το ΕΑΜ πήρε το 85-90% των ψήφων. Η αντίδραση σε συνεργασία με τον ΕΔΕΣ πήρε το 10-15% των ψήφων. Διάφορες εθνικο-απελευθερωτικές οργανώσεις, όπως το ΕΑΜ, η ΕΠΟΝ, ο ΕΛΑΣ, συνενώνουν 2.000.000 πολίτες, συμπεριλαμβανομένης και της νεολαίας. Στα 2,5 χρόνια κατοχής η πολιτική επιρροή και η οργανωτική δύναμη του ΚΚΕ μεγάλωσε αισθητά. Το κομμουνιστικό κόμμα αριθμεί σήμερα 150.000 μέλη.
3. Τα παλιά αστικά κόμματα την περίοδο της κατοχής ήταν μακριά από τον εθνικο-απελευθερωτικό αγώνα.

4. Οι διάφορες οργανώσεις, τις οποίες επηρεάζουν και βοηθούν με διάφορα μέσα οι Άγγλοι, όπως ο Ελληνικός Δημοκρατικός Εθνικός Σύνδεσμος (ΕΔΕΣ) υπό την ηγεσία του στρατηγού Ζέρβα, η Εθνική και Κοινωνική Απελευθέρωση (ΕΚΚΑ) υπό την ηγεσία του συνταγματάρχη Ψαρρού, η Πανελλαδική Απελευθερωτική Οργάνωση (ΠΑΟ) κ.α., οι οποίες δήθεν έχουν ριζοσπαστικά, σοσιαλιστικά προγράμματα, έχουν ως βασικό στόχο να εξαπατήσουν τις λαϊκές μάζες και να δώσουν έναν λανθασμένο (σοβινιστικό) προσανατολισμό στο εθνικο-απελευθερωτικό ζήτημα. Στην ηγεσία αυτών των οργανώσεων βρίσκονται στρατιωτικοί. Ορισμένοι από αυτούς συνεργάζονται ανοιχτά με τις κατοχικές δυνάμεις (ιδιαίτερα οι στρατιωτικοί που πήραν μέρος στο πραξικόπημα του 1935).
5. Όλη η εσωτερική και εξωτερική αντίδραση επικεντρώνει την προσοχή της στο θέμα του βασιλιά και της επιστροφής του. Ο βασιλιάς έχει τους πράκτορες του στην Ελλάδα, οι περισσότεροι συμμετείχαν στη δικτατορία του Μεταξά. Στον βασιλιά κάνουν τα γλυκά μάτια και οι δήθεν εθνικο-απελευθερωτικές οργανώσεις, όπως ο ΕΔΕΣ κ.α. Δεν αποκλείεται να τον στηρίξουν και τα παλιά πολιτικά κόμματα.
6. Ανοιχτά συνεργάζονται με τις κατοχικές δυνάμεις ορισμένοι αντιδραστικοί, φαλιρισμένοι πολιτικάντηδες (Ράλλης), στρατηγοί της 5^{ης} πτέρυγας, όπως ο Τσολάκογλου, ο Παπάγος, ο Βάκος και [...] τύποι εκμεταλλευτών. Δεν έχουν επιρροή στις μάζες. Ο στόχος τους είναι να διαλύσουν μαζί με τη βοήθεια των Γερμανών το εθνικο-απελευθερωτικό κίνημα. Στις μεγάλες πόλεις χρησιμοποιούν ότι έχει μείνει από την χωροφυλακή και την αστυνομία. Δημιουργούν τάγματα ασφαλείας για να πνίξουν το λαϊκό κίνημα και να εξοντώσουν τους αντάρτες. Η σημαντικότερη αιτία των κυβερνητικών αλλαγών ήταν η ανικανότητα των πρακτόρων του φασισμού να καταπνίξουν την αντίσταση του ελληνικού λαού (Τσολάκογλου, Λογοθετόπουλος, Ράλλης). Στην ουσία δεν υπάρχει ελληνική κυβέρνηση. Η Ελλάδα είναι ένα γερμανικό προτεκτοράτο, στο οποίο ηγείται ο Στρόκοκ.

7. Ο κοινός στόχος του βασιλιά, των αντιδραστικών οργανώσεων και της κυβέρνησης του Ράλλη είναι να μην επιτρέψουν την λαϊκή κυριαρχία και να εγκαθιδρύσουν αντιλαϊκό καθεστώς. Οι Άγγλοι πράκτορες υποβοηθούν σε αυτές τις προσπάθειες.

Τον τελευταίο καιρό, το φθινόπωρο του 1943, οξύνθηκε σε μεγάλο βαθμό ο πόλεμος όλων αυτών των αντιδραστικών στοιχείων και των Γερμανών κατά του ΕΑΜ και του ΚΚΕ. Στην ύπαιθρο διοργανώνονται κοινές επιχειρήσεις των Γερμανών, των Ταγμάτων Ασφαλείας του Ράλλη και του Ζέρβα. Στις μεγάλες πόλεις, κυρίως στην Αθήνα, στον Πειραιά και στη Θεσσαλονίκη παρατηρείται μια όξυνση της τρομοκρατίας, αποτέλεσμα της οποίας είναι οι ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ των μελών του ΕΔΕΣ, των Ταγμάτων Ασφαλείας, της Γκεστάπο και των μελών του ΕΑΜ.

Έτσι δημιουργείται ένα κοινό μέτωπο που συμπεριλαμβάνει από τα πιο δημοκρατικά στοιχεία μέχρι τους ανοιχτούς πράκτορες των Γερμανών και των Άγγλων, οι οποίοι φοβούνται την επιρροή του ΕΑΜ, το οποίο χαρακτηρίζουν ως ρωσόφιλο, και το μόνο που θέλουν είναι να διαλύσουν το επαναστατικό κίνημα στην Ελλάδα πριν την απελευθέρωση. (Είναι σκανδαλώδης η βοήθεια που παρέχει η Αγγλία στον Ζέρβα, παρέχοντάς του οπλισμό, οι ραδιοφωνικές εκπομπές από το Κάιρο και το Λονδίνο, ακόμα και οι επαφές που έχουν άγγλοι στρατιωτικοί με τους γερμανούς γκεσταπίτες).

Σε αυτές τις συγκρούσεις τα παλιά πολιτικά κόμματα δεν έχουν φιλική στάση προς τον ΕΑΜ και το κομμουνιστικό κόμμα.

II

Το κομμουνιστικό κόμμα από την πρώτη μέρα της κατάληψης της χώρας σήκωσε το λάβαρο της ενότητας όλων των εθνικών δυνάμεων. Το σημαντικότερο σύνθημα με το οποίο το ΚΚΕ αποσκοπούσε στο να πετύχει την εθνική ενοποίηση ήταν: αγώνας κατά του ξένου κατακτητή με κάθε μέσο, απελευθέρωση της χώρας και επίλυση όλων των θεμάτων του πολέμου και του πολιτεύματος από τον ελληνικό λαό. Παρ' όλη την τεράστια ανάπτυξη του ΕΑΜ, σε αυτό συμμετέχουν προς το παρόν το κόμμα Ένωση Λαϊκής Δημοκρατίας (ένα νέο μικρό κόμμα με

ηγέτη τον Τσιριμώκο, πρώην βουλευτή), το Αγροτικό Κόμμα που είναι τμήμα του παλιού Σοσιαλιστικού Κόμματος, η Γενική Συνδιάσκεψη Εργασίας, οι εργαζόμενοι της οποίας ανήκουν στο Εθνικό Εργατικό Απελευθερωτικό Μέτωπο και άλλα ανεξάρτητα πολιτικά (δημόσια) πρόσωπα. Σοβαρές ζυμώσεις παρατηρούνται με το Φιλελεύθερο Κόμμα, οι οποίες παρ' όλα αυτά δεν έχουν επιφέρει ούτε τη συνεργασία, ούτε την αποχώρηση από αυτό σοβαρών πολιτικών προσώπων.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα δεν σταμάτησε ούτε στιγμή την προσπάθεια για την επίτευξη εθνικής ενότητας. Στα μέσα Αυγούστου μια αντιπροσωπεία του ΕΑΜ έφτασε στη Μέση Ανατολή, όπου και αποκατέστησε τις επαφές με την κυβέρνηση, τον βασιλιά, τον στρατό και την ελληνική κοινότητα της Μέσης Ανατολής. Οι εκπρόσωποι των παλιών κομμάτων που βρίσκονταν εκεί (Εξηντάρης), ο εκπρόσωπος του ΕΔΕΣ και της ΕΚΚΑ, η κυβέρνηση στο σύνολό της, όπως και ο ηγέτης του Εθνικού Ενωτικού Κόμματος Κανελλόπουλος, ο οποίος υπήρξε αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Τσουδερού, παρά την πίεση από την πλευρά των Άγγλων, συμφώνησαν στη διεξαγωγή δημοψηφίσματος για την επιστροφή του βασιλιά. Η κυβέρνηση και ο εκπρόσωπος των κομμάτων απέρριψαν την πρόταση για δημιουργία εθνικής κυβέρνησης, αποτελούμενης από όλα τα κόμματα και τις οργανώσεις που αγωνίζονται κατά των δυνάμεων κατοχής. Η επαφή με τις μονάδες του ελληνικού στρατού στη Μέση Ανατολή ήταν ιδιαίτερα επιτυχής (17-20 χιλιάδες μέλη), καθώς τα μέλη υποστηρίζουν τον ΕΑΜ και το αντιφασιστικό του πνεύμα (7.000 μέλη). Αυτός ο στρατός έπαιξε καθοριστικό ρόλο στις κυβερνητικές αλλαγές τον Μάρτιο του 1943 (εξόριστη κυβέρνηση) και στην καλλιέργεια αντιφασιστικού, εθνικού πνεύματος, το οποίο εκφράστηκε με τον αγώνα για εξοβελισμό από το στρατό και την κυβέρνηση ανθρώπων της 4^{ης} Αυγούστου, όπως και στην απαίτηση για αναμέτρηση στο μέτωπο του πολέμου, κάτι που αντιμετωπίστηκε εχθρικά από την κυβέρνηση του βασιλιά και από τους Άγγλους και ίσως οδηγήσει στην τελική διάλυση του στρατού (έχει ήδη διαλυθεί η 5^η ταξιαρχία).

Αποτελούμενη από 4 μέλη, η αντιπροσωπεία του ΕΑΜ εκδιώχθηκε τη στιγμή που προσπαθούσε να παρατείνει την παραμονή της εκεί με σκοπό να συναντηθεί με την αντιπροσωπεία της ΕΣΣΔ, η οποία τότε κατέφτασε στο Κάιρο.

III.

Το κομμουνιστικό κόμμα εδώ και καιρό υποστηρίζει τη λαϊκή δημοκρατία στη μεταπολεμική περίοδο. Η διάλυση του παλιού κρατικού μηχανισμού, οι συνθήκες που δημιουργήθηκαν με την σταδιακή ανάπτυξη του αντάρτικου κινήματος και η απελευθέρωση ολόκληρης της ορεινής Ελλάδας (παράλληλα με την ανάπτυξη της κομματικής δουλειάς), συνέβαλαν στην ανάπτυξη του θεσμού της αυτοοργάνωσης. Όλα τα χωριά, εκτός από τις μεγάλες πόλεις, στις οποίες κυριαρχούν οι Γερμανοί, διοικούνται από λαϊκές επιτροπές. Πλέον δημιουργούνται λαϊκές επιτροπές σε μεγαλύτερη κλίμακα. Τον τελευταίο καιρό το κομμουνιστικό κόμμα αντιμετώπισε το πρόβλημα της δημιουργίας μιας Κεντρικής Επιτροπής Διοίκησης, η οποία θα εκτελεί κυβερνητικές λειτουργίες. Η άρνηση των παλιών κομμάτων για τη δημιουργία μιας ευρείας κυβέρνησης ήταν κάθετη. Η Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στα τέλη του Δεκέμβρη μάλλον έλυσε αυτό το θέμα.

IV

Με τα όπλα στα χέρια μάχονται κατά των κατακτητών 25.000 αντάρτες του ΕΑΜ, έχοντας οπλισμό ενός επίσημου στρατού. Το μειονέκτημα βρίσκεται στους διάφορους τύπους οπλισμού. Υπάρχει σχετικά μεγάλος αριθμός αυτόματων όπλων και πολυβόλων. Επίσης, ο στρατός έχει στην κατοχή του 50 όλμους, 2 ορεινά τμήματα και μια κατά των πολεμικών οχημάτων. Το ΕΑΜ αποτελείται από 6 μεραρχίες και ένα ιππικό με 1000 σπαθιά (έλλειψη σε πυρομαχικά). Ο αριθμός των ενεργών αξιωματικών και των αξιωματικών σε εφεδρεία είναι αρκετός. Οι εφεδρείες του ΕΛΑΣ αποτελούνται από 40.000 άτομα, από τους οποίους το ¼ είναι καλά οπλισμένοι. Υπάρχουν πολλές ευκαιρίες για επιστράτευση στον ΕΛΑΣ, αλλά οι ευκαιρίες αυτές περιορίζονται από την έλλειψη οπλισμού. Η κοινωνική

βάση του ΕΛΑΣ στο μεγαλύτερο ποσοστό της συγκροτείται από αγρότες. Η συντριπτική πλειοψηφία των αγωνιστών είναι μέλη του κόμματος.

V

Ανοιχτά βοηθούν τους κατακτητές:

1. Τα Τάγματα Ασφαλείας, τα οποία δημιούργησε η κυβέρνηση Ράλλη. Αριθμούν στα 3.500 άτομα. Οι ομάδες του Πούλιου στη Μακεδονία αποτελούνται από φαλιρισμένα στοιχεία και δεν έχουν στην κατοχή τους βαρύ οπλισμό.
2. Τα υπολείμματα της χωροφυλακής, ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις: στη Θεσσαλονίκη – 1.500 άτομα, στην Αθήνα – 2.500 άτομα. Μεταξύ της αστυνομίας υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις και γίνεται καλή δουλειά. Αλλά, σε γενικές γραμμές, αυτά τα σώματα υπηρετούν τους κατακτητές. Η πλειοψηφία των δύο αυτών σωμάτων είναι άοπλη.

Από τις οργανώσεις που έχουν αντάρτικες ομάδες:

1. Ο ΕΔΕΣ περιορίζεται στην Ήπειρο. Παλιότερα είχε 5.000 άτομα. Μετά τη σύγκρουση έμειναν 2.500 άτομα. Βαρύ πυροβολικό: 10 ομαδικοί όλμοι. Έχει πολλούς αξιωματικούς. Από τα αρχεία που βρήκαμε, ο μοναδικός στόχος της δημιουργίας του ΕΔΕΣ ήταν να πολεμήσει τον ΕΑΜ. Επίσης, από τα αρχεία φαίνεται ότι ο ΕΔΕΣ υπόκειται στην Γκεστάπο, έχοντας ηγετικά στελέχη πράκτορες της Γκεστάπο, όπως ο Βουλπιώτης, ο υπουργός Εσωτερικών Ταβουλάρης κ.α.
2. Η Πανελλήνια Απελευθερωτική Οργάνωση (ΠΑΟ), υπό την ηγεσία των μελών της 5^{ης} φάλαγγας των αντιδραστικών αξιωματικών που είναι όργανα της Γκεστάπο. Από τη στιγμή της ίδρυσης της μάχεται το ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Αποτελείται από 800 άτομα. Περιορίζεται στην Κεντρική Μακεδονία. Ο ΕΔΕΣ και η ΠΑΟ προσελκύουν πολλούς αξιωματικούς και αγρότες. Η αντίδραση στο σύνολό της υποστηρίζει αυτές τις οργανώσεις και ηθικά και υλικά.

VI

Ο ιδιαίτερος ρόλος που παίζει σήμερα η οργάνωση του Ψαρρού, η ΕΚΚΑ, εντοπίζεται στο ότι περικλείει στους κόλπους της πολλά αντιδραστικά στοιχεία: μοναρχικούς αξιωματικούς, πρώην μέλη του ΕΔΕΣ και άλλους, οι οποίοι εντάχθηκαν στις τάξεις της μετά το χτύπημα που δέχτηκε ο ΕΔΕΣ.

Η Κεντρική Επιτροπή της ΕΚΚΑ είναι πολύ ετερογενής πολιτικά (ο Ψαρρός είναι δημοκράτης, ο Καρτάλης ήταν υπουργός την εποχή της δικτατορίας του Κονδύλη, πρώην μοναρχικός) ενώ επηρεάζεται και εξαρτάται από τους Άγγλους και η σημερινή αρνητική της στάση απέναντι στη βασιλεία δεν έχει σταθερότητα. Η δημοκρατικότητα που πρεσβεύει είναι πλαστή και ερμηνεύεται από το βαθύ μίσος που έχει ο ελληνικός λαός για τον βασιλιά και δεν μπορεί να ξεπεράσει την υποταγή της στον αγγλικό παράγοντα, κάτι που μπορεί να τη φέρει σε σύγκρουση με μας, καθώς οι Άγγλοι εμμένουν στην επιστροφή του βασιλιά. Οι προσπάθειες να τους προσελκύσουμε στο ΕΑΜ-ΕΛΑΣ ήταν άκαρπες. Οι 800 αντάρτες του Ψαρρού περιορίζονται στην περιοχή της Άμφισσας. Δύο φορές διαλύθηκαν από τους κατακτητές.

Συνέχεια της πολιτικής έκθεσης

Ιανουάριος 1944

Το κείμενο αυτό γράφτηκε τον Ιανουάριο για τους Σέρβους ως απάντηση σε ερωτήματα που μου τέθηκαν. Δυστυχώς δεν έχω χρόνο να το ανανεώσω και να το εμπλουτίσω. Τον Ιανουάριο του 1944 έλαβε χώρα η 10^η ολομέλεια της ΚΕ του Κομμουνιστικού Κόμματος, στην οποία δεν πήρα μέρος, καθώς βρισκόμουν στα γιουγκοσλαβικά σύνορα, κατευθυνόμενος προς τον Τίτο. Δυστυχώς έφτασα πολύ αργά, προς το τέλος Ιουνίου. Σας αποστέλλω την απόφαση της Ολομέλειας. Τώρα σας στέλνω στα γρήγορα μερικές πληροφορίες.

α) Ο αριθμός των μελών του κόμματος έφτασε στο τέλος του 1943 πάνω από 150.000 μέλη. Παρά τα περιοριστικά μέτρα που λάβαμε, πιστεύω ότι φτάσαμε τα 200.000 μέλη. Αυτός ο αριθμός είναι εντυπωσιακός γι' αυτούς που δεν γνωρίζουν την κατάσταση στην Ελλάδα. Μετά την ξένη κατοχή η χώρα μας βίωσε και βιώνει μια τρομερή και βαθιά κρίση. Θα φέρω μόνο ένα παράδειγμα.

Ολόκληρη η πολυάριθμη μεσαία αστική τάξη της Αθήνας και του Πειραιά προλεταριοποιήθηκε. Πούλησε ότι είχε και δεν είχε για να σωθεί από την πείνα. Η Αθήνα και ο Πειραιάς στο σύνολό τους ζουν μόνο με ένα πιάτο σούπας και 50 δράμια (150 γραμμάρια) ψωμί. Ένα ζευγάρι μπότες, οι οποίες πριν από τον πόλεμο κόστιζαν 300 δραχμές τώρα κοστίζουν 5.000.000 δραχμές. Μια οκά ψωμί (1.200 γραμμάρια), η οποία κόστιζε πριν από τον πόλεμο 10 δραχμές τώρα κοστίζει 80.000. Αυτές οι τιμές είναι των τελευταίων 7 μηνών. Η υποτίμηση έχει λάβει τερατώδεις διαστάσεις. Δεν κατέχω ακριβή στοιχεία, αλλά τα χαρτονομίσματα μετριούνται πλέον σε τρισεκατομμύρια. Δεν πρέπει λοιπόν να μας εντυπωσιάζει ότι υπό αυτές τις συνθήκες και βρισκόμενο στην ηγεσία του εθνικο-απελευθερωτικού αγώνα το κομμουνιστικό μας κόμμα έχει τόσο τεράστια επιρροή. Φυσικά η προετοιμασία των νέων μελών έχει αδυναμίες. Αλλά αυτοί είναι άνθρωποι που δοκιμάστηκαν στη φωτιά της εθνικο-απελευθερωτικής μάχης. Το κόμμα επικεντρώνει τις δυνάμεις του στο να ανεβάσει το επίπεδο αυτών των μελών.

β) Ο θεσμός της αυτοδιοίκησης έχει γίνει πολύ διαδεδομένος σε όλη τη χώρα. Αυτό είναι ένα από τα μεγαλύτερα κατορθώματά μας. Οι εθνικές επιτροπές εκλέγονται ελεύθερα και δημοκρατικά. Ο Βούλγαρος σύντροφος μας Κοστόφ είχε μεγάλο δίκιο όταν έλεγε, ότι αυτό που έγινε στην Ελλάδα στο επίπεδο της αυτοδιοίκησης δεν έγινε σε καμία άλλη χώρα, ακόμα και στη Γιουγκοσλαβία. Εντυπωσιάστηκε με αυτό που είδε στην Ελλάδα και σε μια περιοχή κοντά στα σύνορα όπου η κομματική μας δουλειά είναι πολύ αδύναμη.

Σύντομα αναφέρω εδώ, ότι με τον Βούλγαρο σύντροφο Κοστόφ είχα πολύ ενδιαφέρουσες συζητήσεις σχετικά με την πολιτική μας γραμμή. Μετά αυτός συνέταξε μια πολύ λεπτομερή αναφορά.

γ) Σήμερα ο στρατός μας αριθμεί 90.000 άτομα. Στις τάξεις του ο ΕΛΑΣ έχει 40.000 άτομα, τα οποία είναι οργανωμένα σε 6 μεραρχίες, και 50.000 άτομα έχει ο εφεδρικός στρατός, ο οποίος υπάγεται στον ΕΛΑΣ. Η σύσταση του στρατού μας είναι πολύ καλή. Το κομματικό υπόστρωμα είναι πολύ μεγάλο. Πιθανώς οι μισοί αντάρτες να είναι μέλη του κομμουνιστικού κόμματος ή της ΕΠΟΝ. Δεν διαθέτω

ακριβείς αριθμούς. Αυτός ο στρατός βρίσκεται εξ ολοκλήρου κάτω από την επιρροή του κόμματος και ο μεγάλος αριθμός των αξιωματικών του παλιού στρατού δεν επιφέρει απολύτως κανέναν κίνδυνο. Και δεν μιλάω για τους αξιωματικούς των τάξεων μας, οι οποίοι είναι μέλη του κόμματος, όπως ο Σαράφης και άλλοι. Η αποδοτικότητα του στις μάχες είναι πολύ υψηλή.

Μπορεί η τακτική που ακολουθήσαμε στη διεξαγωγή των επιχειρήσεων να ήταν λανθασμένη (δεν διεξήγαμε συνδυαστικές επιθέσεις όλων των δυνάμεων μας σε όλη την Ελλάδα). Παρ' όλα αυτά ο στρατός μας είναι πολύ μαχητικός και δοκιμασμένος σε σκληρότατες αναμετρήσεις. Στο εξωτερικό, ξεκινώντας από τη Γιουγκοσλαβία, έχουν μια πολύ λανθασμένη εικόνα για το στρατό μας. Μη έχοντας σύνδεση με το εξωτερικό, δεν μπορούμε να αμυνθούμε και να διαφωτίσουμε τη διεθνή κοινότητα, ενώ οι εχθροί του εθνικο-απελευθερωτικού κινήματος βρήκαν την κατάλληλη ευκαιρία για να δώσουν τα πιο χυδαία και σκανδαλώδη στοιχεία για μας. Είναι άσχημο ότι αυτές οι δολοπλοκίες, οι οποίες γίνονται συστηματικά εδώ και πολύ καιρό, έχουν απήχηση στους κύκλους μας στο εξωτερικό.

Η σύσταση του στρατού μας είναι στην πλειοψηφία της αγροτική, με ένα σημαντικό ποσοστό εργατών. Ο στρατός μας μπορεί να μεγαλώσει μέχρι και τα 200.000 άτομα, ίσως και περισσότερο. Αλλά δεν μας φτάνει ο οπλισμός. Ο αριθμός των 100.000 που έχουμε προς στιγμήν δεν είναι ασήμαντος, εάν λάβουμε υπόψη μας, ότι η Κεντρική Ελλάδα, όπου και κυρίως αναπτύχθηκε το κίνημα, αποτελεί το ¼ της Γιουγκοσλαβίας.

δ) Το έντυπο υλικό που σας στέλνω είναι απόλυτα ανεπαρκές. Είχα πολύ καλό υλικό, αλλά, καθώς περίμενα να βρεθώ με τους Βούλγαρους συντρόφους στην Καρατζόβα (τον Κοστόφ και δύο ασυρματιστές) και η είδηση σχετικά με το ταξίδι μου στον Τίτο προκάλεσε μεγάλη δυσαρέσκεια, παρέδωσα αυτό το υλικό στους Γιουγκοσλάβους για να το μεταφέρουν στον Τίτο. Τελικά έφτασα νωρίτερα με ασήμαντο υλικό μαζί μου.

Ο τύπος στην Ελλάδα αναπτύσσεται, όχι μέρα με τη μέρα, αλλά ώρα με την ώρα. Στην Ελλάδα κυκλοφορούν καθημερινώς πάνω από 200 καλές εφημερίδες,

πολλά περιοδικά, όπως η «Κομμουνιστική Επισκόπηση», πολλά ενημερωτικά φυλλάδια σε πρωτοφανή για την Ελλάδα τιράζ. Το ενημερωτικό φυλλάδιο «Το πρόγραμμα της Λαϊκής Δημοκρατίας» κυκλοφόρησε σε 80.000 αντίτυπα (ογδόντα χιλιάδες!). Συνήθως ο αριθμός των αντίτυπων των προκηρύξεων στην Αθήνα, που αφορούν σημαντικά γεγονότα, ανέρχεται στα 2.000.000 (δύο εκατομμύρια!).

Και τώρα λίγες πληροφορίες για την ιστορία της ανασυγκρότησης του κόμματος.

Μέσα σε τρία χρόνια, από το 1936 ως το 1939, η δικτατορία του Μεταξά κατάφερε να διαλύσει το κόμμα μας. Συνελήφθησαν όλα τα μέλη της ΚΕ και πάνω απ' όλα ο ηγέτης μας, ο σύντρ. Ζαχαριάδης. Πάνω από 3.000 μέλη και στελέχη του κόμματος βρίσκονται στη φυλακή, σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και στην εξορία. Ευτυχώς, μας έσωσε και μας ενδυνάμωσε πολιτικά το ιδιοφυές γράμμα του συντρ. Νίκου (Ζαχαριάδη), στο οποίο ο πόλεμος χαρακτηρίστηκε ως εθνικο-απελευθερωτικός. Οι δύο κατασκοπευτικές οργανώσεις που υπήρχαν τότε, η μια, η παλιά δήθεν Κεντρική Επιτροπή και η άλλη, η προσωρινή ηγεσία του προδότη Μιχαηλίδη, υποστήριζαν δύο εκ διαμέτρου αντίθετες ιδέες. Η Κεντρική Επιτροπή (η δήθεν Κεντρική Επιτροπή) υποστήριζε, ότι ο πόλεμος είναι ιμπεριαλιστικός. Η προσωρινή ηγεσία υποστήριζε, ότι ο πόλεμος ήταν εθνικο-απελευθερωτικός. Και οι δύο οργανώσεις θεωρούσαν ότι εκπροσωπούν τον κομμουνισμό στην Ελλάδα χωρίς να έχουν οργανωτική δύναμη και επιρροή στο λαό. Ο βασιλιάς και η κυβέρνηση παραδίνουν, τη στιγμή της κατάρρευσής τους, όλους τους έγκλειστους κομμουνιστές. Εκμεταλλευόμενοι τη σύγχυση των πρώτων ημερών της γερμανικής κατοχής, δραπετεύουν από την Φολέγανδρο γύρω στα 100 μέλη του κόμματος, οι περισσότεροι εκ των οποίων είναι απλά στελέχη. Από την Κίμωλο δραπετεύουν γύρω στους 20, εκ των οποίων οι 3 είναι μέλη της ΚΕ. Από την Ακροναυπλία απελευθερώνονται 26 Σλαβομακεδόνες. Γνωρίζοντας τη σλαβομακεδονική γλώσσα, μπόρεσα να απελευθερωθώ κι εγώ ο ίδιος (μας απελευθέρωσε η βουλγαρική πρεσβεία).

Η πρώτη Κεντρική Επιτροπή των εξόριστων, όπως λεγόταν, αποτελούνταν από τους εξής συντρόφους: 1. Ανδρέας Τσίμας, Σλαβομακεδόνας, γραμματέας, 2.

Παντελής [...], καπνεργάτης από την Κλεισούρα της Καστοριάς, 3. Αλεξάνδρα Ρούσσου, 4. Πέτρος Ρούσσος. Όλοι οι προαναφερθέντες σύντροφοι ήταν παλιά μέλη της ΚΕ ή υποψήφια μέλη της ΚΕ. Και ο πέμπτος Ανδρέας Τζήμας (δηλαδή εγώ). Αργότερα δραπέτευσαν από την Γαύδο ο Λεωνίδας Στρίγγος, ο οποίος έγινε μέλος της ΚΕ και ο Βλαντάς, ο οποίος ηγήθηκε της κομμουνιστικής νεολαίας.

Στα τέλη του 1941 ή και λίγο αργότερα δραπέτευσε και ο σύντρ. Γεώργιος Σιάντος τη στιγμή που τον μετέφεραν από τη φυλακή της Κέρκυρας στην Αθήνα. Ο συντρ. Σιάντος ανέλαβε τη γραμματεία του κόμματος. Την άνοιξη του 1942 δραπέτευσε ο συντρ. Νίκος Πλουμπίδης. Στο τέλος του καλοκαιριού ή το φθινόπωρο ο σύντρ. Ιωάννης Ιωαννίδης, ένα παλιό μέλος της ΚΕ, ο σύντρ. Κώστας Θέος, στέλεχος του κόμματος και μια δεκαριά ακόμα καλοί σύντροφοι. Τον Απρίλιο του 1943 δραπέτευσαν από τη Σωτηρία 56 σύντροφοι, οι οποίοι μεταφέρθηκαν εκεί από την Ακροναυπλία. Όλοι αυτοί είναι πολύ καλά στελέχη. Τον Οκτώβριο 1943 δραπέτευσαν από την Κέρκυρα 190 στελέχη πρώτου βαθμού. Όλοι τους μεταφέρθηκαν εκεί από την Ακροναυπλία. Αυτή ήταν η σπουδαιότερη ενδυνάμωση που είχαμε, καθώς επάνδρωσε πολλά κενά. Πλέον το κόμμα μας έχει ενδυναμωθεί σε αρκετά καλό βαθμό. Στην Ακροναυπλία βρισκόταν ο πυρήνας του κόμματος, πάνω από 500 στελέχη.

Εκατοντάδες αριθμούν οι ήρωες μας, τα στελέχη μας και τα δραστήρια μέλη, οι οποίοι σκοτώθηκαν από τα φασιστικά κτήνη.

Χιλιάδες αριθμούν τα νέα στελέχη, τα οποία σφυρηλατήθηκαν στη φωτιά του εθνικο-απελευθερωτικού αγώνα.

Σήμερα:

Στη γραμματεία του πολιτικού γραφείου της ΚΕ συμμετέχουν οι Σιάντος, Ιωαννίδης, Ιωάννης Ταλαγάνης (ή Ζεύγος), ο τελευταίος δραπέτευσε τον Απρίλιο του 1943. Για δύο χρόνια μέλος του πολιτικού γραφείου ήταν ο σύντρ. Γληνός, ο οποίος δυστυχώς πέθανε μετά από μια επέμβαση. Αυτή η απώλεια ήταν ανεπανόρθωτη για το κόμμα.

Τα υπόλοιπα μέλη του πολιτικού γραφείου είναι οι σύντροφοι Νίκος Πλουμπίδης, Λεωνίδας Στρίγγος, Αλεξάνδρα Ρούσσου, Παντελής.

Τα μέλη της ΚΕ είναι οι Πέτρος Ρούσσοσ, Ανδρέας Τζίμας, Στέργιος – ένας καπνεργάτης. Αυτοί οι τρεις είναι υποψήφια μέλη του πολιτικού γραφείου.

Επίσης, μέλη της ΚΕ είναι οι σύντροφοι Κώστας Γυφτοδήμος, Μάρκος Βαφειάδης, Αθανάσιος Χατζής, Κώστας Χατζημάλλης, η γυναίκα του Ταλαγάνη Κατερίνα, Βασίλειος Μπαρτζιώτας και άλλοι, τα επίθετα των οποίων δεν θυμάμαι. Πιθανώς, στη 10^η Ολομέλεια, στην οποία δεν παραβρέθηκα, να συνέβησαν ορισμένες αλλαγές. Έχω την εντύπωση, ότι ο Κώστας Θέος εκλέχθηκε πάλι μέλος της ΚΕ.

Βασικό ρόλο σε όλα τα κομματικά θέματα έχουν (σύμφωνα με τη γνώμη μου) οι σύντρ. Ιωαννίδης και Ιωάννης Ταλαγάνης.

Τώρα καταλαβαίνω, ότι κάναμε πολλά λάθη και δεξιού και αριστερού πολιτικού χαρακτήρα. Η αιτία ήταν η απουσία σύνδεσης με το εξωτερικό από το 1936. Δεν λαμβάναμε καμία απολύτως βοήθεια. Δεύτερον, ο δύσκολος δρόμος της ανασυγκρότησης του κόμματος και η απομόνωση μας από τη ζωή του ελληνικού λαού κατά τη διάρκεια πολλών ετών. Πιστεύω, ότι αυτό το λάθος μπορούμε να το διορθώσουμε γρήγορα και εύκολα, καθώς ο ελληνικός λαός είναι μαζί μας και έχουμε κερδίσει αποφασιστικά την πλειοψηφία της εργατικής τάξης.

Κάναμε απεγνωσμένες προσπάθειες να αποκαταστήσουμε την επαφή μας με εσάς, αλλά λόγω της κακής πληροφόρησης, όλες μας οι προσπάθειες κατευθύνθηκαν προς τη Βουλγαρία και γι' αυτό δεν απέφεραν καρπούς. Εδώ και ένα χρόνο έχουμε επαφή με τους Γιουγκοσλάβους. Η επαφή μας γίνεται όλο και καλύτερη, αλλά δεν καταφέραμε κάτι παραπάνω προς το παρόν.

Και τώρα ορισμένες πληροφορίες για εμένα προσωπικά, γιατί ίσως δε με γνωρίζετε.

Το 1927, όντας φοιτητής, έγινα μέλος της κομμουνιστικής νεολαίας. Το 1929, αφού με διώξαν από το πανεπιστήμιο, έγινα μέλος του κόμματος και επαγγελματίας επαναστάτης. Το 1931 καταδικάστηκα σε 5,5 χρόνια φυλάκισης και εξορίας.

Εξέτισα 1,5 χρόνο στη φυλακή Γεντί Κουλέ στη Θεσσαλονίκη και 1 χρόνο στο νησί Γαύδος. Το 1934 επέστρεψα στην Αθήνα. Αρχικά ήμουν στη διοίκηση των

περιφερειακών επιτροπών, ενώ αργότερα έγινα μέλος της επιτροπής της πόλης των Αθηνών, ενώ ακόμα πιο μετά έγινα γραμματέας της επιτροπής αυτής. Το 1936 εκλέχθηκα βουλευτής του Παλλαϊκού Μετώπου. Μετά τη δικτατορία του Μεταξά ήμουν στη διοίκηση των οργανώσεων της Θράκης (Ξάνθη-Αλεξανδρούπολη). Την άνοιξη του 1939 με κάλεσαν στην Αθήνα, όπου και με συνέλαβαν 10 μέρες μετά την άφιξή μου (Ιούνιος 1939). Εξέτισα 2 χρόνια στην φυλακή της Ακροναυπλίας. Σε αυτό το διάστημα έμαθα τη ρωσική γλώσσα. Την 1^η Ιουλίου του 1941 δραπέτευσα από την Ακροναυπλία μαζί με άλλους 25 δυτικομακεδόνες συντρόφους. Εκμεταλλεύτηκα το γεγονός ότι γνωρίζω τη γλώσσα των Σλαβομακεδόνων (όπως επισήμανα παραπάνω μάς απελευθέρωσε η πρεσβεία της Βουλγαρίας). Από τότε είμαι μέλος της ΚΕ. Από το 1941 και μέχρι τον Ιούλιο του 1942 ήμουν επίσης γραμματέας της οργάνωσης των Αθηνών. Η οργάνωση των Αθηνών ήταν η πρώτη οργάνωση της χώρας και ίσως η μοναδική. Τον Ιούλιο, μετά από αίτησή μου, καθώς ανησυχούσα για την εξέλιξη του αντάρτικου κινήματος και για τις οργανώσεις του εξωτερικού, ανέλαβα την ευθύνη να παρακολουθώ το αντάρτικο κίνημα και όλες τις οργανώσεις της Στερεάς Ελλάδας.

Πρέπει να τονίσω, ότι η οργάνωση των Αθηνών έπαιξε πρωταρχικό ρόλο και, ήδη από τα τέλη του 1941, έστειλε τους πρώτους αντάρτες στο βουνό. Εκτός των άλλων, ανέλαβα και άλλες ευθύνες της ΚΕ, κυρίως τεχνικού χαρακτήρα. Τον Μάρτιο του 1943 ανεβαίνω για πρώτη φορά στο βουνό. Επιστρέφοντας, συντάσσω μια λεπτομερή έκθεση για το αντάρτικο κίνημα. Ανεβαίνω και πάλι στο βουνό, από τον Μάιο, από τότε που ιδρύθηκε η Ανώτατη Διοίκηση και ως τον Οκτώβριο, ήμουν πολιτικό μέλος της Ανώτατης Διοίκησης. Με αντικατέστησε ο Σιάντος. Στις 10 Αυγούστου έφυγα για το Κάιρο ως μέλος της τετραμελούς αντιπροσωπείας. Στις 18 Σεπτεμβρίου επέστρεψα πίσω. Στις 10 Δεκεμβρίου έφυγα από την Ανώτατη Διοίκηση για τον Τίτο. Στις 25 Δεκεμβρίου βρέθηκα στα σύνορα με τον Τέμπο, μέλος της ΚΕ του γιουγκοσλαβικού κομμουνιστικού κόμματος. Η πρώτη απόπειρα να φτάσω στον Τίτο απέτυχε, επέστρεψα στην Ανώτατη Διοίκηση τον Μάρτιο και πέρασα εκεί μερικούς μήνες. Βρέθηκα με τον Σιάντο και τον Ιωαννίδη. Έφυγα εσπευσμένα για να βρεθώ με τους Βούλγαρους

συντρόφους, οι οποίοι έρχονταν από το Μαυροβούνιο. Βρεθήκαμε. Για αυτή τη συνάντηση έκανα μια λεπτομερή αναφορά στο πολιτικό γραφείο. Στις 20 Απριλίου έφυγα μαζί τους. Ύστερα από μια ολόκληρη οδύσσεια, έχοντας βρεθεί και μια φορά σε πολεμική σύγκρουση, φτάσαμε στο Πίροτ, όπου όπως σας είπα και παραπάνω, χωριστήκαμε.

Στον Τίτο έφτασα μαζί με τον Τέμπο στις 20 Ιουνίου.

Κατάγομαι από οικογένεια μεσαίας αστικής τάξης. Ο πατέρας μου ήταν δικηγόρος. Το 1926-1928 ήταν βουλευτής με το κόμμα των Ελευθεροφρόνων του Μεταξά. Πέθανε δικός μας. Αυτή τη στιγμή η μητέρα μου που είναι 65 ετών, τα τρία μου αδέρφια και η γυναίκα μου βρίσκονται στο βουνό. Όλοι τους είναι μέλη του κόμματος. Εγώ είμαι 35 χρονών. Ξέρω καλά ρωσικά και γαλλικά, ενώ τελειοποιώ τη γνώση της σερβικής γλώσσας. Γεννήθηκα στην Καστοριά.

Η γραμματεία του πολιτικού γραφείου από τον Μάρτιο του 1944 βρίσκεται στα βουνά κοντά στο Καρπενήσι.

Η εντύπωση που έχουν οι Γιουγκοσλάβοι για την Ελλάδα και οι πληροφορίες που μεταδίδουν δεν είναι καθόλου αντικειμενικές. Η στάση τους απέναντι σε μας δεν είναι και η καλύτερη. Η δράση τους (Τέμπο) οδήγησε στους κόλπους της ΚΕ της Αλβανίας να εγερθεί το ζήτημα ύπαρξης πρακτόρων του εχθρού μέσα στο κόμμα. Μη καταλαβαίνοντας τη θέση μας στο Μακεδονικό Ζήτημα, μας προκαλούν πολλά προβλήματα στα σύνορα. Πολλά στελέχη τους που βρίσκονται στα σύνορα διαδίδουν ότι ο στρατός μας είναι φασιστικός και ότι στην ΚΕ του ΚΚΕ δραστηριοποιείται η υπηρεσία πληροφοριών της Αγγλίας. Εμπόδισαν τους Μακεδόνες να πάρουν μέρος στις εκλογές της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης κ.α. Και όλα αυτά, ανεξάρτητα από την θερμή υποδοχή και τη στήριξη, την οποία βρίσκουν σε μας. Μεταξύ των Σλαβομακεδόνων έχουμε ξεχωριστή οργάνωση την ΣΝΟΦ και ξεχωριστές αντάρτικες ομάδες.

Απευθυνόμαστε σε σας, ζητώντας την επέμβαση σας για να σταματήσει αυτό το κακό. Οι Γιουγκοσλάβοι απαιτούν για χάρη 120.000 Μακεδόνων να χάσουμε ολόκληρο τον ελληνικό λαό, η ευαισθησία του οποίου για το εθνικό ζήτημα τον τελευταίο καιρό μεγάλωσε, φυσικά, σε ακραίο βαθμό. Αυτή την ευαισθησία

θέλουν να εκμεταλλευτούν όλες οι αντιδραστικές εξόριστες ελληνικές κυβερνήσεις με σκοπό να αναζωπυρώσουν για άλλη μια φορά ανάμεσα στο λαό τη Μεγάλη Ιδέα και τον εθνικισμό. Σας καλώ να επέμβετε.

(Δεν έχω χρόνο να ρίξω ούτε μια ματιά για να ελέγξω μήπως έκανα κάποιο λάθος).

Τα θέματα ζωτικής σημασίας, τα οποία πρέπει να λύσουμε είναι: 1) σύνδεση με σας, 2) έλευση στην Ελλάδα της Σοβιετικής Πολεμικής επιτροπής, 3) λήψη βοήθειας με οπλισμό και πυρομαχικά. Και εμείς θα κάνουμε θαύματα.

Με την κρυφή ελπίδα, ότι κάποιος από τους Έλληνες συντρόφους που βρίσκονται εκεί θα μπορέσει να μου γράψει έστω και δύο λέξεις.

Σας στέλνω τον πιο θερμό, αδελφικό χαιρετισμό μου.

Βιάζομαι πάρα πολύ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΖΗΜΑΣ

29 Ιουνίου 1944

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1186 σ. 32, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Από τον σύντροφο Δημητρόβ

Προς τον σύντροφο Μόλοτοβ Β. Μ.

Σας αποστέλλουμε την επισυναπτόμενη αναφορά για το εθνικό-απελευθερωτικό κίνημα στην Ελλάδα, την οποία επεξεργάστηκε το Τμήμα μας με βάση τα έγγραφα που είχαμε λάβει από την Ελλάδα.

Δεδομένης της δυσχερούς κατάστασης στην Ελλάδα, είναι σχεδόν αδύνατον η Σοβιετική Ένωση να προσφέρει άμεση βοήθεια στο ελληνικό εθνικό-απελευθερωτικό κίνημα που εκπροσωπείται από το ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Ωστόσο θεωρούμε, ότι είναι αναγκαίο να προσφέρουμε τουλάχιστον ηθική βοήθεια σε αυτό το κίνημα, δημοσιεύοντας στον σοβιετικό τύπο σε κατάλληλη μορφή αληθινά γεγονότα για τον αγώνα του ελληνικού λαού ενάντια στη γερμανο-φασιστική κατοχή.

Ζητάμε την καθοδήγησή σας στο θέμα αυτό.

(Γ. Δημητρόβ)

(Λ. Μπαράνοβ)

21 Οκτωβρίου 1944

(Το έγγραφο φέρει την υπογραφή του Μολότοφ, την ημερομηνία 27/10, καθώς και την σημείωση του, όπου αναφέρεται το εξής: «Είναι απαραίτητο να γίνει χωρίς να έρθουμε σε αντιπαράθεση με τους Άγγλους»).

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1187, σ. 26, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Τμήμα Διεθνών Πληροφοριών ΚΕ ΠΚΚ (μπολσεβίκων)

Απαγορεύεται η αντιγραφή Επιστρέφεται μέσα σε 5 ημέρες

Άκρως απόρρητο

ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Από την Βουλγαρία

Αντίγραφο Νο

Διαβιβασθέν «...» 194...

Νο1380

Ελήφθη ШО «23» Ιουλίου 1945

Νο

Αποκωδικοποιήθηκε 23 Ιουλίου 1945

Προς Ντιμητρόβ

Ο άνθρωπος, ο οποίος είχε σταλεί στην Ελλάδα για να οργανώσει την επικοινωνία, έχει γυρίσει πίσω. Ο Ζαχαριάδης έχει αρνηθεί την επικοινωνία μέσω ασυρμάτου επειδή είναι επικίνδυνο και έκαψε τα ρολά που του είχαν σταλεί. Προτείνει η επικοινωνία να γίνεται μόνον με την βοήθεια ανθρώπων και, εφόσον χρειαστεί, μέσω του ανταποκριτή στην Αθήνα.

Όσον αφορά τον Άγγλο πράκτορα στην ΚΕ, ο Ζαχαριάδης ανέφερε πως ο ίδιος υποπτεύεται για ένα πλήθος λόγων την ύπαρξη της εν λόγω κατασκοπίας, και όμως ο άνθρωπος με το όνομα που είχε αναφερθεί δεν υπάρχει στην ΚΕ. Προφανώς είναι ψευδώνυμο. Ο Ζαχαριάδης αποκλείει τη διάσπαση του κόμματος στην παρούσα φάση. Επιφυλάσσεται ότι οι Άγγλοι προετοιμάζουν τη δολοφονία του. Για τη διοργάνωση της Κομματικής Συνδιάσκεψης τον Σεπτέμβριο και τη διεξαγωγή των επικείμενων εκλογών χρειάζονται 250 χιλιάδες αμερικανικά δολάρια.

Τυπώθηκε

σε «9» αντίτυπα

Προς

1σ. Στάλιν

2σ. Στάλιν

3σ. Μολότοφ

4σ. Μπέρια

- 5σ. Μάλενκοβ
- 6σ. Ντιμίτροβ
- 7σ. Πανιούσκιν
- 8σ. Μπαράνοβ
- 9 Σ/Σ
- 10 Σπριντόνοβ Β.

(το έγγραφο φέρει την υπογραφή του Μολότοφ, καθώς και την σημείωσή του, όπου αναφέρεται το εξής: «Έχει δοθεί κάποια απάντηση; Πρέπει να δοθούν τα χρήματα»)

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοφ, Fond 82 Opis 2 Delo 1186, σσ. 56-60, δακτυλογραφημένες, ρωσικά.

Προς Μολότοφ Β.Μ.

«Έκθεση για την συνάντηση με τον γενικό γραμματέα της ΚΕ του ΕΑΜ, μέλος του Πολιτικού Γραφείου και Γενικό Γραμματέα της ΚΕ του ΚΚΕ σύντροφο Παρτσαλίδη».

Σύμφωνα με τη δική σας εντολή από τις 18 Ιανουαρίου αυτού του έτους, πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τον σύντροφο Παρτσαλίδη.

Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο κτίριο του Πανερωσιακού Κεντρικού Συμβουλίου των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, στο γραφείο της συντρόφου Ποπόβα Ν.Β.

Στην συζήτηση με τον Παρτσαλίδη έλαβαν μέρος ο σύντροφος Ζμίχοβ – υποδιευθυντής του τμήματος διεθνών σχέσεων του Πανερωσιακού Κεντρικού Συμβουλίου των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, ο Σεργέεβ (Μπαράνοβ) και Πετρόβ (Μάντσα), ειδικός του τμήματος πληροφοριών για διεθνή θέματα της ΚΕ του ΠΚΚ(μπ). Η συζήτηση διήρκησε από τις 7 έως τις 11 το βράδυ. Η συζήτηση πραγματοποιήθηκε κατά διαστήματα στη ρωσική γλώσσα και κατά διαστήματα στην ελληνική.

Στο πρώτο μέρος της συζήτησης, ύστερα από αίτημά μας, ο σύντροφος Παρτσαλίδης έδωσε μια αναλυτική αναφορά για την οργανωτική κατάσταση των ελληνικών συνδικάτων και το έργο τους.

Στη συνέχεια, εν συντομία, ενημέρωσε για την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα, αναφέρθηκε στην πολιτική και στις ενέργειες της τωρινής κυβέρνησης του Σοφούλη και για τις σχέσεις με το ΕΑΜ.

Παράλληλα ο σύντροφος Παρτσαλίδης δήλωσε ότι το ΕΑΜ και το ΚΚΕ δεν υποστηρίζουν την κυβέρνηση Σοφούλη, καθώς αυτή δεν τηρεί τους όρους της συμφωνίας που είχε συνάψει με τους εκπροσώπους του ΕΑΜ, το οποίο τότε

δεσμεύτηκε στην ολοκληρωτική υποστήριξη αυτής της κυβέρνησης, χωρίς τη συμμετοχή αντιπροσώπων του.

Το ΕΑΜ τη δεδομένη στιγμή προώθησε το αίτημα για τη δημιουργία αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης με την υποχρεωτική συμμετοχή του ΕΑΜ και χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα μέσα, με σκοπό να αποκτήσει τη στήριξη όλων των δημοκρατικών δυνάμεων εντός της χώρας αλλά και δημοκρατικών δυνάμεων και κυβερνήσεων άλλων χωρών.

Με στόχο την ενημέρωση των κυβερνήσεων και των διεθνών πολιτικών κύκλων για την κατάσταση στη χώρα, αλλά και με σκοπό να βεβαιωθούν για την ορθότητα της στάσης και της τακτικής που ακολουθεί το ΕΑΜ, ο σύντροφος Παρτσαλίδης μαζί με άλλους αντιπροσώπους του ΕΑΜ, πραγματοποίησαν ταξίδια στο Λονδίνο, στο Παρίσι και στη Μόσχα.

Στο Λονδίνο η αποστολή του ΕΑΜ αιτήθηκε ακρόασης από τον Μπέβιν, ο οποίος αρνήθηκε, σημειώνοντας πως προ ολίγου καιρού βρισκόταν στην Ελλάδα ο αναπληρωτής του, ο οποίος είναι και ο αρμόδιος στα ζητήματα τους, επιπλέον ο ίδιος (Μπέβιν) δεν μπορεί να δεχτεί την αποστολή τους, καθώς δεν είναι επίσημη κυβερνητική αποστολή. Η αποστολή του ΕΑΜ έγινε δεκτή από τον Μακλέιν και τον υπουργό Νόελ Μπέικερ.

Επίσης, η αποστολή συναντήθηκε με αντιπροσώπους συνδικάτων και άλλων κοινωνικών και πολιτικών οργανώσεων της Αγγλίας.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, ο Μακλέιν και ο Μπέικερ δήλωσαν ότι θεωρούν αναληθείς τις τοποθετήσεις της αποστολής σχετικά με το ότι ο Λίππερ και ο στρατηγός Σκόμπι προσφέρουν υποστήριξη σε μοναρχοφασιστικά στοιχεία στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τις δηλώσεις του Παρτσαλίδη, απλά μέλη, αλλά και πολλά ηγετικά πρόσωπα του Εργατικού κόμματος της Αγγλίας, καθώς και επιφανή δημόσια πρόσωπα της χώρας, αντιτίθενται στην πολιτική της αγγλικής κυβέρνησης στην Ελλάδα και βεβαιώνονται όλο και περισσότερο ότι η Ελλάδα δεν μπορεί άλλο να παραμένει σε κατάσταση ημιαποικίας, ότι ο ελληνικός λαός δε θα υποταχθεί.

Η κατάσταση που διαμορφώνεται, δήλωσε ο Παρτσαλίδης, διευκολύνει τον αγώνα μας ενάντια στην αγγλική επέμβαση στα εσωτερικά της Ελλάδας.

Ο σύντροφος Παρτσαλίδης είχε επίσης προσωπική συνάντηση με τον σύντροφο Γκάρι Πόλλιτ, στον οποίο έθεσε το ερώτημα για τη στάση του κομμουνιστικού κόμματος Αγγλίας, σε περίπτωση που προκύψει εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τον σύντροφο Παρτσαλίδη, ο σύντροφος Γκάρι Πόλλιτ απάντησε ότι το ΕΑΜ και οι Έλληνες κομμουνιστές πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί, καθώς οι σχέσεις μεταξύ ΕΣΣΔ και Αγγλίας είναι τόσο τεταμένες, όπως ήταν το 1939, γι' αυτό το λόγο πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα και όλες οι προφυλάξεις ώστε να αποφευχθεί ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα.

Στο Παρίσι ο σύντροφος Παρτσαλίδης συναντήθηκε με τους Ντιουκλό, Τορέζ, Φρασόν και Αντρέ Μαρτί. Ο Ντιουκλό δήλωσε ότι στην επικείμενη Εθνοσυνέλευση, κατά τη διάρκεια της συζήτησης με θέμα την εξωτερική πολιτική της Γαλλίας, οι κομμουνιστές βουλευτές θα θέσουν το ερώτημα για τη στάση της Γαλλίας σε σχέση με την Ελλάδα. Επίσης ο Σαγιάν, με τον οποίον ο σύντροφος Παρτσαλίδης είχε προσωπική συνάντηση, υποσχέθηκε ότι θα οργανώσει στις 16 Ιανουαρίου ένα συλλαλητήριο αλληλεγγύης προς τους Έλληνες αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης, με συμμετοχή όλων των κομμάτων, προσφέροντας τους πνευματική και υλική υποστήριξη.

Στην ΕΣΣΔ η αποστολή του ΕΑΜ έφτασε αποτελούμενη από τους: σύντροφο Παρτσαλίδη, τον στρατηγό Γεωργιάδη, ηγέτη της αριστερής πτέρυγας του Φιλελεύθερου κόμματος, που εντάσσεται στο ΕΑΜ και τον Λούλη, αρχηγό του Δημοκρατικού Ριζοσπαστικού κόμματος, ο οποίος επίσης εντάσσεται στο ΕΑΜ.

Στη Μόσχα η αποστολή του ΕΑΜ επισκέφτηκε δυο φορές την ελληνική πρεσβεία. Σύμφωνα με τη δήλωση του Παρτσαλίδη, ο Έλληνας πρέσβης Πολίτης εξέφρασε την ελπίδα, ότι η αποστολή του ΕΑΜ θα συμβάλλει θετικά στη βελτίωση της στάσης της Σοβιετικής Ένωσης προς την Ελλάδα. Ο Έλληνας

πρέσβης Πολίτη κάλεσε την αποστολή του ΕΑΜ σε επίσημη συνάντηση στην πρεσβεία, η οποία θα πραγματοποιηθεί την Κυριακή 20 Ιανουαρίου.

Στο τέλος της συζήτησης ο σύντροφος Παρτσαλίδης διατύπωσε τις ακόλουθες επιθυμίες και αιτήματα:

1. Εάν είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί συνάντηση με τον σύντροφο Στάλιν και τον σύντροφο Μολότοφ με σκοπό την πληροφόρηση τους για την πολιτική κατάσταση στο εσωτερικό της χώρας και με σκοπό να λάβουν συμβουλές σχετικά με την στάση του ΕΑΜ και του ΚΚΕ προς την κυβέρνηση Σοφούλη, την αγγλική κυβέρνηση και των αγγλικών στρατιωτικών δυνάμεων στην Ελλάδα.
2. Να προσφέρουν την πιθανή υλική υποστήριξη στους αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης (στους ανάπηρους, στους έγκλειστους στις φυλακές και στα στρατόπεδα εξορίας, καθώς και στις οικογένειές τους).
3. Να προσφέρουν βοήθεια για την απόκτηση τυπογραφικών μηχανημάτων και υλικού για την έκδοση εφημερίδων της ΚΕ του ΚΚΕ και του ΕΑΜ («Ριζοσπάστης» και «Ελεύθερη Ελλάδα»).
4. Να επιλέξουν και να στείλουν στην Ελλάδα βιβλία μαρξιστικού-λενινιστικού περιεχομένου, λογοτεχνικά βιβλία για τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και βιβλιογραφία για τις ιστορικές σχέσεις του ρωσικού και του ελληνικού λαού.
5. Να πραγματοποιηθεί συνάντηση με τα μέλη της ΚΕ του ΠΚΚ (μπ).

Ο σύντροφος Παρτσαλίδης εκφράζει την επιθυμία να δοθεί στη δημοσιότητα μέσω του σοβιετικού τύπου και του ραδιόφωνου η είδηση για την άφιξη της αποστολής του ΕΑΜ στη Σοβιετική Ένωση.

Ο σύντροφος Παρτσαλίδης εξέφρασε την επιθυμία να μπορέσει να συναντηθεί η αποστολή του ΕΑΜ με τον Πατριάρχη Αλέξιο.

Στο τέλος της συζήτησης στον σύντροφο Παρτσαλίδη από το Πανενωσιακό Κεντρικό Συμβούλιο των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων εκταμιεύθηκε το ποσό των 9.800 ρουβλίων για τα έξοδα της αποστολής.

Λ. Μπαράνοβ

19-01-1946

ΡΓΑΣΠΙ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1187, σ. 34, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Άκρως απόρρητο

Προς Μόλοτοβ Β.Μ.

Ο Γενικός γραμματέας του ΚΚΕ, σύντροφος Σιάντος, ζητάει η αποστολή του ΕΑΜ με επικεφαλής τον σύντροφο Παρτσαλίδη, η οποία αυτή την στιγμή βρίσκεται στη Μόσχα, να επιστρέψει στην Ελλάδα το αργότερο στις 10 Φεβρουαρίου. Για το θέμα αυτό έχω ενημερώσει τον σύντροφο Παρτσαλίδη. Ο σύντροφος Παρτσαλίδης ζήτησε την βοήθειά μου στην αποστολή τους στην Ελλάδα μέσω του Παρισιού, επειδή σύμφωνα με τα λεγόμενά του από εκεί σε καθημερινή βάση πετάνε αμερικανικά αεροπλάνα με προορισμό την Αθήνα.

Θεωρώ πως η επιστροφή της ελληνικής αποστολής μπορεί να πραγματοποιηθεί στις 8 Φεβρουαρίου από την Μόσχα στο Παρίσι με αεροπλάνο της Πολιτικής Αεροπορίας. Ο σύντροφος Παρτσαλίδης συμφωνεί με την πρότασή μας.

Την ίδια στιγμή θεωρώ απαραίτητο να σας αναφέρω ότι ο σύντροφος Παρτσαλίδης εξέφρασε επανειλημμένα την επιθυμία να συναντηθεί, αν αυτό κρίνεται δυνατόν, με τον σύντροφο Στάλιν ή με τον σύντροφο Μολότοφ, για να τους ενημερώσει για την κατάσταση στη χώρα και να λάβει συμβουλές για την τακτική του ΚΚΕ και του ΕΑΜ στην παρούσα φάση.

Περιμένω τις οδηγίες σας.

Η ίδια επιστολή αποστέλλεται και στον σύντροφο Μάλενκοβ Γ.Μ.

(υπογραφή)

Λ. Μπαράνοβ

5 Φεβρουαρίου 1946

№25-Β-289

(το έγγραφο φέρει την υπογραφή του Μολότοφ, καθώς και την σημείωσή του, όπου αναφέρεται το εξής: «Δυστυχώς δεν είναι εφικτό να γίνει η συνάντηση λόγω φόρτου εργασίας αυτή τη στιγμή»)

ΡΓΑΗΗ, Fond 89 opis' 48 delo 21, σ. 1 δακτυλογραφημένη, ρωσικά

Αντίγραφο
Άκρως απόρρητο
Κρυπτογράφημα
Νότος, προς σύντροφο Στάλιν

Τα αιτήματα του Ζαχαριάδη έχουν ικανοποιηθεί πλήρως, εκτός από δύο σημεία.

1. Αντί για τα 60 κανόνια ορεινού τύπου που ζητήθηκαν, τα οποία δεν διαθέτουμε, στέλνουμε την αντίστοιχη ποσότητα σε γερμανικά των 37 χιλ. αντιαρματικά κανόνια και πυρομαχικά γι' αυτά. Σύμφωνα με τον Βασιλέβσκι, τέτοια κανόνια έχουν ξανασταλεί στους Έλληνες και έμειναν ικανοποιημένοι.
2. Δεν μπορεί να ικανοποιηθεί το αίτημα παροχής υποδημάτων και ρουχισμού, λόγω έλλειψης στρατιωτικών στολών και υποδημάτων ξένου τύπου.

100 χιλ. δολάρια θα σταλούν στον Ζαχαριάδη μέσω του τμήματος του συντρόφου Σούσλοβ.

Έχουν αναθέσει στον Λαβρέντιεβ προσωπικά ή μέσω ατόμου της εμπιστοσύνης του να πληροφορήσουν προφορικά τον Ζαχαριάδη σχετικά με όλα όσα του αποστέλλουμε.

№ 405/ш

23.09.47 Μόλοτοβ

Ελέγχτηκε: υπογραφή (Κοζλόβ)

6ο

Российский государственный архив социально-политической истории, Москва (Ρωσικό Κρατικό Αρχείο Κοινωνικό-Πολιτικής Ιστορίας, Μόσχα) [στο εξής ΡΓАСПИ], Έγγραφα της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΚΚ (μπ) Τμήμα εξωτερικών υποθέσεων, Fond 170pis 128 delo 481, σ. 31, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Αντίγραφο

ΑΠΟΡΡΗΤΟ. Αντ. № 2

20 Ιουλίου 1948

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΣΣΔ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

№455

ΡΩΜΗ

№ 3011

6.8.48

ΣΤΟΝ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΣΣΔ
ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΒΙΣΙΝΣΚΙ Α. Γ.

Σας στέλνω να εξετάσετε τη μετάφραση ενός γράμματος των Ελλήνων πολιτών Χαριζιάνου Πελοπίδα και Θεόδωρου Ντουκάκη, οι οποίοι διέφυγαν από την Ελλάδα για πολιτικούς λόγους και βρίσκονται αυτή τη στιγμή σε ένα ιταλικό στρατόπεδο συγκέντρωσης.

Ζητώ να μου υποδείξετε τι είδους μέτρα να λάβουμε απέναντι σε τέτοιου είδους γράμματα. Έως ότου δε λάβουμε τις υποδείξεις σας δεν θα απαντήσουμε σε αυτά τα δύο γράμματα και σε παρόμοια γράμματα Ελλήνων πολιτών.

Τις υποδείξεις σας θα σας παρακαλούσα να μου τις ανακοινώσετε με τηλεγράφημα.

Εσωκλείεται: Το προαναφερθέν γράμμα σε μια σελίδα.

ΠΡΕΣΒΗΣ ΤΗΣ ΕΣΣΔ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

Μ. ΚΟΣΤΙΛΕΒ

61

ΡΓΑΣΠΙ, Έγγραφο της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΚΚ (μπ) Τμήμα εξωτερικών υποθέσεων, Fond 170pis 128 delo 481, σ. 32, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Αντίγραφο.

Μετάφραση από τα ιταλικά.
12 Ιουλίου 1948.
Στρατόπεδο συγκέντρωσης
Fraschette di Alatri

Ομάδα 1, νούμερο 58.
ΧΑΡΙΖΙΑΝΟΣ ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ.

Αγαπητέ κύριε,

Σας παρακαλώ να με εξυπηρετήσετε. Προχθές εδώ κατέφτασε μια ρωσική επιτροπή, την οποία επισκέφτηκα για να ξεκαθαρίσω τη θέση στην οποία βρίσκομαι.

Σύμφωνα με τις πεποιθήσεις μου υπήρξα αντάρτης του «ΕΛΑΣ» από το 1943 ως το 1945.

Το 1945 διέφυγα από την Ελλάδα και σας ζητώ να με εξυπηρετήσετε, μεταφέροντας με στη χώρα σας, στην οποία θα μπορώ ήσυχα να δουλεύω, καθώς είμαι των ίδιων πεποιθήσεων με σας.

Ελπίζω ότι θα μπορέσετε να κάνετε ότι μπορείτε σχετικά με μένα. Δεν μπορώ να επαναπατριστώ στην Ελλάδα για τους λόγους που εξέθεσα παραπάνω. Είμαι διατεθειμένος να πάω στη χώρα σας ως στρατιώτης ή εργάτης.

Σας χαιρετώ εγκάρδια.

Πάντα πιστός σε σας

(υπογραφή) ΧΑΡΙΖΙΑΝΟΣ ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ

Υ.Γ. Έτσι ακριβώς και ο φίλος μου ο Θεόδωρος Ντουκάκης επτά μήνες νωρίτερα εγκατέλειψε την Ελλάδα, καθώς ήταν υπέρ του σοσιαλισμού. Για δύομιση χρόνια υπηρέτησε στο ναυτικό και ζητά από σας αυτό που ζητώ κι εγώ. Το νούμερο του είναι 2209, ομάδα 7.

Σας χαιρετώ εγκάρδια.

Πάντα πιστός σε σας

(υπογραφή) ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΝΤΟΥΚΑΚΗΣ

Μετάφραση: (Β. Μπατράεβ)

РГАСПИ, Έγγραφα της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΚΚ (μπ) Τμήμα εξωτερικών υποθέσεων, Fond 17οριs 128 delo 481, σ. 33 δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

ΣΤΟΝ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΠΚΚ (μπ)
σύντροφο ΜΟΣΕΤΟΒ Β. Β.

Ο υπεύθυνος του τμήματος Βαλκανικών χωρών του Υπουργείου Εξωτερικών της ΕΣΣΔ σ. Κισελέβ έστειλε για εξέταση στην ΚΕ του ΠΚΚ (μπ) ένα γράμμα δύο Ελλήνων πολιτών, οι οποίοι διέφυγαν από την Ελλάδα και βρίσκονται αυτή τη στιγμή σε ένα ιταλικό στρατόπεδο συγκέντρωσης, με το αίτημα να τους επιτραπεί η είσοδος στην ΕΣΣΔ, το οποίο και διαβίβασαν στον πρέσβη της ΕΣΣΔ στην Ιταλία, στον σ. Κοστιλέβ.

Δεν θεωρώ σκόπιμη την ικανοποίηση του αιτήματος των εν λόγω Ελλήνων πολιτών, εκτιμώντας, ότι αυτή τη στιγμή, όταν στην Ελλάδα εξελίσσεται ο αγώνας των ελληνικών δημοκρατικών δυνάμεων ενάντια στους ξένους και τους εθνικούς μοναρχο-φασίστες καταπιεστές, όλοι οι πατριώτες της Ελλάδας πρέπει να παλέψουν για την απελευθέρωση της χώρας τους.

Αυτές οι εκτιμήσεις αξίζουν ιδιαίτερης προσοχής, καθώς ο ένας από τους δυο τους διέφυγε από την Ελλάδα μόλις 10 μήνες νωρίτερα, δηλαδή, είτε απλά λιποτάκτησε από τον Εθνικο-δημοκρατικό στρατό, είτε απέφυγε να υπηρετήσει σε αυτόν.

Ζητώ τις υποδείξεις σας.

Αναπληρωτής του υπεύθυνου του τμήματος
Της ΚΕ του ΠΚΚ (μπ) (υπογραφή) (Λεσακόβ)

28 Οκτωβρίου 1948

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1186 σ. 96-97, δακτυλογραφημένες, ρωσικά.

Αντίγραφο

Ενημερωτικό σημείωμα

Στις 10 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε η 4^η συνεδρίαση των εκπροσώπων της ΚΕ των αδελφών κομμάτων της Ρουμανίας, της Ουγγαρίας, της Τσεχοσλοβακίας, της Πολωνίας και της Ελλάδας για τον συντονισμό της αποστολής βοήθειας και της αγοράς μηχανοκίνητων οχημάτων. Συμμετέχοντες: από την Πολωνία ο στρατηγός Κομάρ και ο ταγματάρχης Μπορχόβιτς, από την Τσεχοσλοβακία ο σύντροφος Γκεμιντέρ, ο συνταγματάρχης Παλ και ο Γκρέγκορ, από την Ουγγαρία οι σύντροφοι Σεμπές και Φοντόρ, από τη Ρουμανία οι σύντροφοι Μιγκιορός και Γιουλιάν, από την Ελλάδα ο σύντροφος Ιωαννίδης, ο συνταγματάρχης Ηλίας Καρράς (Σταύρος) και ο Ρούσσοσ.

Στην ημερήσια διάταξη τέθηκε το ζήτημα της συμμετοχής του κάθε κόμματος στη δημιουργία ενός ενιαίου χρηματικού ταμείου για την αγορά υλικού, το οποίο είναι σε έλλειψη στις λαϊκές δημοκρατίες, από το εξωτερικό.

Σχετικά με το ζήτημα έγιναν οι ακόλουθες δηλώσεις:

α) Η ΚΕ της Πολωνίας διέθεσε στο ταμείο 2 εκ. δολάρια

β) Η ΚΕ της Ουγγαρίας διέθεσε για τον ίδιο σκοπό 500.000 δολάρια

γ) Η ΚΕ της Τσεχοσλοβακίας και της Ρουμανίας δήλωσαν ότι δεν μπορούν να διαθέσουν χρήματα

Η ειδική υποεπιτροπή της συνεδρίασης, η οποία εξέταζε το ζήτημα της αγοράς υλικού από το εξωτερικό (δηλαδή από τις καπιταλιστικές χώρες), αφήνοντας κατά μέρος το θέμα της αγοράς οπλισμού και πυρομαχικών, έφτασε στο συμπέρασμα ότι για την αγορά άλλου είδους υλικού απαιτούνται 10 εκατομμύρια δολάρια.

Συνεπώς, λόγω του ανεπαρκούς χρηματικού ποσού που διαθέτουν τα κόμματα (2,5 εκ δολάρια), η συνεδρίαση αποφάσισε να προχωρήσει στην αγορά του ελάχιστου απαραίτητου υλικού, πρωτίστως στην αγορά οχημάτων, υλικού επικοινωνίας, κουβερτών για τα νοσοκομεία και σαπουνιού. Επιπλέον, αποφασίστηκε η αγορά ενός συγκεκριμένου αριθμού ωρολογιακών βομβών. Την αγορά ανέλαβαν η Πολωνία, η Τσεχοσλοβακία και η Ουγγαρία.

Καθώς ήταν αδύνατη η επίλυση του ζητήματος της εύρεσης του απαραίτητου οπλισμού και πυρομαχικών κατά τη συνεδρίαση, οι Έλληνες σύντροφοι πρότειναν να αφήσουν κατά μέρος την εξέτασή του. Οι φίλα προσκείμενες δυνάμεις υποσχέθηκαν να βρουν επίσης επιπλέον υλικό για την κάλυψη προηγούμενων αιτημάτων.

Στη συνάντηση συζητήθηκε το θέμα της κατάστασης της οδικής μεταφοράς και η διασφάλιση της μυστικότητας της επιχείρησης αποστολής. Στις συμμετέχουσες χώρες προτάθηκε, πριν την αποστολή του υλικού, αυτό να συσκευάζεται καταλλήλως και με προσοχή, να βελτιστοποιήσουν τα μέσα αποστολής, να γίνεται πιο αυστηρός ο έλεγχος στα σημεία αποστολής και παραλαβής των φορτίων. Για τον σκοπό αυτό, αποφασίστηκε ότι το κάθε κόμμα (Ρουμανία, Ουγγαρία και Τσεχοσλοβακία) θα προσφέρει στους Πολωνούς συντρόφους, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τις εγκαταστάσεις της συλλογής του υλικού και του σημείου εκκίνησης της αποστολής του φορτίου, από δυο συντρόφους, οι οποίοι θα βοηθήσουν στον έλεγχο παραλαβής και αποστολής.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το λιμάνι παραλαβής του φορτίου (Ντουράτσο) δε διαθέτει τον κατάλληλο εξοπλισμό, αποφασίστηκε να σταλούν εκεί δυο ειδικοί, ένας Τσεχοσλοβάκος και ένας Πολωνός, ούτως ώστε να επιμεληθούν την κατασκευή δυο φορτοεκφορτωτών γερανών. Οι φορτοεκφορτωτές γερανοί θα κατασκευαστούν από τους Τσεχοσλοβάκους.

Για το ζήτημα του οπλισμού και των πυρομαχικών θα μπορούσαν να δώσουν λύση οι Ρουμάνοι σύντροφοι, διότι πλέον διαθέτουν το απαιτούμενο υλικό που μας χρειάζεται και ίσως θα μπορούσαν να μας το παραχωρήσουν.

Επιπλέον, λόγω της μεγάλης καθυστέρησης στη μεταφορά των μηχανοκίνητων οχημάτων εξαιτίας της μεγάλης απόστασης της τωρινής διαδρομής, η εύρεση μιας νέας (μέσω Ρουμανίας) συντομότερης θαλάσσιας οδού αποτελεί για μας επείγον ζήτημα. Αυτό ισχύει ιδίως για τη μεταφορά καύσιμων, με την οποία προς το παρόν αντιμετωπίζουμε μεγάλες δυσκολίες.

Μετά από πρόταση του συντρόφου Ιωαννίδη, αποφασίστηκε να μην οριστεί νέα συνεδρίαση. Σε περίπτωση που προκύψουν νέα θέματα, τα κόμματα θα πρέπει να συνεννοηθούν μεταξύ τους.

Ελέγχτηκε: (Π. Μάντσα)

7 Απριλίου 1949

РГАСПИ, Συλλογή εγγράφων του Τμήματος Διεθνών Πληροφοριών (Ινφορμπιουρό, Τμήμα Εξωτερικής πολιτικής, εξωτερικών σχέσεων) του ΠΚΚ (μπ), Fond 575 opis 1 delo 97, σσ. 36-37, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Άκρως απόρρητο

Στον σύντρ. Μπαράνοβ Λ.Σ.

«ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ για τη συζήτηση του συντρ. Κισινέβσκι με θέμα το ζήτημα της συνεδρίασης για την παροχή βοήθειας στην δημοκρατική Ελλάδα».

Ο σύντρ. Κισινέβσκι σε μια συζήτηση μαζί μου στις 9 Μαρτίου 1949 ανακοίνωσε ότι οι συνεδριάσεις ήταν τρεις: στη Βαρσοβία, στην Πράγα, στη Βουδαπέστη και η τέταρτη στο Βουκουρέστι.

Η πρώτη συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία στις 8 Σεπτεμβρίου 1948. Οι σύνεδροι από την Πολωνία ήταν ο στρατηγός Κομάρ (υπαρχηγός του Γενικού Επιτελείου Στρατού) και ο ταγματάρχης Μπορχόβιτς, οι σύνεδροι από την Τσεχοσλοβακία ήταν ο Γκεμιντέρ και ο συνταγματάρχης Παλ (από το Γενικό Επιτελείο Στρατού), από την Ουγγαρία ο Σεμπές (διοικητικό στέλεχος της ΚΕ του εργατικού κόμματος Ουγγαρίας), από τη Ρουμανία ο Γιουλιάν (επίτροπος για τα ζητήματα των Ελλήνων), από την Ελλάδα ο Ιωαννίδης και ο Σταύρος (από το Γενικό Επιτελείο Στρατού).

Στη συνεδρίαση συζητήθηκαν τα εξής θέματα:

- 1) Η υλοποίηση των ληφθέντων υποχρεώσεων από την πλευρά των χωρών για την ικανοποίηση των αναγκών του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας.
- 2) Τα μεταφορικά μέσα και τα οδικά δίκτυα για την μεταφορά του υλικού στην Ελλάδα.
- 3) Ο συντονισμός των δράσεων μεταξύ των χωρών που λαμβάνουν μέρος στη συνεδρίαση για τον εφοδιασμό του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας.
- 4) Οι βασικές αρχές του σχεδίου δράσης για το 1949 για τον υλικό εφοδιασμό του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας.

Αποφασίστηκε η δημιουργία επιτροπής τεχνικού συντονισμού των δράσεων με έδρα τη Βαρσοβία, η οποία υποχρεούται να ελέγχει την υλοποίηση των αποφάσεων του συνεδρίου και να ιδρύσει ένα ταμείο υλικής και οικονομικής βοήθειας.

Να συγκαλέσει δεύτερη συνεδρίαση στην Πράγα.

Η δεύτερη συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στην Πράγα στις 20-21 Ιανουαρίου 1949.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος: από την Τσεχοσλοβακία ο Γκεμιντέρ, ο συνταγματάρχης Παλ και ο Γκρέγκορ (διοικητικό στέλεχος της ΚΕ του ΚΚΤ), από την Πολωνία ο στρατηγός Κομάρ, οι ταγματάρχες Μπορχόβιτς και Κάνσκι, από την Ουγγαρία ο Σεμπές και ο Φόντορ, από τη Ρουμανία ο Κλιάν, από την Ελλάδα ο Ιωαννίδης και ο Σταύρος.

Στη συνεδρίαση συζητήθηκαν τα θέματα:

- 1) Η έκθεση του σχεδίου για το 1949.
- 2) Η αύξηση της βοήθειας από τις χώρες προς τον Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας.
- 3) Η υλοποίηση των αποφάσεων και τεχνικά ζητήματα.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης αποκαλύφθηκε ότι το προγραμματισμένο σχέδιο για το 1949 υλοποιείται μόνο στο 60%. Λήφθηκε η απόφαση κάθε αντιπροσωπεία θα συντάξει έκθεση προς την ηγεσία και στην επόμενη συνεδρίαση θα εξεταστεί το κατά πόσο μπορεί να αυξηθεί ο εφοδιασμός με υλικό και ποιο ποσό σε ξένο συνάλλαγμα (δολάρια) μπορεί να διατεθεί για την αγορά υλικού από άλλες χώρες.

Η τρίτη συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στη Βουδαπέστη στις 15-16 Φεβρουαρίου 1949.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος: από την Ουγγαρία ο Φόντορ, ο Σεμπές και ο Χεντές (αναπληρωτής διοικητής της ΚΕ του εργατικού κόμματος Ουγγαρίας), από την Πολωνία οι ταγματάρχες Μπορχόβιτς και Κάνσκι, από την

Τσεχοσλοβακία οι συνταγματάρχες Παλ και Γκρέγκορ, από τη Ρουμανία ο Κλιάν, από την Ελλάδα ο Ιωαννίδης, ο Σταύρος και ο Ρούσσοσ.

Στη συνεδρίαση συζητήθηκαν τα εξής ζητήματα:

- 1) Οι ελλείψεις στην παροχή υλικού εφοδιασμού προς τον Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας.
- 2) Η δημιουργία χρηματικού ταμείου.

Οι αντιπρόσωποι δήλωσαν ότι η κάθε χώρα θα αυξήσει το μερίδιο της για τον υλικό εφοδιασμό του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας. Όσο αφορά τον εφοδιασμό με συνάλλαγμα, όλοι οι αντιπρόσωποι έδωσαν αρνητική απάντηση. Στη συνεδρίαση υπολογίστηκε ότι υπάρχει ανάγκη για 30-40 εκατομμύρια δολάρια. Οι Έλληνες αντιπρόσωποι εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους ως προς την αναβολή της απόφασης για δημιουργία του χρηματικού ταμείου. Οι αντιπρόσωποι της Πολωνίας και της Ουγγαρίας δήλωσαν ότι θα παράσχουν συνάλλαγμα, αλλά αυτή τη στιγμή δεν μπορούν να προσδιορίσουν το ποσό.

Οι αποφάσεις σε όλες τις συνεδριάσεις πάρθηκαν με την πρόταση ενός από τους συμμετέχοντες και ήταν όλες ομόφωνες. Οι πιο δραστήριοι από την άποψη της κατάθεσης προτάσεων και θετικότεροι για την αύξηση της βοήθειας είναι οι Πολωνοί.

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία που παρουσιάζονται, ο αριθμός των συμμετεχόντων στις συνεδριάσεις για τα ζητήματα υλικού εφοδιασμού του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδος συνεχώς αυξάνεται, γεγονός που καθιστά το ενδεχόμενο αποκάλυψης της μυστικότητας των συνεδριάσεων περισσότερο πιθανό.

Στη συζήτηση ο σύντρ. Κισινέβσκι είπε ότι, όπως έμαθε από τον σύντρ. Θεοχάρη, η διοργάνωση αυτών των συνεδρίων εγκρίθηκε από τη Μόσχα.

Ν. Πούχλοβ

(Υπογραφή)

10 Μαρτίου 1949

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1186 σσ. 103-104, δακτυλογραφημένες, ρωσικά.

Άκρως απόρρητο

«Ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με την συνομιλία με τον γραμματέα της ΚΕ του ΚΚΕ σύντροφο Ιωαννίδη»

Στις 5 Απριλίου του τρέχοντος έτους στο Τμήμα της ΚΕ του ΠΚΚ (μπ) έγινε δεκτός ο γραμματέας της ΚΕ του ΚΚΕ σύντροφος Ιωαννίδης Γ. Στη συνομιλία παραβρέθηκαν οι σύντροφοι Πονομαρέβ Μ.Ν., Μπαράνοβ Λ.Σ., Μοσετόβ Β.Β. και Μάντσα (Πετρόβ) Π.Ι.

Ο σύντροφος Ιωαννίδης δήλωσε ότι το πολιτικό γραφείο της ΚΕ και ο συντρ. Ζαχαριάδης τού ανέθεσαν να διαλευκάνει τα αίτια της καθυστέρησης της αποστολής των άκρως απαραίτητων για τον Δημοκρατικό Στρατό κανονιών ορεινού τύπου και πυρομαχικών, καθώς επίσης, να αιτηθεί στην ΚΕ του ΠΚΚ(μπ) τη συντομότερη δυνατή αποστολή τους. Το αίτημα με τον ακριβή αριθμό των κανονιών και των πυρομαχικών είχε παραδοθεί στον σύντροφο Κουζνετσόβ Φ.Φ. από τον σύντροφο Ζαχαριάδη σε προηγούμενη συνάντησή τους.

Ύστερα, ο σύντροφος Ιωαννίδης έθεσε το ζήτημα της επιτάχυνσης της αποστολής των καυσίμων από την Ρουμανία. Ενημέρωσε, ότι οι ρουμάνοι σύντροφοι πέρσι τον Δεκέμβριο, μετά από αίτημα της ΚΕ του ΚΚΕ, διέθεσαν για τον Δημοκρατικό Στρατό 3 χιλιάδες τόνους καυσίμων, τόσο όσο είχε ζητηθεί δηλαδή. Για να μεταφέρουν τα καύσιμα στην Αλβανία, χρειάστηκε αρχικά να τα στείλουν στην Πολωνία. Παρόλα αυτά, μέσω αυτής της οδού 1.200 τόνοι καυσίμων δεν έχουν φτάσει μέχρι στιγμής στον προορισμό τους. Ο σύντροφος Ιωαννίδης δήλωσε ότι το ζήτημα της μεταφοράς των καυσίμων από τη Ρουμανία απευθείας στην Αλβανία παλιότερα είχε τεθεί στον συνταγματάρχη Σοκολόβ, αλλά η επίλυση του ζητήματος καθυστερεί. Λόγω της έλλειψης καυσίμων ένα μέρος των μηχανοκίνητων οχημάτων βρίσκεται εκτός λειτουργίας, και αυτό έχει

ως συνέπεια ο στρατός να αντιμετωπίζει δυσκολίες με την τροφοδοσία πυρομαχικών και τροφίμων.

Ο σύντροφος Ιωαννίδης ζήτησε, επίσης, επιπλέον οχήματα για τις ανάγκες του στρατού. Ενημέρωσε, ότι τα οχήματα που είχαν λάβει από την Ουγγαρία, την Τσεχοσλοβακία και την Πολωνία δεν επαρκούν για την καθημερινή μεταφορά φορτίου που αγγίζει ως και τους 300 τόνους. Για να καλυφθούν οι ανάγκες τους χρειάζονται οχήματα με δυναμική τουλάχιστον 1.200 τόνων. Ουσιαστικά η δυναμική των υπάρχόντων οχημάτων δεν αγγίζει ούτε τους 700 τόνους. Ο σύντροφος Ιωαννίδης δήλωσε, ότι πέρσι είχαν ζητήσει 50 οχήματα από τη Σοβιετική Ένωση, αλλά το αίτημά τους δεν καλύφθηκε πλήρως. Προτίθενται να αγοράσουν τα υπόλοιπα αυτοκίνητα από χώρες των λαϊκών δημοκρατιών και από άλλες χώρες με συνάλλαγμα. Ο σύντροφος Ιωαννίδης εξέφρασε την ελπίδα ότι η ΕΣΣΔ θα συμβάλλει στην επίλυση του θέματος της αγοράς των αυτοκινήτων. Επιπλέον, ο σύντροφος Ιωαννίδης τόνισε ότι λόγω της έλλειψης οδηγών χρειάζονται οχήματα με μεγαλύτερη χωρητικότητα.

Αμέσως μετά ο σύντροφος Ιωαννίδης δήλωσε ότι είναι ικανοποιημένοι από την βοήθεια που προσφέρουν οι λαϊκές δημοκρατίες. Πάρα ταύτα, ο σύντροφος Ιωαννίδης επισήμανε ότι η μεταφορά του υλικού από τις χώρες των Λαϊκών Δημοκρατιών προς την Αλβανία μέσω Πολωνίας αντιμετωπίζει ιδιαίτερες δυσκολίες. Κατά τη γνώμη του, η μεταφορά μέσω Ρουμανίας θα διευκόλυνε την όλη διαδικασία. Ο σύντροφος Ιωαννίδης δήλωσε ότι πέρσι τον Δεκέμβριο είχε θέσει αυτό το ζήτημα στους Ρουμάνους συντρόφους, οι οποίοι απάντησαν ότι σε αυτό το ζήτημα είναι απαραίτητη η γνώμη της Σοβιετικής Ένωσης.

Στο ερώτημα, για το ποια μέτρα λαμβάνονται για να παραμείνει απόρρητη η οργάνωση της αποστολής υλικού για τις ανάγκες του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδος, ο σύντροφος Ιωαννίδης επιβεβαίωσε ότι θα λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εύρεση έμπιστων ατόμων, που σχετίζονται με τη μεταφορά του φορτίου. Επίσης, ο σύντροφος Ιωαννίδης δήλωσε ότι εφόσον το φορτίο μεταφέρεται μέσω Πολωνίας και διασχίζει πολλά λιμάνια σε διάφορες χώρες, παρά τα υψηλά μέτρα ασφαλείας που λαμβάνονται, είναι δύσκολο να

εξασφαλιστεί η απόλυτη μυστικότητα. Με βάση τα παραπάνω, υπογράμμισε για άλλη μια φορά την ανάγκη αλλαγής δρομολόγιου της μεταφοράς του υλικού.

Στον σύντροφο Ιωαννίδη ειπώθηκε ότι όλα τα ζητήματα, στα οποία αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της συνομιλίας, θα προωθηθούν στις αρμόδιες αρχές και ενδεχομένως να λάβει απαντήσεις πριν την αναχώρησή του από την Μόσχα.

Πονομαρέβ

11 Απριλίου 1949

ΡΓΑΣΠΙ, Έγγραφο της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΚΚ (μπ) Τμήμα εξωτερικών υποθέσεων, Fond 575 opis 1 delo 147, σ. 134, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Άκρως απόρρητο

Στον συν. Γκριγκοριάν Β. Γ.

Ο συν. Ζίβκοβ, σε μια συζήτηση που είχαμε στις 14 Οκτωβρίου αυτού του έτους, εξέφρασε τις εντυπώσεις του από την τρίτη συνεδρίαση του ΚΚ Ελλάδας, στην οποία παρευρέθη ως εκπρόσωπος της ΚΕ του ΚΚ Βουλγαρίας.

Ο συν. Ζίβκοβ είπε ότι κατά τη γνώμη του η συνεδρίαση διεξήχθη δραστήρια, με υψηλό ηθικό και αγωνιστικό πνεύμα και πνεύμα ενότητας μεταξύ των συνέδρων. Ήταν φανερό ότι το κόμμα διαθέτει καλά κομματικά στελέχη, σφυρηλατημένα στον πόλεμο. Ανέφερε πως η συνεδρίαση ενδυνάμωσε το κύρος του συν. Ζαχαριάδη.

Στη συνέχεια ο συν. Ζίβκοβ τόνισε ότι στην ομιλία του συν. Ζαχαριάδη, όπως και στις υπόλοιπες ομιλίες των συνέδρων στη συνεδρίαση, κατά τη διάρκεια της ανάλυσης της δραστηριότητας του ΚΚΕ κατά την περίοδο 1941-1945, δεν καταδείχθηκαν ενδελεχώς οι αιτίες των σημαντικών πολιτικών λαθών που έγιναν από την τότε ηγεσία του Πολιτικού Γραφείου και της ΚΕ του ΚΚΕ, που βρίσκονταν κάτω από την επιρροή των Άγγλων. Αυτά τα λάθη εκφράστηκαν τότε στις θέσεις της ηγεσίας του κόμματος, που από προλεταριακές πέρασαν σε οπορτουνιστικές. Αντί μιας σοβαρής ανάλυσης αυτών των λαθών, στη συνεδρίαση ξεδιαλύθηκε μόλις η προβοκατόρικη δραστηριότητα του Σάντου.

Ο συν. Ζίβκοβ παρατήρησε ότι το ζήτημα του αγώνα για την ειρήνη, αν και αναφέρθηκε στη συνεδρίαση, δεν ήταν στο επίκεντρο της προσοχής των εργασιών της συνεδρίασης. Η συνεδρίαση δεν καθόρισε με σαφήνεια και καθαρότητα τον ρόλο του ΚΚΕ στον αγώνα για την ειρήνη και δεν εξέφρασε πρακτικές προτάσεις για το ζήτημα αυτό. Κατά τη συνεδρίαση έγινε φανερή η

αδύναμη σύνδεση του αγώνα των Ελλήνων κομμουνιστών με τον αγώνα όλου του δημοκρατικού στρατοπέδου για την ειρήνη. Στη συνέχεια είπε, ότι όπως στις ομιλίες, έτσι και σε όλους τους λόγους των συνεδρών γινόταν συχνή αναφορά στην ΕΣΣΔ και το ΠΚΚ (μπ), αλλά κατά τη γνώμη του δεν έγινε αντιληπτό και αισθητό ότι το ΠΚΚ (μπ) είναι η καθημερινή καθοδηγητική δύναμη του ελληνικού κομμουνιστικού κόμματος.

Ο συν. Ζίβκοβ είπε ότι θεωρεί λανθασμένο το ζήτημα σχετικά με τον Παρτσαλίδη, τα λάθη του οποίου αν και εκτενέστατα αναφέρθηκαν στους λόγους των συνεδρών, η συνεδρίαση περιορίστηκε μόνο σε δύο σύντομες, τυπικές δηλώσεις από την πλευρά του.

Ν. Πούχλοβ

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1187, σ. 28, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Εκτός σειράς
Σόφια
Προς Ιβανόβ

Παραλάβαμε την αναφορά σας για το ότι ο εκπρόσωπος των Ελλήνων σας μίλησε για τις σκέψεις τους σχετικά με τους δυο τρόπους της περαιτέρω ανάπτυξης του εθνικό-δημοκρατικού κινήματος και της πολιτικής του κομμουνιστικού κόμματος στην Ελλάδα.

Μεταφέρετε άμεσα στους Έλληνες ότι εμείς τους συμβουλεύουμε να μην ακολουθήσουν τον πρώτο δρόμο, αλλά τον δεύτερο. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να ακολουθήσουν τον δρόμο της ένοπλης εξέγερσης, αλλά τον δρόμο της ανάπτυξης του μαζικού αγώνα για τον εκδημοκρατισμό σε συνδυασμό με τη μαζική αυτοάμυνα, όπως αναφέρεται στο τηλεγράφημα σας.

Επιβεβαιώστε την παραλαβή.

Αλεκσέγιεβ

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1190, σ. 69, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Αντίγραφο
Άκρως απόρρητο
Προς το σύντροφο Στάλιν

Ο Γραμματέας της ΚΕ του ΚΚΕ, σύντροφος Ζαχαριάδης, απευθύνθηκε με επιστολή στην ΚΕ του ΠΚΚ (μπ.), με την οποία ζητάει να επανεξεταστεί το θέμα των κατηγοριών που απαγγέλθηκαν από τον Μάρκο Βαφειάδη κατά του Ζαχαριάδη.

Την επιστολή του ο σύντροφος Ζαχαριάδης την απέστειλε πρόσφατα, με την ολοκλήρωση της Τρίτης Συνδιάσκεψης του ΚΚΕ στο Βουκουρέστι, όπου και συζητήθηκε το θέμα αυτό και οι κατηγορίες κατά του Ζαχαριάδη αναγνωρίστηκαν ως αβάσιμες. Στην Συνδιάσκεψη αποφασίστηκε να δικάσει ο Μάρκος Βαφειάδης από το στρατοδικείο. Ο Ζαχαριάδης ζητάει να εξεταστεί η υπόθεση του Μάρκου στη Μόσχα.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με την απόφαση της ΚΕ του ΠΚΚ (μπ.) από τις 12 Απριλίου του τρέχοντος έτους ο σύντροφος Ζαχαριάδης έχει ενημερωθεί για το ότι «ως ηγέτης πρέπει να εκτελεί τα καθήκοντά του στο Ελληνικό κομμουνιστικό κόμμα», καθώς και για το γεγονός ότι στην Τρίτη Συνδιάσκεψη του ΚΚΕ συζητήθηκε και εξαντλήθηκε πλήρως το θέμα αυτό και δεν υπάρχει άλλο υλικό. Η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της ΚΕ του ΠΚΚ (μπ.) δεν θεωρεί σκόπιμη την επανεξέταση αυτών των ζητημάτων, καθώς δεν βρίσκει λόγους να εξεταστεί δικαστικά η υπόθεση του Μάρκου Βαφειάδη.

Επίσης, ο σύντροφος Ζαχαριάδης ζήτησε να εξεταστούν στην Μόσχα οι υποθέσεις του Γραμματέα της ΚΕ του ΚΚΕ Σιάντου, ο οποίος πέθανε το 1947, των διαγραμμένων από το κόμμα Καραγιώργη και Αποστόλου, οι οποίοι βρίσκονται στο Βουκουρέστι και κατηγορούνται για αντικομματικές και αντεπαναστατικές δραστηριότητες.

Η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της ΚΕ του ΠΚΚ (μπ.) θεωρεί πως η έρευνα για τις υποθέσεις του Καραγιώργη και του Αποστόλου ξεκίνησε στο Βουκουρέστι και πρέπει να τελειώσει εκεί.

Το σχέδιο ψηφίσματος επισυνάπτεται

Παρακαλώ να εξεταστεί.

Πρόεδρος της επιτροπής εξωτερικών υποθέσεων

της ΚΕ του ΠΚΚ(μπ.)

Β. Γκριγκοριάν

10 Νοεμβρίου 1950

Αντίγραφα έχουν σταλεί προς

τους συντρόφους: Μάλενκοβ

Μόλοτοβ

Μπέρια

Μικογιάν

Καγκάνοβιτς

Μπουλγκάνιν

Χρουστσόβ

ΡΓΑΣΠΙ, Έγγραφο της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΚΚ (μπ) Τμήμα εξωτερικών υποθέσεων, Fond 575 opis 1 delo 147, σσ. 295-297, δακτυλογραφημένες, ρωσικά.

Άκρως απόρρητο

Στον συν. Γκριγκοριάν Β. Γ.

Σας στέλνω ένα ενημερωτικό σημείωμα για την τρίτη συνεδρίαση του ΚΚΕ. Το σημείωμα συνέταξαν οι συν. Πιρβουλέσκου και Βεζεντιάν (εκπρόσωποι του ΕΡΚ στη συνεδρίαση) και παραδόθηκε σε μας από τον συν. Κισινέβσκι στις 17 Οκτωβρίου αυτού του έτους.

Εσωκλείεται παράρτημα σε 2 σελίδες.

(Ν. Πουχλόβ)

17 Οκτωβρίου 1950

Άκρως απόρρητο

Αντίγραφο

Η τρίτη συνεδρίαση του ΚΚ Ελλάδος διήρκησε τέσσερις μέρες (από τις 10 ως τις 13 Οκτωβρίου αυτού του έτους).

Η ομιλία του συν. Ζαχαριάδη «Δέκα χρόνια αγώνα, μαθήματα, συμπεράσματα, αποστολές» διήρκησε γύρω στη μία ώρα. Παρόλο που ο λόγος ήταν γραπτός, ο συν. Ζαχαριάδης μιλούσε με βάση τις σημειώσεις του, χωρίς να διαβάζει. Η ομιλία είχε πολεμικό χαρακτήρα ενάντια στον Παρτσαλίδη. Στην ομιλία δεν έγινε ανάλυση των συνθηκών του αγώνα του ΚΚΕ, οι οποίες είναι αποτέλεσμα της νίκης της ΕΣΣΔ και της δημιουργίας των κυβερνήσεων των λαϊκών δημοκρατιών, και έγινε αναφορά μόνο σε γενικές γραμμές. Η ομιλία δεν περιείχε αυτοκριτική. Ο συν. Ζαχαριάδης συνεχώς υπογράμμιζε, ότι ειπώθηκαν προσωπικές κατηγορίες εναντίον του και πως αυτός, επιχειρηματολογώντας

ενάντια σε αυτές τις κατηγορίες, προκάλεσε την αίσθηση, ότι υπερασπίζεται αποκλειστικά τον εαυτό του και αφήνει τη γραμμή του κόμματος σε δεύτερη μοίρα. Στην ομιλία δόθηκε μεγάλη προσοχή στο ζήτημα του Παρτσαλίδη, του Σιάντου και του Μάρκου.

Η ομιλία δεν διαφώτισε εκτενώς την αποστολή του ΚΚΕ υπό το φως των σύγχρονων διεθνών συνθηκών, ιδιαίτερα όσον αφορά το ζήτημα του αγώνα για την ειρήνη. Η ομιλία άγγιξε εμμέσως, όταν λόγος γινόταν για άλλα θέματα, το θέμα της προετοιμασίας της πάλης κατά των ιμπεριαλιστών και της ενδυνάμωσης του ειρηνικού στρατοπέδου υπό την ηγεσία της ΕΣΣΔ. Δεν έγινε ανάλυση της δραστηριότητας του ΚΚΕ, της σημερινής κατάστασης στην Ελλάδα, όπως και της δραστηριότητας των παράνομων και αντιστασιακών ομάδων στην Ελλάδα. Κάνοντας λόγο για τις αιτίες της ήττας, ο συν. Ζαχαριάδης υποστήριξε, ότι η βασική αιτία βρίσκεται στην προδοσία του Τίτο, και όχι στα λάθη που έκανε η ηγεσία του κόμματος, όπως υποστηρίζει ο Παρτσαλίδης.

Ο διάλογος γύρω από την ομιλία του συν. Ζαχαριάδη ουσιαστικά περιορίστηκε στη συζήτηση του ζητήματος του Παρτσαλίδη, του Σιάντου, του Μάρκου, του Καραγιώργη, της Χρύσας Χατζηβασιλείου και του Αποστόλου.

Οι ομιλητές του συνεδρίου μόνο εμμέσως άγγιξαν το θέμα της πάλης για την ειρήνη και τον ρόλο του ελληνικού λαού και του κομμουνιστικού κόμματος σε αυτήν.

Στον δημόσιο διάλογο δεν αναλύθηκε η σύγχρονη κατάσταση στην Ελλάδα, δεν συζητήθηκε σοβαρά το θέμα της παράνομης δραστηριότητας στη χώρα. Κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων ημερών της συνεδρίασης πολύ λίγα ειπώθηκαν για το ΠΚΚ (μπ), για τον ηγετικό ρόλο της ΕΣΣΔ και του συντρόφου Στάλιν στον αγώνα των λαών για την ειρήνη, τη δημοκρατία και τον σοσιαλισμό.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης σε σχέση με το ζήτημα του Παρτσαλίδη αποκαλύφθηκε το εξής.

Από τη μία, ο συν. Ζαχαριάδης στην ομιλία του ονόμασε τον Παρτσαλίδη εχθρό, εθνικιστή, οπορτουνιστή, φραξιονιστή και αντεπαναστάτη, από την άλλη, δήλωσε, ότι γνωρίζει τον Παρτσαλίδη εδώ και 25 χρόνια και τον θεωρεί τίμιο

άνθρωπο, και ότι ο Παρτσαλίδης δεν έφτασε ακόμα στον φραξιονισμό, καθώς γύρω του δεν υπήρξε καμία φράξια. Σε προσωπική συζήτηση, ύστερα από την αίτηση πολλών συνέδρων για διαγραφή του Παρτσαλίδη από το κόμμα, ο Ζαχαριάδης είπε, ότι δεν είναι σίγουρος εάν θα μπορέσει να σώσει τον Παρτσαλίδη από τη διαγραφή από το κόμμα.

Κατά τη διάρκεια του δημόσιου διαλόγου έγινε φανερό, ότι η ηγεσία του κόμματος δεν θέλει να διαγράψει τον Παρτσαλίδη από το κόμμα. Κανείς από τα μέλη του Πολιτικού Γραφείου δεν πρότεινε τη διαγραφή του Παρτσαλίδη, αντιθέτως, δήλωσαν ότι ο Παρτσαλίδης είναι άξιος εργάτης του κόμματος, τον οποίο γνωρίζουν σε όλη την Ελλάδα και πως η διαγραφή του μπορεί να είναι ζημιογόνα για το κόμμα. Εντωμεταξύ, στον συμπερασματικό του λόγο ο Ζαχαριάδης δήλωσε ότι δεν είναι δυνατόν να διαγράψουν τον Παρτσαλίδη γιατί θα αυτοκτονήσει. Τελικά στη συνεδρίαση δεν έγινε σαφές που βρίσκονται οι διαφωνίες του Παρτσαλίδη με την ηγεσία του κόμματος.

Μιλώντας στο δημόσιο διάλογο, ο Παρτσαλίδης δήλωσε ότι αναγνωρίζει τα λάθη του, αλλά δεν θεωρεί, ότι τα λάθη αυτά είναι πιο σοβαρά από αυτά του Ζαχαριάδη και δεν καταλαβαίνει για ποιο λόγο το ζήτημα του έχει πάρει τέτοιες διαστάσεις, όταν το θέμα του έχει ήδη συζητηθεί στην ολομέλεια της ΚΕ. Το λάθος του τάχα βρίσκεται στο ότι έκανε δριμύτατη κριτική στον Ζαχαριάδη.

Παρά την εχθρική ατμόσφαιρα κατά του Παρτσαλίδη, την οποία δημιούργησαν οι σύνεδροι, που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία της αίσθησης ότι οι συμμετέχοντες είναι πραγματικά αγανακτισμένοι και πεπεισμένοι ότι ο Παρτσαλίδης είναι ένοχος απέναντι στο κόμμα, ύστερα από τη σύντομη δεύτερη δήλωσή του, οι παρευρισκόμενοι άρχισαν να χειροκροτούν με ενθουσιασμό.

Στον τελικό του λόγο ο συν. Ζαχαριάδης επεσήμανε ότι η δημόσια συζήτηση έγινε σχεδόν αποκλειστικά γύρω από το ζήτημα του Παρτσαλίδη. Κατηγόρησε τον Παρτσαλίδη ότι απέσπασε την προσοχή της συνεδρίασης από ζητήματα πολύ πιο σημαντικά. Ο συν. Ζαχαριάδης δήλωσε ότι η αποστολή του κόμματος βρίσκεται στην ετοιμότητα της προετοιμασίας των στελεχών του, την ανύψωση του πολιτικού και του θεωρητικού επιπέδου των στελεχών του στο

πνεύμα της διδασκαλίας του Μαρξ, του Ένγκελς, του Λένιν, του Στάλιν, την αποστολή του αγώνα κατά της τιτοϊκής συμμορίας. Δήλωσε ότι το ΚΚΕ δεν θα επιτρέψει ο ελληνικός λαός να συρθεί σε έναν πόλεμο ενάντια στις λαϊκές δημοκρατίες και την ΕΣΣΔ. Ο συν. Ζαχαριάδης μίλησε για τον αγώνα για την ειρήνη, για την ΕΣΣΔ, για το ΠΚΚ (μπ) και για τον σύντροφο Στάλιν.

Πάραυτα, στον τελικό του λόγο ο συν. Ζαχαριάδης δεν ανέλυσε την κατάσταση στην Ελλάδα και δεν επισήμανε συγκεκριμένες αποστολές της πάλης των κομμουνιστών στην Ελλάδα.

Πρέπει να τονιστεί, ότι οι συμμετέχοντες της συνεδρίασης επανειλημμένα εξέφραζαν την αγάπη τους για την ΕΣΣΔ, το ΠΚΚ (μπ) και τον σύντροφο Στάλιν. Ειπώθηκαν συνθήματα, τα οποία εξέφραζαν αγάπη και αφοσίωση στην ΕΣΣΔ και στον σύντροφο Στάλιν.

Κ. Πιρβουλέσκου.

ΡΓΑΣΠΙ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1186, σσ. 156-159, δακτυλογραφημένες, ρωσικά.

ΕΣΣΔ

Άκρως απόρρητο

Υπουργείο Εσωτερικών

28 Φεβρουαρίου 1950

№778 σσ/κ

Μόσχα

Προς τον Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου των Υπουργών της ΕΣΣΔ

Στον σύντροφο Μολότοφ Β.Μ.

Το Υπουργείο Εσωτερικών της ΕΣΣΔ εκθέτει τα αποτελέσματα του ελέγχου για την επαγγελματική απασχόληση και τις συνθήκες διαβίωσης των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων, η εγκατάσταση των οποίων στη Σοβιετική Ένωση έγινε δεκτή σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου των Υπουργών της ΕΣΣΔ από της 23 Σεπτεμβρίου 1949 με αριθμό №4067-1674 σσ «Για τους πολιτικούς πρόσφυγες από την Ελλάδα».

Συνολικά στην περιοχή της Ουζμπεκικής ΣΣΔ εγκαταστάθηκαν 12.020 Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες. Από αυτούς: 3.245 γυναίκες, 38 παιδιά μέχρι 12 ετών, 296 ανήλικοι από 13 έως 16 ετών. Οι πολιτικοί πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν σε 13 περιοχές: 5.508 άτομα μέσα στην πόλη της Τασκένδης, 3.702 άτομα στο χωριό Γιαλανγκάτς (12 χιλ. από την Τασκένδη), 505 άτομα στην πόλη Γιανγκί-Γιουλ (30 χιλ. από την Τασκένδη), 726 άτομα στην πόλη Μπεγκοβάτ (180 χιλ. από την Τασκένδη) και 1.579 άτομα στην πόλη Τσιρτσίκ (45 χιλ. από την Τασκένδη).

Από το συνολικό αριθμό των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων στις βιομηχανικές και οικοδομικές επιχειρήσεις απασχολούνται 10.105 άτομα. Από αυτούς: 1.729 άτομα στο εργοστάσιο «Τασσελμας» («Ташсельмаш»), 1.079 άτομα «Ουζμπεκσελμας» («Узбексельмаш»), 1.001 άτομα «Τσιρτσικσελμας»

(«Чирчиксельмаш»), 820 άτομα στο εργοστάσιο αεροσκαφών №84, 561 άτομα στο εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικών καλωδίων, 789 άτομα στο κλωστοϋφαντήριο της Τασκένδης, 533 άτομα στο εργοστάσιο παραγωγής εκκαφέων, 447 άτομα στο εργοστάσιο «Σρενταζχιμμας» («Средазхиммаш»), 432 άτομα στο εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικών συσκευών, 393 άτομα στο σιδηρουργείο.

Σε τοπικές υπηρεσίες των πόλεων όπου διαμένουν Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες απασχολούνται 1.054 άτομα. Ανάμεσα στους πολιτικούς πρόσφυγες συμπεριλαμβάνονται 227 άτομα με περιορισμένη ικανότητα για εργασία (άτομα με ειδικές ανάγκες και τραυματίες). Το Συμβούλιο Υπουργών της Ουζμπεκικής ΣΣΔ λαμβάνει μέτρα για την επαγγελματική τους απασχόληση.

7.405 πολιτικοί πρόσφυγες, οι οποίοι απασχολούνται στη βιομηχανία, εκπαιδεύονται και εργάζονται ως торναδόροι, υδραυλικοί, χειριστές φρέζας, συγκολλητές, μεταλλουργοί, μηχανικοί, ελασματοουργοί και ειδικοί άλλων τεχνικών επαγγελμάτων. Σε κατασκευές κτιρίων και βιομηχανικών εγκαταστάσεων εργάζονται 2.700 πολιτικοί πρόσφυγες, οι οποίοι καταρτίζονται ως χτίστες, σοβατζήδες, ξυλουργοί, μπετατζήδες, ελαιοχρωματιστές, θερμοαστές, σιδεράδες.

Για την κατάρτιση των πολιτικών προσφύγων στις ειδικότητες τους, οι παραγωγικές μονάδες διέθεσαν ειδικευμένους εργάτες, μηχανικούς και τεχνίτες από το κομμουνιστικό κόμμα και την κομμουνιστική νεολαία. Οι τελευταίοι εκτελούν το έργο τους με επιτυχία. Οι πολιτικοί πρόσφυγες, με τη σειρά τους, δείχνουν μεγάλη επιμέλεια στην εκμάθηση του επαγγέλματος και στην επαγγελματική εξάσκηση. Προς το παρόν ήδη 3.580 πολιτικοί πρόσφυγες δουλεύουν χωρίς επιτήρηση και πληρώνονται από 500 έως 600 ρούβλια μηνιαίως. Στην κατασκευή κατοικιών και βιομηχανικών μονάδων έχουν πάρει μετάθεση 750 άτομα. Εκτελούν αυτόνομη εργασία σύμφωνα με την ειδικότητα τους και πληρώνονται από 350 έως 400 ρούβλια μηνιαίως.

Από 4.330 πολιτικούς πρόσφυγες, που είχαν πάρει μετάθεση για αυτόνομη εργασία στον παραγωγικό και οικοδομικό τομέα, οι 1.824 υπερβαίνουν την καθορισμένη νόρμα παραγωγής.

Πάνω από 10.000 Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες μαθαίνουν τη ρωσική γλώσσα. Η πλειοψηφία αυτών αρχίζει και καταλαβαίνει τον προφορικό λόγο, γεγονός που συμβάλλει σημαντικά στην επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Οι ενέργειες σχετικά με την στέγαση, την επαγγελματική κατάρτιση και απασχόληση στη βιομηχανική και οικοδομική παραγωγή δημιούργησαν τις απαραίτητες συνθήκες, έτσι ώστε οι πολιτικοί πρόσφυγες να αποκτήσουν ως την 1 Μαΐου 1950 κάποια επαγγελματική ειδίκευση με μέσες μηνιαίες αποδοχές που ανέρχονται στα 500-600 ρούβλια.

Για την ιατρική περίθαλψη των πολιτικών προσφύγων στις κωμοπόλεις διατίθενται θεραπευτήρια και απομονωτήρια συνολικού αριθμού 175 κλινών. Στην κωμόπολη №12 (Γιαλανγκάτς) διατίθεται κεντρικό νοσοκομείο με 150 κλίνες. Εκτός αυτού, για την εξυπηρέτηση των πολιτικών προσφύγων στα νοσοκομεία που υπάγονται στο Υπουργείο Υγείας της Ουζμπεκικής ΣΣΔ διατίθενται 245 κλίνες, αναλυτικά 170 κλίνες στην Τασκένδη, 40 κλίνες στην πόλη Μπεγκοβάτ (Βεγοβάτ) και 35 στην Τσιρτσίκ (Чирчик). Η εξω-νοσοκομειακή περίθαλψη παρέχεται στους ασθενείς πρόσφυγες στα εξωτερικά ιατρεία των κωμοπόλεων. Λαμβάνονται απαραίτητα προστατευτικά μέτρα για την καταπολέμηση των επιδημικών ασθενειών και λοιμωδών νόσων.

Ο εφοδιασμός τροφίμων πραγματοποιείται χωρίς διακοπές και δεν υπάρχουν παράπονα από την πλευρά των προσφύγων.

Στις κωμοπόλεις που εγκαταστάθηκαν οι πρόσφυγες τους παρέχονται κατοικίες, στις οποίες αναλογούν 3 τμ. ανά άτομο. Κατά την εγκατάστασή τους στις κατοικίες παρατηρήθηκε μια ορισμένη εντατικοποίηση της συγκέντρωσης ατόμων ανά κατοικία ως αποτέλεσμα των μέτρων για τη βελτιστοποίηση των συνθηκών διαβίωσης των οικογενειών και των προσφύγων, οι οποίοι παντρεύτηκαν στην ΕΣΣΔ. Ο συνολικός αριθμός αυτών των οικογενειών υπολογίζεται στις 1.158. Αρχικά οι οικογένειες αυτές διέμεναν ξεχωριστά σε

ανδρικά και γυναικεία κοινόβια. Τώρα πλέον στις κωμοπόλεις έχουν αρχίσει να διατίθενται οικογενειακά κοινόβια, όπου σε κάθε δυο οικογένειες αναλογεί ένα δωμάτιο. Αυτή η δυσκολία είναι πρόσκαιρη, το πρόβλημα θα επιλυθεί μετά την αναχώρηση των 3.000 πολιτικών προσφύγων, οι οποίοι επιλέχθηκαν να εκπαιδευτούν στις στρατιωτικές σχολές του Υπουργείου Άμυνας της ΕΣΣΔ.

Ο εσωτερικός κανονισμός για την ομαλή λειτουργία στα ελληνικά κοινόβια ρυθμίζεται από τους ίδιους τους πολιτικούς πρόσφυγες. Η φύλαξη και ο έλεγχος εισόδου-εξόδου στα ελληνικά κοινόβια θεωρείται μη απαραίτητος. Οι Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες μεριμνούν για την καθαριότητα και για την τάξη στις κωμοπόλεις. Όμως τον τελευταίο καιρό η υγειονομική κατάσταση σε κάποιες περιοχές χειροτέρεψε, λόγω μη τήρησης των εσωτερικών κανονισμών. Με την βοήθεια της τοπικής ηγεσίας των προσφύγων ελήφθησαν κάποια μέτρα που βασικό στόχο είχαν τη βελτίωση της υγειονομικής κατάστασης των προσφυγικών περιοχών, τη θέσπιση και την τήρηση εσωτερικών κανονισμών εντός των κωμοπόλεων, καθώς και την συμπεριφορά των προσφύγων εκτός της προσφυγικής ζώνης.

Το πολιτικό και το ηθικό φρόνημα των ελλήνων προσφύγων είναι υγιές. Το περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί στα εργοστάσια είναι ιδιαίτερο φιλικό για αυτούς. Οι πρόσφυγες συμμετέχουν σε διάφορες κοινωνικές και πολιτικές εκδηλώσεις που διοργανώνονταν στους χώρους εργασίας τους. Τους εντυπωσίασε η συμμετοχή τους στην εργατική παρέλαση στην Τασκένδη με αφορμή την επέτειο της συμπλήρωσης των 25 χρόνων της Ουζμπεκικής ΣΣΔ. Οι εορταστικές εκδηλώσεις είχαν ως στόχο τη γνωριμία των πολιτικών προσφύγων με τις βάσεις της σοβιετικής εθνικής πολιτικής και την προβολή των επιτυχιών της στο παράδειγμα της Ουζμπεκικής ΣΣΔ. Για τους πρόσφυγες οργανώθηκαν μαζικές εκδρομές στην επετειακή έκθεση «25 χρόνια Ουζμπεκιστάν».

Τη δεδομένη στιγμή πραγματοποιούνται επιμορφωτικές συναντήσεις με τους Έλληνες πρόσφυγες, λόγω των επικείμενων εκλογών στο Ανώτατο Συμβούλιο της ΕΣΣΔ.

Το Υπουργείο Εσωτερικών παρακολουθεί στενά το βιοτικό επίπεδο, μεριμνά για την επαγγελματική αποκατάσταση των ελλήνων προσφύγων και λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την επίλυση κάθε προβλήματος.

Υπουργείο Εσωτερικών – υπογραφή
(Σ. Κρουγκλόβ)

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1191, σσ. 10-11, δακτυλογραφημένες, ρωσικά.

Ενημερωτικό σημείωμα

Ο Γραμματέας της ΚΕ του Ρουμανικού Εργατικού Κόμματος, σύντροφος Κισινέφσκι, απέστειλε στην ΚΕ του ΠΚΚ (μπ.) πληροφορίες για τη συζήτησή του με τον Γραμματέα της ΚΕ του ΚΚΕ σύντροφο Ζαχαριάδη και το μέλος του Πολιτικού γραφείου της ΚΕ σύντροφο Ιωαννίδη.

Ο σύντροφος Κισινέφσκι ενημέρωσε τους Έλληνες συντρόφους για τις αποφάσεις της ΚΕ του Ρουμανικού Εργατικού Κόμματος, οι οποίες συνδέονται με την ικανοποίηση των αιτημάτων της ηγεσίας του Ελληνικού Κομμουνιστικού Κόμματος, καθώς και για το θέμα των τρόπων επικοινωνίας έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η μυστική δράση της ΚΕ του ΚΚΕ στη Ρουμανία.

Από την πλευρά τους, οι σύντροφοι Ζαχαριάδης και Ιωαννίδης ενδιαφέρθηκαν για την απόφαση σχετικά με το ζήτημα του Μάρκου, αφού απηύθυναν προς το Ρουμανικό Εργατικό Κόμμα το αίτημά τους για τη διερεύνηση της υπόθεσής του. Στην ερώτηση του συντρόφου Κισινέφσκι, αν οι Έλληνες σύντροφοι έχουν απευθύνει το αίτημά τους για το θέμα αυτό προς την ΚΕ του ΠΚΚ (μπ.), ο σύντροφος Ζαχαριάδης απάντησε ότι η ΚΕ του ΚΚΕ απηύθυνε προς την ΚΕ του ΠΚΚ (μπ.) το αίτημά της να διερευνηθεί η υπόθεση του Μάρκου, αλλά οι Μοσχοβίτες σύντροφοι απάντησαν ότι δεν μπορούν να ασχοληθούν με το θέμα αυτό, δεν μπορούν να διεξάγουν έρευνα για την υπόθεση του Μάρκου. «Εάν είχαμε στρατοδικείο, δήλωσε ο σύντροφος Ζαχαριάδης, θα είχαμε τελειώσει μαζί του. Ο Μάρκος είναι εχθρός, το διαπίστωσε και η συνδιάσκεψη του ΚΚΕ».

Σύμφωνα με την δήλωση του συντρόφου Κισινέφσκι, η ΚΕ του Ρουμανικού Εργατικού Κόμματος θεωρεί ατελέσφορο να ληφθούν μέτρα για τη διερεύνηση της υπόθεσης του Μάρκου, αφού δεν συντρέχει κανένας λόγος για σχετική έρευνα. Σύμφωνα με τον Κισινέφσκι, αυτή η γνώμη δεν είχε ειπωθεί στον σύντροφο Ζαχαριάδη.

Ο σύντροφος Κισινέφσκι αναφέρει ότι η ηγεσία του Ρουμανικού Εργατικού Κόμματος παρείχε στην ΚΕ του ΚΚΕ κάθε δυνατή βοήθεια, καθώς εξασφάλισε ευνοϊκές συνθήκες στους Έλληνες πρόσφυγες.

Η ΚΕ του Ρουμανικού Εργατικού Κόμματος το έτος 1951, πέρα από τα έξοδα των προσφύγων, διέθεσε στην ΚΕ του ΚΚΕ συνολικά πάνω από εκατό εκατομμύρια λεί. Παρ' όλα αυτά, σημειώνει ο σύντροφος Κισινέφσκι, ο σύντροφος Ζαχαριάδης κατά τη διάρκεια της συζήτησης δήλωσε ότι οι Ρουμάνοι κρατούν «επιφυλακτική στάση (εφεδρική)» προς την ηγεσία του ΚΚΕ. «Ο ίδιος σας είχα ενημερώσει, είπε ο σύντροφος Ζαχαριάδης, για την συζήτηση στη Μόσχα και τις κατηγορίες του Μάρκου, ότι είμαι πράκτορας και προβοκάτορας». Ο σύντροφος Κισινέφσκι σημειώνει ότι τα λεγόμενα του Ζαχαριάδη τού φάνηκαν παράξενα, επειδή από την πλευρά του δεν έθεσε καμία ερώτηση που θα μπορούσε να προκαλέσει αυτά τα λόγια.

Σύμφωνα με την αναφορά του συντρόφου Κισινέφσκι, ο σύντροφος Ζαχαριάδης ανέφερε ακόμη ότι η αποτυχία του ηγέτη του παράνομου κομματικού κέντρου στις 20 Δεκεμβρίου στην Αθήνα οφείλεται στο ότι αυτός δεν λειτούργησε συνωμοτικά, αν και του είχαν δοθεί προσωπικώς οδηγίες από τον Ζαχαριάδη.

Οι σύντροφοι Ζαχαριάδης και Ιωαννίδης ενδιαφέρθηκαν για την απόφαση σχετικά με το θέμα της παροχής όπλων, τα οποία απαιτούνται για τον οπλισμό ομάδων ανταρτών που αποστέλλονται στην Ελλάδα. Στην ερώτηση του συντρόφου Κισινέφσκι για τον κίνδυνο της αποστολής στην Ελλάδα ανθρώπων την περίοδο των συλλήψεων, οι Έλληνες σύντροφοι απάντησαν ότι οι ομάδες αυτές κάνουν προετοιμασία σε ειδικά κέντρα εκπαίδευσης και αποστέλλονται στη χώρα για μόνιμη παραμονή.

Σύμφωνα με τον σύντροφο Κισινέφσκι, οι Έλληνες ζητούσαν με επιμονή τη δημιουργία ειδικού στρατοπέδου για ύποπτα στοιχεία που υπάρχουν ανάμεσα στους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες στη Ρουμανία. Εκτός αυτού, οι Έλληνες σύντροφοι ζήτησαν να τους παρέχουμε τα απαραίτητα μέσα για την υποκλοπή στρατιωτικών πληροφοριών.

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 opis 2 delo 1192, σσ. 44-45, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Στον σύντροφο Στάλιν

Το μέλος του Πολιτικού γραφείου της ΚΕ του ΚΚΕ Β. Μπαρτζιώτας κατέφτασε στην ΕΣΣΔ για ιατρική θεραπεία και παρέδωσε στις 7 Μαΐου αυτού του έτους στην ΚΕ του ΠΚΚ (μπ) ένα γράμμα, στο οποίο η ΚΕ του ΚΚΕ ζητά: να συνδράμουμε στην παράνομη μεταφορά ορισμένων Ελλήνων κομμουνιστών από την Αλβανία και τη Βουλγαρία προς την Ελλάδα, δημιουργώντας για αυτό το σκοπό μια ειδική βάση στη Βουλγαρία. Να παραχωρήσουμε ραδιόφωνα, τυπογραφείο και χαρτί για την τύπωση εφημερίδων για τη μεταφορά τους στην Ελλάδα. Να βοηθήσουμε την ηγεσία του ΚΚΕ στην παραλαβή από την Ελλάδα εφημερίδων και άλλων έντυπων πληροφοριών μέσω Τσεχοσλοβακίας, Ρουμανίας και Βουλγαρίας.

Η ΚΕ του ΚΚΕ θεωρεί, ότι οι Έλληνες κομμουνιστές έχουν τη δυνατότητα για δράση στην περιοχή της Γιουγκοσλαβικής Μακεδονίας και στην ίδια τη Γιουγκοσλαβία και βρίσκουν ότι η δραστηριότητα αυτή είναι εφικτή.

Επίσης, ο Β. Μπαρτζιώτας ανακοίνωσε, ότι ο συν. Ζαχαριάδης του ανέθεσε να μεταφέρει στην ΚΕ του ΠΚΚ (μπ) το αίτημά του για έγκριση της μεταφοράς του στην Ελλάδα με σκοπό την παράνομη δράση.

Η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων θεωρεί σκόπιμο να ανακοινώσει στον Β. Μπαρτζιώτα, ότι η ΚΕ του ΚΚΕ, σχετικά με ζητήματα, η λύση των οποίων εξαρτάται από τα αδελφά κόμματα της Τσεχοσλοβακίας, της Ρουμανίας, της Βουλγαρίας και της Αλβανίας, πρέπει να απευθυνθεί στα αντίστοιχα κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα.

Τη συγκεκριμένη στιγμή θα ήταν προτιμότερο να απέχουμε από την παραχώρηση στην ΚΕ του ΚΚΕ ραδιοφώνων και τυπογραφείου, προορισμένων για αποστολή στη χώρα, καθώς τον τελευταίο καιρό έγιναν σοβαρά λάθη των

Ελλήνων κομμουνιστών στη χώρα, σε μερικές περιπτώσεις μεταφέρονταν εκεί άτομα όχι δοκιμασμένα με σκοπό την παράνομη δράση, τα οποία πρόδιδαν στις ανακρίσεις της αστυνομίας τις παράνομες οργανώσεις του ΚΚΕ.

Όσον αφορά τη μεταφορά του Ν. Ζαχαριάδη στην Ελλάδα για παράνομη δράση θα μπορούσε να ανακοινωθεί στον Β. Μπαρτζιώτα, ότι αυτό το θέμα, πάνω στο οποίο, σύμφωνα με την ανακοίνωση του Β. Μπαρτζιώτα, το Πολιτικό Γραφείο της ΚΕ του ΚΚΕ εξέφρασε την άποψή του, διαφωνώντας με τον συν. Ζαχαριάδη, θεωρείται διευθετημένο και πως εμείς δεν έχουμε να παρατηρήσουμε κάτι για το ζήτημα αυτό.

Η δραστηριότητα των Ελλήνων συντρόφων στο έδαφος της Γιουγκοσλαβίας δεν θεωρείται σκόπιμη, καθώς θα έδινε αφορμή για νέες προκλήσεις από την πλευρά της φασιστικής κλίκας του Τίτο και δεν θα οδηγούσε στα επιθυμητά πολιτικά αποτελέσματα.

Το γράμμα του Β. Μπαρτζιώτα στην ΚΕ του ΠΚΚ (μπ), το γράμμα του Ν. Ζαχαριάδη στο Πολιτικό Γραφείο της ΚΕ του ΚΚΕ, η απόφαση του Πολιτικού Γραφείου της ΚΕ του ΚΚΕ από τις 17 Απριλίου αυτού του έτους και η απόφαση της ΚΕ του ΠΚΚ (μπ) εσωκλείονται.

Παρακαλώ να τα εξετάσετε.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων

Της ΚΕ του ΠΚΚ (μπ) (υπογραφή) Β. Γκριγκοριάν

9 Μαΐου 1952

Αντίγραφα έχουν σταλεί
Στους συντρόφους: Μαλεγκόβ

Μόλοτοβ

Μπέρια

Μπουλγκάνιν

Μικογιάν

Καγκανόβιτς

Χρουστσόβ

№ 25-ο-1064

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1186, σ. 122, δακτυλογραφημένη, ρωσικά.

Οδηγίες του συντρόφου Γκρομικό από τις 29 Απριλίου για το θέμα της σταθεροποίησης της κατάστασης στην Ελλάδα

(για τη συνάντηση με τον Μακνίλ και Ράσκ)

1. Στην περίπτωση που η αγγλική και η αμερικανική κυβέρνηση προτείνουν στην Σοβιετική Ένωση να συμμετέχει σε ενέργειες τερματισμού του Εμφυλίου Πολέμου και στη διευθέτηση της κατάστασης στην Ελλάδα, τότε η Σοβιετική Ένωση δε θα αρνηθεί.
2. Σύμφωνα με τη γνώμη της Μόσχας, οι δυο αντιμαχόμενες πλευρές, ύστερα από την παράκληση των αντιπροσώπων των ξένων κρατών, πρέπει να σταματήσουν τις εχθροπραξίες και να κηρύξουν γενική αμνηστία.
3. Η Μόσχα θεωρεί σκόπιμο να οριστούν κοινοβουλευτικές εκλογές.
4. Στην ανώτατη επιτροπή για τη διεξαγωγή εκλογών στην Ελλάδα θα πρέπει να ενταχθούν εκπρόσωποι των ελληνικών δημοκρατικών κύκλων, οι οποίοι ηγούνται των ανταρτών.
5. Η ΕΣΣΔ δεν φέρει αντίρρηση, ώστε να τοποθετηθούν εκπρόσωποι των ξένων κρατών, συμπεριλαμβανομένης και της ΕΣΣΔ, για την επιτήρηση της διεξαγωγής ομαλών εκλογών στην Ελλάδα.
6. Η ΕΣΣΔ θεωρεί εφικτή τη δημιουργία μιας ενιαίας επιτροπής που θα αποτελείται από εκπροσώπους των ξένων κρατών, με τη συμμετοχή της ΕΣΣΔ, για τον έλεγχο των ελληνικών συνόρων με τα βόρεια γειτονικά κράτη.
7. Μετά τον καθορισμό της επιτροπής ελέγχου των βορείων συνόρων της Ελλάδας, θα πρέπει να συμφωνηθεί ο τερματισμός της αποστολής ξένης στρατιωτικής βοήθειας σε ανθρώπινο δυναμικό και πολεμικό υλικό προς την ελληνική κυβέρνηση, ενώ παράλληλα, θα πρέπει να οριστεί η ημερομηνία της αποχώρησης των ξένων στρατευμάτων από την Ελλάδα.

Ελέγχτηκε: (υπογραφή)

РГАСПИ, Συλλογή Μόλοτοβ, Fond 82 Opis 2 Delo 1186, σσ. 200-203, δακτυλογραφημένες, ρωσικά.

Αντίγραφο
Άκρως απόρρητο, φύλλο № 2

Προς τον σύντροφο Στάλιν

Στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών επαναλαμβανόμενα είχε τεθεί το θέμα του επαναπατρισμού των παιδιών από την Ελλάδα, τα οποία βρέθηκαν εκτός Ελλάδας λόγω της πολεμικής σύρραξης στη χώρα. Το 1948 στη Γενική Συνέλευση πάρθηκε η απόφαση της επιστροφής παιδιών που είχαν φυγαδευτεί από την Ελλάδα, σε περιπτώσεις που το ίδιο το παιδί, οι γονείς του ή οι κοντινοί συγγενείς εκφράσουν αυτή την επιθυμία. Αυτή η απόφαση επικυρώθηκε από τη Γενική Συνέλευση το 1949. Η σοβιετική αποστολή ψήφισε υπέρ αυτής της απόφασης.

Ο ΟΗΕ δεν εξέτασε το ζήτημα του επαναπατρισμού των παιδιών από την Ελλάδα, τα οποία βρίσκονται στη Σοβιετική Ένωση, αν και οι εκπρόσωποι της ελληνικής αποστολής στην πέμπτη και έκτη τακτική συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ ανέφεραν το γεγονός της παρουσίας παιδιών από την Ελλάδα στη Σοβιετική Ένωση, διαστρεβλώνοντας παρόλα αυτά τα πραγματικά γεγονότα σε σχέση με αυτά τα παιδιά. Έτσι, στις 29 Ιανουαρίου 1952 στην συνεδρίαση της Ειδικής Πολιτικής Επιτροπής ο εκπρόσωπος της Ελλάδος, κ. Πολίτης, δήλωσε ότι στην Σοβιετική Ένωση βρίσκονται χιλιάδες παιδιά από την Ελλάδα, παράλληλα ένας άλλος Έλληνας εκπρόσωπος, ο κ. Κύρου, παραθέτοντας αναληθείς πληροφορίες στη συνεδρίαση της ίδιας Επιτροπής στις 30 Ιανουαρίου το 1952, ισχυρίστηκε ότι χιλιάδες παιδιά από την Ελλάδα έχουν σταλεί σε σοβιετικά στρατιωτικά γυμνάσια. Δεν αποκλείεται το ζήτημα αυτών των παιδιών, που βρίσκονται στη Σοβιετική Ένωση και στις Λαϊκές Δημοκρατίες, να συζητηθεί στην 7^η συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

Σχετικά με το θέμα αξίζει να σημειωθεί ότι τη δεδομένη στιγμή στη Σοβιετική Ένωση (Ουζμπεκική ΣΣΔ) βρίσκονται συνολικά 2.027 παιδιά ηλικίας μέχρι 18 ετών, τα οποία έφτασαν στην ΕΣΣΔ από την Ελλάδα μαζί με τους πολιτικούς πρόσφυγες ή γεννήθηκαν στη ΕΣΣΔ σε οικογένειες προσφύγων. Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των παιδιών βρίσκεται στην Σοβιετική Ένωση μαζί με τους γονείς τους, μερικά από αυτά είναι ορφανά και 182 ανήλικα παιδιά ηλικίας από 15 έως 18 ετών έχουν έναν ή και τους δύο γονείς τους σε άλλες χώρες (επισυνάπτεται σχετικό έγγραφο).

Το Υπουργείο Εξωτερικών της ΕΣΣΔ, το Υπουργείο Εσωτερικών της ΕΣΣΔ και η Εκτελεστική Επιτροπή της Ένωσης του Ερυθρού Σταυρού και του ΚΚ της ΕΣΣΔ δεν έλαβαν καμία αίτηση για τον επαναπατρισμό των παιδιών αυτών στην Ελλάδα ούτε από τα ίδια τα παιδιά, ούτε από τους γονείς τους ή από συγγενείς.

Το Υπουργείο Εξωτερικών θεωρεί ότι δεν χρειάζεται να ληφθούν μέτρα για τον επαναπατρισμό των παιδιών από την Ελλάδα. Στην περίπτωση τυχόν αιτήματος για τον επαναπατρισμό των παιδιών από την Ελλάδα πρέπει να ενεργήσουμε σύμφωνα με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, στις οποίες προβλέπεται η επιστροφή των παιδιών στους γονείς τους, ενώ σε περίπτωση απώλειας των γονέων προβλέπεται η επιστροφή των παιδιών σε κοντινούς συγγενείς. Η επιστροφή προβλέπεται μόνο υπό την προϋπόθεση ότι το ίδιο το παιδί, είτε οι γονείς του, είτε οι κοντινοί συγγενείς του, σε περίπτωση απώλειας των γονέων, εκφράσουν αυτήν την επιθυμία.

25 Απριλίου 1952

A. Βίσινσκι

Ελέγχθηκε : Β. Σούσλοβ

Τα αντίγραφα στάλθηκαν στους συντρόφους:

Μολότοφ

Μάλενκοβ

Μπέρια
Μικογιάν
Κογκάνοβιτς
Μπουλγκάνιν
Χρουτσόβ
Εστάλησαν 10 αντίγραφα
278-ΒΚ

Παράρτημα

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΣΣΔ
(Ενημερωτικό σημείωμα)

Σύμφωνα με δήλωση του υπουργού Εσωτερικών της ΕΣΣΔ συντρόφου Κρουγκλόβ, τη δεδομένη στιγμή, 1 Απριλίου 1952, στην ΕΣΣΔ (Ουζμπεκική ΣΣΔ) διαμένουν 2.027 παιδιά από την Ελλάδα:

1.562 παιδιά μέχρι 3 ετών,
104 παιδιά από 3 μέχρι 7 ετών,
52 παιδιά από 7 μέχρι 12 ετών,
309 παιδιά από 15 μέχρι 18 ετών

Όλα αυτά τα παιδιά διαμένουν στις πόλεις: Τασκένδη, Γιαγκί-Γιουλέ, Τσιρτσίκ και στα προάστια της Τασκένδης, στην κωμόπολη Γιαλαγκάτς. Από το σύνολο των παιδιών τα 1.460 παιδιά γεννήθηκαν στην Ουζμπεκική ΣΣΔ. Αναμένεται η άφιξη άλλων 300 παιδιών από τις χώρες των Λαϊκών Δημοκρατιών. 1.835 παιδιά διαμένουν στη ΕΣΣΔ μαζί με τους γονείς τους, 10 είναι ορφανά, 182 (ηλικίας από 15 μέχρι 18 ετών) έχουν ένα ή και τους δυο γονείς στην Ελλάδα ή σε άλλες χώρες,

Από αυτά τα 182 ανήλικα παιδιά:

τα 82 έχουν στην Ελλάδα και τον πατέρα και την μητέρα τους,

τα 27 έχουν τους πατέρες τους στην Ελλάδα και τις μητέρες τους στην Ουζμπεκική ΣΣΔ ή στις χώρες των Λαϊκών Δημοκρατιών,

τα 63 έχουν τις μητέρες τους στην Ελλάδα και τους πατέρες τους στην Ουζμπεκική ΣΣΔ ή στις χώρες των Λαϊκών Δημοκρατιών,

1 έχει τον πατέρα του στην Ελλάδα και τη μητέρα του στη Γιουγκοσλαβία,

9 έχουν τις μητέρες τους στην Ελλάδα και τους πατέρες τους στην Αυστραλία, Αμερική ή Γαλλία.

Σύμφωνα με την απόφαση Ανώτατου Οργάνου της ΕΣΣΔ τα ανήλικα παιδιά έχουν δικαίωμα αλληλογραφίας με τους γονείς τους στην Ελλάδα.

Από τα 1.666 παιδιά προσχολικής ηλικίας, τα 644 πηγαίνουν προνήπια και παιδικό σταθμό. Λόγω απουσίας ελεύθερων θέσεων 1.022 παιδιά έχουν μείνει εκτός παιδικών σταθμών. Τον Απρίλιο-Μάιο θα ανοίξουν 500 καινούριες θέσεις σε νηπιαγωγεία και παιδικούς σταθμούς. Επιπλέον, μέσα στο 1952, σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της ΕΣΣΔ, προβλέπεται η κατασκευή νηπιαγωγείων για την εξυπηρέτηση 650 παιδιών και παιδικών σταθμών για την εξυπηρέτηση των 350 παιδιών.

12 παιδιά, από τα 52, ηλικίας από 7 μέχρι 12 ετών, πηγαίνουν σχολείο, ενώ 40 παιδιά δεν μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα λόγω της πρόσφατης άφιξής τους από τις χώρες των Λαϊκών Δημοκρατιών.

Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της Ουζμπεκικής ΣΣΔ για τους έφηβους ιδρύθηκε σχολή τεχνικών επαγγελματιών στην πόλη Γιάγκι-Γιουλ, όπου τα μαθήματα γίνονται στην ελληνική γλώσσα. Οι καθηγητές, οι δάσκαλοι και το προσωπικό που προορίζονται για τις σχολές προέρχονται κυρίως από τους πολιτικούς πρόσφυγες. Στην σχολή σπουδάζουν 251 από τους 309 εφήβους από την Ελλάδα ηλικίας από 15 έως 18 ετών. 55 έφηβοι εργάζονται στα εργοστάσια και παράλληλα σπουδάζουν σε εσπερινά λύκεια και 3 έφηβοι είναι άρρωστοι και ζουν με τους γονείς τους.

ISBN 978-618-81891-7-1

©2015

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

